

Tilinpäätös 2021

1. TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	4
1.2 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET	7
1.3 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS	9
1.3.1. Yleinen taloudellinen kehitys	9
1.3.2 Joensuun ja seutukunnan kehitys	11
1.4 OLENNAISET MUUTOKSET KAUPUNGIN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA TILI- KAUDELLA 2021	14
1.4.1. Tuloperusteiden muutokset	14
1.4.2 Muutokset kaupungin toiminnassa ja tehtävissä	15
1.4.3 Olennaiset poikkeamat talousarviossa	19
1.4.4 Yhteenveto talousarvion toteutumisesta kaupunginvaltuuston asettamilla sitovuusasoilla	23
1.5 KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ	24
1.6 YMPÄRISTÖASIAT	25
1.7 MUUT EI TALOUDELLISET ASIAT	29
1.7.1 Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat	29
1.7.2 Hyvinvointi ja terveys	30
1.8 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	34
1.9 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA	36
2. SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	42
2.1 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN	42
2.2 RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN	44
2.3 SISÄISEN VALVONNAN PUUTTEET JA KEHITTÄMINEN	46
3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	48
3.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	48
3.2 TOIMINNAN RAHOITUS	52
3.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	56
3.4 KOKONAISTULOT JA -MENOT	60
4. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	61
4.1 YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ.....	61
4.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS	61
4.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT	64
4.4 ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	65
4.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ VUONNA 2021	66
4.6 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT	72
4.6.1 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	72
4.6.2 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	73
4.6.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut	74

5. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	75
5.1. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	75
5.2. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	75
6. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	76
6.1. PERUSKAUPUNGIN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	77
Kaupunginvaltuusto	77
Tarkastuslautakunta	78
Kaupunginhallitus	79
Osallisuus- ja vetovoimalautakunta.....	97
Hyvinvoinnin toimiala	98
Kaupunkiympäristön toimiala	133
6.2. MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN.....	153
6.2.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	153
6.2.2 Investointien toteutuminen	156
6.2.3 Rahoitusosan toteutuminen	166
6.2.4 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	166
7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	167
7.1 TULOSLASKELMA.....	168
7.2 RAHOITUSLASKELMA	169
7.3 TASE.....	170
7.4 KONSERNILASKELMAT	172
7.4.1 Konsernituloslaskelma	172
7.4.2 Konsernirahoituslaskelma	173
7.4.3 Konsernitase.....	174
8. KONSERNIN JA KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	176
8.1 KUNNAN JA KONSERNIN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	177
8.1.1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	177
8.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	182
8.3 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	184
8.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	184
8.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	189
8.3.3 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseeseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	192
8.3.4 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	194

9. ERILLISTILINPÄÄTÖKSET	196
9.1 LIIKELAITOSTEN ERILLISTILINPÄÄTÖKSET	196
Joensuun Vesi –Liikelaitos.....	197
9.2 RAHASTOJEN ERILLISTILINPÄÄTÖKSET	231
Rahastojen tulos- ja rahoituslaskelmaosan toteutuminen.....	232
Elinkeinorahasto	233
Tulevaisuusrahasto.....	239
9.3 TASEYKSIKÖIDEN ERILLISTILINPÄÄTÖKSET	245
295 Tilakeskus-taseyksikkö	246
9.4 ERIYTETYT TULOSLASKELMAT	257
9.4.1 Kirjanpidollisesti eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmien laadintaperiaatteet	258
9.4.2 Hyvinvoinnin toimialan eriytetyt toiminnot.....	259
9.4.3 Kaupunkiympäristön toimialan eriytetyt toiminnot.....	259
10. ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINNÄT	261
11. LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA.....	263

1 Olennaiset tapahtumat kaupungin toiminnassa ja taloudessa

1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Joensuun kaupungin tulos ylijäämäiseksi – rahastojen tulos ja valtion koronatuot tukivat taloutta

Vuoden 2020 keväällä nopeasti maailmanlaajuisesti levinnyt koronapandemia jatkui vuoden 2021 aikana. Koronakriisi ei väistynyt vaan vuoden aikana uudet virusvariantit levisivät ja epävarmuus pandemian kehityksestä jatkui. Rajoitustoimenpiteiden laajuus vaihteli vuoden aikana tartuntamäärien muutosten myötä. Rokotuskattavuus eteni ja loi myönteisiä odotuksia tulevasta. Talouden näkökulmasta vuosi 2021 oli kokonaisuutena myönteinen, kun talous ponnisti sekä Suomessa että muualla kasvuun koronan aiheuttamasta taantumasta. Vuosi oli kasvulukemilla vaiheikas, mutta kasvulukemat suhteellisen vahvoja. Suomen BKT:n kasvuksi muodostui ennakkotietojen mukaan 3,3 %, kun BKT aleni edellisvuonna 2,8 %. Koronaa edeltävä tuotannon taso saavutettiin. Vuonna 2022 kasvun arvioitiin jatkuvan, mutta helmikuun lopussa alkanut Ukrainan sota nosti merkittäviä uhkakuvia talouden kehitykselle. Suomen talouden kannalta tilanne on haasteellinen, koska koronapandemian myötä julkisen talouden alijäämä ja velkaantuminen on huomattavasti kriisiä edeltänyttä tilaa korkeammalla tasolla. Lähivuosien odotettu talouskasvu ei riitä vahvistamaan julkisen talouden asemaa ennalleen ja julkinen talous on pysymässä tulevina vuosina selvästi alijäämäisenä. Huomioiden väestön ikääntymiseen liittyvä hoivamenojen kasvu, vallitsee julkisessa taloudessa ennistä mittavampi rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino.

Koronapandemia ja sen torjumiseksi tehdyt rajoitustoimet leimasivat edelleen myös kuntien toimintaa vuonna 2021. Pandemian jatkumisesta huolimatta kuntatalous selvisi toisesta koronavuodesta Suomen talouden ennakoitua paremman kehityksen sekä valtion koronatuotoimien johdosta hyvin. Ennakollisten tilinpäätöstietojen mukaan kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tulos vuodelta 2021 oli 1,5 mrd. euroa. Kuntien menojen kasvu oli vuonna 2021 nopeaa – kasvu edellisvuoteen nähden oli jopa 8 %. Valtion koronatuot, ennakoitua parempi verokehitys sekä kertaluontoiset myyntivoitot paransivat kuntatalouden tilannetta. Kuntatalouden rakenteelliset ongelmat ovat kuitenkin edelleen olemassa ja kuntien väliset erot suuria.

Vuosi 2021 oli myönteinen myös Joensuun kaupungin taloudessa. Vuoden 2021 tilikauden tulos oli 15,7 milj. euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulosta paransi kaupungin rahastojen hyvä tulos, myönteinen verokehitys sekä valtion koronatuot. Tulos mahdollistaa varauksia tuleviin investointeihin ja vahvistaa taseen ylijäämää. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä on esitetty investointivaroja neljään kaupungin taloussuunnitelmassa esitettyyn hankkeeseen. Tilinpäätös on varausten jälkeen 5,5 milj. euroa ylijäämäinen.

Verotulojen kasvu oli vuonna 2021 vahvaa. Koko maan tasolla kuntien verotulokertymä kasvoi 6,5 %. Joensuun kasvu ylitti koko maan kasvun ollen 8,1 %. Kasvu kertoo Joensuun hyvästä kehityksestä vaikeana korona-aikana. Verotuloja kertyi 296 milj. euroa, 22 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Verotulokertymään vaikutti edelleen myönteisesti valtion kuntatalouden tukitoimena toteutettu yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuuden korotus. Valtionosuuksia kertyi 164,8 milj. euroa, kun talousarviossa määräksi arvioitiin 165,0 milj. euroa. Kaupungin saamat valtionosuudet laskivat edellisvuoteen nähden 3,8 %. Koko maan tasolla valtionosuudet alenivat 8 %. Valtionosuuskertymän alentumista selittää se, että vuonna 2020 valtion koronatuista merkittävä osa kohdistettiin valtionosuuksien kautta. Vuonna 2021 merkittävä osa tuista maksettiin valtionavustuksina. Pohjois-Karjalassa sosiaali- ja terveystalouden kustannusten kattamiseen kohdennetut tuet haki Siun sote.

Kaupungin nettomenojen kasvu oli nopeaa. Nettomenot kasvoivat 26 milj. euroa, 6,7 % edellisvuoteen nähden. Kasvusta puolet kohdistuu oman toiminnan menoihin ja puolet Siun soten maksu-osuuksiin. Oman toiminnan menokasvu oli nopeaa, 9,6 %. Kasvuun vaikutti vuoden 2020 vertailupohja. Toimintamenojen taso oli edellisvuonna koronapandemian aiheuttamien palvelumuutosten johdosta matala. Siun sotelle maksettujen sosiaali- ja terveystalouden palvelujen, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon palveluiden menot kasvoivat 5,1 %. Menoissa on huomioitu varautuminen kuntayhtymän alijäämän kattamiseen. Ylijäämäisen talousarvion sekä talousarviossa arvioitua pienempänä toteutuneiden investointimenojen johdosta kaupungin lainakanta jäi arvioitua pienemmäksi. Asukaskohtainen lainakanta oli vuoden 2021 lopussa 3 041 euroa, kun se vuotta aiemmin oli 3 099 euroa.

Rahastojen ja Joensuun Veden tulokset paransivat kaupungin vuoden 2021 tulosta. Sijoitusmarkkinoiden kehitys oli vuoden aikana myönteistä. Kaupungin rahastojen markkina-arvo kasvoi 7,1 % ja rahastojen tilikauden tulos oli 12,5 milj. euroa ylijäämäinen. Rahastojen tilikauden tulosta paransi kertaluontoinen arvopapereiden luovutusvoittotulo. Joensuun Vesi -liikelaitoksen tilikauden tulos oli 2,9 milj. euroa ylijäämäinen ja mahdollistaa varautumisen tulevien vuosien investointeihin.

Joensuun kaupunki investoi 37 milj. eurolla vuonna 2021. Toimitilainvestoinneista suurimmat olivat vuoden 2022 aikana valmistuvat Karsikon alakoulun sekä Mehtimäkihallin rakennushankkeet. Lyseon lukio ja aikuislukio aloittivat vuoden 2021 alussa Tiedepuiston tiloissa ja konservatorion uudet toimitilat valmistuivat vuoden lopussa. Enon alueen koulujärjestelyt linjattiin Louhiojan koulun osalta ja Enon alakoulun hankesuunnitelma valmistui. Symmetrisen kaupungin kehittäminen jatkui suunnitelmallisesti, merkittävimmät hankkeet kohdistuivat asemanseudulle sekä Green Parkin alueen liikenneverkkoon. Kaupunkirakennepalveluiden kehittämishankkeista merkittävimmät hankkeet olivat Haapajoen ja Multimäen asuinalueiden katuverkon rakentaminen, Rantakylän torin kehittäminen, Tiaisenkadun peruskorjaus, Koillispuiston pallokentän ja Hammaslahden urheilukentän peruskorjaukset sekä Koulukadun ja Kauppakadun peruskorjaukset.

Toimintaympäristön kehitys oli vuoden 2021 aikana koronapandemiasta huolimatta myönteistä. Kaupungin väestömäärä oli ennakkotietojen mukaan vuoden lopussa 77 266. Kasvua edellisvuoteen nähden oli 331 henkilöä. Työllisyystilanteen koheneminen jatkui ja työttömyysaste on alentunut koronapandemian seurauksena varsin korkeiksi kohonneista lukemista. Koko vuoden keskimääräiseksi työttömyysasteeksi muodostui 14,9 %, kun keskimääräinen työttömyysaste vuonna 2020 oli 17,1 %. Rakentaminen palasi lähemmäs niin sanottua normaalia tasoa monen vilkkaan vuoden jälkeen. Vuonna 2021 valmistui 401 asuntoa ja rakennuslupia myönnettiin 492 asunnon rakentamista varten.

Koronapandemia ja sen torjumiseksi tehdyt toimenpiteet vaikuttivat edelleen kaupungin palveluihin koko vuoden. Muuttuvat ohjeistukset vaikuttivat palveluiden käytännön järjestämiseen erityisesti koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluissa koko vuoden. Rajoitukset vaikuttivat edelleen myös yleisötilaisuuksien ja tapahtumien järjestämiseen, kaupungin tilojen käyttöön, aikuisten ryhmäliikuntaan ja ryhmissä tapahtuvaan harrastustoimintaan. Maskien käyttöä, etätyötä ja liikkumista koskevat suositukset jatkuivat. Kaupungin palveluiden käyttö on edelleen selvästi koronaa edeltävää aikaa matalammalla tasolla kulttuuri- ja liikuntapalveluissa sekä joukkoliikenteessä.

Koronapandemiasta huolimatta kaupungin toiminnan aktiivista kehittämistä jatkettiin vuoden 2021 aikana. Uusi valtuustokausi käynnistyi elokuun alusta alkaen, joskin vaalit ja valtuustokauden alku siirtyivät koronatilanteen johdosta. Vuoden aikana päätettiin hallintosäännön tarkistuksesta. Uutena

toimieliminä aloitti osallisuus- ja vetovalmalautakunta, jonka myötä osallisuutta ja vetovalmaa koskevat asiat nousevat aiempaa keskeisempään asemaan. Marraskuussa hyväksyttiin kaupunkikonsernille uusi strategia, Idän houkuttelevin, joka viitoittaa tietä tulevaan. Strategian tavoitteet näkyvät jo vuoden 2022 talousarviossa. Työllisyyttä koskevat tavoitteet ovat olleet korostuneet kaupungin toiminnassa ja laaja-alainen työ työllisyytstavoitteiden eteen jatkui. Vuoden 2021 aikana käynnistyi kuntakokeilu, joka siirsi työllisyyden vastuita kaupungille kokeilun ajaksi. Kokeilun on merkitystä korostaa se, että TE-palveluiden järjestämistävastuu on siirtymässä vuoden 2024 alusta alkaen kuntien vastuulle. Vuoden 2021 aikana solmittiin kaupungin ja Työ- ja elinkeinoministeriön välillä Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus. Kaupunki sitoutui mukaan osakkeenomistajaksi Lentorata-Porvoo-Kouvola raideyhteyden suunnittelua toteuttavaan Itärata Oy:öön.

Oppivelvollisuuden laajennus astui voimaan 1.8.2021 koskien ensivaiheessa lukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita, kaksivuotinen esiopetuksen kokeilu alkoi, mukana kahdeksan kaupungin päiväkotia sekä yksi yksityinen päiväkoti. Opetus- ja kulttuuriministeriön avustukset tukivat koronasta aiheutuvien oppimiseröjen tasaamisessa sekä koulutus- että varhaiskasvatuspalveluissa. Luovien alojen ja tapahtumien tukitoimet käynnistyivät, toimintamuotona mm. kulttuuritupsahdukset, luovan liiketoiminnan seteli. Ilmasto-ohjelman toimenpiteet tukivat puolestaan kaupunkikonsernin kunnianhimoista tavoitetta olla hiilineutraali vuonna 2025.

Kaksi viimeistä vuotta ovat olleet varsin raskaita henkilöstölle ja luottamushenkilöille ja koronapandemia sekä Ukrainan tilanne tuovat haasteita myös käynnissä olevaan vuoteen. Vaikeista olosuhteista huolimatta kaupungin luottamushenkilöt, viranhaltijat ja työntekijät ovat suoriutuneet haasteellisissa olosuhteissa hyvin tehtävistään ja tavoitteistaan. Lausun heille parhaat kiitokset hyvästä ja tuloksellisesta työstä Joensuun alueen puolesta.

Joensuussa 18.3.2022

Kaupunginjohtaja Kari Karjalainen

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnallisvaalit järjestettiin 13.6.2021 ja valitun kaupunginvaltuuston toimikausi alkoi elokuussa 2021. Kaupunginvaltuuston jäsenmäärä on 59 ja kaupunginhallituksen 11.

Kaupunginvaltuuston ja –hallituksen poliittiset voimasuhteet vuoden 2021 lopussa olivat:

	Valtuusto	Hallitus
SDP	14	3
KESK	13	3
KOK	9	2
VIHR	7	1
VAS	5	1
PS	8	1
KD	2	0
Liike Nyt	1	0

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat olivat:

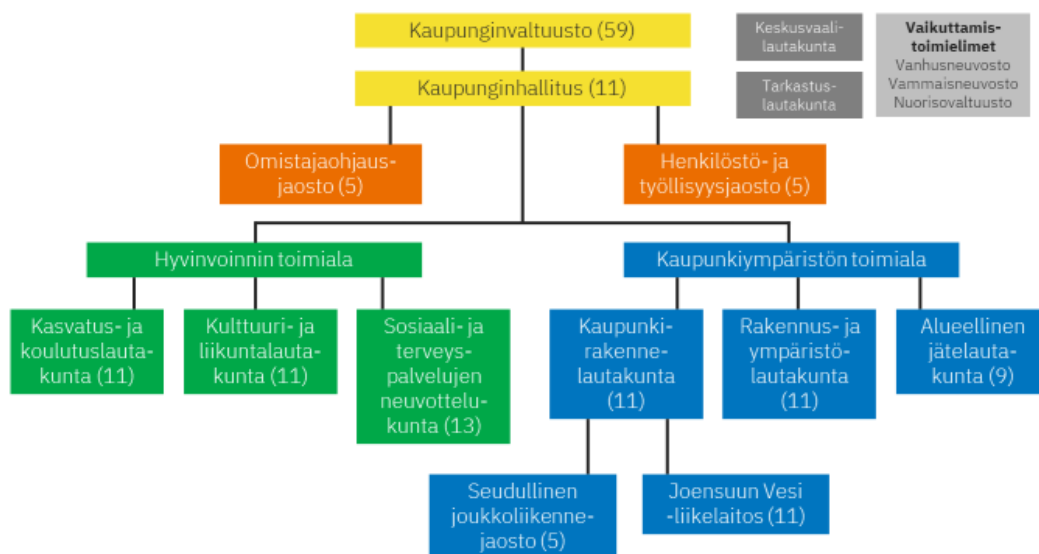
Puheenjohtaja	Merja Mäkisalo-Ropponen (SDP)
1. varapuheenjohtaja	Timo Elo (KOK)
2. varapuheenjohtaja	Asseri Kinnunen (PS)

Kaupunginhallituksen puheenjohtajat olivat:

Puheenjohtaja	Juha Mustonen (KESK)
1. varapuheenjohtaja	Seppo Eskelinen (SDP)
2. varapuheenjohtaja	Sari Koskinen (VIHR)

Kaupunginhallituksen esittelijänä toimi kaupunginjohtaja.

Joensuun kaupungin luottamushenkilöorganisaatio 1.1. – 31.7.2021

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 22.2.2021 § 15 uuden hallintosäännön. Kun kuntavaaleja siirrettiin koronapandemian vuoksi ja uusien valtuustojen toimikauden aloitus siirtyi elokuun alkuun, kaupunginvaltuusto päätti 26.4.2021 § 45, että uusi hallintosääntö astuu voimaan 1.8.2021 alkaen lukuun ottamatta eräitä viranhaltijaorganisaatiota koskevia säännöksiä, jotka tulivat voimaan kesäkuun alusta lukien. Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.8.2021 § 88 muutoksen hallintosääntöön koskien tarkastuslautakunnan jäsenmäärää.

Kaupunginvaltuusto, joka muodostuu 59 valtuutetusta, vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. 11 jäsenenisen kaupunginhallituksen tehtäviin kuuluu mm. ohjata ja seurata kaupungin toimintaa, taloutta ja päätöksentekoa, kehittää kaupungin kilpailukykyä, elinvoimaa ja imagoa, valmistella valtuustossa käsiteltävät asiat lautakuntien esitysten pohjalta sekä panna valtuuston päätökset täytäntöön ja valvoa kaupungin oikeutta ja edustaa kaupunkia. Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii henkilöstö- ja työllisyysjaosto sekä omistajaohjausjaosto.

1.8.2021 alkaen kaupungin organisaatioon on kuulunut osallisuus- ja vetovoimalautakunta, joka vastaa kaupunkilaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien sekä asukaslähtöisyyden edistämisestä, kaupungin vetovoimaisuuden ylläpitämisestä ja kasvattamisesta sekä kaupungin viestinnästä ja markkinoinnista. Lautakunnassa on yksitoista jäsentä ja esittelijänä lautakunnassa toimii henkilöstö- ja yhteysjohtaja.

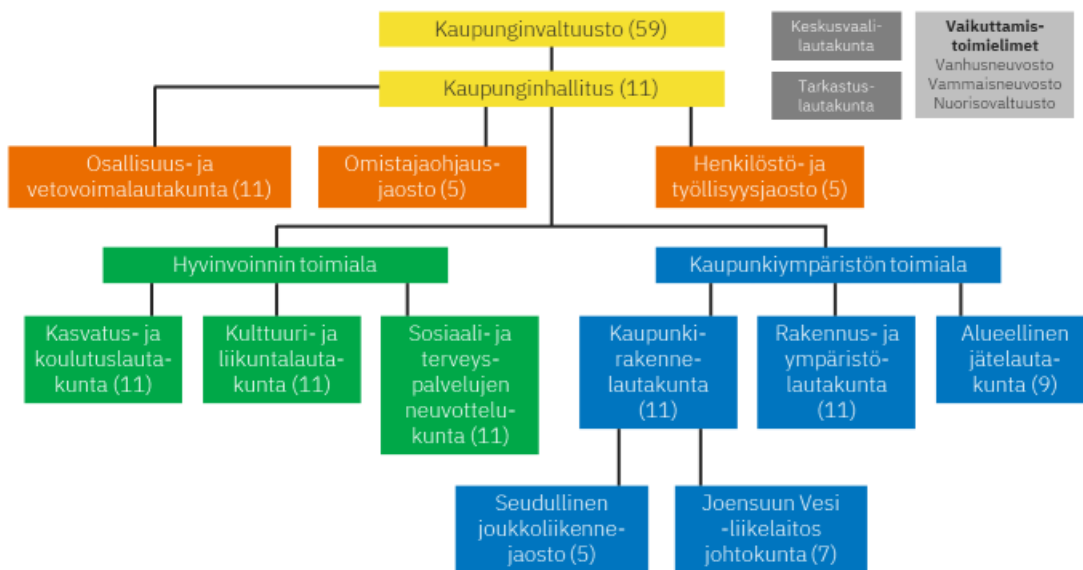
Hyvinvoinnin toimialalla toimii kaksi lautakuntaa: kasvatus- ja koulutuslautakunta sekä kulttuuri- ja liikuntalautakunta. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan toimialaan kuuluvat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukiokoulutus, lasten aamu- ja iltapäivätoiminta sekä nuorisopalvelut. Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan toimialaan kuuluvat kulttuuri- ja liikuntapalvelut sekä konservatorion ja kansalaisopiston toiminnan järjestäminen. Lautakunnan toimialaan kuuluvat myös museot, kaupunginorkesteri, seutukirjasto ja urheiluakatemian toiminnan koordinointi. Hyvinvoinnin toimialalle sijoittuu myös sosiaali- ja terveyspalvelujen neuvottelukunta, jonka tehtävänä on mm. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän ja Joensuun kaupungin palvelujen rajapintaan liittyvien toimintojen yhteensovittaminen. Lisäksi neuvottelukunta toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana toimielimenä kunnassa.

Kaupunkiympäristön toimialalla luottamustoimielimet ovat kaupunkirakennelautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta ja alueellinen jätelautakunta sekä Joensuu Vesi – liikelaitoksen johtokunta. Kaupunkirakennelautakunnan alaisuudessa toimii alueellinen joukkoliikennejaosto. Tilakeskus sijoittuu kaupunkiympäristön toimialan alle. Tilakeskus toimii erillisenä taseyksikkönä. Kaupunkirakennelautakunta vastaa Tilakeskuksen toiminnasta ja taloudesta, mutta toimitilainvestointien osalta vastaava toimielin on omistajaohjausjaosto.

Kaupungin luottamuselinorganisaatioon kuuluu myös tarkastuslautakunta sekä keskusvaalilautakunta. Vaikuttamistoimieliminä toimivat vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto.

Tilivelvolliset viranhaltijat on esitelty toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen yhteydessä toimielimittäin sekä tulosalueittain.

Joensuun kaupungin luottamushenkilöorganisaatio 1.8.2021

Vuoden 2021 tilinpäätös esitetään 1.8.2021 voimaantulleen organisaatiorakenteen mukaisesti. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.4.2021 § 46 uuden organisaatiorakenteen vaikutukset talousarviorakenteeseen. Talousarviorakenteen ohella myös asetetut talousarvion määrärahat kohdennettiin uuden rakenteen mukaisesti.

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

1.3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Vuonna 2021 maailmantalous ja samalla Suomen talous jatkoivat nopeaa toipumista koronapandemian ensimmäisen vuoden laskusta. Talvea kohden heikentyneestä pandemiatilanteesta ja virusmuunnosten aiheuttamasta epävarmuudesta huolimatta talouden yleiskuva pysyi vakaana.

Suomen bruttokansantuote kasvoi 3,3 % vuonna 2021. Kasvu käynnistyi toisella vuosineljänneksellä, jolloin BKT ylitti koronapandemiaa edeltäneen tason ja kasvu jatkui vuoden loppuun asti. Käyvin hinnoin laskettuna BKT oli 6,1 % suurempi kuin vuonna 2020. Vuonna 2021 kansantalouden kokonaiskysyntä kasvoi 3,6 % edellisestä vuodesta. Vienti, kulutus ja yksityiset investoinnit kasvoivat, mutta julkiset investoinnit vähenivät. Samaan aikaan kuluttajahinnat kasvoivat, kun vuoden 2021 keskimääräinen inflaatio oli 2,2 %. Vuoden lopussa erityisesti polttoaineiden, sähkön ja remontoinnin hinnat olivat kohonneet, kun vastaavasti lasten päivähoitomaksut, asuntolainojen keskikorot, kulusluottojen korot, pitkät junamatkat ja tutkimus- ja hoitomaksut halpenivat.

Suomen työllisyysaste oli 72,3 % vuonna 2021, kun se vuonna 2020 oli 70,7 %. Työllisiä oli 60 000 enemmän kuin vuonna 2020. Tilastokeskuksen seurannan mukaan työttömyysaste oli vuonna 2021 keskimäärin 7,7 % eli sama kuin vuonna 2020.

Vuoteen 2022 siirryttäessä arvioitiin, että maailmantalouden nopea toipuminen jatkuu, joka vetää myös Suomen taloutta mukanaan. Kasvun arvioitiin tasoittuvan, mutta elinkeinoelämän näkymät olivat myönteiset. Työllisyyden kohenemisen arvioitiin jatkuvan. Inflaation kiihtyy. Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuun lopulla on kuitenkin muuttanut talouden kasvuennusteita heikommaksi ja tuonut nopeasti epävarmuutta tulevaan kehitykseen niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa.

Kuntatalous selvisi toisesta koronavuodesta valtion tukitoimien, ripeän verokasvun ja kertaluontoisten erien myötä. Vuoden 2021 tilinpäätöksen ennakkotietojen mukaan kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tulos oli 1,5 mrd. euroa ylijäämäinen, kun vuoden 2020 tulos oli 1,7 mrd. ylijäämäinen. Kuntien menokehitys oli varsin nopeaa ja kuntien ja kuntayhtymien menot kasvoivat vajaat 8 % edellisvuoden erityisen maltilliseen kasvuun verrattuna. Tulokehitys pysyi kuitenkin menojen kehityksessä mukana: kuntien verokehitys oli hyvää jo toista vuotta peräjälkeen. Kuntien tuloja lisäsivät myös korona-avustukset, jotka olivat esimerkiksi välittömien koronasta johtuvien sosiaali- ja terveystoimen menojen osalta täysimääräisiä. Kuntien koronatukien määrä vuonna 2021 oli yhteensä 2,4 mrd. euroa. Kuntien taloutta tasapainottivat myös kertaluontoiset myyntivoittotulot.

Kuntien ja kuntayhtymien investoinnit olivat ennakkotietojen mukaan 5,3 mrd. euroa vuonna 2021. Investointien määrä laski vuodesta 2020, mikä näkyi kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran vahvistumisena ja lainanottotarpeen pienentymisenä. Investoinnit huomioiden kuntatalous oli vuonna 2021 lähes tasapainossa. Lainakanta kasvoi maltillisesti, vajaat 800 milj. euroa. Lainakanta oli runsaat 24 mrd. euroa.

Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat viime vuonna 7,7 % (3 000 milj. euroa) ja toimintatulot 23,1 % (2 000 milj. euroa). Toimintakatteen kasvuksi muodostui ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaan 3,5 % (1,1 mrd. euroa). Toimintakulujen kasvun taustalla on väestön ikärakenteen muutoksen palvelutarvetta kasvattava vaikutus, kuntien tehtävien laajennukset, koronapandemian hoito, palkkaratkaisun sopimuskorotukset sekä työmarkkinatuen kustannusten nousu. Pandemian torjumiseksi tehtyjen rajoitustoimien vaikutus oli vuonna 2021 edellisvuotta pienempi, mikä näkyi myös kuntien menoja nostavana tekijänä vuoden 2020 menoja pienentyneiden tekijöiden vaikutuksen poistuessa. Toimintatulojen kasvua selittää valtion koronatukitoimet, jotka kohdistettiin vuonna 2021 suurelta osin valtionavustuksien muodossa. Toimintatuloja puolestaan pienensi varhaiskasvatusmaksujen alentaminen sekä sosiaali- ja terveystalouden asiakasmaksujen uudistus.

Verotulojen kasvu oli 6,5 % (1 550 milj. euroa). Kunnallisverotulot kasvoivat 2,3 % (460 milj. euroa). Verotulokertymää kasvatti työllisten määrän ja palkkasumman kasvu talouskasvun ponnistaessa koronan aiheuttamasta taantumasta kasvuun. Verokertymän määrään vaikutti myös kunnallisveroprosenttien muutokset, veroperusteiden muutokset ja koronan tukitoimena yrityksille myönnetty verojen maksujärjestelyhelpotukset. Yhteisöverokertymä kasvoi koko maan tasolla 44,6 % (870 milj. euroa). Yhteisöverokertymää kasvatti myönteisen talouskehityksen ohella kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen korotus osana valtion koronatukitoimia sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamisen kompensointi yhteisöveron kuntien jako-osuutta korottamalla. Kiinteistöverokertymä kasvoi 12,3 % (220 milj. euroa). Kasvuun vaikutti kiinteistöveroprosenttien muutokset sekä kiinteistöverojen tilitysrytmin muutokset, jotka siirsivät osan vuoden 2020 kiinteistöverotilityksistä vuoden 2021 puolelle.

Valtionosuuksien määrä väheni 8,6 % (920 milj. euroa). Valtionosuuksien alentuminen selittyy valtion koronatukitoimien kohdentumisella. Vuonna 2020 merkittävä osa valtion tukitoimista kohdistettiin valtionosuuksien kautta, mutta vuonna 2021 suurin osa tukitoimista kohdentui toimintatuottoihin

kirjattavien valtionavustuksien kautta. Valtionosuuksien määrään vaikutti vuonna 2021 kertaluontoinen koronatukitoimena tehty lisäys, tehtävien laajennukset, valtionosuuksien indeksitarkistukset sekä kustannustenjaon tarkistus. Verotulomenetysten kompensatio kasvoi.

Kuntien ja kuntayhtymien koronasta aiheutuvien vaikutusten kompensoinniksi tehtävien tukitoimien määrä oli yhteensä 2,4 mrd. euroa vuonna 2021. Valtaosa koronatuesta, noin 1,5 miljardia euroa, myönnettiin valtionavustuksina, joilla kompensoitiin pandemiasta välittömästi aiheutuneita kustannuksia. Vuodelle 2021 kohdistui valtionavustusmaksatuksia myös vuodelta 2020 tehtyjen päätösten seurauksena. Vastaavasti osa vuoden 2021 koronatuista ajoittuu vasta vuoden 2022 puolelle. Kunnille myönnettiin koronatukea myös korotetun yhteisövero-osuuden kautta. Muita koronatukitoimia kohdennettiin myös opetus- ja kulttuuritoimen sektorille, peruspalvelujen valtionosuuteen sekä joukkoliikenteen lipputulomenetyksiin.

1.3.2 Joensuun ja seutukunnan kehitys

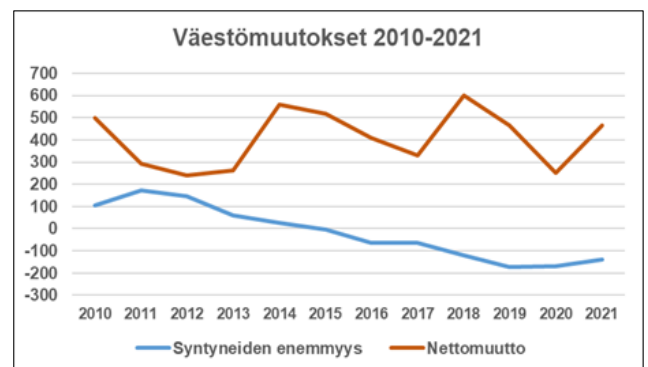
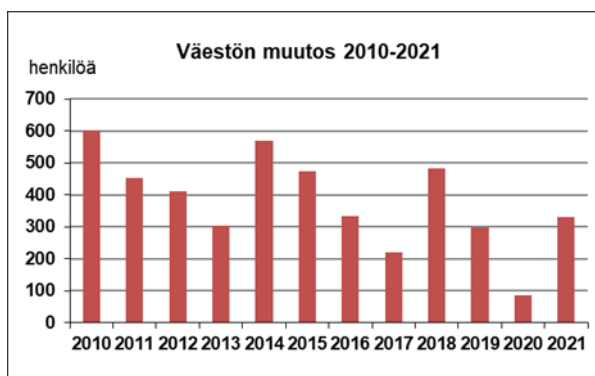
Väestö

Joensuun kaupunki on väestömäärältään mitattuna maan 12. suurin kaupunki. Kaupungin asukasluku oli vuoden 2021 lopussa Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 77 266. Kasvua edellisvuoteen nähden oli 331 henkilöä (+0,4 %). Väestömäärän kasvu palasi heikomman edellisvuoden jälkeen kaupungin oman väestöennusteen mukaiselle tasolle. Väestömäärän myönteistä kehitystä selittää edelleen nettomuutto ja erityisesti positiivinen maahanmuutto. Ennakkotietojen mukaan nettomuutto oli vuonna 2021 maahanmuutto mukaan lukien 465, kun se vuonna 2020 oli 251.

Syntyneiden määrä on ollut lievässä kasvussa ja ennakkotietojen mukaan syntyneitä oli 613, 15 lasta edellisvuotta enemmän. Kuolleiden määrä oli 751 (766).

Joensuun seutukuntaan kuului vuoden 2021 alussa kahdeksan kuntaa: Joensuun ja Outokummun kaupungit sekä Heinäveden, Kontiolahden, Liperin, Polvijärven, Ilomantsin ja Juuan kunnat.

Joensuun seudun väestömäärä kasvoi 162 henkilöllä. Joensuun ohella Kontiolahden väestömäärä kasvoi, muissa kunnissa väestömäärä oli edellisvuotta pienempi.

Lähde: Tilastokeskus

Työpaikat ja työllisyys

Joensuussa oli vuoden 2019 lopussa 34 321 työpaikkaa. Työpaikkojen määrä laski edellisvuoteen nähden 810 työpaikalla eli -2,3 %. Työpaikkamäärä kasvoi määrällisesti eniten julkisessa hallinnossa sekä ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa. Vastaavasti eniten työpaikkamäärä väheni hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa, teollisuudessa ja rakentamisessa. Joensuun seudulla oli vuoden 2019 lopussa 47 696 työpaikkaa, yhteensä 705 työpaikkaa edellisvuotta vähemmän. Työpaikkojen määrä kasvoi vain Kontiolahdella ja Liperissä.

Joensuun työpaikoista 35,4 % sijoittuu julkisen hallinnon ja maanpuolustuksen toimialalle. Toimialan osuus on pysynyt vuosien 2015-2019 aikana suurin piirtein samalla tasolla, mutta työpaikkojen määrä on kasvanut. Teollisuuden työpaikkojen osuus on 13,3 % kaikista työpaikoista. Tukku- ja vähittäiskaupan, kuljetuksen ja varastoinnin sekä majoitus- ja ravitsemustoiminnan osuus on 19,2 % kaikista työpaikoista.

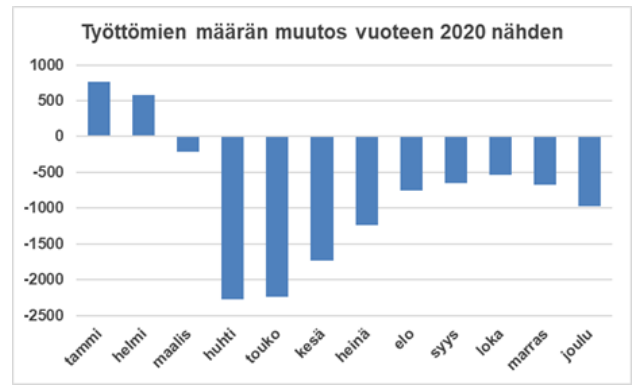
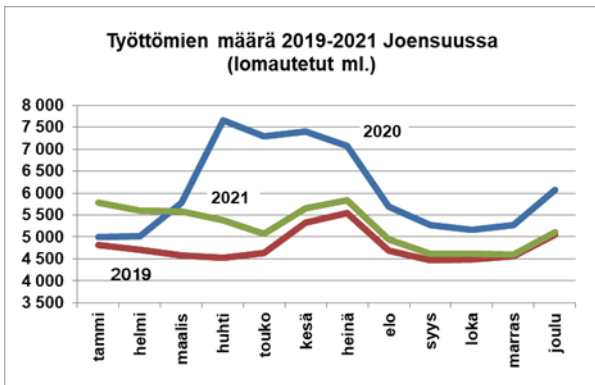
Joensuun työpaikkakehitys oli ennen vuotta 2018 hyvä verrattuna suurten kaupunkien työpaikkamäärän suhteelliseen kehitykseen. Vuonna 2018 työpaikkamäärä kasvoi kuitenkin hitaammin kuin suurissa kaupungeissa keskimäärin ja vuonna 2019 suurten kaupunkien työpaikkamäärä kasvoi hieman, kun Joensuun työpaikkamäärä laski. Tilastokeskuksen tilastotuotantoon liittyvän viiveen takia vuosien 2020 - 2021 vastaavia lukuja ei ole vielä käytettävissä.

Pohjois-Karjalan Trendit –julkaisun mukaan maakunnan yritysten liikevaihdon kasvu oli lähes kaksi kertaa vauhdikkaampaa kuin koko maassa vuoden 2021 ensimmäisellä puoliskolla. Tammi-kesäkuussa pohjoiskarjalaisissa yrityksissä liikevaihtoa kertyi yli 400 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla. Liikevaihdon kasvuprosentiksi muodostui 12,4 %, kun koko maan kasvu oli 6,3 %. Joensuun seudun yritysten kasvu oli myös vahvaa, ensimmäisellä vuosipuoliskolla kasvu oli 12,3 % ja kokonaisliikevaihto kolme miljardia euroa. Toisella neljänneksellä kasvu oli jo 20 %. Vienti kasvoi 16,5 %. Joensuun seudulla toimialoista eniten kasvoivat puunjalostus (41,5 %), metsätalous (11 %), metalli (12 %), ja muovi (13,5 %). Yrityksissä on siirrytty pandemian haasteista kasvun haasteisiin, päällimmäisenä näistä työvoiman saatavuus.

Joensuun työttömyysaste kasvoi koronapandemian aiheuttaman talouden suhdannetilanteen äkillisen muutoksen ja pandemian torjuntaan liittyvien rajoitustoimien seurauksena nopeasti keväällä 2020. Työllisyystilanteen koheneminen käynnistyi jo vuoden 2020 puolella ja jatkui edelleen vuoden 2021 aikana. Loppuvuodesta 2021 työttömien määrä on enää hieman vuoden 2019 loppuvuoden tasoa korkeampi.

Työttömyysaste oli joulukuussa 14,5 %, mikä oli 2,6 %-yksikköä pienempi kuin vuoden 2020 vastaavana ajankohtana. Työttömiä työnhakijoita oli 5100 ja avoimia työpaikkoja 1247. Työttömistä työnhakijoista oli naisia 39,6 % (2021), alle 25-vuotiaita 15,0 % (766) ja yli vuoden työttömänä olleita 39,8 % (2029). Työttömien määrä kasvoi yli vuoden työttömänä olleiden ryhmän osalta. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä aleni edellisvuoteen nähden.

Koko vuoden keskimääräiseksi työttömyysasteeksi muodostui 14,9 %, kun keskimääräinen työttömyysaste vuonna 2020 oli 17,1 %. Työttömien määrässä mitattuna muutos oli 828 henkilöä.

Lähde: Tilastokeskus

Joensuun seutukunnan työttömyysaste oli joulukuussa 13,7 % (ed. vuonna 16,6 %). Koko vuoden keskimääräinen työttömyysaste oli 14,0 % (ed. vuonna 16,1 %).

Koronapandemian aiheuttamasta nopeasta työllisyystilanteen heikkenemisestä toipuminen on jatkunut Joensuun tavoin myös muissa suurissa kaupungeissa vuoden 2021 aikana. Vertailukaupungeista Kuopion vuoden 2021 keskimääräinen työttömyysaste oli 11,2 % (-1,8 %-yks.), Lappeenrannan 11,4 % (-2,3 %-yks.) ja Jyväskylän 14,2 % (-1,2 %-yks.). Koko maan keskimääräinen työttömyysaste oli 11,4 %, kun se vuotta aiemmin oli 13,0 %.

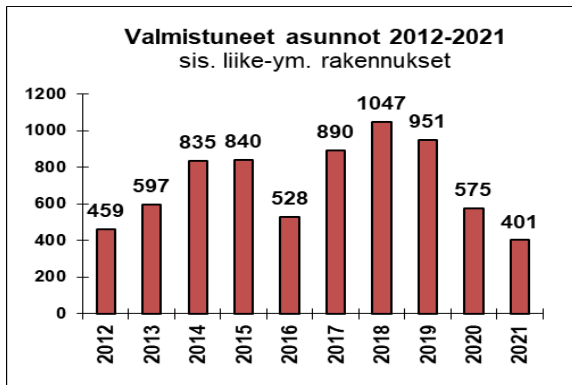
Rakentaminen

Rakentaminen Joensuussa on palautunut lähemmäs niin sanottua normaalia tasoa monen vilkkaan vuoden jälkeen. Rakentaminen on keskittynyt Joensuussa keskustan alueelle, ja haja-asutusalueella rakentaminen on ollut vähäistä.

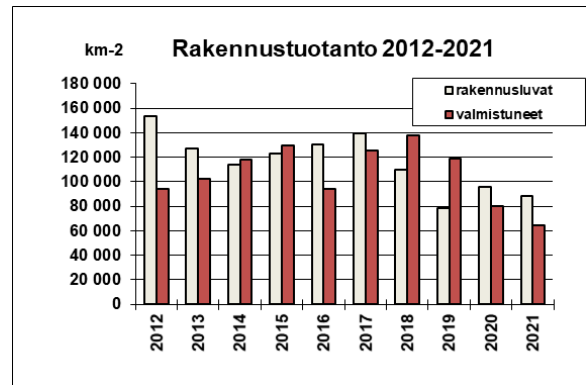
Vuonna 2021 valmistui 401 asuntoa, kun vuonna 2020 valmistuneiden asuntojen määrä oli laajenus- ja muutoshankkeet huomioiden 575 asuntoa. Valmistuneiden rakennusten yhteenlaskettu kerrosala oli vuonna 2021 vajaat 65 000 m², kun edellisvuonna vastaava oli noin 80 000 m².

Rakentamisen määrän tasaantuminen huippuvuosista näkyy myös myönnettyjen rakennuslupien määrässä. Rakennuslupia myönnettiin laajenus- ja muutoshankkeet sekä muut rakennukset huomioiden 492 asunnolle, kun vuonna 2020 lupia myönnettiin 631 asunnolle. Kerrosalassa mitattuna rakennuslupia myönnettiin vuonna 2021 noin 88 000 m², kun edellisvuonna määrä oli noin 96 000 m².

Vuoden 2021 aikana valmistuneista asunnoista 284 valmistui kerrostaloihin, 18 rivi- ja ketjutaloihin ja 99 erillisiin pientaloihin. Valmistuneiden asuntojen määrä väheni edellisvuoteen nähden kaikissa talotyypeissä.

Lähde: Joensuun kaupunki

1.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa tilikaudella 2021

1.4.1 Tuloperusteiden muutokset

Verotuloja kertyi 296,2 milj. euroa. Verotulokertymä ylitti muutetun talousarvion 7,4 milj. eurolla loppuvuoden ennakoitua parempien verotilitysten johdosta. Joensuun verotulojen kasvu vuoteen 2020 nähden oli 8,1 %, kun kuntien yhteenlaskettu verokertymä kasvoi 6,5 %.

Tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit olivat vuoden 2020 tasolla. Tuloveroprosentti oli 20,50 % ja kiinteistöveroprosentit olivat seuraavat: yleinen kiinteistövero 1,10 %, vakituiset asuinrakennukset 0,45 %, muut kuin vakituiset asuinrakennukset 1,00 % ja voimalaitosrakennukset 2,85 %.

Kunnallisverotilitykset kasvoivat koko maan tasolla 2,3 %. Joensuun verotulot kasvoivat 4,2 % ollen 241,7 milj. euroa. Koko maan tasolla verokertymää kasvatti Suomen talouden suhteellisen hyvän kehitys koronapandemian jatkumisesta huolimatta. Työllisten määrä kasvoi koko maan tasolla 7,6 % ja palkkasumma 4,6 %. Kunnallisverokertymää alensi veroperustemuutosten vaikutus (koko maan tasolla -180 milj. euroa) sekä yrityksille koronapandemian johdosta myönnettyt verojen maksujärjestelyhelipotukset (koko maan tasolla -50 milj. euroa). Joensuun koko maata vahvempaa kasvua selittää kaupungin jako-osuuden nousu.

Koko maan tasolla yhteisöverokertymän kasvu oli vuonna 2021 vahvaa ja kasvua kertyi 44,6 % (noin 870 milj. euroa). Kuntien jako-osuutta nostettiin osana kuntatalouden koronapandemiaan liittyvää tukipaketti määräaikaisesti 10 % -yksiköllä, minkä vaikutus oli 610 milj. euroa. Yhteisöverokertymää nosti myös varhaiskasvatusmaksujen alennus, jonka vaikutusten kompensointi kunnille toteutettiin korottamalla kuntien yhteisöveron jako-osuutta pysyvästi 2 %-yksiköllä. Muutos nosti kuntien yhteisöverokertymää 100 milj. eurolla. Kaupungin yhteisöverokertymä oli 32,5 milj. euroa, kasvua 47,0 %. Koko maata hieman suurempi kasvu selittyy kaupungin jako-osuuden kasvulla vuoteen 2020 nähden. Joensuun osalta määräaikaisen yhteisöverosuuden korotus nosti yhteisöveron tilityksiä noin 7 milj. eurolla vuonna 2021.

Kiinteistöverokertymä kasvoi koko maan tasolla 12,3 % vuoteen 2020 nähden. Kertymän kasvun taustalla oli siirtyminen kiinteistöveron joustavaan valmistumiseen, joka siirsi osan vuoden 2020 kiinteistöverotilityksistä vuoden 2021 puolelle, toisaalta edelleen osa vuoden 2021 tilityksistä siirtyi vuodelle 2022. Joensuun kiinteistöverokertymä vuonna 2021 oli 22,0 milj. euroa, 10,2 % edellisvuotta suurempi.

Valtionosuuksia kertyi 164,8 milj. euroa, kun talousarviossa määräksi arvioitiin 165,0 milj. euroa. Kaupungin saamat valtionosuudet laskivat edellisvuoteen nähden 3,8 % vuodelle 2020 kohdistuneiden valtionosuuksien kautta kunnille maksettujen koronatukitoimien myötä. Koko maan tasolla valtionosuudet alenivat 8 %, 920 milj. euroa. Kunnat ja kuntayhtymät saivat lakisääteiseen palvelutoimintaan ja koronan vastaiseen taisteluun vuonna 2020 yhteensä noin 3 mrd. euroa koronatukea, josta 1,5 milj. euroa kohdistettiin peruspalvelujen valtionosuuksien kautta, kun vuonna 2021 kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen tehtiin koronatukitoimena kertaluonteinen 280 milj. euron lisäys. Summasta 234 milj. eurolla kompensoitiin kiky-vähennyksen säilymistä kuntien valtionosuusvähennyksenä vuonna 2021. Koko maan tasolla tehtävien laajennukset lisäsivät kuntien valtionosuuksia 112 milj. eurolla ja valtionosuuden indeksitarkistus 191 milj. eurolla. Lisäksi valtionosuuksia nosti veroperusteiden muutokset 180 milj. eurolla ja valtionosuuksia vähensi kustannustenjaon tarkistus 8 milj. eurolla.

Yhteisöveron kuntaryhmän määräaikaisen kuntaryhmän korotuksen ja valtionosuuksien kautta kohdennettujen tukitoimien lisäksi kunnille kohdennettiin koronapandemiasta aiheutuviin vaikutuksiin tukea Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonaloille kohdentuvien valtionavustusten kautta. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kohdistuvia valtionavustuksia kohdistui vuoden 2021 tuloksi vajaat 1,3 milj. euroa. Osa vuodelle 2021 kirjatuista valtionavustuksista perustui vuonna 2021 tehtyihin päätöksiin, toisaalta vuoden 2021 valtionavustuksista noin 0,4 milj. euroa kohdistuu vuoden 2022 tuloksi. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan osalta kaupunki sai koronatukea joukkoliikenteen lipputulomenetyksiin 845 000 euroa. Vuonna 2020 päätettyä, elvyttäviin kehittämishankkeisiin myönnettyä joukkoliikenteen tukea käytettiin vuonna 2021 vajaat 10 000 euroa.

Kaupungin päätösvallassa olevia asiakasmaksuja korotettiin vuodelle 2021 pääsääntöisesti keskimäärin 2 %:lla. Osana koko maan hallituksen työllisyystoimia alennettiin varhaiskasvatusmaksuja 1.8.2021 alkaen. Uudistuksen tavoitteena oli lisätä työnteon kannustimia parantamalla työstä saatavaa taloudellista hyötyä ja parantaa pieni- ja keskituloisten perheiden asemaa. Muutosten vaikutusten arvioitiin alentavan varhaiskasvatuksen asiakasmaksukertymää 26 %.

1.4.2 Muutokset kaupungin toiminnassa ja tehtävissä

Vuosi 2021 jatkui poikkeuksellisena vuoden 2020 keväällä nopeasti levinneen maailmanlaajuisen koronapandemian jatkumisen myötä. Rajoitustoimien vaikutus jäi vuonna 2021 edellisvuotta pienemmäksi, mutta leimasi edelleen kaupungin toimintaa vuoden aikana. Koronapandemian leviämisen myötä kaupungin valmiusjohtoryhmä kokoontui säännöllisesti ja kaupunginhallitus käsitteli pandemiaan liittyviä toimenpiteitä. Pandemiatilanne vaihteli vuoden 2021 aikana ja suositusten ja rajoitustoimien laajuus vaihteli vuoden aikana. Suositukset ja rajoitustoimet koskivat mm. yleisötilaisuuksien sekä yksityistilaisuuksien asiakasmäärien rajaamista, maskien käyttöä, aikuisten ryhmäliikuntaa sekä ryhmissä tapahtuvaa harrastustoimintaa, etätöitä sekä tarpeettoman matkustamisen välttämistä. Rajoitustoimet heijastuivat edelleen myös kaupungin palveluiden käyttöön – erityisesti kulttuuri- ja liikuntapalvelujen sekä joukkoliikenteen asiakasmäärät olivat edelleen koronaa edeltävää aikaa selvästi alemmalla tasolla.

Vuonna 2021 järjestettiin kuntavaalit. Vaalien ajankohta siirtyi koronatilanteen johdosta huhtikuun 18. päivästä kesäkuun 13. päivään. Ajankohdan siirtymisen myötä uuden valtuuston toimikauden

aloitus siirtyi kesäkuusta elokuun alkuun. Uusi kaupunginvaltuusto suoritti toimielinten vaalit uudeksi toimikaudeksi elokuun ja syyskuun kokouksissaan.

Valtuustokauden lopulla on vakiintuneesti käyty läpi voimassa oleva hallintosääntö ja tehty tulevaa valtuustokautta varten mahdollisesti hallintosääntöön tarvittavat muutokset. Kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden hallintosäännön tammikuussa. Hallintosäännön muutoksella kaupungin organisaatioon perustettiin uusi toimielin: osallisuus- ja vetovoimalautakunta. Lautakunnan toimialana on vastata kaupunkilaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien sekä asukaslähtöisyyden edistämisestä, kaupungin vetovoimaisuuden ylläpitämisestä ja kasvattamisesta sekä kaupungin viestinnästä ja markkinoinnista. Hallintosäännön tarkistuksessa huomioitiin myös kaupungin toimitilojen järjestämisen muutos. Muutoksen myötä kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto vastaa siitä, että kaupungilla on käytössään tarkoituksenmukaisella tavalla (omistus/vuokraus/muu järjestely) hankitut palvelutoiminnassa tarvittavat toimitilat sekä huolehtii tilatehokkuudesta, toimitilakiinteistöjen arvon kehittämistä sekä tilojen kustannustehokkuudesta. Kaupunkirakennelautakunta vastaa toimitilojen hoidon ja kunnossapidon järjestämisestä ja toimitilojen kunnan säilymisestä. Hallintosäännön tarkistuksessa huomioitiin myös eräitä muita muutoksia; mm. sosiaali- ja terveystalouden neuvottelukunnan sekä Joensuun Vesi -liikelaitoksen johtokunnan jäsenten määrän tarkistaminen ja viranhaltijaorganisaation muutoksia. Hallintosäännön muutos tuli voimaan kokonaisuutena valtuustokauden vaihtuessa 1.8.2021 alkaen. Valtuusto kuitenkin päätti huhtikuussa, että eräät viranhaltijaorganisaatiota koskevat muutokset tulivat voimaan jo 1.6.2021 alkaen.

Hallintosäännön ohella valtuustokauden lopulla on käyty läpi voimassa oleva luottamushenkilöiden palkkio- ja matkustussääntö ja tehty tulevaa valtuustokautta varten tarvittavat muutokset palkkio- ja matkustussääntöön. Kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden palkkio- ja matkustussäännön helmikuussa ja sääntö tuli voimaan uuden valtuustokauden alkaessa 1.8.2021. Kokous- ja vuosipalkkioiden tarkistamisen lisäksi keskeinen muutos oli osa-aikaista kaupunginhallituksen puheenjohtajaa koskevan säännöksen lisääminen. Palkkio- ja matkustussäännön mukaan kaupunginvaltuusto voi päättää, että kaupunginhallituksen puheenjohtajuutta hoidetaan osa-aikaisena, mikäli henkilö antaa siihen suostumuksensa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi konsernille uuden strategian Idän houkuttelevin marraskuussa. Strategiaa edelsi laaja valmistelutyö, joka käynnistyi jo alkuvuodesta 2021. Keskeisenä osana valmistelutyötä oli toimintaympäristöanalyysi sekä henkilöstö-, kuntalais- ja valtuustokyselyjen toteuttaminen. Lisäksi valmistelussa hyödynnettiin kaupungin kilpailukykyä, vetovoimaa ja asemaa mittaavia selvityksiä. Strategian sisältöä valmisteltiin yhteistyössä kaikkien kaupungin toimijoiden kanssa. Valmisteluun osallistettiin myös sidosryhmiä ja asiantuntijoita. Kaupunginvaltuusto piti valmisteluun liittyen seminaarin sekä kaksi iltakoulua, jonka lisäksi valtuutetut kokoontuivat pienryhmissä.

Joensuun strategia sisältää toiminta-ajatuksen, arvot ja markkinoinnissa hyödynnettävän ydinviestin. Lisäksi strategia sisältää toimintaa ohjaavat periaatteet sekä vahvuuksiin ja tahtotilaan perustuvat erottautumistekijät. Tavoitelinjaukset on koottu kuuden painopisteen alle. Lisäksi on määritetty avainmittarit vuodelle 2025 tavoitetasoineen, investointeja ohjaavat periaatteet ja valtuustokauden tulevaisuusinvestoinnit. Toiminta-ajatuksen ytimessä on olla idän houkuttelevin, mahdollistaa ihmisten unelmat ja pitää Joensuu kasvukaupunkina myös jatkossa. Arvoperustan mukaisesti Joensuussa toimitaan yhdenvertaisesti, yhdessä, rohkeasti ja kestävästi. Tavoitteena ovat hyvinvoivat kuntalaiset ja perheet. Elinvoiman osalta Joensuu pidetään kasvukaupunkien joukossa etenemällä määrätietoisesti kohti 80 000 asukkaan kaupunkia 2025 mennessä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi tammikuussa Enon alueen koulujärjestelyt Louhiojan koulun osalta. Päätöksen taustalla oli kaupunginvaltuuston vuonna 2018 tekemä linjaus, jossa valtuusto päätti toteuttaa Eno-Uimaharju alueella yläkoulujärjestelyn siten, että yläkoulu sijoitetaan Uimaharjuun. Edelleen kaupunginvaltuusto päätti vuoden 2020 talousarvion hyväksymisen yhteydessä, että suunnitelu toteutetaan vuonna 2021. Kaupunginvaltuuston tammikuussa 2021 tekemän päätöksen mukaan Louhiojan koulun toiminta jatkuu niin kauan, kunnes koulun oppilasmäärä putoaa 50 (lk 1-6) oppilaaseen tai sen alle nykyisellä oppilaaksiottoalueella. Tällöin Louhiojan oppilaat siirtyvät Enon uuteen kouluun ja Louhiojan koulu lakkautuu. Edelleen valtuusto linjasi, että mikäli Louhiojan koulussa ilmenee mittavia tai yllättäviä pakollisia korjaustarpeita tai koulu aiheuttaa terveysriskejä sen käyttäjille ennen oppilasmäärän laskua 50 (lk 1-6) oppilaaseen, sijoitetaan oppilaat Enon alakouluun. Enon alakoulun mitoitus toteutetaan siten, että sinne tarvittaessa koulun valmistuessa mahtuvat myös Louhiojan koulun oppilaat.

Kaupungin investointitaso on ollut poikkeuksellisen korkea viime vuosina ja muutokset kaupunkiympäristössä ja kaupungin palveluverkossa ovat olleet merkittäviä. Investointitaso oli edelleen korkealla tasolla, vaikkakin oli hieman edellisvuosia matalampi. Kaupunkirakennepalveluiden ja tilakeskuksen investoinnit ovat tukeneet kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamista. Symmetrisen kaupungin kehittäminen jatkui edelleen suunnitelmallisesti. Joensuun ratapihan kunnostustyöt etenevät, Asemanaukion viimeistelytyöt valmistuivat ja Asemanseudulla sijaitsevan asuntokorttelin asemakaavamuutos valmistui. Green Park alueen liikenneverkon kehittäminen jatkui ja hankkeeseen saatiin Euroopan aluekehitysrahaston tukea. Kaupunkirakennepalveluiden kehittämishankkeista merkittävimmät hankkeet olivat Haapajoen ja Multimäen asuinalueiden katuverkon rakentaminen, Rantakylän torin kehittäminen, Tiaisenkadun peruskorjaus, Koillispuiston pallokentän ja Hammastahden urheilukentän peruskorjaukset ja Koulukadun ja Kauppakadun peruskorjaukset.

Toimitilainvestoinneista merkittävimmät hankkeet olivat Karsikon alakoulu ja Mehtimäkihalli. Tulevien vuosien toimitilahankkeista kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden aikana Wärtsilätalon C-siiven korjausten, Enon alakoulun sekä kilpajäähallin peruskorjauksen ja laajennuksen hankesuunnitelman sekä kustannusarvion. Kaupunginhallitus hyväksyi Rantakylän kirjaston ja nuorisotilojen peruskorjausta sekä Pekkalan pelastusasemaa koskevan hankesuunnitelman. Niinivaaran vesitornin rakentamista koskevan hankesuunnitelman valmistelu eteni, hankesuunnitelma käsiteltiin kaupunginvaltuustossa tammikuussa 2022. Myös kaupungintalon muutosta museoksi koskevaa hanketta valmisteltiin. Päätöksenteko siirtyi vuoden 2021 puolelle. Hallinnon tilojen yhdistäminen eteni, kun kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginvaltuuston hyväksymän esisopimuksen mukaisesti uusia toimitiloja koskevan vuokrasopimuksen.

Vuoden 2021 aikana valmistui 15 asema- tai ranta- asemakaavaa. Merkittävimpiä vuonna 2021 valmistuneita asemakaavoja ovat olleet Hasanniemen ja Koivuniemen puiston asemakaavamuutos, Carelicumin korttelin osan asemakaavamuutos ja Asemanseudun asemakaavamuutos. Kauppatorin ja sen ympäristön asemakaavasta haettiin valituslupaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen sen jälkeen, kun hallinto-oikeus kumosi tehdyn kaavavalituksen. KHO päätti hylätä valituslupahakemuksen 21.12.2021. Kauppatorin asemakaava on lainvoimainen. Kaupunginhallitus hyväksyi ja kaupunginvaltuusto merkitsi tiedoksi tammikuussa maankäytön toteutusohjelman 2030. Ohjelmassa on tarkasteltu Joensuun asuntorakentamista, tontinluovutusta ja väestönkehitystä, päivitetty tiedot kaavoihin sisältyvästä tonttivarannosta, koottu uudis- ja täydennysrakentamisalueiden suunnittelu- ja investointitarpeet ja laadittu rakentamis- ja väestöennuste koko kaupunkiin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi huhtikuussa Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän, Siun soten perussopimuksen muutoksen. Muutoksen taustalla olivat vuoden 2020 kuntien koronatukitoimet ja niiden kohdentuminen kuntien ja Siun soten kesken. Pohjois-Karjalassa merkittävä osa pandemian aiheuttamista lisäkustannuksista kohdistui sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä vastaavalle Siun sotelle, mutta suuri osa kuntien koronatuista maksettiin vuonna 2020 kuntien valtionosuuksien kautta. Siun soten perussopimus ei mahdollistanut ylimääräisen rahoituksen kohdistamista kuntayhtymälle kesken vuoden, mistä johtuen syksyn 2020 omistajaohjausneuvotteluissa linjattiin, että kunnat maksavat vuonna 2021 ylimääräisen maksun, jolla katetaan kuntayhtymän vuoden 2020 tilinpäätöksen mukaista kumulatiivista katettavaa alijäämää. Ylimääräinen maksu edellytti perussopimuksen muutosta, joka käsiteltiin kunnissa pääosin huhtikuun aikana. Kunnat maksoivat Siun sotelle ylimääräisen maksun kahdessa erässä elokuussa 2021. Maksun suuruus oli yhteensä 10,5 milj. euroa, josta Joensuulle kohdistui 4,6 milj. euroa. Maksun suuruutta määriteltäessä huomiointiin Siun sotelle vuoden 2021 puolella maksettu, mutta vuoteen 2020 kohdistunut valtionavustus.

Siun soten vuoden 2021 talousarvio laadittiin tasapainoon. Kuntien maksuosuuksien kasvu oli Siun soten esittämän mukainen. Vuoden 2021 talousarvion toteutuma muodostui kuitenkin arvioitua heikommaksi. Kuntayhtymän tilinpäätös on 4,4 milj. euroa alijäämäinen. Muutetun perussopimuksen mukainen ylimääräinen maksuosuus aiempien vuosien alijäämien kattamiseksi on kirjattu vuoden 2021 tuloksi, mikä osaltaan paransi Siun soten vuoden 2021 tulosta. Mikäli ylimääräistä maksuosuutta ei huomioitaisi, tulos olisi ollut noin 15 milj. euroa alijäämäinen. Kuntayhtymän katettava alijäämä vuoden 2021 lopussa on runsas 17 milj. euroa.

Hyvinvointialueiden muodostamisen myötä vuosi 2022 on kuntayhtymän viimeinen toimintavuosi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kunnat joutuvat kattamaan kuntayhtymän alijäämän vuoden 2022 tilinpäätöksen yhteydessä, mikäli kuntayhtymä ei saa alijäämää katettua muilla toimenpiteillä. Kaupunki vastaa omalta osaltaan Siun soten alijäämästä. Kaupungin osuus peruspääoman mukaan arvioituna on 7,4 milj. euroa. Kaupungin vuoden 2020 tilinpäätös sisälsi 5,32 milj. euron pakollisen varauksen kuntayhtymän alijäämän kattamiseen. Tavoitteena oli, että pakollinen varaus olisi ollut mahdollista purkaa muutetun perussopimuksen mukaisen ylimääräisen maksun katteeksi. Kuntayhtymän katettava alijäämä ei kuitenkaan pienentynyt suunnitelmallisesti, vaan kasvoi edellisvuoteen nähden, mistä johtuen vuoden 2021 tilinpäätöksessä pakollisen varauksen suuruutta korotettiin 2,115 milj. euroa.

Laajennettu oppivelvollisuus astui voimaan vuonna 2021. Oppivelvollisuuden laajennus tulee voimaan ikäluokka kerrallaan. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran niihin oppivelvollisiin, jotka keväällä 2021 olivat perusopetuksen 9. luokalla. Oppivelvollisuus päättyy, kun nuori täyttää 18 vuotta tai kun on hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnon tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun tutkinnon tai niitä vastaavan ulkomaisen koulutuksen. Perusopetuksen jälkeen suoritettava ammatillinen tutkinto tai lukiokoulutus ja sen päätteeksi suoritettava ylioppilastutkinto ovat jatkossa maksuttomia sen kalenterivuoden loppuun asti, jona opiskelija täyttää 20 vuotta.

Kaupunki ilmoitti vuonna 2020 kiinnostuksensa Itärataa koskevan hankeyhtiön perustamiseen ja rahoittamiseen Porvoo-Kouvola -linjauksen mukaisesti. Itärata on uusi raideyhteys Helsinki-Vantaan lentoasemalta Porvoon kautta Kouvolaan. Itärata toteutuessaan lyhentäisi matka-aikaa Helsinkiin. Täysimääräisten hyötyjen saavuttaminen edellyttää investointeja myös raideyhteyden muilla osuuk-silla. Asian eteni vuoden 2021 aikana ja kaupunginvaltuusto päätti kesäkuussa, että kaupunki lähtee osakkeenomistajaksi uuden Lentorata-Porvoo-Kouvola raideyhteyden suunnittelua toteuttavaan hankeyhtiöön (Itärata Oy) ja merkitsee perustettavan hankeyhtiön osakkeita tai muuten pääomittaa

yhtiötä enintään 2,4 milj. eurolla. Kaupunginvaltuusto päätti lisäksi hyväksyä yhteisissä hankeyhtiö-neuvotteluissa luodun osakassopimusluonnoksen, perustamissopimusluonnoksen sekä yhtiöjärjestysluonnoksen. Rahoitusosuus jakautuu osakassopimuksessa esitetyn karkean arvion mukaan noin yhdeksälle vuodelle, mutta on riippuvainen siitä, kuinka nopeasti hankkeen suunnittelu etenee.

Kaupunginhallitus hyväksyi joulukuussa kulttuuriohjelman, joka asettaa suuntaviivat kulttuuripalveluiden toiminnalle vuodesta 2021 vuoteen 2026 ja se koskettaa niin joensuulaisia kulttuurin ammattilaisia, harrastajia kuin kokijoitakin. Koko kulttuuritoiminnan kattava kulttuuriohjelma auttaa edistämään ja kehittämään alueen kulttuuripalveluita sekä kulttuurihyvinvointiin liittyviä kulttuurin ja taiteen toimintoja tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti.

Kaupunginhallitus hyväksyi tammikuussa vammaispoliittisen ohjelman. Vammaispoliittinen ohjelma sisältää ne tavoitteet ja toimenpiteet, joilla vammaisten henkilöiden oikeuksia ja yhdenvertaisuutta pyritään parantamaan Joensuussa.

Kaupunginhallitus hyväksyi tammikuussa kansalaisopistotoiminnan uuden sopimuksen Joensuun kaupungin, Outokummun kaupungin, Kontiolahden, Liperin ja Polvijärven kuntien välillä. Sopimus astui voimaan 1.1.2022 alkaen. Keskeinen muutos koski kuntien tuntitilauksen alarajaa.

Kaupunginhallitus päätti toukokuussa myydä Karelia Ammattikorkeakoulu Oy:lle 260 kappaletta Business Joensuu Oy:n osakkeita 135 213 euron kauppahinnalla. Kaupan jälkeen Business Joensuu Oy:n omistajia ovat Joensuun kaupunki 89,89 %, Itä-Suomen yliopisto 6,55 %, Joensuun yliopiston tukisäätiö 1,86 %, Riveria 0,85 % ja Karelia Ammattikorkeakoulu Oy 0,85 %.

Kaupunginhallitus hyväksyi toukokuussa suunnitelman luovan alan ja tapahtumien tukemiseksi. Suunnitelma sisälsi toimenpiteitä, joilla tuetaan koronapandemiasta ja sen torjumiseksi tehdyistä rajoitustoimista kärsineen toimialan toimijoita.

Kaupunginvaltuusto päätti elokuussa olla pidättämättä ratkaisuvallaa kunnallis- ja kiinteistöverosta vapauttamista koskevissa asioissa kaupungilla. Toimivalta kunnallis- ja kiinteistöverosta vapauttamisessa on Verohallinnolla, mutta kunta voi kuitenkin pidättää ratkaisuvallan itsellään.

Kaupungin takausvastuiden määrä laski vuoden 2021 aikana. Takausvastuiden määrä 31.12.2021 oli runsas 158 milj. euroa, kun vuotta aiemmin takausvastuiden määrä oli 168 milj. euroa. Vuoden 2021 aikana ei myönnetty uusi takauksia.

1.4.3 Olennaiset poikkeamat talousarviossa

Peruskaupungin vuoden 2021 talousarvio oli talousarviomuutosten jälkeen 6,6 milj. euroa alijäämäinen. Liikelaitos ja rahastot huomioiden muutettu talousarvio oli 5,0 milj. euroa ylijäämäinen. Alkuperäisen talousarvion mukainen peruskaupungin alijäämä oli 5,0 milj. euroa. Ulkoinen tulos (sis. liikelaitos ja rahastot) oli 0,04 milj. euroa ylijäämäinen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi talousarvioon muutoksia syyskuun kokouksissaan. Talousarvionmuutoksessa tehtiin siirtoja yksiköstä toiseen ja muutamia muita muutoksia. Määrärahojen lisäyksiä tehtiin erityisesti kulttuuri- ja liikuntalautakunnan talousarvioon ja kasvatus- ja koulutuslautakunnan talousarvioon. Vero- ja valtionosuusarvioita korotettiin yhteensä 10,2 milj. euroa. Rahastojen tilikauden

tulostavoitetta korotettiin 11,5 milj. euroon ja lisättiin rahaston sääntöjen mukainen rahastosiirto talousarvioon. Näiden lisäksi tehtiin muita pienempiä muutoksia.

Kaupungin vuoden 2021 tilikauden tulos on 15,7 milj. euroa ylijäämäinen. Tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen on 5,5 milj. euroa.

Peruskaupungin vuoden 2021 talousarvio toteutui kokonaisuutena budjetoitua paremmin. Tilikauden alijäämä oli 4,0 milj. euroa, kun talousarvion mukainen alijäämä oli 6,6 milj. euroa.

Kaupunginvaltuuston toimintakate ylittyi 0,08 milj. euroa. Ylitys kohdistui kokouspalkkioihin sekä ICT-kuluihin. Talousarviossa oli huomioitu määrärahavaraus valtuustokauden vaihtumiseen. Valtuustokauden alussa on kuitenkin ollut tavanomaista enemmän valtuuston koulutustilaisuuksia, lisäksi strategian valmistelun yhteydessä oli aiempaa enemmän pienryhmätyöskentelyä sekä strategian laatimiseen liittyviä kokoontumisia. ICT-palvelujen ylitys johtui valtuutettujen tietokoneiden ja niiden varusteiden uusimisesta valtuustokauden vaihtuessa.

Kaupunginhallituksen toimialueella talousarvio alittui yleishallinnon, konsernipalvelujen ja Pohjois-Karjalan hankintatoimen tulosalueilla. Yleishallinnon toteutuma oli noin 1,2 milj. euron budjetoitua parempi. Tonttien myyntivoittoa kertyi tavoitteen mukaisesti 2,2 milj. euroa. Yleishallinnon tulosalueelle kirjautui myös Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymän peruspääoman palautuksen osuus 0,1 milj. euroa. Yleishallinnon toimintatuotot toteutuivat budjetoitua parempina hanketoiminnan tuottojen vuoksi, toisaalta myös toimintakulut ylittyivät. Nettomenojen alitusta selittää suurelta osin kehittämissopimuksen käynnistymisen viivästymisen seurauksena, lisäksi koronapandemian aiheuttamien rajoitustoimien vuoksi suur tapahtumien sekä vieraanvaraisuuden toteutumat olivat talousarviossa arvioitua matalammat. Konsernipalveluiden tulosalueella säästöjä talousarvioon nähden kertyi hallinto-, talous-, henkilöstö- ja kehityspalvelujen vastuualueilta ja toteutuma jäi 0,3 milj. euroa talousarviossa arvioitua pienemmäksi. Konsernipalveluiden toimintakulut toteutuivat hieman budjetoitua parempana.

Kaupunginhallituksen toimialueella kaupunginvaltuuston asettama sitovuustaso ylittyi työllisyydenhoidon tulosalueen osalta 1,4 milj. euroa. Ylitystä selittää työmarkkinatuen maksuosuus, joka toteutui 1,6 milj. euroa budjetoitua suurempana. Kuntaosuuden kasvu johtuu koronapandemian aiheuttamista muutoksista yleiseen työllisyystilanteeseen sekä poikkeustilaan liittyvistä lainsäädäntömuutoksista, jotka ovat lisänneet työmarkkinatuen saajien määrää.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan osalta kaupunginvaltuuston asettama sitovuustaso (lautakunta yhteensä) ylittyi 2,3 mil. euroa. Lautakunnan tulosalueista hyvinvoinnin edistämisen palvelut alitti talousarvion 0,4 milj. euroa, muut tulosalueet ylittivät talousarvion. Hyvinvoinnin talous- ja hallintopalveluiden tulosalue ylitti talousarvion 0,7 milj. euroa, mikä johtui hyvinvoinnin toimistopalvelutiimin (hyvo-tiimi) siirtymisestä talous- ja hallintopalveluiden alaisuuteen. Koulutuspalvelut ylitti talousarvio 1,75 milj. euroa, mikä johtui asiakaspalvelujen ostojen, elintarvikekustannusten ja kuljetuskustannusten arvioitua suuremmasta toteutumasta. Lisäksi hyvinvoinnin edistämisen palveluiden henkilöstökustannuksia on kohdistunut koulutuspalveluiden tulosalueelle 0,3 me ja kieli- ja kulttuuriryhmien opetus on toteutunut 0,2 milj. euroa suurempana. Varhaiskasvatuksen tulosalueen ylitys 0,2 milj. euroa johtui varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksesta, jonka vaikutus toimintatuottoja alentavasti oli suurempi kuin oli arvioitu.

Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan osalta kaupunginvaltuuston asettama sitovuustaso (lautakunta yhteensä) alittui 0,2 milj. euroa. Kulttuuripalveluiden talousarvio toteutui 0,09 milj. euroa talousarviota parempana ja liikuntapalveluiden 0,11 milj. euroa talousarviota parempana.

Kaupunkirakennelautakunnan osalta valtuuston nähden sitova käyttötalousosan tulosalueiden 210, 240, 245, 270 ja 280 (kaupunkirakennepalvelut) yhteenlaskettu toimintakate toteutui noin 1,5 milj. euroa talousarviota parempana. Kaikkien tulosalueiden toimintakatteet toteutuivat talousarviota parempina. Toimintatuloista talousarviota korkeampina toteutuivat maksutuotot, tuet ja avustukset sekä muut toimintatuotot. Toimintamenot kokonaisuutena toteutuivat lähes talousarvion mukaisina. Tilakeskuksen (tulosalue 295) valtuuston nähden sitova tilikauden tulos oli 0,5 milj. euroa ja se toteutui lähes talousarvion mukaisena. Toimintatuloista ylittivät mm. vuokratulot ja pysyvien vastavien myyntivoitot. Toimintamenoissa syntyi säästöä henkilöstömenoissa, palvelujen ostoissa ja muissa toimintakuluissa. Peruspääomalle maksettiin vaadittu korko 5,49 milj. euroa sekä kirjattiin käytöstä poistuneista rakennuksista lisäpoistoja ja arvonalentumisia 2,0 milj. euroa. Rakennus- ja ympäristölautakunta alitti 0,1 milj. eurolla kaupunginvaltuuston asettaman sitovuustason.

Verotuloja kertyi 296,2 milj. euroa, mikä ylitti muutetun talousarvion 7,4 milj. eurolla ja alkuperäisen talousarvion 17,4 milj. eurolla. Verotulot kasvoivat 8,1 % edellisvuoteen nähden. Kunnallisverotuloja kertyi 241,7 milj. euroa, 3,7 milj. euroa arvioitua ja 4,2 % edellisvuotta enemmän. Yhteisöverokertymä toteutui myös talousarviota parempana, kun toteuma oli 32,5 milj. euroa. Yhteisöveroja kertyi 10,4 milj. euroa eli 47,0 % edellisvuotta enemmän, mikä selittää hyvän talouden kehityksen ohella kuntien yhteisöveron jako-osuuden korottaminen osana kuntien koronatukipakettia. Kasvua selittää myös varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamisen kompensointi yhteisöveron jako-osuutta korottamalla. Kiinteistöveroja kertyi 22,0 milj. euroa, 0,3 milj. euroa muutetussa talousarviossa ennakoitua vähemmän. Taustalla on kiinteistöveron tilitysrytmin pysyvä muutos. Verotulojen muutosta on kuvattu myös luvussa 1.4.1.

Valtionosuuksia kertyi 164,8 milj. euroa, 0,2 milj. euroa muutettua talousarviota vähemmän ja 6,6 milj. euroa (3,8 %) edellisvuotta vähemmän. Valtionosuuksien muutosta on kuvattu tarkemmin luvussa 1.4.1.

Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat 0,65 milj. euroa budjetoitua paremmin. Lyhytaikaisen rahoituksen korko oli vuoden aikana negatiivinen, mikä vaikutti vuoden 2021 korkomenoja alentavasti, toisaalta lainakanta jäi ennakoitua pienemmäksi, mikä vaikutti korkomenojen toteutumiseen.

Peruskaupungin vuosikate oli 30,1 milj. euroa, kun talousarvion mukainen vuosikate oli 27,5 milj. euroa.

Peruskaupungin osalta suunnitelman mukaisia poistoja kertyi 27,7 milj. euroa, 0,7 milj. euroa talousarviossa arvioitua vähemmän. Arvioitua pienempiä poistoja selittää suurelta osin investointimenojen selvästi arvioitua pienempi toteutuma vuodelta 2021. Käytöstä poistettujen kiinteistöjen tasearvojen alaskirjauksia kirjattiin 2,1 milj. euroa.

Peruskaupungin investointimenojen toteutuma oli 30,8 milj. euroa, 6,4 milj. euroa talousarviossa arvioitua pienempi. Talousarviota pienempää toteutumaa selittää hankkeiden kustannusten ajoittumisen siirtyminen arvioitua enemmän vuoden 2021 puolelle. Myös investointien nettomenot olivat talousarviossa arvioitua pienemmät (7,9 milj. euroa). Nettomenojen alitusta talousarvioon nähden

selittää investointimenojen toteutuman ohella talousarviossa arvioitua suurempana toteutuneet rahoitusosuudet sekä pysyvien vastaavien hyödykkein luovutustulot.

Joensuun Veden tilikauden tulos ennen satunnaisia eriä ja varauksia oli 2,9 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen 1,5 milj. euroa. Talousarvion mukainen tavoite ennen satunnaisia eriä ja varauksia oli 2,65 milj. euroa. Liikelaitoksen maksama korvaus peruspääomasta oli talousarvion mukainen 0,818 milj. euroa.

Rahastojen muutetun talousarvion mukainen tulostavoite 11,5 milj. euroa toteutui, rahastojen yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 12,5 milj. euroa. Rahastojen yhteenlaskettu markkina-arvio oli vuoden lopussa 115,2 milj. euroa, joka oli 7,7 milj. euroa, 7,1 % edellistä vuodenvaihdetta korkeammalla tasolla. Elinkeinorahaston tulos oli 2,1 milj. euroa ja tulevaisuusrahaston 10,4 milj. euroa. Rahastojen tilikauden tulosta paransi tulevaisuusrahaston varainhoitajan vaihdon seurauksena kirjautunut kertaluontoinen noin 8 milj. euron arvopapereiden luovutusvoittotulo. Rahastojen sääntöjen mukaan tulevaisuusrahaston tuloksesta tehdään rakennuskustannusindeksin muutosta vastaava siirto rahastopääomaan. Rahastosiirron suuruudeksi muodostui 4,4 milj. euroa.

Rahoituslaskelman antolainojen lisäys oli 0,6 milj. euroa ja sisältää Joensuun Kodeille myönnetty kolmassijalainat sekä siirto- ja palautuskelpoiset liittymismaksut. Talousarviossa antolainojen lisäykseksi oli arvioitu 0,6 milj. euroa. Antolainasaamiset vähenivät 1,5 milj. euroa. Vuoden 2021 aikana nostettiin uutta pitkäaikaista lainaa 30,0 milj. euroa.

Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 34,4 milj. eurolla. Lyhytaikaisten lainojen määrä kasvoi 0,8 milj. euroa. Kaupungin lainakanta oli 235 milj. euroa, 3 041 euroa/asukas. Lainakanta pieneni vuoteen 2020 nähden, jolloin lainaa oli 239 milj. euroa, 3 099 euroa/asukas. Lainakanta jäi muutetussa talousarviossa arvioitua pienemmäksi erityisesti sen johdosta, että investointimenojen toteutuma jäi arvioitua pienemmäksi.

1.4.4 Yhteenvedo talousarvion toteutumisesta kaupunginvaltuuston asettamilla sitovuustasoilla

			TA 2021	Muutokset	Muutettu TA 2021	Toteuma 2021	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUS							
Kaupunginvaltuusto							
100 Valtuusto	tulosalue	toimintakate	-498	0	-498	-580	-82
Tarkastuslautakunta							
110 Talouden ja hallinnon tarkastus	tulosalue	toimintakate	-104	0	-104	-104	0
Kaupunginhallitus							
120 Yleishallinto	tulosalue	toimintakate	-7 512	-45	-7 557	-6 399	1 159
140 Työllistäminen	tulosalue	toimintakate	-14 810	0	-14 810	-16 239	-1 429
150 Konsernipalvelut	tulosalue	toimintakate	-4 349	-290	-4 639	-4 300	339
170 Siun soten maksuosuudet	tulosalue	toimintakate	-264 320	0	-264 320	-270 835	-6 515
184 Elinvoimapaalvelut	tulosalue	toimintakate	-2 350	0	-2 350	-2 374	-24
190 Pohjois-Karjalan hankintatoimi	tulosalue	toimintakate	0	0	0	97	97
Osallisuus- ja vetovoimalautakunta							
310 Osallisuus- ja vetovoimapaalvelut	tulosalue	toimintakate	-1 647	0	-1 647	-1 579	68
Hyvinvoinnin toimiala							
46 Kasvatus- ja koulutuslautakunta	toimielin	toimintakate	-115 448	-2 834	-118 282	-120 581	-2 299
47 Kulttuuri- ja liikuntalautakunta	toimielin	toimintakate	-21 801	-1 173	-22 974	-22 770	203
Kaupunkiympäristön toimiala							
75 Kaupunkirakennelautakunta pl. 295 Tilakeskus		toimintakate	-6 036	0	-6 036	-4 581	1 455
295 Tilakeskus	tulosalue	tilikauden tulos	-448	0	-448	-439	9
810 Alueellinen jätelautakunta	tulosalue	toimintakate	0	0	0	0	0
85 Rakennus- ja ympäristölautakunta	toimielin	toimintakate	-226	0	-226	-121	105
Joensuun vesi	liikelaitos	tilikauden tulos	2 650	0	2 650	2 876	226
Joensuun vesi	liikelaitos	korvaus peruspääomasta	818	0	818	-818	-1 636
INVESTOINTIOSA							
120 Yleishallinto	tulosalue	investointimenot	-1 800	0	-1 800	-1 043	757
310 Osallisuus- ja vetovoimapaalvelut	tulosalue	investointimenot	-20	0	-20	-15	5
410 Koulutuspalvelut	tulosalue	investointimenot	-35	-366	-401	-350	50
440 Varhaiskasvatuspalvelut	tulosalue	investointimenot	-21	0	-21	-14	7
660 Kulttuuripalvelut	tulosalue	investointimenot	-1 174	0	-1 174	-860	314
690 Liikuntapalvelut	tulosalue	investointimenot	-525	0	-525	-323	202
210 Kaupunkirak.toimialan hallinto ja talous	tulosalue	investointimenot	-415	0	-415	-420	-5
280 Yhdyskuntatekniikka	tulosalue	nettoinvestoinnit	-13 310	0	-13 310	-12 448	862
295 Tilakeskus	tulosalue	investointimenot	-18 709	0	-18 709	-14 058	4 651
TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA							
Korkomenojen ja muiden rahoitusmenojen yhteissumma			-7 540	540	-7 000	-6 581	419
Rahoituslaskelman antolainojen lisäys			-500	-100	-600	-597	3
Pitkäaikaisten lainojen lisäyksen ja vähennyksen erotus			19 600	-24 000	-4 400	-4 400	0

1.5 Kaupungin henkilöstö

Henkilöstömäärän kehitys

Kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2021 oli 2603 henkilöä, josta vakinaisen henkilöstön osuus oli 1733. Määräaikaista henkilöä oli 747 ja palkkatuetun henkilöstön määrä oli 123 henkilöä. Henkilöstöstä osa-aikaisia oli 482 henkilöä. Henkilöstömäärä sisältää myös työ- ja virkavapaalla olevat henkilöt. Vuoden 2020 henkilöstömäärä oli 2624. Henkilöstömäärä laski 21 henkilöllä edelliseen vuoteen nähden.

Henkilötyövuosia kertyi vuonna 2021 yhteensä 2087, joka oli 141 henkilötyövuotta edellisvuotta enemmän. Vuonna 2020 henkilötyövuosien määrä oli 1946. Vuoden 2021 henkilötyövuosien kasvu johtuu erityisesti koronapandemian torjumiseksi tehtyjen rajoitustoimien vaikutuksista vuoden 2020 henkilötyövuosikertymään (palveluita osan vuodesta kiinni tai kysyntä normaalia pienempää). Henkilötyövuosien määrään on vaikuttanut myös koronaan liittyvät valtionavustukset, joiden turvin on pystytty palkkaamaan määräaikaista henkilöstä hyvinvoinnin toimialalla.

Organisaatio	Vakinaiset		Määräaikaiset*		Yhteensä		HTV		HTV muutos
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020–2021
Kaupunginhallituksen toimiala *	65	76	78	88	143	164	106	152	+46
Kaupunkiympäristö	199	201	14	14	213	215	218	207	-11
Hyvinvointipalvelut**	1447	1410	725	642	2172	2052	1562	1666	+104
Varhaiskasvatus	493	452	241	237	734	689	555	560	+5
Koulutus	631	516	238	153	869	669	694	600	-94 ***
Kulttuuri- ja liikunta	271	270	217	100	488	370	283	307	+24
Joensuun Vesi	47	46	1	3	48	49	46	46	-
Yhteensä	1758	1733	818	747	2576	2480	1946	2087	+141

Vakinaisten ja määräaikaisten palvelussuhteet, tilanpäivä 31.12.2021. Henkilötyövuosi ajalta 1.1.-31.12.2021
Määräaikaisten lukuun eivät tässä sisälly työllistetyt.

* Kaupunginhallituksen toimialan henkilöstömäärän kasvu johtuu mm. asiakirjahallinnon keskittämisestä konsernipalveluihin ja työllisyyden kuntakokeilun käynnistymisestä. Kaupunginhallituksen toimiala sisältää osallisuus- ja vetoimamalatukunnan henkilöstön osuuden.

** Hyvinvointipalveluiden yhteislukuihin sisältyy hyvinvoinnin hallintohenkilöstö ja oppimisen tuki sekä nuorisopalvelut.

*** Koulutuspalvelujen ja hyvinvoinnin edistämisen kesken tehty toiminnan järjestelyjä, oppimisen tuen henkilöstö siirtynyt vuonna 2021 hyvinvoinnin edistämisen tulosalueelle.

Palkallisten henkilötyövuosien kehitys

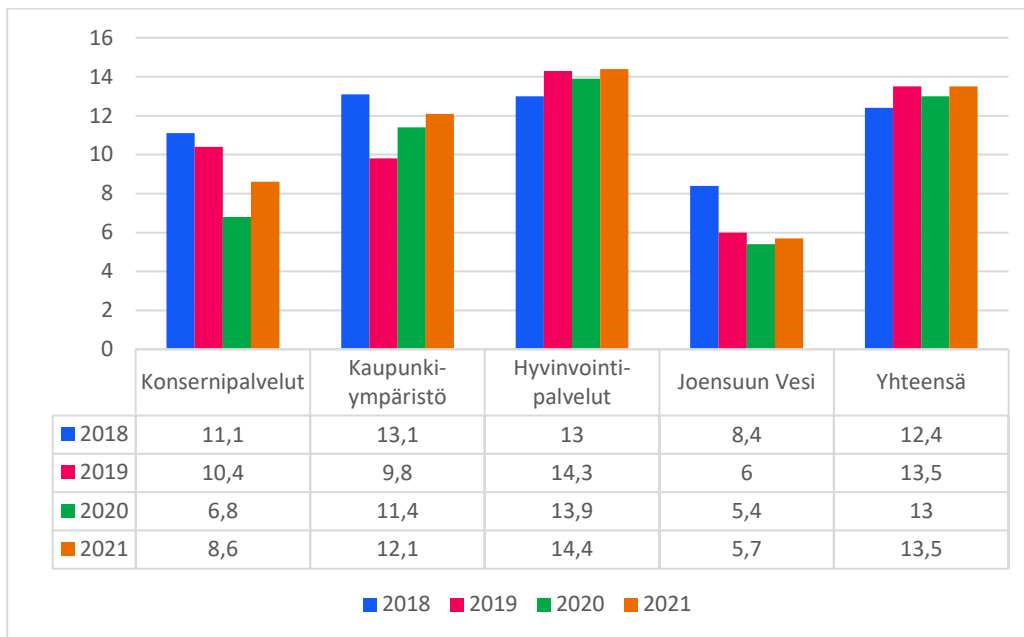
Palkallisten henkilötyövuosien määrä vuonna 2021 oli 2087 henkilötyövuotta. Kaupungin henkilötyövuosien määrä nousi edellisvuoteen nähden 141 henkilötyövuodella.

Henkilöstökulujen kehitys

Toteutuneet henkilöstökulut ilman sivukuluja vuonna 2021 olivat 86 milj. euroa. Vuoteen 2020 vertailukelpoiset henkilökulut olivat 79 milj. e.

Työkyvyttömyyden kustannukset

Koko henkilöstön sairauspoissaolopäivät tehtyä henkilötyövuotta kohden

Työterveyshuollon kustannukset vuonna 2021 olivat 675 290 euroa ja vastaavasti vuonna 2020 612 800 euroa, kasvua 62 490 euroa. Henkilöä kohden työterveyshuollon kustannukset olivat 279 euroa.

1.6 Ympäristöasiat

Johdanto

Tähän yhteenvetoon on koottu vuoden 2021 aikana toteutuneet, ensisijaisesti ympäristönsuojeluun, energiatehokkuuteen ja ilmastotyöhön liittyvät toimenpiteet ja niihin kohdistuneet tulot ja menot. Kaikki luvut on esitetty arvonlisäverottomina eivätkä ne sisällä poistoja.

Merkittävimmät kustannukset muodostuvat keväisestä hiekotushiekkojen poistosta, jätevesien käsittelystä, ulkovalaistuksen uusimisesta sekä ilmastotavoitteiden toteuttamisen hanketoiminnasta. Tulot muodostuvat pääasiassa Joensuun Vesi -liikelaitoksen jätevesimaksujen tuotoista. Tuloissa näkyvät myös materiaalien kierrätyksen tulot, hanketoiminnan avustukset ja lupa- ja valvontamaksut sekä valtionosuudet investointimenoihin.

Tähän yhteenvetoon ei ole sisällytetty kaupunkikonsernin tytä- tai osakkuusyhtiöiden tietoja, sillä ne raportoivat oman toimintansa erikseen. Tällaisia ympäristöasioihin liittyviä tunnuslukuja ovat esimerkiksi jätteiden käsittelyn kustannukset ja tulot sekä rakentamiseen liittyvät energiatehokkuusinvestoinnit.

Lisäksi yhteenvedossa tarkastellaan ympäristö- ja ilmastotavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista erilaisten mittareiden ja indikaattoreiden avulla. Kaupunginhallitus hyväksyi Joensuun ilmasto-ohjelman päivityksen 10.1.2022 § 6.

1. Päästöt, hiilinielut ja kompensatiot

Indikaattorit: kasvihuonekaasupäästöt, hiilinielut ja kompensatiot, kustannushyötyanalyysit

Vuoden 2020 tietojen mukaan kasvihuonekaasupäästöt olivat 416 kt CO₂-ekvivalenttia ja alentuneet vuoden 2007 tasosta noin 37 %. Vähennystä edelliseen vuoteen oli noin 10 %. Vuonna 2021 kasvihuonekaasupäästöt olivat ennakkotiedon mukaan ilman teollisuutta ja työkoneita 257 kt CO₂-ekv, joka on hieman vuotta 2020 suurempi pakkastalven energiankulutuksen takia. (CO₂-raportti, Site-wise.) Kulutuslähtöisiä päästöjä selvitettiin ensimmäistä kertaa Kulma-hankkeessa, jonka mukaan kulutusperäiset päästöt Joensuussa olivat vuonna 2020 yhteensä 637 kt CO₂-ekv.

CO₂-raportin mukaan Joensuun hiilinielut olivat yhteensä 125,4 kt CO₂-ekv vuonna 2018. Sitowisen vuonna 2021 laatiman selvityksen mukaan vuonna 2018 puusto muodosti Joensuussa noin 88 kt CO₂-ekv nielun ja maankäyttösektori yhteensä noin 135 kt CO₂-ekv nielun.

Kaupungin lentomatkojen päästöjen osalta siirrettiin ilmastotilille lentoliikenteen päästöoikeuksien huutokaupan vuoden 2021 keskihintaa vastaava summa, jonka avulla tulevaisuudessa rahoitetaan paikallisia hiilinieluhankkeita.

Ilmasto-ohjelman päivittämisen yhteydessä selvitettiin konsultin avulla ilmastotoimenpiteiden kustannuksia, päästövähennysvaikutusta ja kustannustehokkuutta.

Tulot ja menot: Ilmastotilin tulot ja menot. Muiden päästövähennyksiin, hiilinieluihin ja kompensatiioihin liittyvien toimenpiteiden kustannukset koostuvat seuraavissa osioissa eritellyistä liikenteen, energian, kiertotalouden ja kestävän kulutuksen toimenpiteiden kustannuksista.

2. Liikenne ja liikkuminen

Indikaattorit: ajoneuvohankinnat, joukkoliikenteen matkamäärät, jalankulun ja pyöräilyn kulkutapaosuudet, joukkoliikenteen käyttö matkamäärinä (kpl/v) oman paikallisliikenteen kulkuneuvoilla, kunnan virkakäytössä olevien vähäpäästöisten (täyssähkö ja biokaasu) autojen osuus käytössä olevista autoista (%)

Kaupungille hankittiin 1 sähkö- tai hybridauto. Kunnan virkakäytössä olevista autoista 16 % oli vähäpäästöisiä (täyssähkö- tai biokaasuautoja). Joukkoliikenteen matkamäärät lisääntyivät 12 % vuodesta 2020, ja olivat yhteensä 1,28 milj., mutta vuoden 2019 matkamäärästä ollaan jäljessä 22 %. Koronapandemia vähensi matkustusta, mutta tarjontaa ei ole vähennetty, joten linjakilometrimäärät ovat lisääntyneet 7 % vuodesta 2020. Jalankulun ja pyöräilyn kulkutapaosuus selvitettiin viimeksi 2016, jolloin se oli Joensuun sisäisissä matkoissa 45 %. Vuoden 2021 tilanne saadaan vuoden 2022 aikana.

Pyöräilyn ja jalankulun kehittämissuunnitelman mukaisesti toteutettiin seuraavat hankkeet vuonna 2021: Kauppakadun pyöräkadun viimeinen vaihe Papinkadulle saakka, Koulukadun saneeraus (sis. pyörätien leventäminen), Sammonkadun pyöräkatu, pyöräbaana + jalkakäytävä Peltolan alikulun kautta, Siltakadun pyöräbaana + jalkakäytävä välillä Kalevankatu-Länsikatu, Karsikon rantaraitin 1. vaihe, Mutalantie 12 pyörätien jatko ja Hanhenpolun jalankulku ja pyörätie.

Tulot ja menot: joukkoliikenteen kehittämiskustannukset, jalankulun ja pyöräilyn infrarakentamisen kustannukset ja Traficomien valtionosuudet tulona.

3. Energian tuotanto ja energiatehokkuus

Indikaattorit: öljylämmitys kaupungin kiinteistöissä, energiatehokkuussopimus, teollisuuden energiankulutus, fossiilisten polttoaineiden käyttö kaukolämmöntuotannossa, lämmitysmuodon vaihtaminen öljylämmitteisillä kiinteistöillä, uusiutuvan energian (lämpö ja sähkö) osuus kuntaorganisaation energianhankinnasta (%), kunnan kiinteistöjen energian kulutus (MWh/v)

Kaupungin omistamien öljylämmitteisten kiinteistöjen määrä oli yhteensä 21. Näistä 15:stä öljy oli pääasiallisena lämmitysmuotona, ja 6:ssa varalla. Energiatehokkuussopimuksen seuranta tehdään erillisenä ja raportoidaan vuosittain Energiavirastolle. Tilakeskuksen kiinteistöjen lämmön ominaiskulutus oli vuonna 2021 yhteensä 56 745,25 MWh ja 37,17 kWh/m³. Ominaiskulutus vaihtelee rakennustyyppin ja iän mukaan välillä 12,15–84,48 kWh/m³.

Vuonna 2021 toteutettuja energiatehokkuustoimenpiteitä olivat mm. ulkovalaistuksen uusimisia, valaisimien vaihtoa led-valaisimiin, ja automaatiojärjestelmien uusimisia.

Vuonna 2020 teollisuuden ja työkalujen energiankulutus oli 4275,1 GWh ja teollisuuden sähkönkulutus 826,4 GWh (CO₂-raportti). Uusiutuvien osuus kaukolämmöntuotannossa oli vuonna 2020 71 % (Savon Voima). Öljylämmityksestä luopuneita kotitalouksia oli vuonna 2021 Joensuussa yhteensä 31 kpl.

Tulot ja menot: energiatehokkuustoimenpiteiden kustannukset ja säästöt, lämmitysjärjestelmän muuttamisen kustannukset/säästöt kaupungin kiinteistöissä.

4. Kiertotalous ja kestävä kulutus

Indikaattorit: ympäristökriteerit hankinnoissa, kotitalousjätteen kierrätysaste, Circwaste-hankkeen tuottamat kotitalousjätteen määrä (tn/v) ja kierrätysaste (%), kunnan omiin verkostoihin liittyneiden vedenkulutus (l/asukas/v), syntyneen ruokahävikin määrä kunnan järjestämässä ruokapalveluissa (kg/v), kasvisruoan osuus kunnan järjestämien ruokapalveluiden tarjonnasta (%)

Ympäristökriteerit otettiin huomioon 95 %:ssa hankinnoista, joissa Joensuun kaupunki oli mukana (edellisvuoteen verrattuna -3 %). Joensuun kaupungin työllisyys palvelut avasi kierrätyskeskus Kiertämön Salpakadulle. Myös kaupungin omien kalusteiden ja muiden materiaalien kierrätystoiminta oli käynnissä.

Vuonna 2019 kotitalousjätteen määrä Joensuussa oli 273 kg/asukas ja kotitalousjätteen kierrätysaste 42 %. Joensuun kaupungin alueella syntyi jätettä vuonna 2019 yhteensä 190 151 tonnia, josta yhdyskuntajätteen osuus oli 28 % ja teollisuusjätteen 78 %. (Circwaste-hanke 2019.) Vuonna 2021 lautashävikki kouluissa oli 14102 kg vuonna 2021 (keskiarvo 15 g/ruokailija) ja päiväkodeissa 13131 kg (keskiarvo 42 g/ruokailija).

Toiminta-alueellamme verkostoihin liittyneiden vedenkulutus vuonna 2020 oli n. 189 l/asukas/päivä. Tulot ja menot: materiaalien ja kalusteiden sekä laitteiden myynti uudelleenkäyttöön, tavaroiden ja kalusteiden kuljetusten kulut.

5. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja luonnon monimuotoisuus

Indikaattorit: hulevedet, viherkatot, vieraslajien torjuntaan kuntaorganisaation käyttämät resurssit (€/v)

Vuonna 2021 Joensuulle laadittiin hulevesisuunnitelma, jonka mukaisia toimenpiteitä on toteutettu. Aloitettiin Murtosuon kosteikon rakentaminen, laadittiin Elovaaran käyttö- ja hoitosuunnitelma, tehtiin luonto- ja maisemaselvityksiä sekä vesistö- ja perhosseurantaa. Vieraslajitorjuntaa tehtiin ympäristöministeriön avustuksella ympäri kaupunkia ja vieraslajien torjuntaan käytettiin noin 24 000 euroa. Joensuun kaupunki lähti pilottikuntana mukaan SYKE:n ekologista kompensatiota koskevaan hankkeeseen. Viherkattoja ei rakennettu.

Tulot ja menot: luonto- ja maisemaselvitysten kulut, vieraslajien torjunnan kulut, vesistö- ja perhosseurantojen kulut. Tulot vieraslajien torjunta valtionavustus ja Elovaaran luonnonsuojelualueen käyttö- ja hoitosuunnitelman laatimisen valtionavustus Ely-keskus ja Ympäristöministeriö.

6. Ympäristön tila

Indikaattorit: ilmanlaatu, melutaso, kunnostetut pilaantuneen maaperän alueet,

Vuonna 2021 tehtiin jatkuvaa ilmanlaadunmittausta. Ympäristömelua mitataan jatkuvasti kuudessa eri pisteessä. Pilaantuneiden maiden kunnostuskohteita ei ollut. Oma vesistöseurantaa tehtiin viidellä eri järvellä. Varaslammen kunnostusta (vesikasvien poisto) jatkettiin.

Tulot ja menot: hiekoitushiekkojen poisto, pölyn sitominen, ilmanlaadunseuranta, roskaantumisen kulut, jätehuollon kulut, pilaantuneen maaperän puhdistustöiden kulut, vanhojen käytöstä poistettujen kaatopaikkojen pinta- ja pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten seurannan kulut, melunmittauslaitteiston ylläpito- ja asiantuntijapalveluiden kustannukset, melu- ja tärinäselvitykset, melusuojausten rakentaminen asuntoalueille, säteilyltä suojaamisen kulut, Joensuun veden jätevesimaksutuotot, Joensuun Veden jätevesien käsittelyyn liittyvät kulut, ml. jätevesien käsittely- ja puhdistuskustannukset sekä pintavesitutkimukset ja -selvitykset, kosteikkojen rakentamisen kustannukset.

7. Hallinto ja kehittäminen

Indikaattorit: hankkeet (kpl), resurssit (htv), ilmastokumppaneiden määrä (kpl).

Toimenpiteet: ilmastoviestintä, verkostot ja resurssit

Vuonna 2021 oli käynnissä yhteensä 3 ilmastohanketta. Toukokuussa 2021 päättyivät EU-rahoitteinen, kuntalaisia ja taloyhtiöitä osallistava Ilmastokorttelit-hanke, sekä Ympäristöministeriön rahoittama Kokeileva kaupunkiseutu Joensuu -hanke etätyön edistämiseksi. Hankkeet toteutuivat suunnitellusti ja saavuttivat tavoitteensa. Toukokuussa 2021 käynnistyi Ympäristöministeriön rahoittama ilmastokumppanuuden kehittämishanke. Ilmastokumppaneiden määrä kasvoi vuonna 2021 seitsemällä, ja oli vuoden lopussa 40 (osa yrityksistä lopetti toimintansa vuoden 2021 aikana). Ilmastokumppaneille kehitettiin oma päästölaskuri.

Huhtikuussa 2021 kaupungille palkattiin määräaikainen ilmastokoordinaattori. Ilmastotyön tueksi perustettiin myös konsernin sisäinen kestävä kehityksen yhteistyöryhmä. Ympäristönsuojelulla työskenteli vuoden 2021 aikana 2 harjoittelijaa.

Aktiivista työskentelyä kansallisissa ja kansainvälisissä ilmastotyön verkostoissa jatkettiin. FISU-verkoston erillishankkeissa kehitettiin ilmastobudjetointia ja resurssiviisauden seurantaindikaattoreita sekä toteutettiin kadunrakennuspilotti (Tiaisenkatu), jossa selvitettiin infrarakentamisen khk-päästöjä. Allekirjoitettiin Euroopan kaupunginjohtajien uusi ilmasto- ja energiasopimus ja haettiin mukaan EU:n 100 hiilineutraalia kaupunkia missioon. Joensuu valittiin vuoden 2021 ilmastokunnaksi.

Ilmastoviestintää toteutettiin aktiivisesti Joensuun kaupungin ja Climate Joensuun verkkosivujen ja somekanavien kautta. Joensuun ilmasto-vahti julkaistiin kesällä 2021.

Tulot ja menot: hankkeisiin saatu rahoitus ja kaupungin osuus, ilmasto-ohjelman vaikuttavuusarvioinnit, muut konsulttityöt ja selvitykset, ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaiset valvonta ja lupamaksut, ympäristönsuojelun lakisääteisten ja muiden ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien hoitamisen kulut, sekä ympäristönsuojeluviranomaisena toimivan rakennus- ja ympäristölautakunnan kulut.

YHTEENVETO YMPÄRISTÖ- JA ILMASTOTOIMENPITEIDEN KUSTANNUKSISTA 2021		
	Menot (1000 €)	Tulot (1000 €)
1. Päästöt, hiilinielut ja kompensatiot		6,127
2. Liikenne ja liikkuminen	1507,021	532,911
3. Energian tuotanto ja energiatehokkuus	683,634	
4. Kiertotalous ja kestävä kulutus		195,824
5. Ilmastomuutokseen sopeutuminen ja luonnon monimuotoisuus	48,707	14,678
6. Ympäristön tila	4542,405	8802,196
7. Hallinto- ja kehittäminen	375,772	124,271
Yhteensä	7157,539	9676,007

1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

1.7.1 Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäytöstä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa ja sillä on erilaisia ilmenemismuotoja. Joensuun kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita ajantasaistettiin ja muutettiin organisaatiomuutoksen vuoksi vuonna 2019. Kaupunginvaltuusto hyväksyi asiakirjan 16.12.2019 § 163. Kaupunginhallitus hyväksyi 2.12.2019 § 473 riskienhallintasuunnitelman, joka täydentää ja konkretisoi kaupunginvaltuuston hyväksymiä riskienhallinnan perusteita. Näillä asiakirjoilla luodaan puitteet järjestää ja yhdenmukaistaa kaupunkikonsernin ohjaus- ja johtamisjärjestelmä, vahvistetaan hyvää hallinto- ja johtamistapaa ja ehkäistään väärinkäytöksiä. Eri toimijoiden tehtäviä ja vastuita sekä konkreettisia toimintatapoja sisäisen valvonnan osalta määritetään myös kaupungin hallintosäännössä, sisäisen valvonnan toimintaohjeessa, kaupungin riskienhallintasuunnitelmassa sekä hyvän valmistelun ohjeissa. Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen on noudatettava Joensuun kaupungin konserniohjetta.

Lahjonnalla tarkoitetaan lahjuksen tai muun perusteettoman edun saamista tai edes sen mahdollisuuden pyytämistä, tarjoamista, antamista, vaatimista tai hyväksymistä joko suoraan tai välillisesti siten, että se vaikuttaa joko kohdehenkilön tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tai siihen, miltä hänen toimintansa ulkopuolisista vaikuttaa. Edun taloudellisesta arvosta yksinään ei voi päätellä, onko kyse lahjonnasta tai luottamusta vaarantavasta edusta. Myöskään rikoslaissa lahjan tai edun luonnetta tai arvoa ei ole määritelty.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 21.12.2012 Joensuun kaupungin vieraanvaraisuus-, edustuskäytäntö- ja menettelytapaohjeet, jotka linjaavat kaupungin vieraanvaraisuuden yleiset periaatteet. Lisäksi kaupunki on ohjeistanut Kuntaliiton ohjeiden mukaisesti erityisesti johtavia viranhaltijoita vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista. Ohjeistuksen tarkoituksena on vastata siihen, mitä asioita

kaupungin viranhaltijoiden ja henkilöstön sekä luottamushenkilöiden on otettava huomioon, jos he tarjoavat tai heille tarjotaan etuisuuksia sidosryhmäyhteistyössä tai muussa toiminnassa. Ilmoitusvelvolliset johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset.

Kaupungin toimialoja ja konserniyhtiöitä on pyydetty raportoimaan, miten toimialat ja konserniyhtiöt ovat noudattaneet annettuja ohjeistuksia ja huomioineet korruption ja lahjonnan torjunnan omassa toiminnassaan. Lisäksi on pyydetty raportoimaan, onko korruptiota tai lahjontaa havaittu toimialalla tai konserniyhtiössä vuoden 2021 aikana. Toimialat ja konserniyhtiöt ovat vastauksissa kertoneet noudattaneensa annettuja ohjeistuksia eikä toimialoilla tai konserniyhtiöissä ole havaittu korruption tai lahjontaan viittaavaa toimintaa. Toimialat ja konserniyhtiöt ovat kertoneet keskittäneensä hankinnat tehtäväksi hankintatoimen kautta, jolloin hankintaprosessiin vaikuttamisen mahdollisuudet pienentyvät.

Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia edistetään kaupungin tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmalla, joka perustuu tasa-arvolakiin, yhdenvertaisuuslakiin sekä Eurooppalaiseen peruskirjaan naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta paikallishallinnossa. Kaupungin tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitetty ja hyväksytty 15.12.2020.

1.7.2 Hyvinvointi ja terveys

Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset ylläpitävät kaupungin elinvoimaisuutta ja kestäväää taloutta. Päätöksenteossa ja toiminnassa tulisi kohdistaa erityistä huomiota kaupunkilaisten eriarvoisuuden kaventumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn sekä kestävään hyvinvointiin. Varhainen tuki ja ehkäisevä toiminta tukee parhaiten kaupunkilaisten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn säilymistä ja vähentää raskaiden palveluiden tarvetta.

Kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön tavoitteita ohjaa tieto asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilanteesta. Joensuun Hyvinvointikertomus -ja suunnitelma 2021–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 7.12.2020 § 121. Hyvinvointikertomuksessa on kuvattu joensuulaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilannetta, ja suunnitelmassa on asetettu kaupunkilaisten hyvinvointia edistävät tavoitteet vuoteen 2025 saakka. Toimenpiteitä tavoitteisiin pääsemiseksi asetetaan vuosittain talousarvion- ja toimintasuunnitelman yhteydessä. Toimenpiteiden vaikutuksia arvioidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan valtuustokauden lopussa. Tavoitteet on pyritty asettamaan pääsääntöisesti määrälliseen muotoon, jolloin niiden arviointi on läpinäkyvää. Lähtötasoa kuvaavana mittarina on käytetty vuonna 2020 saatavilla ollutta tuoreinta tietoa. Suurin osa lähtötason mittareista on peräisin kansallisista tilastolähteistä tai laajoista kyselytutkimuksista, joihin tiedot päivittyvät viiveellä. Viive heijastuu täten myös vuoden 2021 toteuman arviointiin.

Alla olevaan taulukkoon on koottu Joensuun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen

- tavoitteet vuoteen 2025 mennessä
- tavoitetta kuvaavan mittarin lähtötaso (suluissa vuosiluku miltä mittarin tieto on)
- tavoitteen toteuma vuonna 2021 (suluissa vuosiluku miltä mittarin tieto on) sekä
- tavoitteen vastuutaho kaupungilla.

Tavoite 2025	Lähtötaso	Toteuma 2021	Vastuutaho kaupungilla
Kestävä talous ja elinvoima			
Maahanmuuttaja-taustaisten kuntalaisten määrä kasvaa vähintään 150 henkilöllä vuosittain.	2 390 ulkomaan kansalaista (2019)	2 509 ulkomaan kansalaista (2020) Määrä kasvanut vuodessa 119 henkilöllä	Konsernipalvelut
Vuonna 2023 kaupunki on saanut Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen.	Unicefin ja Joensuun yhteistyö käynnistyi Unicefin koulutuksilla ja Joensuun koordinaatioryhmän järjestäytymisellä (2020)	Unicef hyväksynyt toimeenpanosuunnitelman, jota toteuttamalla tunnustus on mahdollista saada vuonna 2023 (2021)	Hyvinvoinnin toimiala
Vuoteen 2025 mennessä ikäihmistien kohtaamispaikkojen määrä kasvaa tai säilyy vähintään ennallaan. Kohtaamispaikoista tehty tiedotussuunnitelma, joka toteutunut.	13 ikäihmisille sopivaa kohtaamispaikkaa, joissa henkilökuntaa aina läsnä. (2020)	Kohtaamispaikkojen määrä säilynyt ennallaan Kohtaamispaikoista tehty järjestöjen kanssa kartta, josta tiedotettu. https://www.joensuu.fi/kohtaamispaikat Vanhustenviikolla kohtaamispaikoilla järjestettiin ”avoimet ovet”, joista tiedotettu. Järjestöt arvioivat kohtaamispaikoista tiedottamisen onnistumisen arvosanaksi 3,6 (asteikolla 1=erittäin huonosti – 5=erittäin hyvin) (2021)	Hyvinvoinnin toimiala
Vähintään 2 järjestötapaamista/vuosi ja vähintään 60 järjestöä osallistuu. Laadittu kaupunki-järjestö yhteistoiminnan asiakirja, jossa kuvattu yhteistoiminnan rakenteita ja toimintoja. Kaupungin yhdistystoiminnan viestintää kehitetään yhdessä järjestöjen kanssa.	Yksi järjestötapaaminen pidetty, jossa 64 osallistujaa (2020)	Neljä järjestötapaamista pidetty, ensimmäisessä 88, toisessa 77, kolmannessa 73 ja neljännessä 77 osallistujaa. Järjestöt arvioivat järjestötapaamisten onnistumisen arvosanaksi 4,4 (asteikolla 1=erittäin huonosti – 5=erittäin hyvin) Kaupunki-järjestö yhteistoiminnan asiakirja koottiin verkkosivun muotoon, jonka sisällöt valittiin järjestöjen toiveiden pohjalta https://www.joensuu.fi/yhdistyksille Järjestöt arvioivat Yhdistyksille-verkkosivun tekemisen onnistumisen arvosanaksi 4,0 (asteikolla 1=erittäin huonosti – 5=erittäin hyvin) (2021)	Hyvinvoinnin toimiala

Tavoite 2025	Lähtötaso	Toteuma 2021	Vastuutaho kaupungilla
Eriarvoisuuden kaventuminen ja syrjäytymisen ehkäisy			
Vuoteen 2025 mennessä vähintään 77 % 1-5-vuotiaista osallistuu varhaiskasvatukseen.	74,5 % (2018)	82 % (2021)	Hyvinvoinnin toimiala
Vuoteen 2025 mennessä 0-17-vuotiaista kodin ulkopuolelle on sijoitettu enintään 2 %.	2,2 % (279 lasta vuonna 2018)	2,1 % (263 lasta vuonna 2020)	Hyvinvoinnin toimiala
Vuoteen 2025 mennessä vähintään 83 % viidesluokkalaisista on luetun ymmärtämisessä ikäistensä tasolla tai ikäisiään parempia.	79,17 % (51,61 % ikäistensä tasolla ja 27,56 % ikäisiään parempia, vuosi 2019)	74,68 % (45,54 % ikäistensä tasolla ja 29,14 % ikäisiään parempia, vuosi 2021)	Hyvinvoinnin toimiala
Vuonna 2025 vähintään kerran viikossa kiusattujen 4. ja 5. luokan oppilaiden osuus on enintään 4,5 %.	6,5 % (2019)	6,7 % (2021)	Hyvinvoinnin toimiala
Vuoteen 2025 mennessä 2-6-vuotiaista ylipainoisia on enintään 12 % tytöistä ja 22 % pojista.	tytöt 13 % pojat 23 % (2018)	tytöt 14 % pojat 22 % (2019)	Hyvinvoinnin toimiala
Suurimmalla osalla hammastarkastetuista ikäluokista on puhtaat hampaat ja terveet ikenet (eli CPI=0).	DMF-indeksin keskiarvo on 12-vuotiailla Pohjois-Karjalassa 0,5, kun koko Suomen keskiarvo on 0,9. (Vuonna 2018) CPI-indeksissä eri ikäluokissa hampaiden puhtaudessa ja ikenien terveydessä on hajontaa. (2018) Poispudokasmalli on käytössä. (2018)	DMF-keskiarvo 11-vuotiailla koko Pohjois-Karjalassa 0,64: Joensuu 0,26. (2020) Puhdashampaisten osuus kasvanut hieman kaikissa ikäryhmissä Joensuussa (2020) Poispudokasmalli on vakiinnuttanut paikkansa. (2020)	Hyvinvoinnin toimiala

Tavoite 2025	Lähtötaso	Toteuma 2021	Vastuutaho kaupungilla
Vuoteen 2025 mennessä 1. ja 2. vuoden ammatillisen oppilaitoksen päivittäin nuuskaa käyttävien miesopiskelijoiden osuus on enintään 15 %.	21,9 % (2019)	15,9 % (2021)	Hyvinvoinnin toimiala
Työttömyysaste laskee vuoden 2023 loppuun mennessä vähintään valtakunnalliselle tasolle.*	Joensuu 13,4 (2019) Koko maa 9,2 (2019)	Joensuu 14,9 (2021) Koko maa 11,4 (2021)	Konsernipalvelut
Vuoteen 2025 mennessä vähintään 200 myönnettyä EU:n vammaiskorttia ja vähintään 16 vammaiskorttikohdetta.	Kortteja myönnetty 146 kpl ja kohteita 8 (2020)	Kortteja myönnetty 182 kpl ja kohteita 28 (2021)	Konsernipalvelut
Kestävä hyvinvointi			
Tyytyväisyys juomaveden laatuun säilyy vähintään ennallaan.	4,71 (2020)	Tutkimus toteutetaan seuraavan kerran vuonna 2022 Toisen, vuonna 2021 toteutetun, tutkimuksen mukaan juomaveden laatu on säilynyt ennallaan	Kaupunkiympäristön toimiala
Vuoteen 2024 mennessä jalankulun ja pyöräilyn yhteismäärä Pielisjoen ylittävien siltojen mittauspisteissä on yhteensä vähintään 2,7 miljoonaa. **	2,5 milj. (2018)	2,2 milj. (2021) Koronapandemian aikana etätö- ja opiskelu on vähentänyt Suvantosillan jalankulun ja pyöräilyn liikennettä.	Kaupunkiympäristön toimiala

* Huom! Koronapandemian johdosta tavoitetta tarkistettu strategiaan siten, että tavoitetila vuonna 2025 valtakunnan keskiarvo

** Huom! Koronapandemian johdosta tavoitetta tarkistettu strategiaan 2,6 miljoonaan matkaan vuonna 2025

Vuonna 2020 Joensuussa valmisteltiin Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2021–2025 yhdessä Kontiolahden kunnan ja Siun sotien keskisen alueen kanssa. Lapsiin ja nuoriin liittyvät tavoitteet sisällytettiin Joensuun Hyvinvointikertomus- ja suunnitelmaan 2021–2025 ja on esitetty edellä olevassa taulukossa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2021–2025 vuoden 2021 toteumaraportti käsiteltiin kasvatus- ja koulutuslautakunnassa 23.11.2021 § 86 sekä lähetettiin tiedoksi kaupunginhallitukselle 29.11.2021 § 485.

Joensuun Hyvinvointikertomus- ja suunnitelmassa 2021–2025 asetettujen tavoitteiden lisäksi kaupungin toimialoilla ja palveluissa oli vuodelle 2021 myös muita toiminnallisia tavoitteita, jotka tukevat

kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä. Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on arvioitu osavuosikatsauksissa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut siirtyvät vuoden 2023 alusta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle. Vuoden 2021 aikana käynnistyi hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyörakenteiden luominen joensuulaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2021 maailmanlaajuinen koronapandemia jatkui ja vaikutti monin tavoin myös kuntien toimintaan muun muassa erilaisten rajoitustoimien jatkuessa. Valtio tuki kuntataloutta edelleen vuonna 2021. Tukitoimien sekä suhteellisen vahvan talouskehityksen vuoksi kuntatalouden kuten Joensuun talouden kehitys oli vuonna 2021 hyvä. Joensuun osalta hyvään tulokseen vaikutti myös kertaluontoinen arvopapereiden luovutusvoittotulo. Valtion tukitoimien ja kertaluontoisen tulon johdosta vuosi 2021 ei anna täysin oikeaa kuvaa kaupungin talouden tilanteesta.

Vuonna 2022 ei ole odotettavissa vastaankaltaisia kertaluontoisia tulosta parantavia eriä, kuten vuonna 2021. Lisäksi koronatukitoimien vaikutus vähenee merkittävästi. Yhteisöveron määräaikainen jako-osuuden korotus päättyi ja vuoden 2022 valtionosuuksissa ei ole enää koronaan liittyviä korotuksia. Valtio korvanee kuitenkin edelleen koronasta aiheutuvia välittömiä sosiaali- ja terveyspalveluiden menoja valtionavustuksina, jotka kohdentuvat Siun sotelle. Tukitoimien päättymisestä huolimatta toimintamenojen puolella koronan ja rajoitustoimien vaikutus kuitenkin näkyy vielä tulevina vuosina, esimerkiksi Joensuussa koronapandemian aikana kasvanut pitkäaikaistyöttömyys vaikuttaa työllistämismenoihin vielä koronapandemian laantumisen jälkeen, toisaalta sosiaali- ja terveyspalveluissa on aiheutunut hoitoviiveitä, jotka vaikuttavat tulevien vuosien menokehitykseen. Myös kulttuuri- ja liikuntapalveluiden käyttö on edelleen selvästi koronaa edeltävää aikaa alhaisemalla tasolla, mikä on pienentänyt toimintatulojen tasoa.

Vuoden 2022 talousarvio on laadittu tasapainoon. Talouden toteutumiseen liittyy kuitenkin alkuvuoden menokehityksen johdosta merkittäviä riskejä. Toimintamenojen kasvu on nopealla uralla ja talousarvion ylityspaineita on erityisesti hyvinvoinnin toimialalla. Myös Siun soten talouden toteutumiseen liittyy merkittäviä riskejä. Talousarvion toteutumista haastaa kasvanut inflaatio. Esimerkiksi rakentamisen ja polttoaineiden kustannukset ovat nousseet nopeasti. Kustannusten nousu heijastuu voimakkaasti myös kaupungin investointimenoihin ja on riski, että hankkeiden kustannusarvioita joudutaan tarkistamaan. Kunta-alan palkkakustannuksiin kohdistuu myös merkittävää painetta. Kuntien ja hyvinvointialueiden henkilöstön työehtosopimuksesta neuvotellaan kevään 2022 aikana. Helmikuun lopussa 2022 työehtosopimusneuvottelut keskeytyivät. Kunta- ja hyvinvointityönantajat KT pitää palkansaajajärjestöjen neuvotteluissa esittämiä palkankorotusvaateita julkiselle taloudelle kestämättöminä. Vaikutukset kaupungin talouteen ovat tässä vaiheessa siten vielä auki.

Kuluvan vuoden toteutumisen kannalta uhkakuvia on lisännyt myös helmikuun lopussa alkanut Venäjän käynnistämä sota Ukrainaa vastaan. Suomen BKT:n arvioitiin kasvavan vuonna 2022, mutta talouden kasvuennusteita on jouduttu tarkistamaan alaspäin Ukrainan tilanteeseen liittyvän epävarmuuden ja Venäjää vastaan asetettujen pakotteiden vaikutuksen johdosta. Talouden kasvuennusteiden heikentyminen tulee näkymään kuluvana vuonna myös kuntien verotulokertymässä. Lisäksi työllisyystilanne voi heikentyä yritysten tilanteen vaikeutumisen johdosta. Venäjän viennin merkitys on maakunnan yrityksille tärkeä, mikä voi heikentää alueen työllisyystilannetta keskimääräistä enemmän. Ukrainan sotaa Joensuuhun paenneiden ukrainalaisten palveluiden järjestäminen lisää

kaupungin menoja, mutta korvausten kattavuudesta ei tässä vaiheessa ole vielä varmuutta. Talouden ennusteisiin liittyvä epävarmuus on näkynyt myös sijoitusmarkkinoilla ja kaupungin rahastojen kehitykseen liittyy vuonna 2022 merkittävää epävarmuutta.

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämismenot siirtyvät vuoden 2023 alusta lukien hyvinvointialueille. Muutoksella on suuria vaikutuksia kuntien tehtäviin ja talouteen. Uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista noin puolet siirtyy hyvinvointialueille. Kuntien valtionosuuksia, veromenetysten korvauksia ja verotuloja vähennetään koko maan tasolla siirtyviä kustannuksia vastaavasti. Lisäksi kuntien valtionosuusjärjestelmä uudistuu muutoksen yhteydessä vuoden 2023 alusta lukien.

Kuntien tuloja ja kustannuksia siirtyy koko maan tasolla yhtä paljon, mutta kunnittain erot voivat olla lähtökohtaisesti suuret. Suurten kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi järjestelmä sisältää muutostasauselementtejä. Muutosrajoittimella siirtyvien kustannusten ja tulojen erotusta tasataan 60 %:lla erotuksesta. Kuntien talouden tasapainon muutosta rajoitetaan viiden vuoden porrastetulla siirtymätasauksella ja toistaiseksi pysyvällä 60 euron asukaskohtaisella enimmäismuutostasauksella. Muutos tulee voimaan neljän vuoden siirtymäajalla.

Sote-uudistus merkitsee kaupungin nettomenojen merkittävää pientymistä sote-menojen ja pelastustoimen kustannusten siirtyessä hyvinvointialueille. Toisaalta myös kaupungin verotulot ja valtionosuudet pienentyvät. Uudistus on ennakkolaskelmien mukaan heikentämässä kaupungin taloudellista tilannetta lähes 4 milj. eurolla neljän vuoden siirtymäkauden aikana. Laskennallisesti tämä vastaa noin 0,3 %-yksikön painetta kunnallisveroon. Uudistuksen myötä kaupungin talouden haasteet eivät siten ole pienentymässä tulevina vuosinakaan, vaikka sosiaali- ja terveystalouden kasvupaineet eivät enää kohdistu kaupungin talouteen.

Uudistuksen lopulliset taloudelliset vaikutukset lasketaan vuosien 2021–2022 toteutuneiden sote-kustannusten perusteella. Rahoitusmalli on rakennettu siten, että uudistuksen voimaantulon jälkeen kuntien talouden tilaan vaikuttaa merkittävästi lähtökohtatilanne – käytännössä, mikäli talouden tilanne on heikko ennen uudistusta, heikko tilanne ”periytyy” myös uudelle kunnalle sote-menojen siirtymisestä huolimatta. Uuden kunnan sopeuttamismahdollisuudet ovat rajallisemmat. Toisaalta rahoitusmallissa on olennaista se, että sote-menojen muutos vaikuttaa pysyvästi uuden kunnan valtionosuuteen. Nämä tekijät korostavat vuoden 2022 merkitystä.

Sote-uudistuksen myötä kunnallisveroprosenttia alennetaan tämän hetken arvion mukaan 12,39 % -yksikköä ja vastaava tuotto siirretään valtiolle. Joensuun kunnallisveroprosentti olisi siten 8,11 %. Lopullinen leikkausprosentti vahvistetaan vasta vuonna 2022, minkä johdosta kaupungin veroennusteisiin sisältyy poikkeuksellisen merkittävä riski. Kuntien yhteisöveron tuotosta leikataan noin kolmannes valtiolle.

Sote-uudistuksen myötä nykyiset velat ja vastuut jäävät kaupungille, vaikka tuloista siirtyy yli puolet valtiolle. Tämä tarkoittaa, että suhteellinen velkaantuneisuus yli kaksinkertaistuu. Lainakantaan liittyvät riskit kasvavat.

Sote-uudistuksen toteutumisen myötä Siun soten alijäämä tulee kattaa vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Kuntayhtymän katettava alijäämä oli vuoden 2022 lopussa noin 17 milj. euroa, josta kaupungin osuus on runsas 7 milj. euroa. Huomioiden Siun soten vuoden 2022 talousarvion toteutumiseen liittyvä epävarmuus, on todennäköistä, että Siun sote ei pysty kattamaan alijäämää muilla

toimenpiteillä, vaan kunnat joutuvat kattamaan alijäämää kuntayhtymän toiminnan päättyessä vuoden 2022 lopussa. Kaupungin tilinpäätöksessä on tehty pakollinen varaus alijäämän kattamiseen, mutta alijäämän maksu kasvattaa kaupungin lainamäärää.

Sote-uudistuksen lisäksi kaupungin talouteen kohdistuu epävarmuutta TE-palvelujen muutoksen myötä. TE-palvelujen järjestämisvastuu on siirtymässä kunnille vuonna 2024. Siirron järjestämisvastuuseen, palveluiden laajuuteen sekä rahoitusmalliin liittyy avoimia kysymyksiä.

1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ajantasaistetun sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -asiakirjan 16.12.2019 § 163. Kaupunginhallitus hyväksyi 2.12.2019 § 473 riskienhallintasuunnitelman, joka täydentää ja konkretisoi kaupunginvaltuuston hyväksymiä riskienhallinnan perusteita.

Riskikartoituksen avulla on tunnistettu joukko erilaisia riskejä, jotka on jaettu strategisiin riskeihin, operatiivisiin riskeihin, vahinkoriskeihin ja finanssiriskeihin. Suurimmat riskit on nimetty, kuvattu ja arvioitu vaikutuksen, todennäköisyyden ja riskienhallinnan nykytilan pohjalta. Riskienhallintatoimenpiteet, vastuutahot ja määrääjat on määriteltävä kunkin keskeisimmän riskin osalta. Riskeissä tapahtuvia muutoksia arvioidaan vuosittain ja tehdään tarvittavat muutokset. Joensuun kaupunki toteutti kokonaisvaltaisen riskikartoituksen vuoden 2019 aikana Pohjola vakuutuksen asiantuntijoiden tukeamana.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet koskevat kaikkia valvonnasta vastuussa olevia kaupungin toimielimiä ja johtoa. Kaupunkikonserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen kuuluu voimassa olevan konserniohjeen mukaisesti (KV 25.2.2019 § 25) tytäryhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle (konserniohje). Raportoinnista on annettu ohjeet. Konsernipalvelujen, toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhtiöiden on raportoitava vuosittain merkittävistä riskeistä, riskienhallinnan järjestämisestä ja tehdyistä toimenpiteistä sisältäen mahdolliset puutteiden korjaukset. Raportoinnin yhteydessä kerättiin lisäksi kehitysehdotuksia riskienhallintaprosessin päivittämiseksi vuoden 2022 aikana.

Riskienhallintakeinot:

1. torjuminen, esim. pidättäytymällä riskejä aiheuttavasta toiminnasta
2. riskin ottaminen tai lisääminen jonkin mahdollisuuden saavuttamiseksi
3. riskin syyn poistaminen
4. riskin toteutumisen todennäköisyyteen vaikuttaminen
5. riskin toteutumisen seurauksiin varautuminen tai vaikuttaminen
6. riskin jakaminen osittain tai kokonaan yhden tai useamman osapuolen kesken
7. tilanteen säilyttäminen sellaisenaan.

Strategiset riskit ovat epävarmuuksia, jotka voivat lyhyellä ja/tai pitkällä aikavälillä vaikuttaa strategisten tavoitteiden saavuttamiseen tai jopa organisaation olemassaoloon. Strategiset riskit voivat johtua esim. virheellisistä/epäonnistuneista päätöksistä, toimintamalleista, johtamisesta, valvonnasta tai hitaasta reagoinnista sisäisiin/ulkoisiin muutoksiin. Strategisiin riskeihin tavoitteisiin pääsemiseksi otetaan usein riskejä, joihin liittyy sekä positiivinen mahdollisuus että negatiivinen uhka.

Strategisiin tavoitteisiin kohdistuvien uhkien ja mahdollisuuksien arviointi ja hallinta ovat yleensä organisaation ylimmän johdon vastuulla.

Strategisia riskejä on hallittu vuonna 2021 laittamalla kuntoon perusta eli päivittämällä konsernistrategia sekä konsernin organisaatorakenteen muutoksilla täyttämällä strategiajohtajan virka. Uudessa strategissa on tavoitelinjauksien ja niihin kytkettyjen mittareiden avulla käsitelty merkittävimmät strategiset tavoitteet ja niiden riskit. Strategia mahdollistaa riskienhallinnan kohdentamisen tulevina vuosina niihin riskeihin, jotka estävät strategian toteutumista. Vuoden 2021 riskienhallinnan raportoinnissa ei ole ollut käytettävissä päivitettyä konsernistrategiaa ja valikoidut riskit pohjautuvat vuoden 2019 tilanteeseen.

Globaalit ja kansalliset uhkat ovat lisääntyneet johtuen kiristyneestä maailmanpoliittisesta tilanteesta. 24.2.2022 Venäjä hyökkäsi Ukrainaan ja laajensi siten sotilaallista toimintaansa Itä-Ukrainasta ja Krimiltä muualle maahan. Lähikuukausina on odotettavissa maahantuloa Ukrainasta myös Suomeen, ja kaupunki varautuu sekä varhaiskasvatuksen että koulutuspalvelujen muuttuvaan tarpeeseen sekä tilapäis- ja hätämajoittamiseen. Lisäksi tilanteen kehittyminen huonompaan suuntaan myös muulla tavoin on mahdollista. Pitemmällä aikavälillä muiden maiden asukkaiden liikehdintä eri puolilla Eurooppaa tai itärajamme yli Suomeen voi vaikuttaa myös turvapaikanhakijoiden määrän lisääntymiseen. Venäjän NATO -laajentumiseen liittyvät kannanotot ja suomalaisten lisääntyvä liittymishalukkuus puolustusliittoon lisää Suomen ulkopuolisten tahojen aiheuttamien häiriöiden todennäköisyyttä yhteiskunnassamme. Saimaan kanavan liikenteeseen kohdistuu voimistuneita riskejä.

Joensuun strategiset painopisteet 2021-2025:

- Vakaan ja vastuullisen talouden Joensuu
- Elinvoiman, yrittäjyyden ja työllisyyden Joensuu
- Kestävän kaupunkiympäristön Joensuu
- Kasvatuksen, opetuksen ja opiskelun Joensuu
- Osaavan ja innostuneen henkilöstön Joensuu
- Osallisuuden, menon ja meiningin Joensuu

Investointien priorisoinnin periaatteet: Yhdyskuntatekniikka, Toimitilat.

Valtuustokauden tulevaisuusinvestoinnit: Joensuun syväsatama. Musiikki- ja kulttuuritalo.

Muita johtamiseen, päätöksentekoon ja maineenhallintaan liittyviä riskejä on hallittu perehdyttämällä ja kouluttamalla yhtiöiden hallitusten jäseniä, kehittämällä raportointia ja viestintää, viemällä asiat kunnalliseen päätöksentekoprosessiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, tekemällä konserniyhtiöiden tulos ja tavoitesopimukset, laatimalla hyvinvointikertomus, parantamalla väestöennusteiden keräämistä ja tietojen tulkintaa, tarkentamalla hankkeiden aikataulutusta, vaatimalla rakennusurakoissa riittävä vakuus urakoitsijan toiminnan päättymisen varalta, sekä sopimalla pelastuslaitoksen kanssa valmius- ja turvallisuuspäällikkö -resurssista.

Toimintaympäristöön liittyviä riskejä on hallittu päivittämällä investointisuunnitelmaa ja analysoimalla investointeja yksityiskohtaisesti, seuraamalla kohteiden käyttöasteita ja tekemällä riskien kartoittamista yhteistyökumppaneiden toiminnan muutosten vaikutusten turvaamiseksi. Kumppanien toimintaa seurataan säännöllisesti varmistaen myös toimivat varajärjestelyt. Lisäksi toimintaympäristön muutoksiin on reagoitu käynnistämällä työllisyyden kuntakokeilu, varmistamalla voimallisella yhteistyöverkoston vaikuttamistyöllä lentoyhteyksien jatkuvuutta edistämällä pitämällä esillä Joensuu-

Imatra rataosuuden kehitystoimenpiteitä. Lisäksi Itärata Oy:n perustaminen on edennyt suunnitelmien mukaisesti.

Työllisyyden ja toimeentulon riskejä on hallittu vahvistamalla kansainvälisten työntekijöiden ja opiskelijoiden Joensuuhun kiinnittymistä tukevia palveluja sekä kv. rekrytoinnin palveluja yhteistyössä Business Joensuun, työllisyyspalvelujen ja oppilaitosten kanssa, edistämällä uusien yritysten Invest In -toimintaa

Hyvinvoinnin edistämistä on toteutettu ylläpitämällä vähävaraisten harrastamisen tukihanketta, maksutonta taiteen perusopintojen opiskelua, tukemalla perheitä mm. perhe- ja Icehearts-työntekijöiden avulla ja osallistumalla verkostopilottihankkeeseen, jossa on selvitetty ikääntyneiden asumistarpeisiin varautumista, sekä tukemalla maahanmuuttajaväestöä entistä vahvemmin erilaisin matalan kynnyksen tukitoimin ja vakinaistamalla maahanmuuttajapalvelujen henkilöstöresurssia.

Taloudelliset riskit tarkoittavat organisaation vakavaraisuuteen, pääomien riittävyyteen ja rahaprosessien toimivuuteen liittyviä epävarmuuksia, joilla voi olla positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia pääomien riittävyyteen, maksuvalmiuteen sekä kannattavuuteen. Taloudelliset riskit voivat johtua muutoksista esim. pääomien saatavuudessa ja rakenteessa, valuuttakursseissa ja koroissa.

Taloudellisiin riskeihin on pyritty varautumaan pitämällä kaupungin talous tasapainossa. Vuosien 2020 ja 2021 ylijäämäinen tulos kerryttivät kaupungin talouden puskuria. Vuoden 2022 talousarviokehys on laadittu tasapainoon, mikä osaltaan turvaa lähtökohtia tuleviin vuosiin, joissa odotettavissa merkittäviä muutoksia. Vuoden 2022 talousarvion toteutumiseen kohdistuu kuitenkin useita negatiivisia riskejä ja niiden toteutuessa vuoden 2022 tulos muodostuu alijäämäiseksi.

Taloudellisia riskejä on hallittu tekemällä riskianalysit investointipäätösten yhteydessä, seuraamalla infraomaisuuden kuntoa ja tarkastamalla vuosittain korjauskohteet tuleville kolmelle vuodelle, toteuttamalla kiinteistökohteiden salkutus 2021 ja vähentämällä soluasuntojen määrää, sekä tarkastelemalla kriittisesti asutuskeskuksista kaukana sijaitsevia investointeja, joiden markkina-arvot voivat laskea alas, päivittämällä sijoituspolitiikka ja kilpailuttamalla tulevaisuusrahaston varainhoitaja, raporttoimalla konsernijohdolle korkoherkistä lainoista, ja suojaudumalla korkoriskeiltä kiinteäkorkoisilla lainoilla.

Yleisellä talouskehityksellä ja valtion toimenpiteillä on merkittäviä vaikutuksia kaupungin talouteen mm. vero- ja valtionosuuskehityksen kautta. Talouskehitykseen liittyvät riskit kasvoivat koronapandemian myötä, lisäksi Ukraina tilanne on heikentänyt talouden ennusteita. Pandemian kesto ja toteutettavat rajoitustoimet vaikuttavat niin kuntiin kuin toimintaympäristöön ja tilanteen ratkaisemisen kannalta olennaista on se, miten nopeasti koronarokotuksia saadaan toteutettua ja taloudellista toimeliaisuutta vaikeuttavat rajoitukset purettua. Toimintaympäristön ja lainsäädännön muutoksen tuomiin taloudellisiin riskiin varaudutaan erityisesti pitämällä kaupungin talous tasapainossa.

Hyvinvointialueet aloittavat vuoden 2023 alusta. Muutos vaikuttaa erittäin voimallisesti kuntiin kokonaisuuteen ja vaikeuttaa tulevien vuosien kuntatalouden ennustettavuutta. Vuoden 2024 alussa voimaan tulevaksi suunniteltu TE -palvelujen siirto kunnille sisältää vielä paljon epävarmuuksia.

Mittavan investointiohjelman myötä kaupungin lainakanta ja rahoitusriskit ovat viime vuosina kasvaneet voimakkaasti. Kaupungin talouden hallinnan kannalta keskeisessä asemassa on investointitason mitoittaminen kestävä talouden mahdollistamalle tasolle. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena

on toteuttaa kaupungin vieraan pääoman hankinta mahdollisimman kustannustehokkaasti kuitenkin niin, että siihen liittyvät riskit tunnistetaan ja ne pyritään pitämään hyväksyttävällä tasolla. Tavoitteena on turvata kaupungin maksuvalmius kaikissa markkinatilanteissa. Riskienhallinnan kannalta keskeistä on korkoriskin, saatavuusriskin ja jälleenerahoitusriskin hallinta. Rahoitukseen liittyviltä riskeiltä pyritään suojautumaan hajauttamalla rahoitusta mm. laina-ajan pituuden, lyhennystavan, rahoituslähteen ja korkoperusteen mukaan.

Vahinkoriskit tarkoittavat odottamattomien ulkoisten tekijöiden aiheuttamaa uhkaa tapahtumasta, joka toteutuessaan aiheuttaa negatiivisia seurauksia ja välillisiä seurannaisvahinkoja ja ne muodostavat uhkaa henkilöille, omaisuudelle, ympäristölle ja palveluntuotannolle. Vahinkoriskien hallinta mahdollistaa organisaation häiriöttömän toiminnan. Vahinkoriskien taloudellisia seuraamuksia voidaan usein siirtää ainakin osittain vakuutusyhtiölle.

Työturvallisuusriskejä ehkäistään työpaikkojen sekä työsuojeluhenkilöstön välisellä yhteistyöllä. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan työhyvinvointikyselyin.

Vuonna 2021 aloitettiin kaupungin käytössä olevien rakennusten kriittisyyden luokittelu palveluntuotannon häiriöttömyyden varmistamiseksi häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Luokittelulla pystytään hahmottamaan varautumisen painopisteet ja priorisoimaan varautumistoimenpiteitä. Avainhenkilöriskin hallintaa parannettiin päivittämällä tehtävänkuvia ja huomioimalla siten äkillisten poissaolojen riskit.

Pelastussuunnitelmat ovat rakennusten, toimintojen tai tapahtumien turvallisuussuunnitelmia, joiden päivittämistä on tehty vuosittain.

Paloturvallisuusriskiä on hallittu laatimalla rakennushankkeissa erilliset palokatko-suunnitelmat ja huollattamalla palovaroittimet vuosittain sekä uusimalla paloilmoinjärjestelmiä.

Sisäilmaongelmiin liittyviä riskejä on hallittu ylläpitämällä sisäilmatyöryhmän toimintaa, luopumalla sisäilmaltaan huonoista vuokrakohteista, huomioimalla asbestirakenteet ja kosteusongelmat purku- töissä, toimimalla sisäympäristöohjeen mukaisesti ja sitouttamalla henkilöstöpalveluita ja työterveys- huoltoa moniammatilliseen ratkaisutapaan.

Riskejä on hallittu myös ylläpitämällä vakuutukset ja riskikartoitukset ajan tasalla. Vedenjakelun ja hulevesiriskin hallintaa on toteutettu huomioimalla lisääntyvät sademäärät ja tulvariskit infran suunnittelussa ja laatimalla kaupungin hulevesiohjelma sekä toteuttamalla vesihuollon riskienarvioinnin (WSP) toimenpideohjelman mukaisia parannustoimenpiteitä.

Tila- ja alueturvallisuutta on kehitetty parantamalla kulunvalvonnan toimivuutta, aitaamalla alueita sekä lisäämällä muita kohdesuojauksia, ehkäisemään ilkivaltaa kameravalvonnalla ja valaistuksella sekä kehittämällä kameravalvontaa käyttäjätarpeiden mukaan.

Työntekijöiden osaamista on parannettu kouluttamalla henkilöstöä (ensiapuvalmiudet, työturvallisuuskortit, tulityökortit, alkusammutuskoulutus), käsittelemällä palveluissa Läheltä piti -tilanteet ja tapaturmat on henkilöstön kesken sekä toteuttamalla korjaavat toimenpiteet ja työturvallisuuskävelyt. Näiden lisäksi tilannetta on parannettu ottamalla käyttöön työturvallisuushavaintojen sähköinen ilmoituskäytäntö. Turvalliseen toimintaan on kuulunut myös perehdykset mm. työmaiden turvallisuus- ja perehdytystoimenpiteisiin.

Omaisuuriskit

Merkittävä yksittäinen ongelma on ollut useiden koulujen ja päiväkotien kunto ja huono sisäilma. Jo useiden vuosien ajan on tehty merkittäviä uudisrakentamis- ja peruskorjausinvestointeja tavoitteena hyvät ja puhtaat toimitilat niin lapsille kuin työntekijöille. Mittava investointiohjelma on lisännyt kaupungin velkaantuneisuutta ja rahoitukseen liittyviä riskejä.

Kilpajäähallissa tapahtui tulipalo 29.7.2021, josta seurasi palo- ja savuvahinkoja. Vahinkokorjaukset kestivät syksyn 2021 ja hallia otettiin vaiheittain käyttöön korjausten valmistuessa. Työ vastaanotettiin lopullisesti 7.1.2022. Jäähallin tulipalon sekä sisäilmaongelmien lisäksi kaupungin omaisuuden ei ole kohdistunut merkittäviä vahinkoja. Sote-uudistukseen liittyy epävarmuutta myös kaupungin kiinteistöomaisuuden osalta.

Toiminnalliset riskit

Operatiivinen riski on seuraus tapahtumasta, joka aiheutuu riittämättömistä tai toimimattomista sisäisistä prosesseista, järjestelmistä tai ihmisistä. Operatiiviset riskit ovat organisaation toimintoihin liittyviä välittömien tai välillisten vahinkojen riskejä tai vahingollisia seurauksia maineelle, jotka voivat seurata virheistä tai puutteista organisaation sisäisissä prosesseissa.

Toiminnallisia riskejä on hallittu vuonna 2021 järjestämällä asukaskysely, keräämällä asiakaspalautetta ja kehittämällä uusia monikanavaisia palautejärjestelmiä, reagoimalla nopeasti asiakas- ja kumppaneiden palautteisiin.

Hankintoihin liittyviä riskejä on hallittu käyttämällä kilpailutuksissa entistä enemmän hankintatoimea, kouluttamalla henkilöstölle hankinta-asioita ja velvoittamalla suurimmat konserniyhtiöt on käyttämään hankintatoimen palveluja.

Sopimuksiin liittyviä riskejä on hallittu käyttämällä merkittävien sopimusten valmistelussa juristeja konsultteina ja keskustelemalla sopimuksista koko henkilöstön kanssa ennen sopimusten allekirjoituksia, käyttämällä sopimus pohjia, joissa otetaan huomioon takuu- ja vakuusasiat, seuraamalla säännöllisissä työmaakokouksissa infran rakentamisessa sopimustoimittajien tilaa, seuraamalla säännöllisesti kumppaneiden taloustilannetta ja tilaajavastuulain alaisia asioita sekä kilpailuttamalla sopimuksia uudestaan sekä arvioimalla sopimuskantaa.

Toiminnallisia riskejä on hallittu ylläpitämällä tilannekuvaa seuraamalla toimialakohtaista valtakunnallista tiedottamista, antamalla lausuntoja erilaisiin lausuntopyyntöihin ja seuraamalla aktiivisesti lainsäädäntömuutoksia.

Toimintaa on turvattu (varauduttu) hankkimalla kiinteistöjen sähkövarmistukseen varavoimakalustoa ja huomioimalla hallinnon uusien tilojen rakentamisessa varavoimatarve.

Palveluiden tuottaminen

Erityisesti sisäilmaongelmiin liittyvät riskit ovat tuoneet häiriötilanteita palvelujen tuottamiseen toimialoilla. Ongelmia on ratkaistu tapauksesta riippuen kuitenkin siten, että palvelutuotanto on pystytty turvaamaan kaikissa tilanteissa.

Luonnonilmiöiden aiheuttamat häiriöt (myrskyt, tulva, ukkonen), joihin liittyy sähkön saanti ja tietoliikenneyhteydet, tuovat riskejä palveluiden tuottamiseen. Riskeihin on varauduttu toimivilla varajärjestelmillä.

Vuoden 2021 aikana kaupungin toimintaan vaikutti monin tavoin koronapandemia. Pandemian vuoksi toimintaa jouduttiin sopeuttamaan ja muokkaamaan. Esimerkiksi koronaviruksen leviäminen kaupungin yksiköissä oli yksi toimintaan vaikuttanut olennainen riski. Kaikissa kaupungin yksiköissä on ollut käytössä koronan torjuntaohjeet, jotka on laadittu valtakunnallisten määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

Tietohallinnon toimivuus

ICT –palveluihin liittyviä riskejä ovat mm. ulkoiset uhkat kuten palvelunestohyökkäykset, hakkerointi, tietojen kalastelu, haittaohjelmat sekä sisäisen toiminnan aiheuttamat riskitilanteet. Lisäksi haasteena ovat palveluna hankitut järjestelmät (SaaS) sekä pilvipalvelut, jotka toimivat palveluntarjoajan palvelimilla ja joita käytetään internet-yhteyden yli. Toiminnan kannalta yhä tärkeämpää tietoa on näiden palveluiden piirissä, joten myös palveluntarjoajien tulee huolehtia korkeasta käytettävyydestä eri häiriötilanteissa.

Henkilökuntaa on ohjeistettu ja koulutettu tietoturvaa ja tietosuojaa koskevissa asioissa.

Sopimusriskit

Kaupungilla on käytössä Dynasty asianhallintajärjestelmän sopimushallintaosio, jonne tallennetaan toimialojen sopimukset sopimusseurannan varmistamiseksi. Sopimusrekisteri ei ole vielä kaikilta osin aivan ajantasainen.

Sopimusriskejä on hallittu seuraamalla sopimustoimittajien tilaa säännöllisissä työmaakokouksissa, käyttämällä asiantuntijoiden apua sopimuksia laadittaessa, kilpailuttamalla osa sopimuksista uudelleen sekä käsittelemällä sopimusasioita henkilöstön kanssa ennen allekirjoituksia.

Dynasty 10 asianhallinta otettu käyttöön syyskuussa 2020 ja sopimushallinta sisältyy asianhallintajärjestelmään. Asianhallintatiimi perustettu vuoden alusta 2020 ja asianhallintatiimi vastaa sopimushallinnan ohjeistamisesta ja seurannasta. Dynasty 10:n käyttöönotto on parantanut sopimushallintaa ja erityisesti seurantaa ja sopimusten säilyttämistä sekä arkistointia. Vastuu sopimusten sisällöstä ja erityislainsäädännön tuntemuksesta on toimialoilla. Käytössä on sopimus pohjat, joissa otetaan huomioon takuu- ja vakuusasiat. Kumppaneiden taloustilannetta ja tilaajavastuulain alaisia asioita on seurattu säännöllisesti.

Muut riskit

Taloudellisia riskejä voi liittyä oikeudenkäyntiprosesseihin. Pelastustoimen varallaoloa koskevia korvausvaateita on käsitteilyssä tuomioistuimissa. Asiaan liittyy taloudellista riskiä, mutta käsittely on edelleen kesken. Asiasta on tehty pakollinen varaus kaupungin tilinpäätökseen vuonna 2019. Niin ikään korttelia 40 koskeva vahingonkorvausriita on vireillä käräjäoikeudessa. Näiden lisäksi kaupunki on osapuolena muutamissa muissa kesken olevissa oikeudenkäynneissä.

Maankäyttö

Maankäytön osalta voidaan pitää riskeinä, että mahdolliset tehdyt kaavavalitukset hidastavat kehittämistoimia ja sitä, että rakentaminen hidastuu ja kaupungin tekemiä investointeja ei päästä hyödyntämään.

2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kaupungissa järjestetty. Selonteon laatimisvelvollisuus perustuu kuntalakiin ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Selonteko perustuu hallintopalvelun, henkilöstöpalvelun, talouspalvelun, kaupunkirakennepalvelun, Joensuun Tilakeskuksen, hyvinvoinnin toimialan sekä lupa- ja viranomaistoimintojen antamiin selvityksiin. Hyvinvoinnin toimialaan kuuluu kaksi lautakuntaa ja näiden molempien osalta vastaukset ovat yhdistetty heidän antamaansa raporttiin. Samoin hallinto-, henkilöstö- ja talouspalvelujen vastaukset annettiin koottuna raporttina sisäisen tarkastuksen yksikölle. Joensuun Vesi -liikelaitoksen selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on esitetty erikseen tilinpäätösasiakirjassa.

Sisäisen tarkastuksen yksikkö valmisteli selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sisäisen tarkastuksen toimikunnan käsiteltäväksi ja edelleen kaupungin tilinpäätöksen toimintakertomuksessa kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

2.1 Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa kaupungille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen toiminnan ollessa taloudellista ja tuloksellista. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on myös varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana, osaamisena sekä väärinkäytösten ehkäisynä. Sisäistä valvontaa voidaan lisäksi toteuttaa sisäisen tarkastuksen toiminnon avulla.

Sisäisen tarkastuksen yksikkö on tehnyt strategiajohtajan sekä valmius- ja turvallisuuspäällikön kanssa ”Riskien nykytilan ja toimenpiteiden seurantaraportin 2021” kaupunginhallitukselle. Kyseiseen riskienseurantaan ja raportointiin osallistuivat kaupungin toimialojen johto sekä tytäryhtiöiden toimitusjohtaja ja/tai heidän nimeämensä riskienhallinnasta vastaavat henkilöt. Raportointi suoritettiin Joensuun kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -asiakirjassa annettujen ohjeiden mukaisesti. Sisäisen tarkastuksen toimikunta merkitsi raportin tiedokseen 21.12.2021 ja kaupunginhallitus 20.12.2021.

Toimialat ja Joensuun Vesi -liikelaitos ovat tehneet vuosittain omaa sisäistä tarkastusta tarkastussuunnitelmansa mukaisesti ja raportoineet siitä sisäisen valvonnan toimintaohjeen mukaisesti. Sisäisen tarkastuksen yksikkö on tehnyt raporteista koosteen sisäisen tarkastuksen toimikunnan käsiteltäväksi.

Sisäisen tarkastuksen yksikkö toimii kaupunginhallituksen/kaupunginjohtajan alaisuudessa. Yksikkö avustaa kaupungin johtoa sen valvontavelvollisuuden toteuttamisessa arvioimalla ja tarkastamalla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä, toimintojen lain- ja päätöksenmukaisuutta sekä tarkoituksenmukaisuutta. Yksikkö raportoi toiminnastaan sisäisen tarkastuksen toimikunnalle. Lisäksi yksikkö avustaa tarkastuslautakuntaa sekä ylläpitää sen tehtävänä olevaa sidonnaisuusrekisteriä.

Valvontaympäristö ja valvontatoimenpiteet

Toimialat ovat kuvanneet olennaisilta osin mitä valvontatoimenpiteitä heillä on (erilaiset kontrollit, suojaukset, sopimuksen hallinta)

Kuten aiemmin on todettu, toimialat tekevät itse vuosittain omia sisäisiä tarkastuksiaan ja raportoivat niistä sisäisen tarkastuksen yksikölle erillisellä raportilla. Tarkastusten kohteet toimialat määrittelevät itse vuosittain. Vuonna 2021 valvontaympäristöön ja valvontatoimenpiteisiin on kirjattu muun muassa:

- riskienhallintasuunnitelman laatiminen
- sisäisen valvonnan suunnitelmien laatiminen
- käyttöoikeuksin rajatut toimintavaltuudet
- tilinkäyttäjien ja eri projektien vastuuhenkilöiden nimeäminen
- viranhaltijapäätösten jatkuva seuranta
- esimiesten opastaminen ja vastuutus toimimaan ohjeiden ja määräysten sekä sovittujen prosessien mukaisesti
- kehityskeskustelut ja niiden yhteydessä tehtävänkuvauksen tarkastelu
- sopimusten hallintajärjestelmän kehittäminen
- konserniyhtiöiden tavoite- ja tulossopimukset ja raportointi neljännesvuosittain

Aiempien vuosien tapaan todetaan, että taloudellinen valvonta tapahtuu pääosin talousraportoinnin yhteydessä. Hankinnat tehdään Pohjois-Karjalan hankintatoimen kautta ja valvontaa tehdään sisäisen tarkastuksen suunnitelman mukaisilla tarkastuksilla.

Tieto ja tiedonvälitys sekä niiden seuranta

Toimialat ovat kuvanneet olennaisilta osin toimialansa tiedonvälitystä (avoimuutta, raportointia, viestintää sekä niiden seurantaa).

Hyvinvoinnin toimialalta kerrotaan, että toimialan johtoryhmien ja tiimien muistiot ovat intrassa. Avoin vuorovaikutus ja kysymisen mahdollisuus on kaikilla. Toimialalla merkittävät riskit ja läheltä piti -tilanteet käydään läpi henkilöstön kanssa. Koulutuspalvelujen puolella yhteinen verkkoalusta (Teams) on hallinnon ja rehtoreiden johtamisen, viestinnän ja raportoinnin väline. Sieltä löytyy vuosikello ja keskeisten vuosittaisten prosessien kuvaukset. Toimialalta kerrotaan myös, että prosessien ja muiden tehtävien tarkennukset käydään läpi säännöllisissä rehtorikokouksissa kahden – kolmen kuukauden välein ja kokousten välillä julkaistaan kahden viikon välein hallinnon ja rehtorin ohje.

Tilakeskuksesta puolestaan kerrotaan, että sisäisen valvonnan tiedonvälitykseen liittyen ei ole erillistä suunnitelmaa. Keskeiset havainnot käydään läpi kaupunkiympäristön johtoryhmässä ja

kirjataan samalla muistioon. Todetaan, että "seuranta tehdään osana normaalia toimintaa ja tiedonvälitystä tilanteesta ja tapauksesta riippuen". Samaa kuvaa myös lupa- ja viranomaistoiminnot.

Kaupunkirakennepalvelut raportoivat, että riskienhallinnassa määritetään ja raportoidaan työpaikkojen riskit säännöllisesti RiskiArvi -ohjelmiston avulla. Vuosittain toimialan riskejä arvioidaan ja raportoidaan vakuutusyhtiön riskikartoitusmallien avulla. Konsernipalveluista kerrotaan, että viestintää tehdään yhteistyössä kaupungin viestintäyksikön kanssa (sekä kaupunkikonsernin sisäinen että ulkoinen viestintä).

Yleisesti ottaen tiedotuksessa hyödynnetään Intranettia (esim. kokousmuistiot), Teamsia, sähköpostia, työpaikkakokouksia sekä henkilökohtaisia yhteydenottoja.

Kehittämiskohteiden tuloksellisuuden seuranta

Hyvinvoinnin toimialalta kerrotaan, että kaikilla kouluilla on yhteiset strategiaan ja vuosittaisiin toiminnallisiin tavoitteisiin pohjautuvat lukuvuoden tavoitteet, joiden toteutuksen koulut suunnittelevat syksyisin vuosisuunnitelmissaan ja arvioivat keväisin vuosisuunnitelmansa arviointiosassa. Sopimusasioissa noudatetaan kaupungin ohjeistuksia ja tarvittaessa asiat varmistetaan kaupungin lakimieheltä.

Kaupunkirakennepalveluista kerrotaan, että strategiasta johdettujen kehittämiskohteiden seuranta on säännöllistä ja niistä raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä. Toimialan sisäistä kehittämistä seurataan työpaikkakokouksissa sekä kaupunkiympäristön johtoryhmässä. Myös konsernipalvelut toteavat tuloksellisuuden seurannan tapahtuvan raportoinnin yhteydessä ja tarvittaessa niiden välillä.

2.2 Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan kaupungin toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkitystä ja niiden toteutumisen todennäköisyyttä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi.

Vastuutus ja asiantuntemus

Toimialat ottavat kantaa, onko heidän toimialallaan riskienhallinta ja seuranta selkeästi vastuutettua, ja onko siihen riittävä asiantuntemus/osaaminen.

Hyvinvoinnin toimialalta kerrotaan, että hyvinvointijohtajalla on kokonaisvastuu. Toimialalla johtoryhmä laatii vuosittain riskienhallintasuunnitelman arvioinnin, ja riskienhallintasuunnitelmassa vastuut on määritelty. Johtoryhmän kaikki jäsenet ovat perehtyneet omaan palvelualueeseen ja sen toimintaan.

Tilakeskus toteaa raportissaan, että tilakeskuksen johtajan tehtävät ja vastuut on määritelty Joensuun kaupungin hallintosäännössä. Tilakeskuksen johtaja on puolestaan siirtänyt omaa

ratkaisuvaltaansa substanssiosaamisen hallitseville alaisilleen. Raportissa kerrotaan, että vuokra- palveluista vastaa tilapäällikkö, toimitilainvestoinneista rakennuttajapäällikkö ja kiinteistönhoidosta sekä taloteknisestä ja rakennusteknisestä kunnossapidosta kiinteistöpäällikkö. Riskienhallintaa vastuutetaan siis sinne, missä asiantuntemus on.

Konsernipalvelut kertovat turvallisuuspäällikön lisäresursoinnista. Koko kaupungin tasoiseen valmius- ja riskienhallintatoimintaan on panostettu hankkimalla pelastuslaitoksen kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen kautta turvallisuuspäällikön palvelua 95 % työajalla. Raportissa kerrotaan myös, että ”työpaikkojen riskienarviointi on ohjeistettu ja sähköinen järjestelmä on käytössä”.

Toimialojen riskienkartoituksen ajantasaisuus ja kattavuus

Hyvinvoinnin toimialalta todetaan ”riskienkartoituksen olevan ajantasaista ja kattavaa, koska se päivitetään vuosittain (ja toteutetaan nykyisin sähköisesti = Riski-Arvi)”. Vaara- ja uhkatilanneilmoitusprosessit ovat myös ajan tasalla (My Day), toimialalta kerrotaan.

Myös Tilakeskukselta todetaan riskienkartoituksen olevan ajantasaista. Raportissa tuodaan esiin myös se, että jokaisen työntekijän velvollisuuksiin kuuluu seurata oman toimialansa lainsäädäntöä ja määräyksiä sekä niiden mahdollisia muutoksia.

Lupa- ja viranomaistoiminnot raportoivat lisäksi sen, että muuttuva toimintaympäristö tuo tarkistus- tarpeita. Kaupunkirakennepalvelut kertovat riskienhallinnan säännöllisestä kehittämisestä. Toimialalla kokoontuu työryhmä, jossa on mukana toimialan edustajien lisäksi valmius- ja turvallisuuspäällikkö sekä työhyvinvointipäällikkö.

Myös konsernipalvelut kertovat riskikartoituksen olevan ajantasaista. He tuovat esiin myös sen, miten paljon koronapandemia ja sen torjuntaan liittyvät rajoitustoimet ja niiden muutokset vaativat resursseja vuoden 2021 aikana. Raportissa todetaan organisaation valmiusjohdon aktiivinen toiminta.

Toteutuvien riskien ennakoitimet

Toimialat kertovat, ovatko he onnistuneet toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa? Sekä miten asiaan on reagoitu, jos on ollut puutteita?

Kaupunkirakennepalvelut raportoivat aikaisempien vuosien tapaan, että rekrytoinneissa ja osaavan työvoiman saatavuudessa on vieläkin vaikeuksia. Tehtäväjärjestelyjä, nimikkeitä ja kelpoisuusvaatimuksia on mietitty uudelleen tehtävien ajantasaistamiseksi.

Tilakeskus raportoi muun muassa, että investointihankkeissa Mehtimäen urheiluhallin osalta havaittiin ongelmia. Ongelmat koostuivat siirtokatsomoiden toimituksessa ja toisaalta työmaan olosuhteiden hallinnan osalta. Tilojen käytön aloitus jouduttiin siirtämään tämän vuoksi. Karsikon koulun hanketta puolestaan on hidastanut koronapandemian aiheuttamat viivästyksset. Käytön aloitus siirtyy elokuusta 2022 lokakuuhun 2022. Kuitenkin kustannukset Karsikon koulussa ovat pysyneet odotetun mukaisina. Tällaiset ongelmat investointihankkeissa on käsitelty sisäisesti ja Tilakeskus raportoi, että vuonna 2022 he pyrkivät yhä tarkemmin arvioimaan muun muassa koronapandemian vaikutusta materiaalitöimituksiin ja toisaalta tulevat tarkentamaan työmaaolosuhteiden omaseurantaa toimiville urakoitsijoille.

Tilakeskuksen raportissa tulee esille se huomioitava asia, että työkustannukset ovat nousseet keskimäärin noin 6,5 % ja tarvikkeet 14,7 % (Rakennuskustannusindeksi joulukuu 2021, julkaistu 14.1.2022). Raportissa kerrotaan, että "tiettyjen rakentamisen materiaalien ja laitteistojen hinnan nousu on ollut näitäkin merkittävämpää. Erityisesti automatiikan komponenttipula on nostanut hintoja ja tehnyt osittain hankkeiden edistämisen mahdottomaksi".

Konsernipalveluista kerrotaan, että taloudellisten vaikutusten arviointi on ollut haastavaa pandemian etenemisen ja sen torjumiseksi tarvittavien rajoitustoimien epävarmuuden takia.

2.3 Sisäisen valvonnan puutteet ja kehittäminen

Joensuun kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan Joensuun kaupunkikonsernissa ei sallita väärinkäytöksiä. Toimiva sisäinen valvonta ehkäisee väärinkäytöksiä ja on paras menetelmä väärinkäytösten paljastamisessa. Johdon velvollisuutena on toteuttaa sisäistä valvontaa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi sekä puuttua havaittuihin väärinkäytöksiin. Väärinkäytöksenä pidetään erilaisia epärehellisiä, epäeettisiä tai kaupunkikonsernin ohjeita rikkovia taikka lainvastaisia tekoja.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osaamisen varmistaminen

Konsernipalvelut kiteyttävät, että vuosittaisella sisäisellä tarkastuksella ja säännöllisellä raportoinnilla varmistetaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osaaminen. Sen lisäksi pidetään huolta, että sisäinen valvonta ja riskienhallintaan liittyvä perehdytys on osa normaalia toimintaa.

Hyvinvoinnin toimialalla palvelualueiden johtajat vastaavat oman henkilöstönsä osalta riskienhallinnan jalkauttamisesta. Riskienhallinta ja jokaisen vastuu asiasta omalta kohdaltaan on käyty henkilöstön kanssa läpi, todetaan toimialalta. Myös kaupunkirakennepalveluista todetaan, että esimiehet ovat mukana kartoituksissa. Työpaikkojen riskit on ohjeistettu käymään läpi työpaikkakokouksissa, raportissa kerrotaan.

Mahdollisten väärinkäytösten ehkäiseminen

Hyvinvoinnin toimialalta, lupa- ja viranomaistoiminnoista sekä kaupunkirakennepalveluista todetaan, ettei väärinkäytöksiä ole ollut. Konsernipalvelut raportoivat, että havaittuihin väärinkäytöksiin puututaan ja tehdään tarvittavia toimenpiteitä (tästä esimerkkinä kaupunginhallitus 13.12.2021 § 494).

Sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa havaitut puutteet ja niiden korjaamiseksi tehdyt toimenpiteet

Toimialoilta pääsääntöisesti raportoidaan, että aikaisempina vuosina havaitut epäkohdat on korjattu. Lisäksi hyvinvoinnin toimialalta kerrotaan, että toimintoja on parannettu havaintojen perusteella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

Hyvinvoinnin toimialalta raportoidaan, että palvelualueiden omat sisäisen valvonnan toimenpiteet ovat aikaisempaa paremmin kohdennettuja. Tätä työtä on kuitenkin tarkoitus kehittää edelleen. Riskienhallintaa ja valvontaa kohdistetaan palvelualueen keskeisimpiin riskeihin.

Lupa- ja viranomaistoiminnoista todetaan, että ohuen henkilöstörakenteen vuoksi he tulevat tarkentamaan sijaisuuksien osalta toimintaa.

Konsernipalvelut raportoivat, että koko kaupungin tasoinen riskienhallinnan uudistaminen on parhaillaan käynnissä strategiajohtajan johdolla turvallisuuspäällikön toimesta. Uuden prosessin käyttöönotto ja jalkautus tapahtunee kuluvan vuoden aikana.

Johtopäätökset

Selonteoissa toistui paljon samat esille tulleet asiat kuin vuoden 2020 raporteissa. Voidaankin todeta, että monet asiat vaativatkin useita vuosia korjaantuakseen, tästä yhtenä esimerkkinä osaavan työvoiman saatavuusongelmat Kaupunkirakennepalveluissa.

Koronapandemia vaikuttaa laajalti kaupungin toimintaan vielä kauan aikaa, ja kaikkia sen vaikutuksia emme osaa vielä välttämättä edes todeta. Tämänhetkinen kiristynyt maailmantilanne tulee myös vaikuttamaan meihin. Koko kaupunkia koskeva turvallisuuspäällikön lisäresurssi valmius- ja riskienhallintatoimintaan viime vuoden aikana onkin tässä muuttuvassa maailman tilanteessa hyvin tarpeellinen.

3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma

	2021	2020
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot yhteensä	74 893	70 875
Valmistus omaan käyttöön	5 523	4 649
Toimintakulut	-502 712	-471 379
Toimintakate	-422 296	-395 855
Verotulot	296 165	273 994
Valtionosuudet	164 812	171 380
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	320	313
Muut rahoitustuotot	13 916	4 031
Korkokulut	-1 087	-1 349
Muut rahoituskulut	-798	-792
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	12 351	2 203
Vuosikate	51 031	51 721
Poistot ja arvonalentumiset	-35 363	-39 426
Tilikauden tulos	15 669	12 295
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron lisäys	-364	-1 024
Poistoeron vähennys	2 361	3 749
Varausten lisäys	-8 070	-11 557
Varausten vähennys	364	1 024
Rahastojen lisäys	-4 426	0
Rahastojen vähennys	4	3
Tilikauden ali/ylijäämä	5 538	4 489

Tuloslaskelman analysointi

Kaupungin tuloslaskelma kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista ja sitä, riittääkö kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Laskelmassa ovat mukana kaupungin, Joensuun Vesi –liikelaitoksen ja elinkeino- ja tulevaisuusrahaston ulkoiset tuotot ja kulut.

Kaupungin tilikauden tulos muodostui 15,7 milj. euroa ylijäämäiseksi, mikä oli 3,4 milj. euroa edellisen tilikauden tulosta parempi. Tilikauden ylijäämä oli tuloksenkäsittelyerien jälkeen 5,5 milj. euroa, kun ylijäämä vuonna 2020 oli 4,5 milj. euroa. Tilikauden myönteiseen tulokseen vaikutti rahastojen hyvä kehitys ja kertaluontoinen arvopapereiden luovutusvoittotulo, verotulojen ennakoitua parempi kehitys ja valtion koronatuotoimet.

Vuosien 2020 ja 2021 luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia koronapandemian torjumiseksi tehtyjen rajoitustoimien ja niiden kaupungin palveluiden aiheuttamien muutosten johdosta. Vuonna 2020 kaupungin palveluita oli kiinni tai kysyntä oli selvästi normaalia matalammalla tasolla. Rajoitustoimia toteutettiin myös vuonna 2021, mutta niiden vaikutus talouteen oli selvästi edellisvuotta pienempi. Myös valtion koronatuotoimet kohdentuivat vuonna 2021 eri tavoin kuin vuonna 2020. Vuonna 2020 merkittävä osa tukitoimista kohdennettiin valtionosuuksien kautta. Vuonna 2021 tukitoimet kohdentuivat suurelta osin valtioavustuksina ja kohdentuivat suoraan Siun sotelle ja vaikuttivat siten kaupungin Siun soten maksuosuuksiin, jotka kirjautuvat palvelujen ostoihin. Sekä vuonna 2020 että 2021 keskeinen tukitoimi oli yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuuden määräaikainen korotus.

Toimintatuottoja kertyi 74,9 milj. euroa, kun edellisvuonna toimintatuottojen määrä oli 70,9 milj. euroa. Muutos oli 4,0 milj. euroa, 5,7 %. Toimintatuottojen kasvu koostui myyntituottojen kasvusta ja tukien ja avustusten kasvusta. Myyntituotoissa kasvua tuli kaikista isoista tulokohteista, kuten joukkoliikenteen lipputuloista, vesi- ja jätevesimaksuista ja yhteistoimintakorvauksista. Maksutuotot pienentyivät 0,02 milj. euroa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain muutos alensi asiakasmaksuja, mutta kokonaisuutena varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja kertyi saman verran kuin vuonna 2020 eli 2,3 milj. euroa. Keväällä 2020 hoidossa olevien lasten määrä oli koronapandemian rajoitustoimien johdosta poikkeuksellisen matala, mikä vaikutti edellisvuoden maksukertymään. Toinen koronavuosi vaikutti erityisesti kansalaisopiston asiakasmaksujen kertymiseen. Myös myyntivoitot pienentyivät 1,3 milj. euroa edellisestä vuodesta. Vastaavasti tuet ja avustukset kasvoivat edelleen 2,7 milj. euroa pääasiassa valtiolta saatujen korona- ja hanketukien vuoksi.

Toimintakuluja kertyi 502,7 milj. euroa, 31,3 milj. euroa (6,6 %) edellisvuotta enemmän. Kasvu kohdistuu peruskaupunkiin ja Joensuun Veteen. Peruskaupungin toimintamenot kasvoivat 30,7 milj. eurolla ja Joensuun Veden toimintamenot kasvoivat 1,4 milj. eurolla. Siun soten maksuosuuksien kasvu oli 13,1 milj. euroa, josta 2,115 milj. euroa aiheutui kuntayhtymän alijäämien kattamiseksi tehdystä uudesta pakollisesta varauksesta. Tiliryhmätasolla tarkasteltuna henkilöstömenot kasvoivat 8,7 milj. euroa (8,8 %). Vuonna 2020 henkilöstömenot toteutuivat poikkeuksellisen matalina, koska koronapandemian rajoitustoimien vuoksi palvelut oli osan vuodesta suljettu tai kysyntä selvästi normaalia matalammalla tasolla. Palvelujen ostojen määrä kasvoi 24,3 milj. eurolla (7,6 %). Palvelujen ostojen muutoksesta 13,1 milj. euroa kohdistuu Siun soten maksuosuuksiin, johon vaikuttaa myös pakollinen varaus. Kasvusta 4,6 milj. euroa selittyy sillä, että vuodesta 2021 alkaen varhaiskasvatuksen palvelusetelimenot kirjataan avustuksien sijaan palveluiden ostoihin. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot kasvoivat 2,2 milj. eurolla (13,1 %). Kasvu jakautuu tasaisesti kaikille ko. tiliryhmän tileille, summina eniten kasvoivat elintarvikkeet, sähkö ja kaasu, lämmitys, rakennustarvikkeet ja ei-luetteloitava kalusto. Avustukset vähenivät 5,2 milj. euroa, mistä 4,6 milj. euroa

selittyy sillä, että varhaiskasvatuksen palvelusetelimenot kirjataan vuodesta 2021 alkaen palveluiden ostoihin. Lisäksi avustukset yhteisöille laskivat 0,9 milj. euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus oli 11,4 milj. euroa, kasvua 0,5 milj. euroa.

Valmistus omaan käyttöön on tuloslaskelmassa kuluja oikaiseva erä, joka esitetään toimintatuottojen jälkeen ennen toimintakuluja. Tällä erällä aktivoidaan taseeseen kuluissa olevat investointimenot. Valmistus omaan käyttöön oli 5,5 milj. euroa, kun se edellisvuonna oli 4,6 milj. euroa. Peruskaupungin osuus kasvoi 0,1 milj. euroa ja Joensuun Veden 0,8 milj. euroa.

Toimintakate kasvoi edellisvuoteen nähden 26,4 milj. euroa eli 6,7 %. Verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu kasvu oli 3,5 %. Toimintakate kuvaa nettokäyttömenojen määrää, jotka jäävät rahoitettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Verotulokertymä kasvoi vuoteen 2020 nähden 22,2 milj. euroa, 8,1 %. Kunnallisverotuloja kertyi 241,7 milj. euroa, 7,4 milj. euroa muutettua talousarviota ja 9,8 milj. euroa eli 4,2 % edellisvuotta enemmän. Yhteisöveroja kertyi 32,5 milj. euroa, 10,4 milj. euroa ja 47,0 % edellisvuotta enemmän, mitä myönteinen talouden kehitys heikkoon vuoteen 2020 nähden sekä kuntaryhmän jako-osuuden korotus 10 %-yksiköllä osana koronapandemian tukipakettia kunnille. Tämän lisäksi kuntien jako-osuutta korotettiin pysyvästi 2 %-yksiköllä varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamisen kompensoimiseksi. Kiinteistöverokertymä, 22,0 milj. euroa, nousi 10,2 % edellisvuoteen nähden, mikä johtui kiinteistöverotuksen siirtymisestä verotuksen joustavaan valmistumiseen ja siitä aiheutuneesta tilitysrytmin muutoksesta. Verotulojen muutoksia on kuvattu tarkemmin luvussa 1.4.1.

Valtionosuuksia kertyi 164,8 milj. euroa. Valtionosuudet laskivat edellisvuoteen nähden 6,6 milj. euroa, -3,8 %. Valtionosuudet laskivat vuoden 2020 koronapandemian vuoksi maksettujen tukein vähenemisen vuoksi. Valtionosuuksien muutoksia on kuvattu tarkemmin luvussa 1.4.1.

Rahoitustuottojen ja -kulojen toteutuma oli 12,4 milj. euroa, 10,1 milj. euroa edellisvuotta parempi. Muutosta selittää rahastojen hyvä kehitys ja erityisesti kesäkuussa toteutunut tulevaisuusrahaston omaisuudenhoidajan vaihdos. Tästä aiheutui kertaluontoinen arvopapereiden luovutusvoittokirjaus noin 8 milj. euroa.

Kaupungin vuosikate oli 51,0 milj. euroa, kun se vuotta aiemmin oli 51,7 milj. euroa. Vuosikate on kaupungin rahoitustulos, jolla pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuvat kulut, eli pysyvien vastaavien poistot katetaan. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä.

Vuosikateprosentiksi muodostui 144 %, kun se edellisvuonna oli 131 %. Vuosikatteen riittävyyden mittarina pidetään kuntasektorilla 100 %:n tasoa, jos poistotaso vastaa vuosittaisia investointeja. Vuosikate riitti kattamaan poistot.

Suunnitelman mukaisia poistoja kertyi 33,3 milj. euroa, kun edellisvuonna niiden määrä oli 34,3 milj. euroa. Vuoden 2021 investointimenojen toteutuma jäi talousarviossa arvioitua pienemmäksi mm. hankkeiden kustannusten kertymisen johdosta, mikä vaikutti osaltaan poistojen määrän alenemiseen. Arvonalentumisia tehtiin 2,1 milj. eurolla käytöstä kokonaan tai osittain poistetuista rakennuksista.

Tilikauden tulokseksi muodostui 15,7 milj. euroa. Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutosten jälkeen tilikauden ylijäämä oli 5,5 milj. euroa. Peruskaupungin tilikauden alijäämä oli -4,0 milj. euroa, Joensuu Vesi –liikelaitoksen ylijäämä 1,5 milj. euroa ja rahastojen ylijäämä 8,1 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä kasvattaa taseen mukaista omaa pääomaa.

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$=100 \cdot \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Tunnusluku osoittaa sen, kuinka suuri osuus toimintamenoista voidaan kattaa kunnan laskuttamilla toimintatuotoilla. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo, mikä osuus toimintamenoista on rahoitettava verotuloilla, valtionosuuksilla ja muilla tuotoilla.

Vuosikate prosenttia poistoista

$$=100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

Kun tunnusluvun arvo on 100 % tai suurempi, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä.

Vuosikate euroa / asukas

$$= \text{Vuosikate} / \text{Asukasluku}$$

Tunnusluvulla vuosikate euroa / asukas arvioidaan tulorahoituksen riittävyyttä. Sinällään luvulla ei ole kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa.

3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma

	2021	2020
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	51 031	51 721
Tulorahoituksen korjauserät	-365	1 999
	<u>50 666</u>	<u>53 720</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot (-)	-37 293	-44 787
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	2 271	1 116
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot (+)	3 746	3 606
	<u>-31 277</u>	<u>-40 065</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	19 389	13 655
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-597	-186
Antolainasaamisten vähennys	1 470	2 061
	<u>873</u>	<u>1 875</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000	20 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-34 400	-33 301
Lyhytaikaisten lainojen muutos, lis(+),väh(-)	772	-93
	<u>-3 628</u>	<u>-13 394</u>
Oman pääoman muutokset	537	
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-179	2 485
Saamisten muutos	-4 476	-244
Korottomien velkojen muutos	3 117	7 237
	<u>-1 539</u>	<u>9 477</u>
Rahoituksen rahavirta	-3 757	-2 042
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	121 351	105 718
Rahavarat 1.1.	105 718	94 105
	<u>15 633</u>	<u>11 613</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	5 635,8	-37 509,6
Investointien tulorahoitus (%)	145,7	118,4
Laskennallinen lainanhoitokate	1,7	1,7
Lainanhoitokate	1,5	1,5
Kassan riittävyys (pv)	78	71
Asukasmäärä	77 266	76 985

Rahoituslaskelman analysointi

Rahoituslaskelmassa esitetään kaupungin tilikaudenaikaiset rahan lähteet ja niiden käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kaupungin rahavaroihin eli sitä, miten kaupungin rahavarat muuttuvat toiminnan johdosta tilikauden aikana. Laskelmassa ovat mukana kaupungin, Joensuun Vesi –liikelaitoksen ja elinkeino- ja tulevaisuusrahaston erät.

Toiminnan rahavirta, tulorahoitus, kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Se kertoo siitä, kuinka paljon varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja käytettäväksi investointeihin ja rahoituksellisen aseman muutokseen, kuten lainanlyhennyksiin. Tilikauden 2021 toiminnan rahavirta oli 50,7 milj. euroa, 3,1 milj. euroa edellisvuotta heikompi vuosikatteen heikentymisen ja tulorahoituksen korjauserien kasvun seurauksena. Vuodelle 2021 ei kirjattu satunnaisia eriä. Tulorahoituksen korjauserissä toiminnan rahavirrasta oikaistaan investointien rahavirrassa esitettävät pysyvien vastaavien luovutusvoitot ja –tappiot huomioiden pakollisiin varauksiin kirjatut erät. Vuonna 2021 myyntivoittojen osuus oli 2,6 milj. euroa ja pakollisen varauksen osuus 2,1 milj. euroa.

Investointien rahavirta kuvaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeihin käytetyn ja omaisuuden myynnistä saadun rahan vaikutusta rahavaroihin. Investointimenojen toteutuma oli 37,3 milj. euroa, kun edellisenä vuonna investointimenot olivat 44,8 milj. euroa. Vuoden 2021 investointimenot jäivät 9,0 milj. euroa talousarviossa arvioitua pienemmiksi, kun osa hankkeiden menoista siirtyi vuodelle 2022. Rahoitusosuuksia investointimenoihin saatiin 2,3 milj. euroa. Rahoitusta saatiin Hammaslahden yleisurheilukenttään, Siltakadun pyörätiehen, Kauppakadun pyöräkatuun ja Karsikonrannan pyörätiehen, Green Park -hankkeen jatkototeutukseen, Koillispuiston tekoturmen uusintaan, Kuhasalon lähivirkistysalueen kehittämiseen ja Mehtimäkihallin rakentamiseen. Lisäksi rahoitusosuuksiin on kirjattu Joensuun Vesi- liikelaitoksen saamat yhteisviemäröintisopimuskomppaneiden rahoitusosuudet. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja kertyi 3,7 milj. euroa. Edellisenä vuonna luovutustulojen osuus oli 3,6 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli 19,4 milj. euroa positiivinen.

Rahoituksen rahavirta kuvaa niitä rahavirtoja, jotka on tarvittu varsinaisen toiminnan ja investointien rahoittamiseksi sekä rahoitusaseman muuttamiseksi tilikauden aikana. Rahoituksen rahavirta toteutui päättyneellä tilikaudella -3,8 milj. euroa negatiivisena lainamäärän laskun ja saamisten lisääntymisen myötä.

Antolainojen lisäys sisältää Joensuun Kodit Oy:lle (0,6 milj. euroa) vuoden 2021 aikana myönnettyt III-sijalainat. Tytäryhtiöiden antolainoja lyhennettiin 1,5 milj. euroa. Muut antolainasaamiset pienensivät 5 045 euroa.

Vuonna 2021 nostettiin uutta pitkäaikaista lainarahoitusta 30 milj. euroa ja vanhoja lainoja lyhennettiin 34,4 milj. euroa. Lyhytaikaisten lainojen määrä lisääntyi 0,8 milj. eurolla. Vuodenvaihteessa lyhytaikaista kuntatodistustulainaa ei ollut käytössä, kuten ei edellisen vuoden lopussakaan ollut. Kokonaisuuksena kaupungin lainakanta laski tilikauden aikana 3,6 milj. eurolla. Lainakanta jäi arvioitua pienemmäksi erityisesti talousarviota pienempänä toteutuneiden investointimenojen johdosta.

Oman pääoman muutokset olivat 0,5 milj. euroa. Edellisen tilikauden päättymisen jälkeen saatiin Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätös Siun Soten vuoden 2018 maksuosuuksien tasausta koskevassa

riidassa. Summa oli kirjattu siirtovelkoihin ja päätöksen perusteella summa kirjattiin pois siirtoveloista oikaisemaan omaa pääomaa.

Muihin maksuvalmiuden muutoksiin sisältyy toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, saamisten muutos ja korottomien velkojen muutos. Toimeksiantojen varoihin on kirjattu Ely-keskuksen avustuksen osuudesta North Karelia Growth Fund-rahastoon maksettu 0,15 milj. euroa. Saamisten muutos oli -4,5 milj. euroa. Edellisvuoteen verrattuna erityisesti valtiolta saatavat siirtosaamiset (hankerahoitus ja muut rahoitusosuudet) kasvoivat merkittävästi, noin 2,4 milj. euroa. Lisäksi esimerkiksi arvonnäköveron palautus verottajalta kasvoi noin 0,6 milj. euroa edellisvuodesta. Korottomien velkojen muutos oli 3,0 milj. euroa, mistä suurin osa tuli lyhytaikaisista ostoveloista.

Kaupungin vuoden 2021 rahavarojen muutos toteutui 15,7 milj. euroa positiivisena. Kaupungin rahavarojen tilanne sisältää peruskaupungin, Joensuun Vesi –liikelaitoksen sekä rahastot ja oli vuoden lopussa 121,4 milj. euroa. Peruskaupungin rahavarojen muutos oli 0,9 milj. euroa positiivinen. Rahastojen rahavarat kasvoivat 12,3 milj. euroa ja Joensuun Vesi-liikelaitoksen rahavarat kasvoivat 2,4 milj. euroa. Tunnusluku kassan riittävyys 78 päivää sisältää yhteenlaskettuna kaupungin, Joensuun Vesi -liikelaitoksen sekä rahastojen rahavarat.

Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitus-vaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, (%)

=100* Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitusprosentti kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo, mikä osuus investoinneista on rahoitettu lainarahalla, pysyvien vastaavien myynneillä tai kassavarojen määrää alentamalla. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate

=(Vuosikate +Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Laskennallinen lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja laskennallisten lainanlyhennysten maksuun sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tunnusluvun laskennassa käytettävät laskennalliset lainanlyhennykset

saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus on riittävä lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Lainanhoito kate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lainanlyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Kassan riittävyys päivää

$$= 365 \text{ pv} * \text{Rahavarat } 31.12 / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla tai muilla kassavaroihin luettavilla erillä. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

3.3. Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase ja sen tunnusluvut

Vastaavaa	2021 1 000 €	2020 1 000 €	Vastattavaa	2021 1 000 €	2020 1 000 €
Pysyvät vastaavat	521 625	524 104	Oma pääoma	329 466	318 969
Aineettomat hyödykkeet	2 264	2 568	Peruspääoma	223 037	223 037
Aineettomat oikeudet	452	261	Arvonkorotusrahasasto	4 733	4 733
Muut pitkävaikutteiset menot	1 812	2 308	Muut omat rahastot	64 977	60 554
Aineelliset hyödykkeet	427 492	428 477	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	31 182	26 156
Maa- ja vesialueet	70 342	70 212	Tilikauden yli-/alijäämä	5 538	4 489
Rakennukset	172 717	185 165	Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	47 116	41 407
Kiinteät rakenteet ja laitteet	147 703	150 895	Poistoero	27 853	29 850
Koneet ja kalusto	6 130	6 179	Vapaaehtoiset varaukset	19 263	11 557
Muut aineelliset hyödykkeet	6 031	5 806	Pakolliset varaukset	9 585	7 470
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	24 569	10 219	Muut pakolliset varaukset	9 585	7 470
Sijoitukset	91 869	93 059	Toimeksiantojen pääomat	8 499	8 943
Osakkeet ja osuudet	71 533	71 849	Valtion toimeksiannot	3 690	4 188
Muut lainasaamiset	19 637	20 510	Lahjoitusrahastojen pääomat	2 296	2 255
Muut saamiset	700	700	Muut toimeksiantojen pääomat	2 513	2 500
Toimeksiantojen varat	5 383	5 648	Vieras pääoma	276 491	277 002
Valtion toimeksiannot	3 691	4 191	Pitkäaikainen	180 773	185 779
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 542	1 457	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	174 590	179 596
Muut toimeksiantojen varat	150		Saadut ennakot	2 700	2 700
Vaihtuvat vastaavat	144 148	124 039	Liittymismaksut ja muut velat	3 483	3 483
Saamiset	22 798	18 321	Lyhytaikainen	95 718	91 223
Pitkäaikaiset saamiset	2 000	2 700	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	35 007	34 400
Muut saamiset	2 000	2 700	Lainat muilta luotonantajilta	25 333	24 561
Lyhytaikaiset saamiset	20 798	15 621	Saadut ennakot	320	473
Myyntisaamiset	7 850	7 840	Ostovelat	13 357	10 076
Lainasaamiset	1 999	1 295	Liittymismaksut ja muut velat	1 952	1 763
Muut saamiset	2 885	2 123	Siirtovelat	19 750	19 949
Siirtosaamiset	8 064	4 363	Vastattavaa yhteensä	671 157	653 791
Rahoitusarvopaperit	105 155	93 129	Taseen tunnusluvut		
Osakkeet ja osuudet	244	244	Omavaraisuusaste (%)	56,4	55,4
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	13 241	9 574	Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	51,0	53,1
Joukkovelkakirjalainasaamiset	56 749	37 116	Kertynyt ylijäämä (alijäämä), (1000 euroa)	36 719,7	30 645,3
Muut arvopaperit	34 920	46 194	Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas	475	398
Rahat ja pankkisaamiset	16 196	12 589	Lainakanta (milj.euroa)	234,9	238,6
Vastaavaa yhteensä	671 157	653 791	Lainakanta, euroa / asukas	3 041	3 099
			Lainat ja vuokravastuut (milj. euroa)	370,3	358,0
			Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	4 792	4 650
			Lainasaamiset 31.12. (1 000 euroa)	19 637	20 510
			Asukasluku 31.12.	77 266	76 985

Taseen analysointi

Tase kuvaa kaupungin omaisuus- ja pääomaeriä tilikauden päättymishetkellä ryhmiteltynä luonteensa mukaisesti omaisuus- ja pääomaeriin. Tase sisältää myös Joensuun Vesi –liikelaitoksen ja elinkeino- ja tulevaisuusrahaston omaisuus- ja pääomaerät.

Kaupungin taseen loppusumma vuoden 2021 lopussa oli 671,7 milj. euroa, mikä oli 17,4 milj. euroa enemmän kuin edellisen vuoden vaihteessa.

Siun Soten vuoden 2018 maksuosuuksista Itä-Suomen hallinto-oikeudessa vireillä ollut riita-asia ratkaistiin 11.5.2021. Päätöksen mukaan Joensuun kaupungin maksuosuus pieneni 0,5 milj. euroa. Summa oli kirjattu siirtovelkoihin ja päätöksen perusteella summa kirjattiin pois siirtovelosta oikaisemaan omaa pääomaa edellisten tilikausien yli/alijäämättilille.

Taseen vastaavaa puolen merkittävin omaisuuserä on pysyvien vastaavien aineelliset hyödykkeet, jotka muodostavat 63,6 % taseen loppusummasta. Aineellisten hyödykkeiden vuoden lopun tasearvo laski edellisvuoteen nähden 1,0 milj. eurolla. Rakennusten ja kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvot laskivat edellisvuoteen nähden, kun taas keskeneräisiin hankkeisiin kirjautui 14 milj. euroa enemmän hankkeita kuin edellisvuonna investointihankkeiden valmistumisen siirryttyä osin vuodelle 2022.

Sijoituksissa osakkeiden ja osuuksien määrä oli 71,5 milj. euroa. Tytäryhtiöiden omistuksista myytiin Business Joensuu Oy:n osakkeita Karelia AMK Oy:lle 135 000 eurolla. Lainasaamiset, 19,6 milj. euroa, pienenivät 0,9 milj. eurolla erityisesti tytäryhtiöille annettujen lainojen lyhennysten myötä. Muut saamiset sisältävät Tilakeskuksen ja Joensuun Vesi –liikelaitoksen siirto- ja palautuskelpoisia liittymismaksuja.

Toimeksiantojen varat olivat 5,4 milj. euroa ja ne muodostuvat kaupungin hoitamista toimeksiantojen välitystehtävistä (aravalainat). Lisäksi toimeksiantojen varat sisältävät erityiskatteiset rahastot (Turtiaisen rahasto ja kaupungin lahjoitusrahasto) ja perintönä saatuja varoja.

Vaihtuvat saamiset olivat 22,8 milj. euroa, 4,4 milj. euroa edellisvuotta suuremmat. Pitkäaikaisten saamisten määrä pieneni 0,7 milj. eurolla ollen 2,0 milj. euroa, joka on asemanseutuun liittyvä maankäyttökorvaus VR-Yhtymältä. Lyhytaikaisten saamisten määrä kasvoi 5,2 milj. euroa ja oli 20,8 milj. euroa. Myynti- ja lainasaamisten määrä pysyi lähes ennallaan, kun taas siirtosaamisten määrä kasvoi 3,7 milj. euroa edellisvuoteen nähden. Kasvusta 2,5 milj. euroa tuli valtion maksamista hanke-ym. tuista. Rahoitusarvopapereiden muutos edellisvuoteen nähden oli 12,0 milj. euroa elinkeino- ja tulevaisuusrahaston muutoksen myötä. Tilinpäätöshetkellä rahat ja pankkisaamiset kaupungin taseessa olivat 16,2 milj. euroa, 3,6 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Taseen vastattavien merkittävin erä on oma pääoma, joka oli 329,5 milj. euroa ja 49,1 % taseen loppusummasta. Oma pääoma kasvoi vuoden aikana 9,0 milj. euroa tilikauden ylijäämän ja tehdyn rahastosiirron (tulevaisuusrahasto) johdosta sekä Siun soten vuoden 2018 maksuosuuden oikaisun vuoksi. Kaupungin omavaraisuusaste oli 56,4 %, mikä jää kuntatalouden hyvästä 70 %:n tavoitetasosta. Taseen kertynyt ylijäämä oli 36,7 milj. euroa.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset kasvoivat 5,7 milj. eurolla poistoeron ja investointivarausten muutoksen seurauksena ja olivat 47,1 milj. euroa. Uusia investointivarauksia tehtiin 8,1 milj. euron verran ja entisiä varauksia purettiin 0,4 milj. euron verran. Nämä on kuvattu tarkemmin luvussa 5.1.

Toimeksiantojen pääomat olivat 8,5 milj. euroa, joka oli 0,5 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Toimeksiantojen pääomiin on kirjattu kaupungin hoitamien toimeksianto- ja välitystehtävien osalta velan (vastuun) määrä, josta kaupunki vastaa toimeksiantajalle. Toimeksiantojen pääomat muodostuvat välitetyistä lainoista (aravalainat) sekä lahjoitusrahastojen pääomista. Lisäksi toimeksiantojen pääomiin on kirjattu Ely-keskuksen kaupungille maksama avustus 2,5 milj. euroa, joka sijoitetaan edelleen North Karelia Growth Fund -pääomasijoitusrahastoon.

Vieraan pääoman määrä väheni 0,5 milj. euroa edellisvuodesta. Pitkäaikaisen vieraan pääoman osuus väheni 5,0 milj. eurolla. Sen sijaan lyhytaikaisen vieraan pääoman määrä kasvoi 4,5 milj. euroa. Vuoden 2021 tilinpäätöshetkellä taseen pitkäaikaiset lainat olivat 174,6 milj. euroa. Lainakantaan luetaan lisäksi lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan siirretyt vuonna 2022 erääntyvät pitkäaikaisen lainojen lyhennykset (35,0 milj. euroa, +0,6 milj. euroa ed. vuoteen verrattuna) sekä konsernitilirahoitus (29,6 milj. euroa, +0,8 milj. euroa ed. vuoteen verrattuna). Lainakannaksi muodostui 234,9 milj. euroa, 3 041 euroa/asukas. Lainakanta aleni edellisvuoteen nähden 3,6 milj. euroa. Asukaskohtainen lainakanta aleni 58 euroa. Koko lainakanta (sis. kuntatodistukset ja konsernitilin käyttö) huomioiden keskimääräinen kiinteistöleasingin korko oli 0,34 %. Kiinteistöleasingin korkoisten lainojen (lainat, joiden korko pysyy muuttumattomana vähintään yhden vuoden ajan) osuus oli 57 % ja vaihtuvakorkoisten (lainat, joiden korko muuttuu vähintään kerran vuodessa) osuus 43 %. Keskimääräinen pääomapainotettu korkositoumus oli 2,5 vuotta. Lainakannan lisäksi kaupungin talonrakennusinvestointeja on rahoitettu kiinteistöleasingin rahoituksella. Vuoden 2021 lopussa kiinteistöleasingin vastuu huomioiden sopimuksiin sisältyvä vastuu jäännösarvosta oli 53,1 milj. euroa. Kaupungin kiinteistöleasingin rahoitus on vaihtuvakorkoista. Rahoitussopimusten yhteenlaskettu suojausaste (lainakanta ja leasingvastuut) on noin 47 %.

Suhteellinen velkaisuusaste oli 51,0 %, mikä tarkoittaa sitä, että koko vuoden käyttötuloista (toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet) tarvittaisiin 51,0 % kaupungin vieraan pääoman maksamiseksi. Edellisvuonna suhteellinen velkaantuneisuus oli 53,1 %.

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste- %

=100* (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntataloudessa keskimääräistä 70 % omavaraisuutta. 50 % tai alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100* (Vieras pääoma - Saadut ennakot)/käyttötulot

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Kertynyt yli- /alijäämä euroa

= (Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä))

Luku osoittaa kuinka paljon kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyt alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa/asukas,

= ((Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)) / Asukasmäärä)

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän.

Lainakanta ja lainakanta euroa/asukas

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan koko vieraspääoma vähennettynä saaduilla enakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Lainkanta euroa/asukas saadaan jakamalla lainakanta asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12. ja lainat ja vuokravastuut euroa/asukas

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena. Lainat ja vuokravastuut per asukas saadaan jakamalla lainojen ja vuokravastuiden määrä asukasmäärällä.

Lainasaamiset

= sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

3.4. Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat, ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

Tulot	Milj. €	%	Menot	Milj. €	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	74,89	13,03 %	Toimintakulut	502,71	86,99 %
Verotulot	296,16	50,36 %	- valmistus omaan käyttöön	-5,52	-0,86 %
Valtionosuudet	164,81	31,50 %			
Korkotuotot	0,32	0,06 %	Korkokulut	1,09	0,25 %
Muut rahoitustuotot	13,92	0,74 %	Muut rahoituskulut	0,80	0,15 %
Satunnaiset tuotot		0,00 %	Satunnaiset kulut		0,00 %
			Tulorahoituksen korjauserät		0,00 %
Tulorahoituksen korjauserät			+/- pakollisten varausten muutos	-2,12	
- Pysyv.vastaavien hyödykk. myyntiv.	-2,61	-0,61 %	- Pysyvien vastaavien myyntitappiot	-0,13	0,00 %
Investoinnit			Investoinnit		0,00 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2,27	0,21 %	Investointimenot	37,29	8,26 %
Pysyv.vastaavien hyödykk.luov. tulot	3,75	0,66 %			0,00 %
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		0,00 %
Antolainasaamisten vähennykset	1,47	0,38 %	Antolainasaamisten lisäykset	0,60	0,03 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30,00	3,68 %	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	34,40	6,15 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,77	0,00 %	Lyhytaikaisten lainojen vähennys		0,02 %
Oman pääoman lisäykset	0,54	0,00 %	Oman pääoman vähennykset		0,00 %
Kokonaistulot yhteensä	586,29	100,00 %	Kokonaismenot yhteensä	569,12	100,00 %

4 Kuntakonsernin toiminta ja talous

4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Joensuu-konserniin kuului vuoden 2021 lopussa 15 tytäryhtiötä ja viisi tytäryhtiön tytärtä sekä yksi kommandiittiyhtiö, jonka vastuunalainen yhtiömies on tytäryhtiön tytär. Vuoden aikana konserniin tuli uusi tytäryhtiön tytär, kun Business Joensuu Oy:n tytäryhtiö Photonics Center Oy perustettiin. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty emoyhteisön (Joensuun kaupunki) lisäksi 13 tytäryhtiötä (omistusosuus >50 %), viisi tytäryhtiön tytärtä ja yksi kommandiittiyhtiö, jonka vastuunalainen yhtiömies on tytäryhtiön tytär sekä kaikki kolme kuntayhtymää, joiden toiminnassa kaupunki on jäsenenä. KOy Enon Jäähalli Oy:tä ja Senioripiha Oy:tä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen.

Kaupungilla on 11 osakkuusyhtiötä, joissa omistusosuus vaihtelee 20 – 50 % välillä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
<i>Yhtiöt</i>		
<i>Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt</i>	6 + 1*	1***
<i>Muut yhtiöt</i>	7 + 5**	1****
Kuntayhtymät	3	0
Osakkuusyhteisöt	11	0

* tytäryhtiön tytär Koy Jokikadun pysäköinti

** tytäryhtiön tytär Joensuun Satamarakennus Oy, Niskaparkki Oy, Photonics Center Oy, Joensuun Startup Kehitys Oy ja Startup -Rahasto Joensuu Ky, jonka vastuunalainen yhtiömies on tytäryhtiön tytär

*** Koy Enon Jäähalli

**** Senioripiha Oy

4.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Joensuun kaupungilla katsotaan olevan kirjanpitolain mukaisesti määräysvalta konserniyhteisössä, kun sillä on

1. enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen; tai
2. oikeus nimittää tai erottaa enemmistö yhteisön hallituksen tai siihen verrattavan toimielimen jäsenistä taikka sellaisen toimielimen jäsenistä, joilla on oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1) kohdassa mainittu määräenemmistö; tai
3. kaupunki muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa yhteisöissä.

Kaupunginvaltuusto päättää konserniohjeiden hyväksymisestä, konserniin kuuluvan yhteisön perustamisesta, emon vakuuksien antamisesta sekä osakepääoman korottamisesta, ellei talousarvion sitouvuusohjeista muuta johdu.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kaupungin tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa sekä muiden kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

Kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto vastaa hallintosäännössä ja konserniohjeissa määritellyn mukaisesti konserniohjauksesta, yhteisöjen talouden ja toiminnan seurannasta, yhteensovittamisesta ja valvonnan järjestämisestä.

Kaupunginhallitus päättää kuntalain, hallintosäännön ja talousarvion puitteissa osakkeiden hankinnasta, myynnistä ja vaihtamisesta. Kaupunginhallitus päättää yhteisöjen pääomarakenteen muuttamisesta sekä antaa luvan tytäryhteisön käyttöomaisuuden luovuttamiseen silloin, kun kyseessä on tytäryhteisön kannalta merkittävä luovutus.

Konsernijohto, konsernijohtoon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kaupungin hallintosäännössä.

Kaupunginhallituksen omistajaohjausjaoston ohjauksessa olivat vuonna 2021 seuraavat tytäryhteisöt:

- Karelia Ammattikorkeakoulu Oy
- Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy
- Joensuun Kodit Oy
- Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli
- Joensuun Pysäköinti Oy
- Puhas Oy
- Business Joensuu Oy
- Joensuun Yrityskiinteistöt Oy

Lisäksi omistajaohjausjaosto on antanut ohjeet kaupungin edustajille seuraavissa yhtiöissä, joissa kaupunki on omistajana:

- Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy
- Pohjois-Karjalan Sähkö Oy
- Meidän IT ja talous Oy
- Efetta Oy
- Polkka-Pohjois-Karjalan Tukipalvelut Oy
- VisitKarelia Oy

Muut yhteisöt olivat hallintopalvelujen ohjauksessa.

Kaupunginjohtajalla ja kansliapäälliköllä tai määräämällään konsernipalvelujen viranhaltijalla on ollut oikeus osallistua tytäryhteisön hallituksen kokouksiin. Kaupunginhallituksen omistajaohjausjaoston ja hallintopalvelujen ohjauksessa olevien tytäryhteisöjen hallitusten kokouskutsut ja muu kokousaineisto on lähetettävä kansliapäällikölle samaan aikaan kuin tytäryhteisön hallituksen jäsenille. Kansliapäälliköllä on ollut oikeus pyytää tytäryhteisön toimitusjohtajalta selonteko kokouksen asialistalla olevasta asiasta ennen kokousta.

Konsernipalvelujen yksiköiden johtajat voivat toimialallaan antaa yleisohjeita konserniohjeiden toteuttamiseksi.

Kaupunginvaltuuston hyväksymillä konserniohjeilla luodaan puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen. Konserniohjeen tavoitteena on kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnan läpinäkyvyyden lisääminen, kaupungin yhteisöistä saaman tiedon laadun parantaminen ja tiedonkulun tehostaminen.

Kaikkia konsernin tytäryhtiöitä koskevat yhteiset tavoitteet

Tavoitteet ja toimenpiteet 2021	Toteutuma	
Tavoite- ja tulossopimuksien 2020-2021 väliarviointi toteutetaan vuoden 2021 alussa (raportti ja mahdolliset toimenpiteet käsitellään kaupunginhallituksen omistajaohjausjaostossa ja yhtiöiden hallituksissa)	Tavoite- ja tulossopimusten väliarvioinnit (pl Islo) on käsitelty kaupunginhallituksen omistajaohjausjaostossa maaliskuussa 2021.	●
Yhtiöiden lainakannan korkosuojaus on käsitelty yhtiöiden hallituksissa ja linjattu	Kaikkien strategisten tytäryhtiöiden osalta lainakannan korkosuojausaste on käsitelty helmikuun 2022 loppuun mennessä yhtiöiden hallituksissa ja linjaukset on tehty. Osalla yhtiöistä ei ole lainkaan lainaa, joten korkosuojaukselle ei ole tarvetta. Osassa yhtiöistä asia on käsitelty, mutta toimenpiteille ei nähty tarvetta.	●

Konserniyhtiöiden talouslukuja

Luvuista ei ole eliminoitu yhtiöiden ja kaupungin keskinäisiä eriä.

Yhtiö (1 000 euroa)	Liikevaihto 2021	Voitto/tappio 2021	Taseen loppusumma 2021	Lainakanta 31.12.2021	Takaukset 31.12.2021
Tytäryhteisöt					
Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy	1 733,6	-89,8	856,4	0,0	0,0
Jns Kodit Oy	28 544,7	625,3	193 361,2	138 854,1	47 219,2
Ki Oy Jokikadun Pysäköinti	16,5	-44,9	537,6	0,0	0,0
Jns Pysäköinti Oy	1 073,1	-35,0	11 247,7	1 651,4	1 321,1
Saimaan Satamat Oy	622,4	47,7	758,5	35,8	0,0
Jns Satamarakennus Oy	64,3	0,0	441,6	0,0	0,0
Puhas Oy	11 232,4	191,7	20 446,1	0,0	0,0
Business Joensuu Oy	11 836,2	1 184,6	38 942,3	17 031,6	8 815,5
Jns Startup Kehitys Oy	50,0	27,9	62,4	0,0	0,0
Startup -Rahasto Joensuu Ky	0,0	-61,7	618,8	0,0	0,0
Jns Yrityskiinteistöt Oy	2 898,4	-595,5	21 414,3	11 815,9	7 252,3
Ki Oy Heinävaaran Liikekulma	15,4	0,0	467,2	0,0	0,0
Opisk.asunnot Oy Jns Elli	16 681,2	0,0	122 175,8	95 814,9	91 203,4
Senioripiha Oy	0,0	-3,5	0,0	0,0	0,0
Ki Oy Uimaharjunhaka	89,1	-2,6	648,5	456,3	456,3
As Oy Enon Tuuliharju	61,0	-3,0	1 305,5	0,0	0,0
Kesk. Ki Oy Uimaharjun lähipalvelukeskus	66,5	25,0	572,1	0,0	0,0
Ki Oy Enon Jäähalli	0,0	-9,2	1,5	0,0	0,0
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy	30 509,2	2 285,8	19 416,9	0,0	0,0
YHTEENSÄ	105 494,0	3 542,8	433 274,4	265 660,0	156 267,8

Konserniyhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto oli 105,5 milj. euroa (99,5 milj. euroa vuonna 2020). Yhtiöiden yhteenlaskettu tulos oli kokonaisuudessaan 3,5 milj. euroa (2,4 milj. euroa vuonna 2020). Konserniyhtiöiden lainakanta oli 265,7 milj. euroa (269,0 milj. euroa vuonna 2020). Tästä valtaosa kohdistuu vuokrataloyhtiöihin. Kaupungin takaukset tyttärille olivat 156,3 milj. euroa (165,4 milj. euroa vuonna 2020). Laskua edellisvuoteen nähden oli 9,1 milj. euroa.

Tytäryritysten yhteenlaskettu taseen loppusumma kasvoi edellisvuoteen nähden 1,8 milj. euroa ollen 433,3 milj. euroa vuoden 2021 lopussa.

4.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Koronapandemia vaikutti edelleen kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintaan ja talouteen vuonna 2021. Konsernin tytäryhtiöiden osalta vaikutukset ja niiden toiminnallinen ja taloudellinen merkitys vaihteli yrityksestä riippuen. Strategisesti merkittävimpien tytäryhtiöiden tulos- ja rahoitusasema kehittyi pääosin suotuisasti. Vaikka epävarmuustekijöitä oli mm. koronasta huolimatta, suuret toiminnalliset riskit eivät toteutuneet.

Vuoden 2021 aikana valmisteltiin uusi konsernistrategia. Strategian valmistelu käynnistettiin panostamalla toimintaympäristön analyysiin sekä toteuttamalla henkilöstö-, kuntalais- ja valtuustokyselyt. Valmistelussa on hyödynnetty kaupungin kilpailukykyä, vetovoimaa ja asemaa mittaavia selvityksiä. Strategian sisältöä on valmisteltu yhteistyössä kaikkien kaupungin toimijoiden kanssa. Myös strategiset konserniyhtiöt osallistuivat valmisteluun. Lisäksi on ollut monimuotoista vuorovaikutusta sidosryhmien ja asiantuntijoiden kanssa. Strategia hyväksyttiin marraskuussa 2021 valtuustossa. Strategiaan liittyvien toimeenpano-ohjelmien valmistelu on käynnissä.

Alkuvuodesta 2021 toteutettiin vuosia 2020–2021 koskevien keskeisten konserniyhtiöiden tavoite- ja tulossovitusten väliarviointi kaupunginhallituksen omistajaohjausjaostossa. Tavoite- ja tulossovitukset toteutuivat pääosin ennakoidusti.

Hallintosääntöä päivitettiin kaupunginvaltuustossa 22.2.2021 § 15 sekä 26.4.2021 § 45. Uusin hallintosääntö tuli voimaan 1.8.2021. Joensuun kaupungin luottamushenkilöiden palkkio- ja matkustus- sääntö päivitettiin keväällä 2021 ja se tuli voimaan 1.8.2021.

Konsernin omistajaohjauksen osalta valmistauduttiin valtuustokauden alkuun uudistamalla tytäryhtiöiden hallitusten nimeämisprosessi kesäkuussa 2021. Prosessi oli käytössä syyskaudella 2021 tehdyissä valinnoissa.

Kaupunginhallitus päätti 10.05.2021 § 212 myydä Karelia Ammattikorkeakoulu Oy:lle 260 kappaletta Business Joensuu Oy:n osakkeita 135 213 euron kauppahinnalla. Kaupan jälkeen Business Joensuu Oy:n omistajia ovat Joensuun kaupunki 89,89 %, Itä-Suomen yliopisto 6,55 %, Joensuun yliopiston tukisäätiö 1,86 %, Riveria 0,85 % ja Karelia Ammattikorkeakoulu Oy 0,85 %. Kauppa toteutui vuonna 2021.

Joensuun kaupungin yksin omistaman Kiinteistö Oy Uimaharjunhakan taloudelliset ongelmat tulivat esiin keväällä 2021, kun yhtiökokous esitti, että Joensuun kaupunki avustaisi yhtiötä 50.000 eurolla. Kiinteistö Oy Uimaharjunhakan tavoitteena oli selviytyä vuodesta 2021 ja panostaa toimenpiteisiin merkittävästi alentuneen käyttöasteen nostamiseksi (pääöksenteon aikaan alle 50 %). Kaupunginhallitus päätti 19.4.2021 § 172, omistajaohjausjaoston esityksestä, Kiinteistö Oy Uimaharjunhakan

taloudellisesta eri toimenpitein yhteensä 70 000 eurolla. Kiinteistö Oy Uimaharjunhakan taloudelliset ongelmat ovat jatkuneet edelleen vuonna 2022 ja kaupunki on joutunut jälleen avustamaan kiinteistö Oy:tä (KH 24.01.2022 § 31). Kaupunginhallitus on velvoittanut Kiinteistö Oy Uimaharjunhakan hallituksen selvittämään vaihtoehtoiset etenemismallit maaliskuun 2022 loppuun mennessä. Yhtiön tilannetta tarkastellaan seuraavan kerran huhtikuussa 2022 omistajaohjausjaostossa.

Vuoden aikana konserniin tuli uusi tytäryhtiön tytär, kun Business Joensuu Oy:n tytäryhtiö Photonics Center Oy perustettiin.

4.4 Arvio tulevasta kehityksestä

Hyvinvointialueet on perustettu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen toimeenpanoa ja voimaannpanoa koskevalla lailla. Laki tuli voimaan 1.7.2021. Hyvinvointialueiden toimintaa valmistelevat väliaikaiset valmistelutoimielimet, joiden työ on käynnistynyt vuoden 2021 aikana. Ensimmäiset hyvinvointialuevaalit pidettiin tammikuussa 2022 ja aluevaltuustot aloittivat toimintansa maaliskuussa 2022. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023. Tämä vaikuttaa merkittävästi kaupunkikonsernin toimintaan sekä rahoitusasemaan. Tytäryritysten merkitys korostuu kokonaisuudessa. Kun tytäryritysten liikevaihdon osuus konsernin kokonaisuudesta on nyt noin viidenneksen, se tulee hyvinvointialueuudistuksen jälkeen olemaan noin kolmanneksen. Vuoden 2022 aikana kaupunki määrittelee yhdessä hyvinvointialuevalmistelutoimielimen kanssa kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspinnat sekä tulevat yhteistyömuodot.

Pääministeri Sanna Marinin hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden siirrosta paikallistasolle. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. TE-palvelut on tarkoitus siirtää kuntien vastuulle vuoden 2024 aikana.

Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Uudistuksen yksityiskohdat ja aikataulu ratkeaa vuoden 2022 aikana. Uudistus vaikuttaa merkittäväällä tavalla kaupungin toimintaan ja rahoitusasemaan kuluvalle taloussuunnitelmakaudella.

Konsernistrategiaan liittyvät toimeenpano-ohjelmat valmistellaan vuoden 2022 aikana. Lisäksi Joensuun kaupungin sekä Työvoima- ja elinkeinoministeriön solmiman ekosysteemisopimuksen sisältämät toimenpiteet saadaan käyntiin. Myös Etelä-Savon ELY-keskuksen valtakunnallista rahoitusta ja Pohjois-Karjalan maakuntaliiton rahoitusmahdollisuuksia pyritään hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti koko kaupunkikonsernin näkökulmasta.

Itä-Suomen ja Joensuun etua pyritään ajamaan mahdollisimman laajasti, siten että alueen elinvoima kasvaa ja vaikutus näkyy uusina investointeina alueelle.

Joensuun kaupungin omistajapolitiittinen ohjelma uudistetaan vuoden 2022 aikana. Samoin Joensuun kaupungin konserniohje tullaan päivittämään kuluvana vuonna.

Kaupunkikonsernin riskienhallintaprosessi- ja suunnitelma uudistetaan vuoden 2022 aikana. Tämä tulee vaikuttamaan myös yhtiökohtaisiin riskienhallintasuunnitelmiin.

Helmikuun lopussa alkanut Venäjän käynnistämä sota Ukrainaa vastaan vaikuttaa myös konserniyritysten tilanteeseen.

4.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä vuodelta 2021

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty. Selonteon laatimisvelvollisuus perustuu kuntalakiin ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatisesta.

Sisäisen tarkastuksen yksikkö valmisteli selonteon konsernivalvonnan järjestämisestä sisäisen tarkastuksen toimikunnan käsiteltäväksi ja edelleen kaupungin tilinpäätöksen toimintakertomuksessa kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja, että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan. Toimintaa ohjaa muun muassa Joensuun kaupungin konserniohje.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto, kaupunginjohtaja ja kansliapäällikkö.

Kaupunginvaltuusto saa tytäryhteisöjä koskevia tietoja käyttöönsä mm. talousarvion ja tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä. Kaupungin talousarviossa ja -suunnitelmassa on otettu huomioon kaupunkikonsernin talouden vastuut ja velvoitteet, kuten konserniyritysten merkittävimmät suunnitellut investoinnit ja lainakannan muutokset.

Omistajaohjausjaosto on hyväksynyt 9.12.2019 merkittävimpien yhtiöiden kanssa tavoite- ja tulosopimukset 2020 - 2021. Tavoite- ja tulossopimuksen toteutumista seurataan neljännesvuosittain ja tarkempi raportointi toteutetaan osavuosikatsausten yhteydessä. Yhtiöiden tavoite- ja tulossopimuksen 2020 - 2021 väliarviointi oli omistajaohjausjaostossa alkuvuodesta 2021.

Omistajaohjausjaoston tehtävänä on seurata tytäryhteisöjen ja konserniin kuuluvien säätiöiden toimintaa ja käsitellä niiden seurantaraportit. Lisäksi tehtävänä on määrätä kaupungin edustajat yhteisöjen ja säätiöiden yhtiö- ja vuosikokouksiin ja antaa heille toimiohjeet siltä osin, kun yhteisöt ja säätiöt ovat konserniohjeiden mukaan jaoston ohjauksessa tai jaosto konserniohjeen mukaan muuten vastaa edustajien määräämisestä ja toimiohjeiden antamisesta.

Kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto ja hallintopalvelut päättävät hallitusehdokkaiden nimeämisestä ohjauksessaan olevien tytäryhteisöjen hallitukseen. Hallintopalveluiden tehtävänä on valmistella tytär- ja osakkuusyhtiöiden hallintoelinten jäsenten valinta ja kaupungin puhevallan käyttö yhtiö- ja vuosikokouksissa.

Omistajaohjausjaosto antoi 9.4.2018 sisäisen tarkastuksen täytäntöönpano-ohjeet osalle tytäryhteisöjä siitä, että kukin tytäryhteisö laatii vuosittain sisäisen tarkastuksen suunnitelman, joka käsitellään tytäryhteisön hallituksessa. Tarkastuksesta raportoidaan sekä tytäryhteisön hallitukselle että

sisäisen tarkastuksen toimikunnalle tarkastuskauden lopussa, kuitenkin viimeistään seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Konserniohjeen mukaan sisäisellä tarkastuksella on oikeus saada tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja.

Tytäryhtiöiden vuosittainen riskeistä raportointi suoritetaan Joensuun kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet –asiakirjassa annettujen ohjeiden mukaisesti. Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi 20.12.2021 § 516 vuoden 2021 Riskien nykytilan ja toimenpiteiden seurantaraportin. Tämä raportti sisälsi myös tytäryhtiöiden riskienhallinnan toimenpiteiden tilanteen arvioinnin.

Selonteko pohjautuu kaupunginhallituksen omistajaohjausjaoston ohjauksessa olevien tytäryhteisöjen johdon itsearviointeihin (Joensuun Yrityskiinteistöt Oy, Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy, Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli, Joensuun Kodit Oy, Puhas Oy, Karelia Ammattikorkeakoulu Oy, Business Joensuu Oy ja Joensuun Pysäköinti Oy).

Toimivalta ja vastuunjako konserniohjauksessa

Yhtiöiden mukaan ohjeiden anto, tiedonkulku ja konserniohjeet ovat olleet riittävät.

Joensuun Yrityskiinteistöt Oy tuo esille, että ohjeiden anto yhtiölle on riittävää, samoin tiedonkulku. Konserniohjeet ovat riittävät yhtiön toiminnan toteuttamiseksi. Joensuun kaupungin uudet konserniohjeet vahvistettiin käytettäväksi yhtiössä yhtiökokouksessa 2019. Business Joensuu Oy on tuonut lisää selkeyttä työnjaon vastuualueisiin elinvoimatoimijoiden välillä.

Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy toteaa, että ohjeistus on ollut riittävää, ja ohjeita ja apua on saanut hyvin tarvittaessa. Kysymykseen, onko tiedonkulku yhtiölle ollut riittävää ja toimivaa, todetaan, että ainakin toimitusjohtajan näkökulmasta on ollut riittävää ja tiedonkulku on toiminut oikein hyvin. Hallitukselle, ja erityisesti hallituksen puheenjohtajalle voisi jatkossa tiedonkulkua tehostaa: tärkeät - kategorian viestit suoraan tiedoksi myös puheenjohtajalle.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Yhtiöiden mukaan yhtiöille asetettu tavoiteasettelu on ollut tarkoituksenmukaista ja riittävää sekä myös konsernijohdon ohjaus tavoiteasettelussa on ollut riittävää.

Business Joensuu Oy kertoo, että konsernijohdon ohjaus tavoiteasettelussa on ollut riittävää, hyvässä yhteistyössä on huomioitu sekä yhtiön että kaupunkikonsernin näkökulmat.

Joensuun Yrityskiinteistöt Oy toteaa, että tavoiteasettelu on riittävä ja tarkoituksenmukainen. Joensuun kaupunki ja Joensuun Yrityskiinteistöt Oy ovat tehneet tavoite- ja tulossopimuksen vuosille 2020 - 2021, josta on tehty väliarviointi 21.1.2021.

Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy tuo esille, onko yhtiölle asetettu tavoiteasettelu ollut tarkoituksenmukainen, että uudessa tavoite- ja tulossopimuksessa tähän on kiinnitetty huomiota, ja sen myötä voi sanoa, että se on hyvin tarkoituksenmukainen. Konsernistrategia ja yhtiön strategia ovat hyvin linjassa keskenään.

Samoin todetaan, onko konsernijohtoon ohjaus ollut tavoiteasettelussa riittävää, että tavoiteasettelussa on hyvin huomioitu yhtiön juuri valmistunut strategia ja kansliapäällikön ohjaus on ollut aktiivista ja yhteispeli toiminut erinomaisesti.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta-, analysointi- ja raportointi

Yhtiöiden mukaan toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta-, analysointi- ja raportointijärjestelmät ovat olleet toimivia ja riittäviä

Business Joensuu Oy toteaa, onko yhtiön toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta-, analysointi- ja raportointijärjestelmät olleet toimivia ja riittäviä, että pääosin ovat olleet toimivia. Systemaattiseen tuloksellisuuden seurantaan, ohjaukseen ja tukemiseen on panostettu ja suunnitellut ohjelmistomuutokset parantavat tilannetta edelleen. Konsernin suuntaan on tiivis ja selkeästi mittaroitu raportti.

Joensuun Pysäköinti Oy selventää, että yhtiön toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta-, analysointi- ja raportointijärjestelmät ovat olleet toimivia ja riittäviä pääsääntöisesti kyllä. Uusia analysointi ja seurantamittareita sekä helppoja seurantajärjestelmiä mietitään ja etsitään sekä mietitään uuteen kirjanpito- ja laskutusohjelmaan siirtymistä.

Joensuun Yrityskiinteistöt Oy tuo esille, että yhtiön taloudellisen toiminnan seuranta ja raportointi on ollut hyvällä tasolla. Taloushallinnon hoitaa Efetta Oy, jonka kautta yhtiön taloushallinto kytkeytyy Joensuun konsernin taloushallintoon ja raportointiin. Yhtiön toiminnan tuloksellisuutta valvoo yhtiön hallitus, jonka kokouksissa on yhtenä pykälänä kunkin kuukauden tulos- ja käyttökate-laskelma. Yhtiö rakennuttaa ja vuokraa toimitiloja yrityksille ja toimitiloja rakennetaan yritysten tarpeiden ja mukaan. Toimitilojen kysyntä vaihtelee myös taloudellisten suhdanteiden mukaisesti.

Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy mainitsee, että yhtiön toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta-, analysointi- ja raportointijärjestelmät ovat olleet osittain toimivia ja riittäviä, mutta yhtiön omissa seuranta-, analysointi- ja raportointijärjestelmissä riittää vielä kehittämistä. Vuoden 2021 aikana on tehty paljon pohjatyötä keskeisten mittarien tunnistamiseksi sekä tietoaarkkitehtuurin kehittämiseksi, että keskeinen data olisi paremmin saatavilla.

Yhtiöiden mukaan konsernijohtolle raportoidaan investointisuunnitelmasta

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy kertoo, että yhtiö raportoi konsernijohtolle investointisuunnitelmista talousarvion suunnittelun yhteydessä.

Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy toteaa, että yhtiön hankintaohjeen mukaisesti hallitus päättää yli 20.000 euron hankinnat ja yli 10.000 euron hankinnat viedään hallitukselle tiedoksi. Omistajaohjaus on pyytänyt ja sinne on toimitettu arvio vuoden 2022 investointien kokonaismäärästä.

Business Joensuu Oy tuo esille, että yhtiö raportoi konsernijohtolle investointisuunnitelmista budjetoinnin ja toimintasuunnittelun yhteydessä ja mahdollisista budjettiin sisällyttämättömistä investoinneista vielä erikseen.

Joensuun Yrityskiinteistöt Oy selventää, että konsernille raportoidut investointisuunnitelmat ovat arvioita ja investointien määrä saattaa vaihdella huomattavasti riippuen toimitilojen kysynnästä. Suunnitteilla olevat investoinnit ja kiinteistöjen myyntisuunnitelmat informoidaan Joensuun kaupunkikonsernin johdolle, jonka edustaja osallistuu yhtiön hallituksen kokouksiin.

Yhtiöiden mukaan pitkän aikavälin suunnittelu on nähty riittäväksi

Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy selventää, että yhtiön pitkän aikavälin suunnittelu ei ole ollut riittävää. Tämä on myös yksi syy, miksi vuoden 2021 aikana yhtiölle valmisteltiin uusi strategia vuosille 2022 - 2025.

Business Joensuu Oy tuo esille, että yhtiön pitkän aikavälin suunnittelu on ollut riittävää. Yhtiön voimassa oleva strategia antaa raamit vuoden 2022 loppuun saakka. Yhtiön rahoitusta on arvioitu/ennustettu pitkällä aikavälillä (yli 10 vuotta). Kiinteistöön liittyvää korjaus- ja investointitarvetta ennustetaan/suunnitellaan myös pitkälle aikajaksolle tulevaisuuteen.

Joensuun Pysäköinti Oy selventää, että yhtiön pitkän aikavälin suunnittelussa parannettavaa löytyy. PTS kehitetään, mutta jotta PTS olisi todellinen, pitäisi konsernin pysäköintilinjaukset olla riittävästi tiedossa oman toiminnan suunnitteluvaiheessa.

Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli tuo esille, että nyt on laadittava pts tälle hallituskaudelle, joka osittain jo valmis.

Joensuun Yrityskiinteistöt Oy toteaa, että pitkän aikavälin suunnittelua on tehty yhtiön strategiassa, strategian päivitys ja tarkistus tehdään alkuvuodesta 2022 konserniohjeistuksen pohjalta. Suunnittelu on riittävää, mutta suunnitelmiin voi tulla merkittäviäkin muutoksia, mikäli jollekin asiakasyritykselle tulee uusia, suuria toimitilatarpeita.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja -palvelujen käyttö

Yhtiöt ilmoittivat käyttävänsä mm. seuraavia keskitettyjä konsernitoimintoja ja -palveluja: Pohjois-Karjalan hankintatoimi, konsernitili, kiinteistöhoito, ICT-palvelut ja taloushallintopalvelut Meidän IT ja talous Oy sekä talouspalvelut Efetta Oy. Palveluja ostetaan myös Joensuun Vedeltä (vesi- ja jätevesipalvelut), Puhas Oy:ltä (jätehuoltopalvelut). Lisäksi käytetään kaavoituksen, kadunrakennuksen, tonttipalvelujen, rakennuslupaviranomaisen, kaupungin lakimiehen, tilakeskuksen, työterveyshuollon sekä Joensuun Pysäköinnin palveluita.

Riskienhallinnan järjestäminen ja toimivuus tytäryhteisöissä

Yhtiöiden mukaan riskienkartoitus yhtiöissä on katsottu olevan ajan tasalla ja se on tehty riittävän kattavasti

Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy selvittää, että yhtiön riskienarviointisuunnitelma tehty vuonna 2020 ja hyväksytty yhtiön hallituksen kokouksessa 4.11.2020. Kaupungin tytäryhteisöjen riskienhallintakyselyyn vastattu lokakuussa 2021. Riskienkartoitus ajan tasalla ja tehty riittävän kattavasti.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy toteaa, että yhtiön riskienkartoitus on ajan tasalla ja tehty riittävän kattavasti ja että tätä päivitetään säännöllisesti.

Yhtiöiden mukaan riskienhallinta- ja seuranta on vastuutettu selkeästi ja riskienhallintaan on nähty olevan riittävä asiantuntemus

Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli toteaa, että riskienhallintaan on riittävä asiantuntemus ja että korkoriski käydään lävitse talousjohtajan kanssa.

Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy toteaa, että vastuunjakoja tarkennettu yhtiössä vuoden 2021 aikana ja tällä hetkellä vastuut selkeät. Yhtiö tuo myös esille, että tässä poikkeusaikojen keskellä on tuntunut, että toiminta on jatkuvaa riskienhallintaa, ja aikaa ja energiaa on mennyt kohtuuttoman paljon erilaisiin koronaan liittyviin asioihin ja niistä viestimiseen. Katse on ollut pakko kiinnittää nykyhetkeen, ja resursseja on ollut vaikea löytää riskienhallinnan ja siihen liittyvän asiantuntemuksen kehittämiseen.

Joensuun Pysäköinti Oy mainitsee, että riskienhallintaan asiantuntemus on tyydyttävällä tasolla, mutta lisäkoulutus olisi hyväksi.

Joensuun Yrityskiinteistöt Oy kertoo, että strategian mukaisesti yhtiö rakentaa kohtuullisen hintaisia toimitiloja yrityksille siten, että yhtiö ei ota suuria taloudellisia riskejä. Riskinä voidaan pitää mahdollista pitkäaikaista ja syvää talouslamaa, joka vaikuttaisi vuokralaisyriyten talouteen ja vuokranmaksukykyyn sekä laskisi kiinteistöjen arvoa. Rajusti kohonneet rakentamiskustannukset vaikuttavat tuleviin investointeihin ja niiden toteutumisiin. Lainojen korkoriski on varauduttu tasapainottamalla yhtiön lainasalkku muuttuvakorkoisiin ja kiinteäkorkoisiin lainoihin. Tällä hetkellä painopiste on kiinteäkorkoisissa lainoissa. Kiinteäkorkoisia lainoja on 99 % ja vaihtuvakorkoisia lainoja on 1 % yhtiön lainakannasta. Korkojen noustessa on 99 % yhtiön lainojen koroista vakioitu kiinteiksi kuluiksi. Kiinteä korko on sovittu lainakohtaisesti useimmiten kymmeneksi vuodeksi eteenpäin.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy tuo erikseen esille, että yhtiön riskienhallinta ja -seuranta on vastuutettu selkeästi ja vastuut rakentuvat Karelian turvaryhmän tehtävien kautta.

Yhtiöiden mukaan toteutuneiden riskien ennakoinnissa on onnistuttu ajallisesti ja rahamääräisesti

Joensuun Yrityskiinteistöt Oy kertoo, että riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa on onnistuttu. Riskejä ei ole toteutunut ennakoitua enemmän.

Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy kertoo, että toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa on onnistuttu pääasiallisesti kyllä. Mutta koronan keskellä ja siihen sopeutuessa ennakointi on välillä osoittautunut liki mahdottomaksi. Tulevaisuuteen katsomiseen jää enemmän paukkuja, kun tämä koronatilanne toivottavasti lopultakin helpottaa ja arjen ydintoimintojen pyörittäminen keventyy.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy ilmoittaa, että riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa on toistaiseksi onnistuttu.

Joensuun Pysäköinti Oy toteaa, että toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa on onnistuttu kohtuullisen hyvin.

Onko yhtiöiden sisäisessä valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja jos on, niin mitä ja onko ne korjattu? Kuinka kehittäisitte voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella sisäistä valvontaa?

Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy tuo esille, että varaus- ja laskutusprosesseissa huomattu olevan tehostamismahdollisuuksia. Irtaimiston inventaariolista tulee päivittää ajan tasalle vuoden 2022 aikana. Opetustoiminnan prosesseihin liittyvissä kirjauksissa tarkentamista, ja tämän parantamiseksi aloitettu kehitystyö yhdessä opettajien kanssa. Mikäli kysymyksellä viitataan Islon sisäiseen valvontaan, niin vuoden 2021 aikana on luotu uusi suunnitelma, joka on ollut huomattavasti aiempaa toimivampi. Henkilöstöä on osallistettu asiassa ja heidän ymmärryksensä sisäisestä valvonnasta ja sen merkityksestä kasvanut. Tähän taustaan peilaten ei tarvetta suurille muutoksille, vaan ennemminkin on keskeistä vahvistaa nykyistä toimintamallia.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy toteaa, että kemikaaliturvallisuutta koskevan AVI:n työsuojelutarjauksen seurauksena Karelialle annettiin yksi kehoitus ja viisi toimintaohjetta Wärtsilän kampuksen laboratorion kemikaaliturvallisuudesta. Puutteita ollaan korjaamassa. Sisäinen valvonta olisi saatava enemmän osaksi Karelian jatkuvaa toimintaa. Nyt tapahtuu vain kerran vuodessa ja usein vasta suunnittelukauden jälkeen.

Business Joensuu Oy kertoo, että vuoden 2021 sisäisessä tarkastuksessa ei ole havaittu varsinaisia virheitä. Tarkastuksen perusteella yhtiön toimintaa voidaan pitää tavoitteiden, päämäärien, toimintaperiaatteiden, säädösten, määräysten ja ohjeiden mukaisena. Sisäistä tarkastusta tullaan jatkamaan aiempien vuosien tapaan.

Joensuun Pysäköinti Oy mainitsee, että sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu puutteita kuluneella tilikaudella. Toiminta on jo nykyään erittäin läpinäkyvää.

Joensuun Yrityskiinteistöt Oy kertoo, että on vuosittain yhtiön sisäinen tarkastus, jossa tarkastetaan ja valvotaan valitun kohteen riskit ja toiminnot. Vuonna 2021 tarkastuksen kohteena oli kiinteistövaikutusten ajanmukaisuus ja kattavuus sekä markkinahintatason tarkastus kilpailuttamalla vakuutukset. Tarkastuksesta on laadittu raportti, joka on annettu tiedoksi hallitukselle ja toimitettu sisäisen tarkastuksen kautta konsernille. Tarkastusvuoden aikana useita kiinteistöjä muutettiin täydestä arvosta vakuutetuiksi. Yhtiön hallitus on 8.2.2022 hyväksynyt uuden tarkastussuunnitelman vuodelle 2022.

Puhas Oy toteaa, että ovat tehneet sisäistä valvontaa, eikä siinä ole havaittu puutteita. Tällä hetkellä sisäisessä valvonnassa ei ole kehittämistarpeita.

Johtopäätökset:

Kaupungin sisäisen tarkastuksen yksikön näkemyksen mukaan tytäryhteisöt noudattavat kaupungin ohjetta oman sisäisen tarkastuksen tekemisestä yhtiöissään. Tarkastuksissa esille tulleet mahdolliset puutteet korjataan, toimintaa kehitetään sekä raportointi tapahtuu ajantasaisesti. Tytäryhtiöt noudattavat myös kaupungin riskienhallinnan raportointiohjetta ja tästäkin raportointi tapahtuu ajantasaisesti.

4.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

4.6.1 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2021 1 000 €	2020 1 000 €
Toimintatuotot	377 919	352 194
Toimintakulut	-819 075	-761 458
Osuus osakkuusyritysten voitosta / tappiosta	-27	-159
Toimintakate	-441 183	-409 422
Verotulot	296 165	273 994
Valtionosuudet	220 252	225 083
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	786	677
Muut rahoitustuotot	14 628	4 291
Korkokulut	-4 104	-4 757
Muut rahoituskulut	-662	-842
Vuosikate	85 882	89 024
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunnitelman mukaiset poistot	-64 712	-66 635
Arvonalentumiset	-3 854	-5 131
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden tulos	17 316	17 259
Tilinpäätössiirrot	-4 372	185
Tilikauden verot	-931	-550
Laskennalliset verot	-265	-148
Vähemmistöosuudet	74	-103
Tilikauden ylijäämä	11 822	16 643
Konsernituloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot / Toimintakulut (%)	46,1	46,3
Vuosikate / Poistot, (%)	125,3	124,0
Vuosikate, euroa / asukas	1 111,5	1 156
Asukasmäärä	77 266	76 985

4.6.2 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2021 1 000 €	2020 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	85 882	89 024
Tilikauden verot	-931	-550
Tulorahoituksen korjaukset	-1 207	-4 762
Toiminnan rahavirta yhteensä	83 744	83 713
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-74 641	-82 471
Rahoitusosuudet investointeihin	5 678	1 575
Pysyvien vastaavien luovutustulot	4 320	5 247
Investointien rahavirta yhteensä	-64 643	-75 648
Toiminnan ja investointien rahavirta	19 101	8 065
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainsaamisten lisäykset	-23	-96
Antolainsaamisten vähennykset	122	294
	99	198
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	63 580	57 949
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-56 107	-60 740
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 397	-809
	3 076	-3 600
Oman pääoman muutokset	905	3 704
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-1 117	2 041
Vaihto-omaisuuden muutos	-283	-1 094
Saamisten muutos	-7 162	-9 992
Korottomien velkojen muutos	5 584	8 672
	-2 978	-374
Rahoituksen rahavirta	1 102	-71
Rahavarojen muutos	20 202	7 993
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	174 649	154 447
Rahavarat 1.1.	154 447	146 453
	20 202	7 993
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 euroa	-70 844,4	-110 539,4
Investointien tulorahoitus (%)	-124,8	110,1
Laskennallinen lainanhoitokate	1,2	1,3
Lainanhoitokate	1,5	1,4
Kassan riittävyys (pv)	66,8	62

4.6.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut

Vastaavaa	2021 1 000 €	2020 1 000 €	Vastattavaa	2021 1 000 €	2020 1 000 €
Pysyvät vastaavat	859 773	861 659	Oma pääoma	390 015	374 338
Aineettomat hyödykkeet	9 836	10 140	Peruspääoma	223 037	223 037
Aineettomat oikeudet	3 426	3 076	Säätiöiden ja yhd. peruspääoma	22	22
Muut pitkävaikuttiset menot	6 410	7 064	Arvonkorotusrahasto	6 592	6 834
Aineelliset hyödykkeet	831 675	833 039	Muut omat rahastot	79 533	76 313
Maa- ja vesialueet	89 830	89 607	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	69 009	51 490
Rakennukset	519 665	536 599	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 822	16 643
Kiinteät rakenteet ja laitteet	153 825	157 315	Vähemmistöosuudet	11 187	10 170
Koneet ja kalusto	25 243	25 686	Pakolliset varaukset	13 749	12 489
Muut aineelliset hyödykkeet	6 420	6 257	Eläkevaraukset	51	57
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36 691	17 574	Muut pakolliset varaukset	13 698	12 432
Sijoitukset	18 261	18 480	Toimeksiantojen pääomat	9 890	10 012
Osakkuusyhteisöosuudet	9 024	8 849	Vieras pääoma	675 999	667 075
Muut osakkeet ja osuudet	5 468	5 764	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	491 505	484 098
Muut lainasaamiset	2 975	3 055	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	6 244	6 201
Muut saamiset	794	813	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	59 723	64 055
Toimeksiantojen varat	3 695	2 700	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	118 527	112 721
Vaihtuvat vastaavat	237 371	209 723	Vastattavaa yhteensä	1 100 839	1 074 083
Vaihto-omaisuus	2 910	2 627	Konsernitaseen tunnusluvut		
Saamiset			Omavaraisuusaste, %	36,6	36,0
Pitkäaikaiset saamiset	2 302	3 978	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	75,0	77,8
Lyhytaikaiset saamiset	57 509	48 672	Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 euroa	80 831	68 133
Rahoitusarvopaperit	127 135	111 217	Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa / asukas	1 046	885
Rahat ja pankkisaamiset	47 514	43 229	Konsernin lainat, euroa / asukas	7 134	7 120
Vastaavaa yhteensä	1 100 839	1 074 083	Konsernin lainakanta 31.12., 1000 euroa	551 228	548 153
			Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 euroa	698 225	687 740
			Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas	9 037	8 933
			Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 euroa	2 975	3 055
			Asukasmäärä 31.12.	77 266	76 985

5. Tilikauden tuloksen käsittely ja tasapainottamistoimenpiteet

5.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle tilikauden 15 668 596,89 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- investointivaroja muodostetaan yhteensä 8 070 000,00 euroa seuraavasti:
  - Rantakylän kirjaston ja nuorisotilojen peruskorjaus 1 200 000,00 euroa
  - Pekkalan pelastusasema 1 299 000,00 euroa
  - Niinivaaran ylävesisäiliö 1 671 000,00 euroa
  - Joensuun asemanseutu 2 700 000,00 euroa
  - Yhteys Salpakatu-Voimatie 1 200 000,00 euroa

- investointivaroja puretaan yhteensä 364 279,89 euroa seuraavasti:
  - Koulukadun kehittäminen 364 279,89 euroa

- tehdään edellä mainittuun investointiin kohdistuva poistoeron lisäys 364 279,89 euroa

- poistoeron vähennystä tehdään suunnitelman mukaan ja alaskirjattaviin rakennuksiin kohdistuen 2 361 402,86 euroa

- Kiihtelysvaaran kulttuurirahaston tilikauden käyttö 3 500,00 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi

- taseyksikkönä käsitellyn tulevaisuusrahaston tilikauden ylijäämästä siirretään rakennuskustannusindeksiin muutosta vastaava summa 4 425 949,13 euroa rahastopääomaan

- tilikauden ylijäämä 5 537 550,62 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille.

5.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (*toimenpideohjelma*), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (*alijäämän kattamisvelvollisuus*).

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, on toimintakertomuksessa tehtävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Joensuun kaupungilla ei ole taseessa kattamatonta alijäämää. Aiemmilta vuosilta kertynyttä ylijäämää oli vuoden 2021 alussa 30,6 milj. euroa. Tilikauden 2021 ylijäämä oli 5,5 milj. euroa ja siten ylijäämää jää 36,7 milj. euroa alkaneelle vuodelle.

6 Talousarvion toteutuminen

6 Talousarvion toteutuminen

6.1 Peruskaupungin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginvaltuusto

100 Valtuusto

Tilivelvollinen: kaupunginlakimies Mikko Kärkkäinen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Tulosalue sisältää kaupunginvaltuuston toiminnan ja vaalit.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Vuonna 2021 järjestettiin kuntavaalit, jossa valittiin Joensuun kaupunginvaltuustoon uudet luottamushenkilöt. Uuden kaupunginvaltuuston toimikausi alkoi 1.8.2021. Uusille valtuutetuille järjestettiin kaupungin toimesta 4.8.2021 koulutustilaisuus, jossa esiteltiin kaupungin toimialat, palvelut ja konserni sekä 12.8.2021 koulutustilaisuus, jossa käytiin läpi luottamushenkilöorganisaatiota, hallintosääntöä ja kokouskäytänteitä. Lisäksi valtuutetuille tarjottiin mahdollisuus osallistua Riverian järjestämään luottamushenkilökoulutuksiin 19.8.2021 ja 26.8.2021, jotka oli suunnattu koko maakuntaan.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden 2021 aikana seitsemän kertaa. Maaliskuussa pidettiin valtuuston iltakoulu lapsiystävällisestä kunnasta, lokakuussa järjestettiin perinteinen valtuuston talousseminaari ja marraskuussa pidettiin iltakoulu vielä museohankkeesta.

Syksyn aikana valmisteltiin uusi konsernistrategia 2021-2025, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 15.11.2021. Strategian työstämistä varten pidettiin 23.8.2021 strategiaseminaari ja iltakoulut 20.9.2021 ja 25.10.2021. Lisäksi valtuutetut jaettiin seitsemään ryhmään, jotka työstivät annettuja ennakkotehtäviä iltakouluihin. Ryhmien kokoontumisia oli yhteensä vähintään 14 kpl.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	89 592	89 592
Toimintakulut	-498 000	0	-498 000	-669 494	-171 494
Toimintakate	-498 000	0	-498 000	-579 903	-81 903

Sitovuustason ylityksen selitys:

Talousarvion ylitys johtuu siitä, että kokouspalkkiot ja ICT-kulut ovat ylittäneet budjetoidut kulut. Kokouspalkkioiden ylitys selittyy mm. sillä, että valtuustokauden vaihteessa asui voimaan uusi palkkiosääntö, jossa palkkioiden määrät ovat korkeammat kuin budjetoinnin perusteena ollut palkkiotasot. Lisäksi valtuustokauden alussa on ollut tavanomaista enemmän valtuuston koulutilaisuuksia. Niin ikään strategiauudistuksen yhteydessä oli runsaasti pienryhmätyöskentelyä ja muita strategian laatimiseen liittyviä kokoontumisia, joista on maksettu kokous-/toimituspalkkiot. ICT-palvelujen ylitys johtuu siitä, että valtuustokauden vaihtuessa valtuutettujen tietokoneet ja niiden varusteet uusittiin. Lisäksi voi todeta, että mm. henkilökohtaisiin suojarusteisiin ei budjetissa ollut olleenkaan varattu määrärahaa. Suojarusteita jouduttiin kuitenkin edelleen hankkimaan koronapandemian jatkuessa.

Tarkastuslautakunta

110 Talouden ja hallinnon tarkastus

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

Tavoitteet ja toimenpiteet 2021	Toteutuma	
Arviointisuunnitelman mukaan valtuustokaudella arvioidaan kaikkien kaupunkikonsernin yhteisöjen toimintaa niiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa.		
• Kaupungin talouden tasapainottamisen seuranta	Lautakunta on käsitellyt kokouksissaan osavuosikatsauksia ja pyytänyt taloudesta selvityksiä. Koko vuoden tilannetta ei ole saatavissa.	●
• Kaupungin käytössä olevien kiinteistöjen käytön seuranta	Saatu selvitys kiinteistöjen salkutuksesta ja käyttöasteesta.	●
• Kaupungin viestinnän ja markkinoinnin seuranta	Saatu selvitys viestinnästä ja markkinoinnista. Kehittynyt myönteiseen suuntaan.	●
• Henkilöstön työhyvinvoinnin seuranta	Saatu selvitys ja raportit työhyvinvoinnista. Lisäselvityksiä ei ole vielä käsitelty.	●
• Uusi tarkastuslautakunta tekee oman arviointisuunnitelman	Arviointisuunnitelma ja työohjelma laadittu ja sen mukaisesti edetty.	●

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-104 000	0	-104 000	-104 073	-73
Toimintakate	-104 000	0	-104 000	-104 073	-73

Kaupunginhallitus

Tilivelvollinen: kaupunginjohtaja Kari Karjalainen

Katsaus toimintavuoteen 2021

Kaupunginhallituksen tehtävänä on vastata kaupungin kilpailukyvyn ja elinvoiman kehittämisestä sekä edunvalvonnasta, konsernistrategian ja muiden toimintaa linjaavien, koko konsernia koskevien suunnitelmien valmistelusta, kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seuraamisen toimeenpanosta, konsernin ohjaus- ja johtamisjärjestelmän kehittämisestä, asuntopolitiikasta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2021

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Vetovoimaisuus	Joensuun asukasluku kasvaa	Väestömäärä kasvaa 0,5 % vuonna 2021	Joensuun väestömäärä 31.12.2021 oli ennakkotietojen mukaan 77 266. Kasvua edellisvuoteen nähden oli 331 (+0,4 %).	
Vetovoimaisuus	Kaupungissa rakennetaan	Valmistuneiden asuntojen määrä 400-600 asuntoa vuonna 2021	Vuonna 2021 valmistui 401 asuntoa.	
Vetovoimaisuus	Pidämme huolta maantieteellisestä saavutettavuudestamme	Kaupalliset reittilennot palautettu vuoden 2022 alusta alkaen Itäradan hankeyhtösopimus on hyväksytty	JOE-HEL lennot ovat tehdyin päätösin käynnissä elokuun 2022 loppuun valtion ostoliikenteenä. Lentoyhtiöiden kanssa on käyty keskusteluja kaupallisen operaattorin löytämiseksi. Näkymä oli lupaava vielä 11/2021, mutta pahentunut koronatilanne (omikron-variantti) vei lentoyhtiön edellytykset tehdä kaupallinen päätös. Vaikuttamisella on vauhditettu valtion uutta ostoliikennetarkistusta ajanjaksolle 8/2022-12/2023. Itärata Oy hankeyhtiön rahoituspäätökset on tehty sekä kuntien että valtion osalta. Yhtiön perustamisasiakirjat ja hallituksen kokoaminen ovat käynnissä.	

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Vetovoimaisuus	Olemme kokoluokamme yritysystävällisin kaupunki Suomessa	<p>Tulokset parantuneet Suomen Yrittäjien Elinkeinobarometrissä</p> <p>Tulokset parantuneet Taloustutkimuksen Imagotutkimuksessa (sijoitus > 50 000 asukkaan joukossa) Vuonna 2019 sijoitus oli 3:s. Vuonna 2020 sijoitus oli 5:s.</p>	<p>Suomen Yrittäjien aiemmin julkaisema tutkimus, Suomen Yrittäjien Elinkeinobarometri, on vaihtanut nimeään ja se julkaistaan nykyään nimellä Yrittäjien kuntabarometri. Arvosanat eivät ole sellaisenaan täysin vertailtavissa, sillä kyselyn mittaristo on muuttunut.</p> <p>Joensuun sijoittui vuonna 2020 kategoriassa ”TOP 10-kunnat, yli 50 000 asukasta, Elinkeinopolitiikan kokonaisarvosanojen keskiarvo (asteikko 1–5) 3,02” sijalle 4. Koko maan keskiarvo on 2,97.</p> <p>Vuonna 2018 julkaisussa Elinkeinopoliittinen mittaristo -kyselyssä Joensuu sijoittui ”Kokonaisarvosana elinkeinopolitiikasta TOP 20 -kunnat, asukasluku yli 50 000, arvosanalla 6,70” sijalle 3. Koko maan keskiarvo on 6,74.</p> <p>Vuoden 2021 tutkimuksessa Joensuu sijoittui kokonaisvaikutelmaltaan sijalle 4. Tavoite tulosten parantumisen osalta toteutui.</p> <p>Suomen yrittäjien uusi barometri toteutetaan 2-3/2022.</p>	

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Vetovoimaisuus	Tunnistamme Joensuun vahvuudet ja vahvistamme niitä edelleen	Vahvuudet tunnistettu ja analysoitu	Joensuun vahvuudet analysoitiin ja on tunnistettu osana valtuuston 11/2021 hyväksymää strategiaa. Strategiassa on linjattu seitsemän erottautumistekijää, joita työstetään edelleen omina kokonaisuuksinaan. Vuoden 2021 aikana on tehty aktiivista Invest In -työtä. Tammi-kuussa 2022 julkaistiin Taaleri Oyj:n tiedote Joensuu Biocarbon Oy:n investoinnista.	
Vetovoimaisuus	Työperäisen maahanmuuton edistäminen	12 paikallista toimivaa yritystä palkkaa työntekijöitä ulkomailta ja 25 ulkomaalaista työllistyy Suomen kielen non-stop opetusta tarjotaan ja toteutetaan kysyntää vastaavasti. Tavoitteena 120 osallistujaa vuoden 2021 aikana.	Become Karelian -hankkeessa mallinnettavan International House Joensuu -toimintamallin (IHJ) toimeenpano eteni aikataulussa. IHJ verkkosivuston rakenne ja palvelukuvausten sisällöt ovat pääosin valmiina. Verkkosivu otetaan käyttöön huhtikuun 2022 alussa. Hankkeen aikana on palveltu UEF:ia, EFI:ä ja 13 yritystä. Alueelle on palkattu hankkeen avustamana yht. 25 kv työntekijää. Lisäksi alueelle tullut hankkeen aikana 23 muuta kv -osaajaa (puolisoita, joista osa opiskelijoita). Suomen kielen non-stop -koulutusryhmiä toteutui yhteensä 12, ryhmissä oli yhteensä 142 opiskelijaa. Ilmoitautuneiden ja koulutuspaikkojen perusteella tarjonta on vastannut kysyntää hyvin.	

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Vetovoimaisuus	Työperäisen maahanmuuton edistäminen	Maahanmuuttajien työttömyysaste laskee 10 %	Maahanmuuttajien työttömyys laskenut 4 % verrattuna 2020 tasoon.	
Kestävä kaupunki	Kasvihuonepäästöjen määrä alentuminen etenee ilmasto-ohjelman tavoitteiden mukaisesti	430 ktCO ₂ -ekv (kt=kasvihuonepäästöt tuhansina tonneina, ekv=kasviuonepäästöt muutettu hiilidioksidiksi, kutsutaan ekvivalentiksi)	Ennakkotiedon mukaan toteutuma on 426 ktCO ₂ -ekv	
Kestävä kaupunki	Toteutamme reilua hankintapolitiikkaa ja toimimme kehitysalustana	Ympäristökriteerit, % kilpailutuksista > 90 % Sosiaaliset kriteerit, % kilpailutuksista > 40 % Innovatiiviset kriteerit, % kilpailutuksista > 20 %	Ympäristökriteerit 95 % Sosiaaliset kriteerit 28 % Innovatiiviset kriteerit 6 % Arvot koskevat ainoastaan kilpailutuksia, joissa Joensuun kaupunki on mukana.	
Yhdessä tehden	Työkyvyttömyyskustannusten aktiivinen seuranta ja kustannuksiin vaikuttaminen	Sairauspoissaolot/henkilötyövuodet laskevat	Sairauspoissaolot/htv kasvoivat 0,5 htv.	
Yhdessä tehden	Työtyytyväisyys säilyy vähintään ennallaan	Työtyytyväisyys säilyy vähintään ennallaan työtyytyväisyyskyselyn mukaan	Työtyytyväisyyskyselyn sisältöä päädyttiin yhteistyössä henkilöstön edustajien kanssa (pääluottamusmiehet, työsuojeluvaltuutetut) muuttamaan, joten kyselyjen vastausten vertailu ei ole mahdollista (vuosi 2021 vrt. aiemmat vuodet). Vertailupohjaa saadaan jälleen tulevien vuosien kyselyistä, kun kyselyä toistetaan päivitetyllä, samalla sisällöllä jatkossa.	

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Yhdessä tehden	Johtamisosaamisen vahvistaminen	Esimiesvalmennus on toteutettu kaikilla esimiestasoilla. Menetelmiä sovellettu strategian valmistelussa.	Esihenkilökoulutuksia on toteutettu kaikilla esihenkilötasoilla, koulutuksia jatketaan. Osallisuutta vahvistavia menetelmiä on sovellettu henkilöstöohjelman ja strategian valmistelussa.	
Kestävä talous	Käyttötalousmenojen kasvu sopeutetaan tulokasvun mahdollistavalle tasolle	Talous tasapainossa vuonna 2021 Linjaukset talouden tasapainottamiseksi taloussuunnitelmakaudella tehty ja toimenpiteiden toteutus käynnistetty.	Vuoden 2021 tilinpäätös on ylijäämäinen. Vuoden 2022 talousarvio on tasapainossa ja vuoden 2023 ylijäämäinen. Vuosina 2024-2025 on varauduttu sopeuttamaan kaupungin taloutta odotettavissa olevaa tulotasoa vastaavasti.	
Kestävä talous	Investointitaso, ml. vuokra- ja leasinghankkeina toteutetut kohteet, mitoitetaan tasolle, jossa lainakannan ja em. vastuiden kasvu pysähtyy taloussuunnitelmakaudella	Lainakanta ja toimitilojen vuokra- ja leasingvastuut kasvavat vuonna 2021 enintään 446 euroa/asukas. Talouden tasapainottamista koskevat linjaukset varmistavat kaupungin lainakannan ja toimitilojen vuokra- ja leasingvastuiden kasvun pysäyttämisen viimeistään vuonna 2023.	Lainakanta ja toimitilojen vuokra- ja leasingvastuut ovat 4729 euroa/asukas. Muutos + 147 euroa/asukas. Taloussuunnitelman mukaan lainakannan ja toimitilojen vuokra- ja leasingvastuiden kasvu ei pysähdy vuonna 2023.	

120 Yleishallinto

Tilivelvollinen: kansliapäällikkö Jenni Jokela

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Tulosalue sisältää mm. kaupunginhallituksen toiminnasta aiheutuvat menot, sisäisen tarkastuksen menot, tonttien myyntivoitot, valtiolle maksettavat verotuskustannukset, edunvalvonnasta aiheutuvat menot, jäsenmaksut, yhteisöjen avustukset ja kansainvälisen toiminnan menot, käyttövarausmäärärahat eri tarkoituksiin sekä kehittämistoiminnan. 1.8.2021 alkaen toimintansa aloitti osallisuus- ja vetovoimalautakunta, jonka alaisuuteen siirtyi markkinointi, viestintä ja osallisuustoiminta. Tilinpäätös on esitetty 31.12. voimassa olleen rakenteen mukaisesti.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Tonttien myyntivoittotavoite 2,2 milj. euroa toteutui.

Jäsenmaksuja ja avustuksia maksettiin yhteensä 4,3 milj. euroa. Koronapandemia vaikutti tulosalueen määrärahojen toteutumiseen tulosalueelle kohdentuvien tapahtumatukien, vieraanvarausmaksujen ja suhdetoiminnan sekä kansainvälisen toiminnan määrärahojen osalta. Määrärahat toteutuivat talousarviossa arvioitua pienempänä, koska tapahtumia ja tilaisuuksia ei rajoitustoimien vuoksi ollut mahdollista toteuttaa suunnitellusti.

Valtiolle maksettavat verotuksen kustannusosuudet olivat 1,75 milj. euroa. Lakkautuneisiin tai yhtiöihin siirrettyjen toimintojen eläkevastuita kohdistui tulosalueelle yhteensä 1,55 milj. euroa. Tulosalue sisältää kehittämishankkeisiin varatut määrärahat. Kehittämishankkeiden vastuualueen toteutuma jäi 0,7 milj. euroa talousarviossa arvioitua pienemmäksi erityisesti ekosysteemisopimuksen käynnistymisen viivästymisen seurauksena

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2021

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Yhdessä tehden	Valmistellaan asiakaskonsepti uusiin hallinnon toimitiloihin	Asiakaskonseptin valmistuminen	Valmistelu etenee. Kuntalauskysely on tehty ja palvelukokonaisuuksien kartoitus on työn alla. Konseptin valmistelua tehdään osana hallinnon tilojen toteutusta ja osana osallisuus- ja digiohjelmia, kun testataan ja valitaan samalla myös erilaisia kuntalaisten osallisuutta ja eri palveluiden käyttäjien käyttötarpeita vastaavia palvelujen toteutusteknikoita/-tapoja.	

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Vetovoimaisuus	Kaupunkimarkkinoinnin ydinviestien täsmäntäminen	Valmistelu aloitettu	Kaupunkimarkkinoinnin ydinviestiä täsmennettiin konserni-strategian valmistelun aikana. Strategia vuosille 2021-2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 15.11.2021.	

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	3 182 938	0	3 182 938	6 466 997	3 284 059
Toimintakulut	-10 695 418	-45 000	-10 740 418	-12 865 945	-2 125 527
Toimintakate	-7 512 480	-45 000	-7 557 480	-6 398 949	1 158 531

140 Työllistäminen

Tilivelvollinen: kansliapäällikkö Jenni Jokela

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Kaupungin työllisyyttä edistävän toiminnan tehtävänä on ennaltaehkäistä työttömyyden pitkittymistä sekä tukea heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä. Toiminnalla tähdätään elinvoiman edistämiseen kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti. Työllisyyspalvelujen keskeisiä palveluita ovat Joensuun seudun työllisyyden kuntakoikeilu, ESR-rahoitteiset kehittämishankkeet Luotsi ja Topakka sekä valmennusympäristö Taitamo. Lisäksi palveluihin kuuluvat monialainen yhteispalvelu TYP, alle 30-vuotiaille suunnattu ohjaus- ja neuvontapalvelu Ohjaamo, palkkatuetut työsuhteet, työllistämisen kuntalisä sekä kuntouttavan työtoiminnan ostopalvelut. Työllisyyspalvelut tekevät tiivistä verkostoyhteistyötä Business Joensuun, TE-toimiston, ELY-keskuksen, Kelan, Siun Soten, oppilaitosten ja järjestötoimijoiden kanssa.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Koronapandemia on vaikuttanut edelleen merkittävästi yleiseen työllisyystilanteeseen. Pitkään työttömänä olleiden määrä on kasvanut ja useiden toimialojen työpaikkoja kadonnut. Toisaalta uusia työmahdollisuuksia on syntynyt lisää, eikä avoimiin työpaikkoihin enää välttämättä löydetä osaavia työntekijöitä. Kasvanut pitkäaikaistyöttömyys sekä pandemian myötä työmarkkinatuen maksuehtoihin tehdyt muutokset ovat edelleen kasvattaneet kaupungin työmarkkinatuen maksuosuutta 0,53 milj. euroa (4,9 %) vuoteen 2020 verrattuna. Valtakunnallisesti kuntien työmarkkinatuen maksuosuudet ovat nousseet vuonna 2021 57 milj. euroa (12,5 %).

Työllisyyspalvelujen keskeisimpänä toimenpiteenä on ollut Joensuun seudun työllisyyden kuntakoikeilun käynnistäminen ja yhteensovittaminen muiden palvelujen, kuten ESR-hankkeiden ja verkostojen palvelutarjonnan kesken. Kuntakoikeilun lisäksi työllisyyspalveluissa on kehitetty valmennusympäristö Taitamoa, etsitty ratkaisuja kasvaneeseen kohtaanto-ongelmaan sekä edistetty

työttömien työ- ja toimintakyvyn selvittämiseen liittyviä palveluprosesseja hyödyntäen sekä ESR-hankkeiden että perustoimintaan suunnattuja resursseja. Työnhakijoita ja työnantajia palvelevan asiakastyön lisäksi työllisyyspalveluissa alettiin valmistautumaan hyvinvointialue-muutokseen sekä TE-palvelut 2024 -uudistukseen, jonka myötä työllisyyspalveluiden lakisääteinen palveluvastuu siirtyy TE-palveluilta kunnille.

Kuntakokeilun myötä työllisyyspalvelujen kokonaisasiakasmäärä kasvoi yli 8000 henkilöön. ESR-hankkeiden tuella avoimille työmarkkinoille, koulutukseen, yrittäjyyteen tai eläkkeelle päätyi 1100 asiakasta. Työnantajille työllisyyspalvelujen asiakkaan työllistämistä maksettavaa kuntalisää myönnettiin 254 kpl. Työsuhteita kaupungin toimialoilla tai Taitamossa mahdollistettiin yli 300 asiakkaalle. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 353 asiakasta. Ohjaamossa asioi 600 nuorta sekä monialaisen yhteispalvelu TYP:n asiakkuudessa oli 680 henkilöä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2021

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Kestävä talous	Työttömyyden vähentäminen	Työttömyysaste 14,7 % (koko vuoden keskiarvo) Työmarkkinatuen maksuosuus laskee 15 % vuoteen 2020 nähden.	Työttömyysaste 14,9 % Työmarkkinatuen maksuosuus noussut 5 % vuoteen 2020 verrattuna.	
Kestävä kaupunki	Työn murroksen huomioiminen ja uuden kestävän työn synnyttäminen Uudet työtehtävät Taitamossa sekä kaupungin toimialueille Aktiivinen etätyömahdollisuuksien kartoittaminen ja tarjoaminen työllisyyspalvelujen asiakkaille	Uusien työtehtävien määrä 30 Uusia etätyötehtäviä välitetty 50	Käynnistetty kierrätyskeskus, ruokavun koordinointi, löytötavarapalvelu, catering- ja siivoustiimi työllistävinä alustoina sekä kehitetty työmahdollisuuksia maaseutualueilla. Uusia työtehtäviä noin 40. Etätyötehtäviä välitetty 33.	
Vetovoimaisuus	Nuorten ja maahanmuuttajien työllistymisen tehostuu	Alle 30-vuotiaiden työttömien määrä laskee marraskuun 2019 tasolle Maahanmuuttajien työttömyys laskee 10 % verrattuna marraskuun 2020 tasoon	Alle 30-vuotiaita 11/2021 116 hlöä vähemmän verrattuna 11/2019. Maahanmuuttajien työttömyys laskenut 4 % verrattuna 2020 tasoon.	

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	837 700	0	837 700	1 408 078	570 378
Toimintakulut	-15 647 700	0	-15 647 700	-17 646 989	-1 999 289
Toimintakate	-14 810 000	0	-14 810 000	-16 238 911	-1 428 911

Sitovuustason ylityksen selitys:

Työllisyyspalvelujen tulosalue ylittyi 1,4 milj. euroa johtuen työmarkkinatuen maksuosuudesta, joka on 1,6 milj. euroa suurempi talousarvioon nähden. Ylitys johtuu koronapandemian aiheuttamista muutoksista yleiseen työllisyystilanteeseen sekä poikkeustilaan liittyvistä lainsäädäntömuutoksista, jotka ovat lisänneet työmarkkinatuen saajien määrää.

150 Konsernipalvelut

Tilivelvollinen: kansliapäällikkö Jenni Jokela, talousjohtaja Satu Huikuri, henkilöstö- ja yhteysjohtaja Sari Lempiäinen, strategiajohtaja Sami Laakkonen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Konsernipalvelujen tehtävänä on johtaa, ohjata, yhteensovittaa ja valvoa kaupunkikonsernin toimintaa kaupunginjohtajan johdolla. Konsernipalvelut vastaa kaupungin talouden johtamisesta, tarve- ja hankesuunnitelmien yhteensovittamisesta, henkilöstövoimavarojen johtamisesta, hallinnon kehittämisestä sekä johdon tuesta.

Konsernipalvelut muodostuvat hallintopalveluista, talouspalveluista sekä henkilöstöpalveluista. Lisäksi konsernipalveluissa on kaupunginjohtajan alaisuudessa strategiajohtaja.

Talouspalveluiden tehtävänä on vastata muun ohella tietohallinnon järjestämisestä, yhteensovituksesta ja ohjauksesta.

Hallintopalvelujen tehtäviin kuuluu konsernin omistajaohjaus sekä kaupungin lakipalveluiden tuottaminen. Hallintopalvelut vastaa kaupungin asianhallinnan, asiakirjahallinnon sekä arkistotoimen järjestämisestä sekä kehittämisestä. Myös asuntotoimen lakisäätteiset tehtävät, kuten asunto-olojen kehittäminen kuuluu hallintopalvelujen vastuualueelle. Lisäksi hallintopalvelut vastaa maahanmuuttajapalveluiden tuottamisesta sekä niiden kehittämisestä.

Tietohallinnon, taloushallinnon ja palkanlaskennan palvelut ostetaan Meidän IT ja talous Oy:ltä, joka tuottaa em. palvelut hyväksytyjen palvelusopimusten mukaisesti.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Hallintopalveluissa valmistauduttiin keväällä uuden valtuustokauden alkuun. Hallintosäätö sekä luottamushenkilöiden palkkio- ja matkustussäätö uudistettiin. Uudistukset tehtiin yhteistyössä luottamushenkilöiden kanssa. Konsernin omistajaohjauksen osalta valmistauduttiin valtuustokauden alkuun uudistamalla tytäryhtiöiden hallitusten nimeämisprosessi. Kaupunginlakimies tuotti lakipalveluja sekä kaupungin omalle organisaatiolle että merkittävimmille tytäryhtiöille.

Asianhallintatiimi perustettiin vuoden 2021 alusta ja se vastaa koko Joensuun kaupungin asianhallinnasta ja sen kehittämisestä. Kaupungin keskusarkisto muutti vanhoista tiloista Penttilänkadulta vuokralaiseksi Kansallisarkiston Joensuun toimipisteeseen. Kansallisarkiston toimipisteeseen siirrettiin 1200 hyllymetriä pysyvästi säilytettäviä asiakirjoja. Määräajan säilytettävät aineistot siirrettiin Enon ja Kiihtelysvaaran palvelupisteiden arkistoihin. Enon palvelupisteen arkistossa on myös Enon kunnan aikaiset arkistot ja Kiihtelysvaaran palvelupisteellä puolestaan Pyhäselän kunnan aikaiset arkistot.

Asuntotoimi huolehti erityisasumisen järjestämisestä sekä kehittämistä yhdessä Siun soten kanssa. Hissiavustuksia myönnettiin neljälle uudelle jälkiasennushissille Joensuussa. Lausuntoja valmisteltiin kaupunginhallitukselle annettavaksi ARA:lle investointiavustus ja -lainahakemuksiin.

Maahanmuuttajapalvelut ovat tarjonneet kotoutumista tukevia palveluja kaikille ulkomailta Joensuuhun muuttaneille asiakkaille ja hoitaneet pakolaisten vastaanottoon liittyviä tehtäviä ELY -

keskuksen kanssa laaditun sopimuksen mukaisesti. Vuonna 2021 valmistauduttiin toimintamallin muutokseen ja sekä kaupungin kasvavaan roolin mm. työperäisen maahanmuuton edistäjänä tulevaisuudessa.

Talospalveluissa kilpailutettiin alkuvuodesta 2021 tulevaisuusrahaston toinen varainhoitaja ja päivitettiin tulevaisuus- ja elinkeinorahaston sijoituspolitiikka. Vuoden aikana valmistauduttiin sote-uudistukseen muun muassa taloudellisten vaikutusten laskennan kautta. Lisäksi vuonna 2021 toteutettiin ostolaskujen tekoälypilottia ja kehitettiin johdon raportointia eteenpäin. Raportoinnin osalta kehitettiin toimialoille omia raportteja ja niiden yhteydessä johdon työpöytä näkymää. Raporttien kehitystyö jatkuu vuoden 2022 aikana. Helmi-lokakuussa 2021 hyvinvoinnin toimistopalvelutiimi (hyvoitiimi) oli talospalveluiden alaisuudessa.

Kaupungin tietosuoja- ja tietoturvapoliittikan päivitys hyväksyttiin lokakuussa. Sähköisen asioinnin osalta tapahtui järjestelmävaihdos ja uuden järjestelmän käyttöönottoa suunniteltiin sekä toteutettiin vuoden 2021 aikana. Uutta sähköisen asioinnin kokonaisuutta kehitetään yhteistyössä Lappeenrannan kaupungin ja Meidän IT ja talous Oy:n kanssa. Loppuvuodesta Joensuun kaupungille valmisteltiin ensimmäinen digiohjelma, johon on koostettu tulevien vuosien tavoitteet sekä painopistealueet digitalisaation osalta. Digiohjelman tarkempi toteutussuunnitelma laaditaan kevään 2022 aikana, jonka jälkeen se otetaan osaksi tulevien vuosien suunnittelua. Myytävät sekä purettavat rakennukset aiheuttivat vuoden 2021 aikana useita muutoksia Joensuun kaupungin omistamaan valokuituverkoon ja siihen liittyvät muutostyöt työllistivät niin tietohallintoa kuin Meidän IT ja talous Oy:n asiantuntijoita. Lisäksi uudenlaisen yhteistyö- ja toimintatavan määrittäminen Meidän IT ja talous Oy:n kanssa oli keskeisesti mukana tietohallinnon toimissa läpi vuoden.

Henkilöstöpalveluissa on jatkettu Meidän IT ja talous Oy:n kanssa yhteistyössä työnjakojen tarkentamista ja yhtiöltä kaupungille siirtyviksi todettujen tehtävien organisointia. Samoin on jatkettu kaupungin sisäisten palvelussuhdeasioiden työprosessien ja työnjakojen kehittämistä. Useita palvelussuhdeprosesseihin liittyviä työvaiheita on rakennettu samalla sähköiseksi, esimerkiksi palvelussuhdeiden aloitukseen liittyvien perustietojen kokoaminen järjestelmään sekä työsopimusten allekirjoitusvaihe -nämä ominaisuudet keventävät selkeästi arjen työvaiheita työpaikoilla.

Syksyllä aloitettiin osallistavasti henkilöstöohjelman valmistelu. Ohjelmaa työstettiin yhdessä työsuojeluvaltuutettujen ja -asiamiesten sekä pääluottamusmiesten työpajoissa, esihenkilöpäivillä sekä työpaikoilla esihenkilöille annettujen 'kotitehtävien' myötä. Ohjelma esitetään päätettäväksi maaliskuussa 2022. Edelleen henkilöstöpalveluiden ja koko organisaation arkeen toi oman sävynsä koronaan liittyvien ohjeistusten, tiedotuksen ja neuvonnan toteuttaminen. Esihenkilökoulutusten toteuttamista live-tapaamisina päästiin onneksi koronasta huolimatta aloittamaan ja esihenkilöiden koulutusten prosessimaisen toteutuksen suunnittelu käynnistettiin.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2021

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Yhdessä tehden	Osallisuuden käsikirja valmistuu	Osallisuuden käsikirja valmis	Kaupungin ensimmäinen osallisuusohjelma hyväksyttiin vuoden 2022 alussa, ohjelman toteutusta tukeva käsikirjan valmistelu aloitettu.	
Yhdessä tehden	Käynnistetään osallisuuden 2-3 kärkitoimenpiteen valmistelu ja toteutus	Toimenpiteiden valmistelu ja toteutus aloitettu	Joensuu-sovellus otettu käyttöön. Palvelupisteiden kehittäminen kohtauspaikoiksi aloitettu. Kiihtelysvaaran kesäkahvilatoiminta pilotoitu.	
Yhdessä tehden	Kotouttamisohjelma vuosille 2022-2025 valmistuu	Kotouttamisohjelma vuosille 2022-2025 valmis	Kotouttamisohjelma valmis (KV 31.1.2022 § 10)	
Yhdessä tehden	Suomen kielen non-stop-opetus vakiintuu kysynnän mukaiseksi	Opetuksen määrä ja kysyntä	Suomen kielen non-stop -koulutusryhmiä toteutui tammi- heinäkuussa 12 kappaletta, ryhmissä oli yhteensä 142 opiskelijaa. Ilmoittautuneiden ja koulutuspaikkojen perusteella tarjonta on vastannut kysyntää hyvin.	
Yhdessä tehden	Johdon työpöydän raportointi kattaa kaikki toimialat ja esimiestasot	Johdon raportoinnissa seurattavia tietoja kaikilta toimialoilta (seurattavien tietojen määrä lkm) Johdon raportoinnissa käyttäjiä kaikilla esimiestasoilla (käyttäjien määrä)	Johdon raportoinnissa julkaistu varhaiskasvatus, koulutus-, väestö-, talous-, henkilöstö- ja rakennusluparaportit sekä johdon työpöytäraportti. Kaikissa raporteissa vielä korjattavaa ja kehitettävää. HR-raportit ovat käytettävissä kaikilla esihenkilötasoilla.	

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	3 638 351	0	3 638 351	3 922 436	284 085
Toimintakulut	-7 987 351	-290 000	-8 277 351	-8 222 920	54 431
Toimintakate	-4 349 000	-290 000	-4 639 000	-4 300 483	338 517

170 Siun Soten maksuosuudet

Tilivelvollinen: talousjohtaja Satu Huikuri

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Tulosalue sisältää sosiaali- ja terveystalvelujen, pelastustoimen sekä ympäristöterveydenhuollon maksuosuudet Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymälle.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan järjestämis- ja tuottamisvastuun aiheuttamat nettokustannukset rahoitetaan jäsenkuntien suorittamalla korvauksella, kuntien maksuosuuksilla. Maksuosuuksilla kerättävän määrän muutos määrätään kuntien yhteisessä omistajaohjauksessa.

Perussopimuksen mukaan sosiaali- ja terveystalveluissa kuntien maksuosuudet määräytyvät talvelujen käytön perusteella. Maksuosuuksien laskennassa huomioidaan kuluvan vuoden ennuste (Siun sote) ja kahden edellisen vuoden tilinpäätökset, joita painotetaan suhteellisesti seuraavasti; kuluva vuosi 50 %, edellinen 30 % ja sitä edellinen 20 %. Kuntien maksuosuuksien kasvu vuodelle 2021 oli sosiaali- ja terveystalvelujen osalta yhteensä 2,8 %.

Pelastustoimen maksuosuudet määräytyvät kunnan asukasluvun mukaisesti. Ensihoidon maksuosuudet määräytyvät puoliksi kunnan asukasluvun ja puoliksi toteutuneen talvelujen käytön mukaan. Kuntien maksuosuuksien kasvu vuodelle 2021 oli pelastustoimen talvelujen osalta yhteensä 9,6 %

Ympäristöterveydenhuollon osalta terveystalvelon, hallinnon ja talteen otettujen eläinten talvelujen maksuosuudet määräytyvät asukasluvun perusteella. Eläinlääkintähuollon maksuosuuksien perusteena käytetään eläinten lukumääriä kunnissa. Eläinlääkintähuollon maksuosuuksista poiketen jäsenkunnat maksavat ne kustannukset, jotka aiheutuvat yhteistoiminta-alueella sen osallistumisesta ao. jäsenkunnan alueen kotieläimen omistajalle tai haltijalle eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 11 ja 13 §:ssä tarkoitettu eläinlääkäritalvelusta aiheutuviin kustannuksiin. Kuntien maksuosuuksien kasvu vuodelle 2021 oli ympäristöterveydenhuollon talvelujen osalta yhteensä 3,5 %

Siun soten maksuosuuksien tulosalue ylitti valtuuston asettaman sitovuustason 6,5 milj. eurolla. Ylitys aiheutui vuoden 2021 aikana muutetun perussopimuksen mukaan maksetusta ylimääräisestä maksusta sekä varautumisesta Siun soten alijäämän kattamiseen.

Keväällä 2021 hyväksyttiin Siun soten perussopimuksen muutos. Muutetun perussopimuksen mukaisesti jäsenkunnat maksoivat vuonna 2021 lisäksi ylimääräisen maksun, jolla katettiin kuntayhtymän vuoden 2020 tilinpäätöksen mukainen kumulatiivinen katettava alijäämä. Vuoden 2020 tilinpäätöksen mukainen Siun soten katettava alijäämä oli yhteensä 12,2 milj. euroa. Ylimääräisen maksun suuruutta laskettaessa huomioitiin perussopimuksen mukaisesti Siun sotelle vuonna 2021 maksetut, mutta vuoteen 2020 kohdistuneet koronasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen kohdennetut valtionavustukset, joiden suuruus oli 1,7 milj. euroa. Ylimääräisen maksun suuruudeksi muodostui näin ollen 10,5 milj. euroa, josta Joensuun osuus on 4,6 milj. euroa.

Siun soten vuoden 2021 talousarvio laadittiin tasapainoon. Kuntien maksuosuuksien kasvu oli Siun soten esittämän mukainen. Vuoden 2021 talousarvion toteutuma muodostui kuitenkin arvioitua heikomaksi. Kuntayhtymän tilinpäätös on 4,4 milj. euroa alijäämäinen. Muutetun perussopimuksen mukainen ylimääräinen maksuosuus aiempien vuosien alijäämien kattamiseksi on kirjattu vuoden

2021 tuloksi, mikä osaltaan paransi Siun soten vuoden 2021 tulosta. Mikäli ylimääräistä maksu-osuutta ei huomioitaisi, tulos olisi ollut noin 15 milj. euroa alijäämäinen.

Kuntayhtymän katettava alijäämä vuoden 2021 lopussa on 17,1 milj. euroa. Kaupungin osuus peruspääoman mukaan arvioituna on 7,44 milj. euroa. Vuoden 2020 tilinpäätös sisälsi 2020 pakollisen varauksen 5,32 milj. euron kuntayhtymän alijäämän kattamiseen. Tavoitteena oli, että pakollinen varaus olisi ollut mahdollista purkaa muutetun perussopimuksen mukaisen ylimääräisen maksun katteeksi. Koska kaupungin osuus Siun soten katettavasta alijäämästä on kasvanut vuoteen 2020 nähden, pakollista varausta ei kuitenkaan ole mahdollista purkaa, vaan vuoden 2021 tilinpäätöksessä pakollisen varauksen määrää tulee korottaa 2,115 milj. eurolla. Pakollisen varauksen korotus on kirjattu vuoden 2021 menoksi.

Tulosalueelle kohdistui myös sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ennen Siun Soten perustamista aiheutuneet eläkemenoperusteiset maksut. Lisäksi tulosalueelle on kohdistunut vanhojen asiakas- ja potilastietojen siirrosta Kanta-arkistoon aiheutuvia kuluja.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	58 791	58 791
Toimintakulut	-264 320 000	0	-264 320 000	-270 893 757	-6 573 757
Toimintakate	-264 320 000	0	-264 320 000	-270 834 966	-6 514 966

Sitovuustason ylityksen selitys:

Siun soten maksuosuuksien tulosalue ylitti valtuuston asettaman sitovuustason 6,5 milj. eurolla. Ylitys aiheutui vuoden 2021 aikana muutetun perussopimuksen mukaan maksetusta ylimääräisestä maksusta sekä varautumisesta Siun soten alijäämän kattamiseen.

184 Elinvoimapaalvelut

Tilivelvollinen: kansliapäällikkö Jenni Jokela

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Elinvoimapaalvelujen tulosalueen määrärahat koostuvat pääasiassa Business Joensuu Oy:n ostopalveluista. Business Joensuu Oy on seudullinen yrityskehitysorganisaatio, joka tuottaa yleisen edun mukaisia elinkeino- ja yrityspalveluita Joensuun alueella. Joensuun kaupunki omistaa Business Joensuu Oy:stä 89,89 %. Muita omistajia ovat Itä-Suomen Yliopisto (6,55 %), Joensuun Yliopiston tukisäätiö (1,86 %), Riveria koulutus kuntayhtymä (0,85 %) ja Karelia Ammattikorkeakoulu Oy (0,85 %).

Katsaus toimintavuoteen 2021

Joensuun kaupunki sekä Työ- ja elinkeinoministeriö ovat solmineet 9.2.2021 Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimuksen. Ekosysteemisopimukset ovat osa maan hallituksen toimia, joilla Suomesta halutaan luoda vuoteen 2030 mennessä maailman toimivin kokeilu- ja innovaatioympäristö.

Sopimuksilla vahvistetaan vetovoimaisten osaamiskeskittymien ja innovaatioympäristöjen rakentamista sekä suomalaisten toimijoiden kytkeytymistä kansainvälisiin tki-verkostoihin ja arvoketjuihin. Sopimuksilla kehitetään innovaatiotoiminnan ekosysteemejä eli tiiviitä yhteistoimintaverkostoja, vahvistetaan osaamiskärkeä sekä lisätään tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan vaikuttavuutta kaupunkilähtöisesti. Joensuun kaupungin ekosysteemisopimuksen painopistealueiden keskeiset sisällöt on valmisteltu yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston, Karelia Ammattikorkeakoulu Oy:n, Business Joensuu Oy:n, Pohjois-Karjalan maakuntaliiton ja Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kanssa. Painopistealueet ovat bio- ja kiertotalous sekä ftoniikka -liiketoiminta. Ekosysteemisopimuksen osalta talousarviossa 2021 asetetut tavoitteet toteutuivat siten kuin se oli TEM:n venvyvien aikataulujen puitteissa mahdollista.

Business Joensuu Oy:n toiminta on jatkunut suunnitellusti ja sille asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on pääosin saavutettu. Alla esitetyt toiminnalliset tavoitteet pohjautuvat hyväksytyyn elinkeino- ja yrityspalvelusopimukseen. Kaupunginhallitus on hyväksynyt 20.9.2021 § 377 Joensuun kaupungin ja Business Joensuu Oy:n välisen päivitetyn elinkeino- ja yrityspalvelusopimuksen. Sopimuksen perusteella yhtiö tuottaa palveluita mm. liittyen yritysten käynnistämiseen, kasvuun ja kansainvälistymiseen, investointeihin ja sijoittumiseen alueelle.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2021

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Vetovoimaisuus	Ekosysteemisopimuksen täytäntöönpano (sopimus TEM:n kanssa parhaillaan valmisteltavana)	Sopimuksen pohjalta tehtävät hankevalinnat on linjattu ja rahoituskehys vuosille 2021-2022 hyväksytty.	Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) määrärahasta toteutettu ajalla 5-12/2021 viittä (5) eri osakokouksia projektisuunnitelmien mukaisesti Business Joensuun, Itä-Suomen yliopiston, Karelia-ammattikorkeakoulun ja Euroopan Metsäinstituutin kesken. Projekteja on jatkettu 6/2022 saakka, koska varsinainen Ekosysteemisopimuksen rahoitus (Kestävä kaupunkikehittäminen) käynnistyy vasta 7/2022. Jatkoajalle riittää henkilöstökustannuksiin rahoitus, mutta ostopalveluja karsittu merkittävästi (päivityksiä projektisuunnitelmiin).	
Vetovoimaisuus	Vientiyriyten määrä	60 yritystä Business Joensuu Oy:n kv-valmennuksessa	Vuoden aikana 73 yritystä kv-valmennuksessa	

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Vetovoimaisuus	Kasvuyritysten määrä	160 yritystä Business Joensuu Oy:n kasvu- ja digipalveluissa	Vuoden aikana kasvupalveluissa 145 yritystä (kasvuvalmennus ja hr-kehitys) sekä digivalmennuksessa 119 yritystä.	

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	27 965	27 965
Toimintakulut	-2 350 000	0	-2 350 000	-2 401 830	-51 830
Toimintakate	-2 350 000	0	-2 350 000	-2 373 864	-23 864

Sitovuustason ylityksen selitys:
Tulosalueen talousarvio ylittyi 23 864 euroa. Tulosalueelle kohdistuneet elinvoimaa tukevat ostot toteutuivat arvioitua suurempina, mm. tulosalueelle kohdistuu kaupungin solmiman yhteistyösopimuksen (KH 25.6.2018 § 263) perusteella maksamaa onnistumispalkkiota Joensuuhun saaduista investoinneista, joiden toteutumisesta ei ollut varmuutta talousarviota valmisteltaessa.

190 Pohjois-Karjalan hankintatoimi

Tilivelvollinen: hankintapäällikkö Mika Purmonen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Tulosalue sisältää seudullisesta hankintatoimesta aiheutuvat menot ja tulot. Pohjois-Karjalan hankintatoimi vastaa yhteistyötahojen tavaroiden ja palveluiden yhteishankinnoista. Hankintatoimi kilpailuttaa myös yhteistyötahojen erillishankintoja tarpeen vaatiessa ja resurssien niin salliessa. Hankintatoimi mahdollistaa yhteistyötahoilleen avoimen, sähköisen kilpailuttamisen myös pienhankinnoissa tarjoamalla sähköisen pienhankintapalvelun sekä opastusta pienhankintojen kilpailuttamiseen.

Pohjois-Karjalan hankintatoimen tärkeimpiä tavoitteita on tuottaa yhteistyötahoilleen laadukkaita julkisten hankintojen palveluja. Tuotamme asiakkaillemme lisäarvoa. Tavoitteemme on helpottaa julkisten hankintojen tekemistä, ja huomioimme myös asiakkaiden hankintoja koskevia strategisia linjauksia. Näin ollen yhteistyötahojen omatoimisen kilpailuttamisen tarkoituksenmukaisuus vähenee.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Vuoden 2021 aikana hankintatoimen yhteistoimintasopimuksen allekirjoittaneet tahot lisääntyivät neljällä (4) taholla ollen vuoden lopussa 69 tahoja. Kilpailutusten määrä kasvoi viime vuodesta 15 kilpailutuksella 345 kilpailutukseen, mutta hankintojen arvo puolestaan laski hieman ollen 201 milj. euroa alv. 0 %.

Joulukuun alussa Riverian hankintapalvelut yhdistyivät Pohjois-Karjalan hankintatoimeen, jolloin hankintatoimeen siirtyi Riverialta yksi työntekijä.

Kilpailutuksissa valintaa ratkaisevat muutkin tekijät kuin pelkästään hinta. Ympäristökriteerit otettiin huomioon noin 92 % kilpailutuksissa, sosiaaliset kriteerit otettiin huomioon noin 28 % kilpailutuksissa sekä innovatiiviset kriteerit otettiin huomioon noin 6 % kilpailutuksissa.

Vuoden 2021 aikana hankintatoimi otti pilottikäytön jälkeen tilausjärjestelmän tuotantokäyttöön aluksi hyvinvointipalveluiden toimialalla ja käyttöä laajennetaan vuoden 2022 aikana muille toimialueille sekä muille yhteistyötahoille.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2021

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Yhdessä tehden	Sopimushallintajärjestelmän koulutusta lisätään, jotta asiakkaat löytävät voimassa olevat sopimukset helpommin sekä löytävät myös sopimusten joukosta oikean ostopaikan. Käyttöön otettava tilausjärjestelmä helpottaa sopimustuotteiden tilaamista.	Seuranta asiakastyytyväisyyskyselyllä: Voimassa olevien sopimusten löytäminen; tavoitearvo 4,05 (2020 ka. 4,03). Oikean ostopaikan valinta; tavoitearvo 3,35 (2020 ka. 3,29).	Tilausjärjestelmä on otettu käyttöön hyvinvointipalveluiden toimialalla, käyttöä laajennetaan muille toimialueille ja muille yhteistyötahoille. Voimassa olevien sopimusten löytäminen; 4,2, tavoitearvo 4,05 (2020 ka. 4,03). Oikean ostopaikan valinta; 3,0, tavoitearvo 3,35 (2020 ka. 3,29).	
Yhdessä tehden	Hankintasopimusten sisällön avaaminen: Sopimusten yleisesitelyjen (tiivistelmien) ja osto-ohjeiden laadinnan lisääminen	Seuranta asiakastyytyväisyyskyselyllä: Hankintasopimusten selkeys; tavoitearvo 3,5 (2020 ka. 3,44)	Sopimusten yleisesitelyjen ja osto-ohjeiden tekemistä on jatkettu. Hankintasopimusten selkeys; 3,2, tavoitearvo 3,5 (2020 ka. 3,44)	
Yhdessä tehden	Hankintaprosessin tarkempi avaaminen asiakkaille sekä erilaisten vaihtoehtoisten menettelyjen tarjoaminen asiakkaille hankinnan toteuttamiseksi.	Seuranta asiakastyytyväisyyskyselyllä: Asiakkaat kokevat saavansa lisäarvoa (hyötyä, helpotusta) hankintaprosessiinsa; tavoitearvo 4,10 (2020 ka. 4,03)	Asiakkaat kokevat saavansa lisäarvoa (hyötyä, helpotusta) hankintaprosessiinsa; 4,3, tavoitearvo 4,10 (2020 ka. 4,03)	

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	890 000	0	890 000	1 125 388	235 388
Toimintakulut	-890 000	0	-890 000	-1 028 049	-138 049
Toimintakate	0	0	0	97 338	97 338

Kaupunginhallitus yhteensä

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	8 548 989	0	8 548 989	13 009 656	4 460 667
Toimintakulut	-301 890 469	-335 000	-302 225 469	-313 059 490	-10 834 022
Toimintakate	-293 341 480	-335 000	-293 676 480	-300 049 835	-6 373 355

Osallisuus- ja vetovoimalautakunta

310 Osallisuus- ja vetovoimapalvelut

Tilivelvollinen: henkilöstö- ja yhteysjohtaja Sari Lempiäinen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Osallisuus- ja vetovoimapalveluiden tehtävänä on vastata kaupunkilaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien sekä asukaslähtöisyyden edistämisestä, kaupungin vetovoimaisuuden ylläpitämisestä ja kasvattamisesta sekä kaupungin viestinnästä ja markkinoinnista. Osallisuus- ja vetovoimapalveluihin sijoittuvat myös tapahtumapalvelut, maaseutualueiden palvelupisteet sekä maaseutuhallinnon viranomaispalvelujen yhteistyön järjestäminen.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Osallisuus- ja maaseutuohjelmien valmistelu käynnistyi kevään ja kesän aikana kuntalaiskyselyillä ja työpajoilla sekä muun taustamateriaalien kokoamisella. Osallisuus- ja vetovoimalautakunta aloitti kaupungin uutena toimielimenä toimintansa elokuussa. Syksyn aikana lautakunta perehtyi tulosalueen palveluihin sekä ohjasi ohjelmien valmistelua. Kuntalaiskyselyiden ja työpajojen materiaalien pohjalta koottuja ohjelmaluonnoksia esiteltiin syksyllä laajasti eri tahoille, kuten kaupungin vaikuttamistoimielimille, lautakunnille, asukkaille ja järjestöille. Esittelyjen pohjalta saatiin ohjelmiin runsaasti toimenpide-ehdotuksia. Osallisuus- ja vetovoimalautakunta hyväksyi ohjelmat osaltaan joulukuussa ja lähetti ne hyväksyttäväksi kaupunginhallitukseen- ja valtuustoon. Ohjelmiin kirjattiin yhteensä yli 50 toimenpidettä osallisuuden lisäämiseen ja maaseudun kehittämiseen. Osa toimenpiteistä käynnistyi jo ohjelmien valmistelun aikana.

Osallisuus- ja vetovoimalautakunta perustettiin 1.8.2021 alkaen. Talousarviomuutoksessa osallisuus- ja vetovoimalautakunnan toimintaan liittyviä toiminnallisia tavoitteita ei siirretty lautakunnan alle, joten tavoitteita ei esitetä lautakunnan alla, vaan ne on raportoitu konsernipalveluiden kohdalla.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	120000	0	120000	99310	-20690
Toimintakulut	-1767203	0	-1767203	-1678362	88841
Toimintakate	-1647203	0	-1647203	-1579052	68151

Hyvinvoinnin toimiala

Tilivelvollinen: hyvinvointijohtaja Riitta Huurinainen

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2021

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Yhdessä tehden	Kuntalaisten kulttuuriaktiivisuus ja osallisuusmahdollisuudet lisääntyvät	Jokaisella kulttuurin alueella on tehty avauksia etä-/digipalveluiksi, kuntalaisia on osallistettu palveluiden suunnitteluun sekä opastettu niiden käyttöön.	<p>Seutukirjasto: etäkäyttöisen aikakauslehtipalvelun käyttöönotto, chat-palvelu verkkokirjastoon. Lisäksi etänä toteutettavia kirjavinkkauksia, tiedonhaun opetuksia ja tapahtumia.</p> <p>Kuntalaisia osallistettu aikakauslehtipalvelun sisällön suunnitteluun. Opastetaan jatkuvasti asiakkaita digipalvelujen käyttöön, kohdennettuja opastuksia kansalaisopiston etäkurseille osallistumiseen.</p> <p>Kansalaisopisto: etäkurssitarjonta käynnistetty ja tarjontaa täydennetään kuntalaisilta tulevien toiveiden mukaisesti. Kurssoiveita voi esittää läpi vuoden mm. nettisivuilta löytyvillä lomakkeilla. Yhteistyötä etäkurseille osallistumisen kynnyksen laskemiseksi kirjastojen kanssa.</p> <p>Museoiden ääniopastukset Hilmaan, Onniin ja Bunkkerimuseolle ovat valmiit ja julkaistu.</p>	

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Yhdessä tehden	Lisätä kuntalaisten osallistumista ja vaikuttamista	Vähintään 2 järjestötapaamista /vuosi ja vähintään 60 järjestöä osallistuu Vähintään 4 alueella teemakeskustelu /vuosi, esim. Hammaslahden ja Enon koulujen suunnittelu	Neljä järjestötapaamista pidetty, ensimmäisessä 88, toisessa 77, kolmannessa 73 ja neljännessä 77 osallistujaa. Lisäksi pidetty Kiihtelysvaaran, Tuupovaa- ran, Enon ja Pyhäselän alueilla omat järjestötapaamiset kaksi kertaa. Enon koulun rakentamiseen liittyvä nuorten työpaja sekä kuntalaisten, järjestöjen ja yritysten työpaja pidetty.	
Vetovoimaisuus	Kuntalaiset ovat tyytyväisiä hyvinvointipalvelujen tarjoamiin palveluihin ja käyttävät palveluja	Tavoite 80 % kuntalaisista on tyytyväisiä palveluihin	Koulutuspalvelujen oppilaiden ja opiskelijoiden tyytyväisyys opetukseen keväällä 2021: Vastausten keskiarvo 5,2/6 • Täysin samaa mieltä 52% • Jonkin verran samaa mieltä 28% • Vähän samaa mieltä 12%	
Vetovoimaisuus	Tehdä Joensuu näkyväksi	Inventaario tehty asioista, joissa on onnistuttu, suunnitelmat viestinnästä tehty, eri kanavia jo myös käytetty viestimiseen	Pilotoitu kohderyhmämarkkinointia hyödyntävää Jobilla-rekrytointikanavaa ja palautteen mukaan saatu positiivista näkyvyyttä Itä-Suomen alueella	
Kestävä kaupunki	Varhaiskasvatuksen taloudellisuus	Paikoista yli 95 % on täytetty	Kaikista päiväkotien paikoista, omat (98 %) ja yksityinen (92 %), vuoden 2021 keskiarvo on 96 %.	

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Kestävä kaupunki, yhdessä tehden	Koulutuspalveluissa on kaikilla johtamisen tasoilla (luokka-kouluhallinto) yhteiset arvot ja periaatteet	Arvot ja periaatteet on määritelty henkilöstön kanssa ja kirjattu	Arvot ja periaatteet on määritelty henkilöstön kanssa ja kirjattu. Arvojen toimeenpano johdetusti osana johtamisen kehittämisen prosessia käynnistyi.	
Kestävä kaupunki, yhdessä tehden	Johtamisen vahvistaminen	Sijoitetaan 5. parhaan kaupungin joukkoon omassa kokoluokassa, toiminnallisilla ja taloudellisilla mittareilla	Kattavia vertailukelpoisia tietoja ei ole vuoden 2021 osalta saatavissa.	
Kestävä kaupunki	Kestävä kehitys on huomioitu hyvinvointipalvelujen toiminnassa	Globaalikasvatussuunnitelma on käytössä kouluissa syksyllä 2021 Kierrättämällä säästöä 30 000 euroa vuodessa	Koulut laativat globaalikasvatussuunnitelmansa ja tallensivat ne yhteiselle alustalle. Suunnitelmat ovat käytössä. Käytöstä poistuneita kalusteita on kierrätetty hyvinvointipalveluissa. Säästöä on saatu jo noin 129 000 euroa.	

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

400 Hyvinvointipalvelujen talous- ja hallintopalvelut

Tilivelvollinen:

palvelujohtaja Juhani Junnilainen 1.1. – 13.6.2021

taluspäällikkö Matti Karttunen 14.6.2021 – 31.12.2021

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Talous- ja hallintopalvelut vastaa talouden ja hallinnon prosesseista toimialalla ja tuottaa hyvinvoinnin toimialan talouden ja toiminnan ohjauksessa tarvittavaa tietoa yhteistyössä palvelualueiden kanssa. Lisäksi se vastaa hyvinvoinnin toimialan taloushallintoa koskevien päätösten toimeenpanosta, hyvinvoinnin toimialan hankintojen valmistelusta ja toteuttamisesta sekä osallistuu hyvinvoinnin toimialan tilojen suunnittelu- ja rakentamisprosesseihin.

Talous- ja hallintopalveluihin kuuluvat talustiimi, hyvo-tiimi, Carelicumin palvelupiste sekä hyvinvoinnin toimialan palveluita koskevat vahtimestaripalvelut.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Talous- ja hallintopalveluiden tapahtui henkilöstömuutos kesäkuussa 2021, kun uusi talouspäällikkö aloitti tehtävässään. Aiemmin varhaiskasvatuksesta vastaava palvelujohtaja vastasi talous- ja hallintopalveluista 50 %:n työajalla ja varhaiskasvatuspalveluista 50 %:n työajalla.

Talous- ja hallintopalveluissa oltiin suurelta osin etätoissa vuoden 2021 ajan. Etätyönä on pystytty hoitamaan palvelualueiden tukeminen keskeytyksettä.

Talous ja hallintopalveluissa muodostettiin toimisto- ja asiantuntijaselvityksen tuloksena helmikuun alussa toimialan taloustiimi (5 henkilöä), jonne keskittyivät talouden tukipalvelut. Tiimissä työskentelee taloussuunnittelija sekä neljä taloussihteeriä. Taloustiimissä keskityttiin perustoiminnan hoitamiseen, yhtenäistämään toimialan talouskäytänteitä sekä kehittämään talouden tukitehtäviä ja tätä työtä jatketaan edelleen.

Marraskuun alussa hyvo-tiimi siirtyi konsernipalveluista talous- ja hallintopalveluihin. Tiimi palvelee koko hyvinvointitoimialaa ja siinä työskentelee 13 koulusihteeriä, 2 toimistos sihteeriä ja 2 suunnittelijaa. Tiimin toiminnan kehittäminen aloitettiin vuoden lopussa ja työ tulee jatkumaan seuraavana vuonna.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Toimintatulot	89 632	162 000	162 000	267 567
Toimintamenot	-1 365 003	-1 446 200	-1 274 200	-2 017 115
Toimintakate	-1 275 371	-1 284 200	-1 112 200	-1 749 548
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	15	20	20	23

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	162 000		162 000	267 567	105 567
Toimintakulut	-1 446 200	-172 000	-1 274 200	-2 017 115	-742 915
Toimintakate	-1 284 200	-172 000	-1 112 200	-1 749 548	-637 348

Sitovuustason ylityksen selitys:

Ylitys on 637 000 euroa. Ylitys tulee kokonaisuudessaan organisaatiomuutoksesta, missä hyvo-tiimi siirtyi osaksi talous- ja hallintopalveluita.

405 Hyvinvoinnin edistämisen palvelut

Tilivelvollinen: kehittämisjohtaja Jani Kaasinen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Hyvinvoinnin edistämisen palveluiden palvelualueeseen kuuluu kasvun ja oppimisen tuen kokonaisuus. Oppimisen tuen muodostaa erityisopetus, koulunkäynninohjaajat, aamu- ja iltapäivätoiminta, opiskeluhuollon koordinaatio, varhaiskasvatuksen avustajat sekä kesäleikkikenttätoiminta. Palvelualueeseen kuuluu nuorisopalvelut, toimialan hankekoordinaatiota, hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuutta mm. hyvinvointikoordinaattorin tehtäväkentän muodossa, Yhteisöotalo Satama ja kerhotalo Rupla, koulutusvienti, oppilaitosyhteistyötä. Palvelualueen erityinen painopistealue on kunta- ja laisten hyvinvointi ja sen tukeminen.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Hyvinvoinnin edistämisen palveluissa vuosi 2021 oli palvelualueen organisoitumisen vuosi. Erityisopetus siirtyi vuoden 2021 alusta Oppimisen tuen kokonaisuuteen. Muutoksen tarkoituksena on ollut oppimisen ja kasvun tuen kokonaisuuden keskittäminen yhdelle palvelualueelle.

Yhteisöotalo Satama ja Rupla ovat toimineet vuoden rajoitetusti ja toimintaa on sopeutettu aina kulloistenkin rajoitusten mukaiseksi. Yhteisöotalo Sataman kävijämäärät olivat alkuvuoden keskimäärin 30 % matalammat kuin vastaavana ajanjaksona ennen koronapandemiaa. Kävijämäärät alkoivat palautua vähitellen, kun aloitettiin uudelleen kerho- ja musiikkitoimintaa, Tuupparitoimintaa Koivupihalla sekä niihin liittyvää tiedotusta. Loppuvuodesta rajoitukset taas kiristyivät ja toimintaa supistettiin. Kerhotalo Ruplalla eläkeläisjärjestöjen ja muiden käyttäjäryhmien toiminta palautui lähes normaalille tasolle syyskuun aikana ja ensimmäiset eläkeläisjärjestöjen sunnuntaitanssit sitten maaliskuun 2020 järjestettiin 26.9.2021. Ruplan tiloissa on ollut vuoden aikana yksi harrasteryhmää koskenut korona-altistus, jossa on toimittu terveysturvallisuuden ohjeiden mukaisesti ja kyseinen järjestäjä keskeytti toimintansa tilapäisesti.

Aamu- ja iltapäivätoiminta toteutui vuoden aikana rajoituksiltaan yhdenmukaisena perusopetuksen kanssa. Vammaispalveluiden aamu- ja iltapäivätoiminta siirtyi 1.1.2021 alkaen kokonaisuudessaan kaupungille. Kaikkiaan viisi työntekijää siirtyi Siun sotelta palvelukseemme liikkeenluovutuksella. Uudet kerhot sijoittuvat Hammaslahden, Nepenmäen ja Utran kouluille. Loppuvuoden pahentunut koronapandemiatilanne näkyi yksittäisissä kerhoissa toiminnan keskeytymisinä yksittäisinä päivinä sijaispulan takia.

Kesäleikkikenttätoimintaa järjestettiin kesäkuussa kuudella leikkikentällä. Toimintapäiviä oli 19 ja toimintaan osallistui 261 lasta, käyntikertoja oli yhteensä 1369. Nuorisotoimen kesätoimintaa tapahtui osin samoilla toimintapaikoilla kesäleikkikenttätoiminnan kanssa. Hellekeleistä johtuen nuorisoa oli toiminnoissa edellisestä vähemmän mukana.

Oppilaitosyhteistyössä vuodenvaihteessa 2020–2021 keskeytettynä olleet harjoittelut varhaiskasvatustyksiköissä mahdollistettiin helmikuun alusta alkaen. Harjoitteluja varten laadittiin ohjeistukset yhdessä oppilaitosten kanssa. Harjoitteluissa rajoitukset noudattivat kaupungin yksiköiden rajoituksia muun muassa maskisuositusten osalta.

Oppivelvollisuuden laajennuksen valmistelua sekä koulutuspalveluiden prosessien päivitystä on tehty yhdessä koulutuspalveluiden kanssa.

Yhteensä 60:lle sosiaali- ja terveysjärjestölle myönnettiin avustusta vuodelle 2021. Avustuksia oli jaettavissa 68 700 euroa.

Järjestötapaamisia pidettiin yhteensä neljä, joista kolme järjestettiin kokonaan etäyhteyksin ja yksi hybridimallilla. Osallistujia tapaamisissa oli 73–88 henkilöä. Joensuun järjestöviikkoa vietettiin ensimmäistä kertaa loka-marraskuun taitteessa. Viikolla nostettiin esiin Joensuun monipuolista järjestökenttää sekä harrastus- ja vapaaehtoistyön mahdollisuuksia. Järjestöille tarjottiin erilaisia luentoja, aamukahvitilaisuuksia sekä verkostoitumismahdollisuuksia. Jokaisella maaseutualueella järjestettiin kaksi tapaamista. Tapaamisiin osallistui alueen järjestöjä sekä asukkaita. Tapaamisissa käsiteltiin alueiden ajankohtaisia asioita.

Enon uuden alakoulun suunnitteluun liittyen järjestettiin Enossa työpajoja, joihin osallistui alueen opilaita, opettajia, nuoria, vanhempia, järjestöjä ja yrityksiä. Työpajojen tuotoksia käytiin läpi Tilakeskuksen kanssa ja hyödynnetään koulun suunnittelussa. Työpajojen materiaalit löytyvät kaupungin verkkosivulta.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä hyvinvointikertomuksen tavoitteita on viety eteenpäin. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteumasta raportointiin kasvatus- ja koulutuslautakunnalle sekä kaupunginhallitukselle marraskuussa. Hyvinvointikertomuksen toimenpiteiden toteumasta raportoidaan valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Joensuulaisten lasten ja perheiden palveluita ryhdyttiin tarkastelemaan systeemisellä kokonaisuutena sekä kunnan, Siun soten, että järjestöjen osalta. Toimintaa koordinoi perhekeskusverkosto. Pilottialueiksi valikoituivat Utran, Rantakylän sekä Nepenmäen alueet. Tarkasteltavina ilmiöinä ovat olleet 4–10 –vuotiaat käyttöksellään reagoivat lapset ja heidän perheensä sekä 5. - 9. -luokkalaisten koulupoissaolojen ennaltaehkäiseminen, niihin puuttuminen varhain sekä jo pidempään jatkuneisiin poissaoloihin kohdistuvat monialaiset interventiot (Sitouttava kouluyhteistyö).

Sitouttava kouluyhteistyö -hanke on osa kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi laadittua toimenpideohjelmia, joka on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriön, oikeusministeriön, sisäministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyönä. Kiusaamisen, väkivallan sekä häirinnän ehkäisemiseksi valmistetussa ohjelmassa on hyödynnetty olemassa olevia hankkeita ja arvioitu sellaisten menetelmien ja hankkeiden käyttökelpoisuutta, joiden toimivuudesta on tutkimusperusteista näyttöä.

Sitouttava kouluyhteistyö -hankkeen tavoitteena on luoda toimenpiteitä kouluyhteisöön kiinnittämiseksi ja ennaltaehkäistä näin koulupoissaoloja. Tavoitteena on kehittää myös poissaolojen seurannan, riskiryhmien tunnistamisen, syiden selvittämisen ja varhaisen puuttumisen keinoja yhteistyössä oppilaiden ja kotien kanssa. Lisäksi hankkeessa luodaan joustavia palveluihin ohjautumisprosesseja sekä toimenpiteiden koordinoitukäytänteitä yhteistyössä oppilaiden, kotien ja monialaisen verkoston kanssa. Lukuvuonna 2021 - 2022 on aloitettu kuntakohtaisten mallien luominen OKM:n ohjauksessa ja vuonna 2022 - 2023 mallia on tarkoitus lähteä viemään käyttöön. Hankkeen tavoitteena on tulevaisuudessa ottaa kansallisesti käyttöön yksi yhteinen koulupoissaoloja ennaltaehkäisevä ja niihin puuttumismalli, joka kirjataan sekä perusopetuslakiin

että valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteisiin. Hankkeessa ovat aloittaneet hankekuraattorit (1,7 htv) Nepenmäen ja Pataluodon kouluilla.

Molemmissa ilmiöissä yhtenä painopisteenä on ollut eri kehitysympäristöjen (koti, varhaiskasvatus/koulu ja vapaa-aika) ja eri lasten ja perheiden palveluiden yhteistoiminnan tarkastelu. Toiminnan tavoitteena on ollut saada aikaan lapsen ja perheen näkökulmasta toimiva arki etenkin erilaisten elämänmuutosten ja haasteiden kohdatessa perhettä. Tämä edellyttää työn tekemistä yhdessä sekä aikuisten että lasten sote palveluiden, varhaiskasvatuksen, koulun ja kolmannen sektorin kesken. Toisena painopisteenä on ollut luoda toiminnallisia ja osallisuuteen kutsuvia yhteisöjä (harrastamisen Suomen malli). Huomiota on kiinnitetty lasten pärjäävyyden lisäämiseen ja on kuultu heidän toiveitaan vapaa-ajan suhteen. Kolmantena painopisteenä on ollut koneoppimisen hyödyntäminen lapsiperhepalveluiden tarpeen ennakoinnin ja arvioinnin apuna paikallisia riski- ja pärjäävyystekijöitä tunnistamalla. Tämä ei vielä vuoden 2021 aikana ehtinyt alkaa.

Molempien ilmiöiden osalta on koottu eri lasten ja perheiden palveluissa toimivia keskeisiä esihenkilöitä ja kentällä toimivia työntekijöitä kuukausittain yhteen pohtimaan sitä, kuinka palveluiden tulisi jatkossa toimia. Verkostossa on mukana Joensuun lisäksi muutama Siun soten alueen kunta, Tampere ja Soite. Kehittämistoimintaa ovat olleet tukemassa Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö ITLA sekä Oulun yliopisto.

Syyslukukauden 2021 alussa Utran koulussa alkoi Icehearts –toiminta. Hyvinvointiohjaajia on kuluvana lukuvuonna työskennellyt kahdeksassa koulussa (Pyhäselkä, Pataluoto, Hammaslahti, Karsikko, Uimaharju, Pielisjoki, Utra sekä Heinävaara). Näistä Pataluodon, Karsikon ja Heinävaaran koulujen osalta hyvinvointiohjaajien työnkuva on sisältänyt myös nuorisotyön ja/ tai kieli- ja kulttuurityön elementtejä.

Psykologitilanne oli vuoden 2021 aikana niin valtakunnallisesti kuin Joensuunkin osalta heikko, ja avoimiin koulupsykologin tehtäviin jouduttiin palkkaamaan määräaikaista koulukuraattoreita. Tämän vuoksi psykologiensa osalta yhteistyössä Siun soten kanssa jouduttiin lisäämään ns. etäyhteyksin tapahtuvaa työtä mm. koulujen henkilökunnan konsultoinnin osalta.

Varhaiskasvatuksessa jatkoi hankerahoituksella seitsemän Lumiukkoa/Lumikkia haastavasti käyttäytyvien lasten tukena. Lisäksi varhaiskasvatuksen avustajamäärä kaksinkertaistui aiempiin toimintakausiin verrattuna hankerahoituksen ansiosta.

Nuorisopalveluissa nuorten kokoontumisen tarve on näkynyt aktiivisena nuorisotilojen käyttönä jo alkuvuodesta. Nuoria on valistettu maskin käytöstä tiloissa omalla kampanjalla ja samalla muistakin jokaisen yksittäisen ihmisen vastuista suojautumisen näkökulmasta. Etsivä nuorisotyö on osallistunut aktiivisesti Ohjaamon toiminnan turvaamiseen lisäämällä fyysistä läsnäoloa tiloissa ja alkuvuodesta on viikoittain myös jalkauduttu keskustan alueelle seuraten nuorten liikkumista.

Nuorisovaltuuston vaalien jälkeen valtuusto on järjestäytynyt ja edustukset lautakuntiin on päätetty. Ryhmäytyminen on ollut hankalaa rajoitusten vuoksi, mutta tapaamista on ollut Teamsin kautta ja pienemmissä ryhmissä. Virkamieskummien ensimmäinen tapaaminen on myös toteutettu yhteistyön käynnistämiseksi kaupungin organisaation sisällä.

Nuorisopalveluiden osalta nuorisotilat ovat olleet normaalisti auki koko vuoden ja nuorten tarve kokoontua ja sosiaalisten kontaktien tarve on ollut nähtävillä. Maskien käyttö on siirtynyt hyvin nuorille

arjen toiminnaksi näissä oloissa ohjeiden ollessa voimassa. Nuorisokortti on mahdollistanut ajantaisaisen seurannan tilojen kävijöistä ja samalla kortin omaavien nuorten määrä on kasvanut. Nuorisopalvelut palkittiin Kuntaliiton toimesta kuntatyön kehittämistä ja nuorisokortti nähtiin innostavana kehittämistekona. Joensuun Nuorisopalvelut on mukana myös Kuntaliiton vetämässä nuorisotyön valtakunnallista tilastointijärjestelmää kehittävässä hankkeessa ohjaus- ja asiantuntijaryhmien osalta.

Ryhmässä on voimaa -oppitunnit 7-luokkalaisille on viety läpi syksyn aikana kaikilla kouluilla ja yhteistyö koulujen kanssa on ollut muutenkin tiivistä. Rantakylän nuorisotilan siirtyminen Pataluodon koulun tiloihin on sujunut hyvin ja nuoret ovat löytäneet palveluihin.

Nuorten tarve tavata toisiaan on jatkunut koko kevään, vaikka ilmojen lämmentyä tiloissa kävijöiden määrä on jonkin verran pudonnut sen oltua koko kevään n. 2000 käyntikertaa kuukaudessa. Nuoret ovat tottuneet maskien käyttöön tiloilla ja suhtautuneet muutenkin hyvin nykyisiin olosuhteisiin ja rajoituksiin.

Etsivään nuorisotyöhön on tullut 262 ilmoitusta jo alkuvuoden aikana, joka kertoo nuorten haastavista tilanteista vahvasti toisen asteen koulutuksen puolella. Nuorten työpajallakin alkuvuodesta nuoria on ollut jo 77 nuorta. Nuorisovaltuuston toiminta on ollut aktiivista koko vuoden, vaikka kokousrajoitukset ovatkin toimintaa hieman häirinneet. Nuorten päihde- ja mielenterveysteemaa on viety eteenpäin yhdessä Siun Soten kanssa neuvotellen ja yrittäen löytää keinoja palveluihin pääsemiseksi.

Poliisin Ankkuriryhmän osalta yhteistyötä on vahvistettu ja yksi etsivä nuorisotyöntekijä on siirtynyt kokoaikaisesti ryhmään erityisnuorisotyöntekijän lisäksi. Toiminnalla kehitetään päihde- ja rikosnuorten sekä perheiden yksilöllistä tuen saantia.

Nuorisopalvelujen alueelliset tilatoiminnot käynnistyivät syksyllä normaalisti. Henkilöstövaihdokset ovat jossain määrin hidastaneet tilojen avaamista. Vastaavan ohjaajan vaihtuminen ja yhden etsivän nuorisotyöntekijän siirtyminen määräaikaisesti hyvinvointiohjaajan tehtäviin vaikuttivat syksyn toiminnan aloitukseen. Syksyn aikana on käynnistetty myös nuorisopalveluiden henkilöstön TVA-prosessi.

Suomen harrastamisen mallin toiminnan käynnistäminen tuli osaksi nuorisopalveluiden toimintaa ja kerhoja on käynnistetty aktiivisesti. Nuortenjoensuu.fi sivuston toimintaa kehitetty mallin ohessa etsien entistä parempia tapoja toimia lasten ja nuorten palvelujen kokoajana.

Nuorisovaltuuston nuoret ovat aktiivisesti laatineet tulevan vuoden suunnitelmaa ja vuosikelloa sekä suurena pääteemana on jatkettu nuorten mielenterveyspalveluiden kehittämiseen liittyvää toimintaa. Toimintasuunnitelmaa on käyty esittelemässä myös kaupungin johtoryhmälle.

Kaupungin sisäisesti on käyty läpi oppivelvollisuuslain mukanaan tuomia haasteita ja laadittu kaupungin ohjeet yhteisistä toimintatavoista sekä Ohjaamon ja etsivän työn rooleista.

Sinkkolan kesätoiminnot saatiin vietyä läpi lähes normaalisti ja ihmisten tarve palveluihin näkyi aktiivisena osallistumisena niin pihan perustoimintoihin, kuin teatterinkin esityksiin. Sirkkalan liikuntakeskuksen ja Enon uuden koulun suunnittelussa on oltu mukana ja pohdittu tilojen yhteiskäytön mahdollisuuksia. Harrastepankin toiminta on ollut hyvin kysyttyä ja ryhmät ovat toimineet aktiivisesti.

Nuorisopalveluissa eri kaupungin alueilla on ollut nuorten toimesta koko syksyn ajan paljon erilaista häiriökäyttäytymistä ja vahingontekoja. Levottomuus on näkynyt kouluilla ja vapaa-ajassa. Viestejä on tullut asiasta niin vanhemmilta, kuin alueilla työskenteleviltä aikuisilta. Joillain alueilla on pidetty yhteisiä palavereja rehtoreiden ja muiden alueella lasten- ja nuorten kanssa työskentelevien osalta, kuten esimerkiksi Rantakylä-Utra alueella. Rantakylän osalta nuorisopalveluissa on alueelle kohdistettu jalkautuvaa toimintaa yhdessä seurakunnan Saapas-toiminnan kanssa. Reijolassa koulun ja päiväkodin alueille on lisätty kameravalvontaa ja valaistusta. Jalkautuvan työn tehostamiseksi on AVI:lle jätetty avustushakemus lisäresurssien saamiseksi, mutta avustusta ei saatu. Poliisin Ankkuriryhmä on käynyt tilannetta läpi myös tilakeskuksen ja teknisen toimen kanssa.

Avoimessa toiminnassa nuorten käyntikertoja kirjattiin marraskuussa n. 1900 ja toiminta oli syksyn mallin mukaisesti aktiivista. Nuorten levottomuus ja häiriökäyttäytyminen on näkynyt myös monilla toimitiloilla loppuvuodenkin aikana ja haastavat henkilöstöä. Aikuisten tarve tiloilla on näkyvää ja nykyisillä resursseilla laadukkaan työn tekeminen nuorten kanssa on haasteellista.

Koronapandemian aiheuttamien poikkeusolojen oppimiseroja tasaava Korona I-hanke päättyi 31.12.2021. Hankkeesta saatu rahoitus 1,32 milj. euroa jakautui vuosille 2020 ja 2021. Vuoden 2021 rahoitusosuus varhaiskasvatuksen osalta oli 320 000 euroa ja koulutuspalveluiden osalta noin 700 000 euroa. Rahoituksella tuettiin rahoitusehtojen mukaisesti varhaiskasvatuksen ryhmissä tapahtuvaa lapsien tukea ja henkilöstön digiosaamiseen tähtääviä toimia. Esi- ja perusopetuksen osalta rahoitettiin tukiopetusta, S2-opetusta ja erityistä tukea tarvitsevia oppilaita mm. palkkaamalla kouluakäymättömien oppilaiden opettajia. Kesäkuussa OKM asetti haettavaksi uuden avustuksen pandemian aiheuttamien oppimiserojen kaventamiseen varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. ja syksyllä kaupunki sai myönteisen avustuspäätöksen. Saatu avustussumma Korona II-hankkeelle on 226 000 euroa ja hakemus kattaa myös normaalikoulut, joille kohdennettava osuus on 20 000 euroa. Rahoituksen käyttö aloitetaan 1.1.2022 Korona I-hankkeen päättyttyä.

Varhaiskasvatuksessa käynnistyi toukokuussa OPH:n erityisavustuksella (Innovatiiviset oppimisympäristöt) rahoitettava vuorovaikutushanke, jonka tavoitteena on kehittää vuorovaikutuksen laatua pilottipäiväkodeissa. Hankkeessa työskentelee kaksi vuorovaikutuskehittäjää. Hanke on edennyt vuonna 2021 suunnitelman mukaisesti: työskentely on käynnistynyt jokaisessa pilottipäiväkodissa (9 kpl) räätälöidysti kunkin yksikön tarpeiden mukaisesti. Kaikille pilottiyksiköille yhteisenä teemana on käsitelty Kansallisen koulutuksen arviointikeskus Karvin laatukriteerit laadukkaan vuorovaikutuksen näkökulmasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Joensuun vastuulla olevalle maakunnalliselle sairaalaopetukselle 148 000 euron erityisavustuksen konsultatiivisen sairaalaopetuksen lisäämiseksi vuosille 2021 - 2022. Toiminnalla vahvistetaan ehkäisevän ja varhaisen tuen toimintakulttuuria, monialaista työtä ja siten inklusiota koko maakunnan alueella.

Valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadunkehittämiseen vuosille 2021 - 2022 saatiin 1,28 milj. euroa. Rahoitusta on haettu aggressiivisesti käyttäytymisen lasten tukemiseen (Lumiukot ja Lumikit), sosionomien, avustajien sekä S2 –opettajan palkkaamiseen.

Vastaavaa valtion erityisavustusta esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2021 – 2022 saatiin 825 000 euroa. Tässä kumppanina on myös Normaalikoulu. Hankerahoituksella jatketaan edellisinä vuosina aloitettujen erilaista tukea tarvitsevien

oppilaiden joustavien opetusjärjestelyiden kehittämistä lähikouluihin. Uutena kokeiluna on löytää malli koulua käymättömien oppilaiden kiinnittymiseksi takaisin kouluun.

Joensuussa on myös aloitettu hanke (Sitouttava kouluyhteistyö), joka tähtää toisaalta koulupoissaolojen ennaltaehkäisyyn, mutta toisaalta tavoitteena on luoda puuttumismalli myös hyvinkin pitkälle edenneiden koulupoissaolijoiden tukemiseksi yhdessä eri toimijoiden kanssa. Mallia luodaan yhteistyössä Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Karvin kanssa ja tavoitteena on luoda valtakunnallisesti käyttöönotettava toimintamalli. Tässä hankkeessa on mukana Joensuun lisäksi normaalkoulu, Kuopio, Kontiolahti, Mikkeli ja Pieksämäki. Tähän saimme konsortiolle yhteensä 450 000 euroa vuosille 2021-2023.

OKM:n Harrastamisen Suomen mallin hausta Joensuu sai 148 000 euroa, haettu summa oli 180 000 euroa. Omarahoituksen kanssa hankkeen kokonaisarvo on 185 000 euroa. Rahoituksella järjestettiin syyslukukauden 2021 aikana kerhotoimintaa 25 koululla (ml. 4 yksityiskoulua) ja toiminnan piirissä on noin 6300 oppilasta.

Lapsiystävällinen kunta -työskentely pääsi kunnolla käyntiin keväällä 2021 nykytilan kartoituksella. Kartoituksen pohjalta valittiin viisi kehittämistavoitetta vuosille 2022-2023, jotka kaupunginhallitus vahvisti kokouksessaan syksyllä. Kehittämistavoitteista laadittiin toimintasuunnitelma, jonka Unicef alustavasti hyväksyi. Tavoitteiden ympärille koottujen tavoitetyöryhmien työskentely on alkanut ja osa toimenpiteistä käynnistetty etujassa.

Varhaiskasvatuksen harjoittelutoiminnan järjestely keskitettiin kaupungilla hyvinvoinnin edistämisen palvelujen koordinaattorille, jotta varmistetaan harjoittelujen (n. 350 jaksoa /vuosi) jakautuminen tasaisesti eri yksiköihin ja vähennetään päiväkodin johtajille tulevien yhteydenottojen määrää. Harjoittelutoiminnan koordinoimiseksi päätettiin hankkia harjoittelupaikkojen organisointia automatisoiva järjestelmä. Järjestelmän koodaus ja kehitystyö alkoi marraskuussa ja sitä päästään testaamaan alkukevästä. Hankinnan kokonaiskustannus on 8600 euroa, josta Joensuun kaupungin osuus on 4 100 euroa, UEFn 2 000 euroa, Riverian 2 000 euroa ja Karelian 500 euroa.

Luottamushenkilöiden aloitteesta perustettu kiusaamisen vastainen työryhmä kootti marraskuussa ja aloitti työskentelynsä nykytilanteen kartoituksella. Työskentely jatkuu keväällä 2022.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Kehittämispalvelut				
Toimintatulot	20 150	0	0	4 905
Toimintamenot	-427 217	-366 800	-383 800	-314 519
Toimintakate	-407 067	-366 800	-383 800	-309 614
Kehittämishankkeet				
Toimintatulot	2 277 115	1 117 000	3 900 000	3 659 566
Toimintamenot	-2 421 377	-1 140 300	-3 923 000	-3 983 862
Toimintakate	-144 262	-23 300	-23 000	-324 296
Nuorisopalvelut				
Toimintatulot	167 342	170 600	170 600	197 598
Toimintamenot	-1 647 295	-1 702 700	-1 702 700	-1 705 378
Toimintakate	-1 479 953	-1 532 100	-1 532 100	-1 507 780
Aamu- ja iltapäivätoiminta				
Lasten määrä		460	460	467
€/lapsi		-1 096	-1 096	-977
Toimintatulot		25 000	25 000	66 335
Toimintamenot		-529 300	-537 300	-522 415
Toimintakate		-504 300	-512 300	-456 080
Kasvun ja oppimisen tuki				
Toimintatulot	459 639	343 000	343 000	553 089
Toimintamenot	-6 107 576	-12 700 700	-11 396 700	-11 166 002
Toimintakate	-5 647 937	-12 357 700	-11 053 700	-10 612 913
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	144	359	359	247
Toimintatulot	2 924 246	1 655 600	4 438 600	4 481 493
Toimintamenot	-10 603 465	-16 439 800	-17 943 500	-17 692 176
Toimintakate	-7 679 219	-14 784 200	-13 504 900	-13 210 682

Hyvinvoinnin edistämisen palvelut sisältää 15 htv:tä hanketyötä, jotka vakituisesti ovat koulutuspalveluissa
Aamu- ja iltapäivätoiminta v. 2020 koulutuspalveluissa, v.2021 hyvinvoinnin edistämisen palveluissa
Htv toteumat tulosalueiden välillä eivät tule järjestelmästä oikein

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 655 600	2 783 000	4 438 600	4 481 493	42 893
Toimintakulut	-16 439 800	-1 503 700	-17 943 500	-17 692 176	251 324
Toimintakate	-14 784 200	1 279 300	-13 504 900	-13 210 682	294 218

410 Koulutuspalvelut

Tilivelvollinen: koulutusjohtaja Olli Kauppinen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Tulosalueeseen kuuluvat Joensuun kaupungin koulujen esiopetus, perusopetus (pois lukien erityisopetus) ja lukiokoulutus. Tehtävänä on oppilaiden kasvatus ja opetus yhteistyössä kodin kanssa sekä jatko-opintovalmiuksien takaaminen.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Koulutuspalvelut ja koulut saavuttivat päätyneen strategiakauden toiminnalliset tavoitteet ja kevään 2021 aikana valmisteltiin osallistavassa prosessissa käynnistyneen strategiakauden koulutuspalvelujen painopisteiden toiminnallisia tavoitteita ja niiden vaatimia toimenpiteitä seuraaville neljälle vuodelle.

Lukuvuoden 2021 – 2022 alussa kaupungin peruskouluissa oli yhteensä 5325 oppilasta ja kaupungin lukioissa 1443 opiskelijaa sisältäen aikuislukion 204 opiskelijaa. Peruskouluissa oppilasmäärä oli 133 oppilasta vähemmän kuin lukuvuoden 2020 - 2021 alussa. Nuorten lukiokoulutuksen aloituspaikat säilyivät aiempien vuosien tasolla 404 opiskelijassa, opiskelijoita oli 5 vähemmän kuin edellisenä lukuvuotena.

Koulutuspalvelujen opetushenkilöstön määrä oli syyskuussa 2021 yhteensä 495. Opetushenkilöstö koostuu lehtoreista, luokanopettajista sekä pää- ja sivutoimisista tuntiopettajista. Opettajien määrä vaihtelee vuosittain vähän etenkin määräraikaisten opettajien osalta (sijaiset, muut määräraikaiset).

Toistaiseksi ja määräraikaisesti palkattavat opettajat rekrytoitiin keväällä maaliskuussa. Keväällä 2021 toistaiseksi täytettäviä virkatehtäviä oli avoimessa haussa 38, näihin haastateltiin 160 hakijaa. Hakemuksia tehtäviin tuli yhteensä noin 1 500 (sisältää yleis- ja erityisopetuksen tehtävät).

Koulujen henkilöstö ja hallinnon asiantuntijat osoittivat vuoden aikana erinomaista sitoutumista ja venymistä pandemian aiheuttamissa vaativissa olosuhteissa.

Maaliskuun 2021 alussa käynnistettiin koulutuspalvelujen vuosittaisten pääprosessien sekä niihin liittyvien tehtävien ja delegointien sekä Teamsin kansiorakenteen päivitys. Tavoitteena verkkopohjaisen Teamsin käytössä on koulutuspalvelujen rehtorien ja hallinnon sekä keskeisimpien muiden palvelualueiden esimiesten yhteinen tilannekuva ja toiminta samaan suuntaan. Päivitystarve johtui ennen kaikkea kaupungin hallinnon keskittämisestä ja hyvinvoinnin toimialan sisäisistä henkilöstö- ja esihenkilömuutoksista.

Koulutuspalvelujen talouden vakauttaminen on kesken ja sitä jatketaan vuonna 2022. Merkittävimmät kehittämiskohteet ovat kustannusten kohdentuminen oikein koulutuspalvelujen ja muiden hyvinvoinnin palvelujen välillä sekä koulujen budjetoinnin oikeellisuus.

Vuoden 2021 painopiste koulutuspalvelujen käytännön työskentelyssä on ollut koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen mallikas hoitaminen.

Kouluissa oli 12.1.2021 alkaen käytössä maskit henkilökunnalla ja oppilailla 6.luokasta alkaen. Lisäksi kaikille koulukuljetuksessa oleville jaettiin maskit. Lukioissa maskien käyttö oli alkanut jo 23.11.2020. Lisäksi kouluissa noudatettiin valtakunnallisia terveys- ja turvallisuusohjeita.

Valtakunnallisesti siirryttiin etäopetukseen yläkouluissa ja lukioissa 8.3.-26.3.2021. Joensuussakin varauduttiin etäopetukseen ja ruokajakeluun, mutta jatkettiin kaikissa kouluissa lähiopetuksella talviloman (8.3.–14.3.) jälkeen, koska Pohjois-Karjala ja Joensuu olivat perustasolla.

Kevään ja syksyn 2021 ylioppilaskirjoitukset järjestettiin onnistuneesti terveysturvallisuusohjeita noudattaen.

Kevään opintoretket toteutettiin pääsääntöisesti kaupungin sisällä lukuvuoden loppuun saakka. Penkkariajelut peruttiin keväältä 2021 ja vanhojen tanssit siirrettiin helmikuulta toukokuulle (12.5.2021) lukiodien sisäiseksi tapahtumiksi ilman koulun ulkopuolista yleisöä. Suomen suven avaus pidettiin virtuaalisena.

Peruskoulujen kevätjuhlat 5.6. olivat koulun sisäisiä tapahtumia, joten huoltajia tai muita koulun ulkopuolisia ei osallistunut juhlaan. Lakkiaiset järjestettiin kouluittain noudattaen AVIn päätöstä yleisötilaisuudesta.

Koulujen syyslukukauden aloitusta leimasi edelleen pandemiasta johtuvat poikkeusjärjestelyt. Voimassa olivat kevään 2021 poikkeusjärjestelyt ja maskien käyttö. Valtakunnallisen linjan mukaisesti maskien käytöstä ja muista rajoituksista luovuttiin 1.11.2021. Valtakunnallisen tilanteen heikennyttyä joululomille lähettäessä kouluissa varauduttiin AVI:n suosituksesta etäopetukseen ja ruokajakeluun, vaikka Joensuu ei vielä kuulunut leviämisalueisiin.

Kevätlukukauden 2021 aikana oli yhteensä 166 peruskoululaista etäopetuksessa. Etenkin loka-marraskuussa tilanne heikkeni kaupungin kouluissa, mutta marraskuun lopussa tapausmäärät lähtivät laskuun. Syyslukukauden aikana oli yhteensä 339 peruskoululaista etäopetuksessa.

Lukioiden poikkeusolojen tasoittamiseen saatiin vuosille 2021 – 2023 Opetushallituksen hankerahaa 0,5 milj. euroa, jolla jaetaan opetusryhmiä pienemmiksi, lisätään yhteisopettajuutta sekä annetaan tukikursseja etenkin kielissä ja matematiikassa. Lisäksi resurssia suunnataan opiskelijoiden fyysisen kunnon parantamiseen, työergonomiaan, opiskelutaitojen ohjaamiseen, elämänhallinnan taitojen kehittämiseen ja yhteisöllisiin tapahtumiin.

Perusopetuksen vastaavat hankerahoitukset (1,1 milj. euroa) vuosille 2021 – 2022 suunnataan koulutuspalveluissa tukiopetukseen sekä kieli- ja kulttuuriryhmien oppilaiden tukemiseen. Lisäksi hyvinvoinnin edistämisen palvelut käyttävät rahoitusta oppilaiden tukitoimenpiteisiin.

Oppivelvollisuuden laajennus sekä lukioiden päivitetty opetussuunnitelmat astuivat voimaan 1.8.2021 koskien ensivaiheessa lukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita. Nämä normimuutokset lisäävät kunnan velvoitteita, muun muassa valvonta, ilmainen oppimateriaali sekä oppilashuollon, ohjauksen ja erityisen tuen palvelujen osalta. Joensuun kaupunki lisäsi lukioiden opiskelijoiden ohjaukseen ja erityisopetukseen kaksi henkilötyövuotta sekä nimesi oppivelvollisuuden valvontaan koordinoivan opinto-ohjaajan.

Maaliskuussa Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi oppivelvollisuuden laajennukseen liittyen 68 000 euroa perusopetuksen ohjauksen kehittämiseen (OHJUS-hanke) vuosille 2021-2022. Tavoitteena on luoda yhteiset käytänteet tiedonsiirtoon sekä kehittää perusasteen ja toisen asteen nivelvaihetta tukevia toimintatapoja ja tehostetun ohjauksen käytänteitä. Hanke on seudullinen yhteishanke, jossa ovat Joensuun lisäksi mukana Ilomantsi, Juuka, Kontiolahti, Liperi, Outokumpu, Polvijärvi sekä Rantakylän ja Tulliportin normaalikoulut. Hankkeen kokonaisbudjetti on 85 500 euroa, josta omarahoitusosuus 20 %. Omarahoitusosuus jaettiin perusopetuksen oppilasmäärän suhteessa.

Maalis-huhtikuussa 2021 päivitettiin oppivelvollisuuden laajennukseen liittyen viranhaltijoiden tehtävät ja vastuut. Päivitys koski koululutusjohtajaa, kieli- ja kulttuuriryhmien koordinaattoria, opinto-ohjaajia sekä kaupungin koordinoivaa opinto-ohjaajaa. Valtakunnalliseen valvonnan ja ohjauksen Valpas-tietojärjestelmään perustettiin tarvittavat koulutuspalvelujen käyttäjäryhmät. Näille ryhmille suunnattiin valtakunnallisesti tiedotusta ja koulutusta huhtikuusta alkaen.

Joulukuussa 2021 opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Joensuun kaupungille järjestämisluvan Tutkintokoulutuksen valmentavaan koulutukseen (TUVA) syksystä 2022 alkaen. Oppivelvollisuuden laajennuksessa TUVA korvaa aiemman Joensuun kaupungin järjestämän perusopetuksen lisäopetuksen ("kymppi") ja lukioon valmentavan koulutuksen (LUVA). Joensuun kaupungin TUVA järjestetään yhteistyössä Riverian ammatillisen TUVA:n kanssa.

Opetushallitus uudisti perusopetuksen opetussuunnitelman arviointiluvun, jonka johdosta seudulliseen opetussuunnitelmaan sekä todistuksiin tehtiin tarvittavat muutokset. Opettajat ovat saaneet koulutusta ja ohjausta uusista arvioinnin linjauksista.

Opetushallituksen rahoittama ICT-tutoropettajatoiminta vakiinnutettiin osaksi Joensuun peruskoulujen toimintaa. Hankekausi päättyi 31.7.2021 ja koulut jatkoivat tutoropettajien toimintaa osana omaa perustoimintaansa lukuvuonna 2021 - 2022. Mediakeskus jatkaa tutoropettajatyön tukemista ja tutoropettajien kouluttamista.

Keväällä jatkettiin kiertävien ohjaajien ja opettajien tukea eri koulujen kieli- ja kulttuuriryhmien (kieku) oppilaille sekä varhaiskasvatuksen S2-lapsille. Poikkeusoloissa on kehitetty paljon uusia toimintamalleja sekä opetusmateriaaleja eri kohderyhmille. Kieku-tiimissä käännettiin pandemiaan liittyen koko kaupungin ja koulutuspalvelujen omia tiedotteita merkittävä määrä. Kesällä järjestettiin eri puolilla kaupunkia päiväleiritoimintaa, nuorten toimintaa, perheteroimintaa, naisten ja lasten toimintaa sekä yhteistyössä maahanmuuttajapalvelujen kanssa myös nonstop-kielikursseja eri tasoryhmille. Syksyllä jatkettiin Perhekoulua, naisten ja lasten toimintaa sekä kielikursseja.

Globaalin kestävän tulevaisuuden -tiimissä suunniteltiin ja toteutettiin koulutuksia ja tapahtumia kaikille kouluasteille, henkilöstölle sekä kuntalaisille. Valoa tulevaisuuteen -tapahtuma toteutettiin joulukuussa yhteistyössä ENO-verkkokoulun ja muiden yhteistyötahojen kanssa Utransaassa. Lisäksi järjestettiin etäkoulutuksina kielitietoisien opetuksen koulutusta ja lähikoulutuksena teemapäivä alueellisessa koulutuksessa. Oppilaille suunniteltiin kiusaamisen ja rasismien vastaisia työpajoja.

Valmistavan opetuksen oppilasmäärän lisääntymisen takia perustettiin marraskuussa neljäs alakoulun valmistavan opetuksen (VALO) ryhmä Noljakan koululle. Oman äidinkielen uusina opetusryhminä perustettiin hollannin ja ranskan ryhmät sekä lisäryhmiä arabiaan.

Lyseon lukion ja Aikuislukion toiminta käynnistyi uusissa tiloissa Joensuun tiedepuistolla tammikuun 2021 alussa. Tämän jälkeen aikuisten perusopetuksen noin 50 oppilasta siirtyivät Konservatorion B-rakennuksesta vanhan lyseon lukion toisen kerroksen tiloihin.

Pielisjoen koulun toisen vaiheen suunnittelu aloitettiin tammikuussa 2021. Nämä Sirkkala -rakennuksen kakkosvaiheen muutostyöt valmistuvat syyslukukauden alkuun 2023, josta alkaen Niittylahden ja Reijolan koulujen oppilaiden yläkoulu on Pielisjoen koulu. Lisäksi syksyllä 2021 käynnistyi niin kutsutun Riikosen hallin suunnittelu Sirkkalan liikuntakeskukseksi. Liikuntakeskuksen yhteyteen rakennetaan Pielisjoen koulun musiikin- ja liikunnanopetuksen tilat.

Karsikon kolmisarjaisen alakoulun rakentaminen käynnistyi tammikuussa 2021. Tavoitteena oli, että uusi koulu valmistuu syyslukukauden alkuun 2022. Joulukuussa 2021 kuitenkin ilmeni, että rakennustyöt valmistuvat vasta heinäkuun lopussa 2022, jonka jälkeen käynnistyy koulun varustaminen ja tuulettuminen. Koulutyö alkaa näillä näkymin syysloman (vko 42) 2022 jälkeen.

Utran koululle tuli kesällä 2021 kolme uutta moduulikoululuokkaa aiemmin toimitettujen moduulitilojen yhteyteen.

Syyslukukauden 2021 alusta alkaen Heinävaaran päiväkodin ja koulun esioppilaat olivat yhdessä ryhmässä koululla, jossa järjestettiin myös aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta sitä tarvitseville esioppilaille.

Karhunmäen koulun lisäsiirtotilojen kilpailutus aloitettiin lokakuussa 2021. Toimitus tapahtuu syksystä 2022 alkaen. Tämän jälkeen Karhunmäen koulun pihapiiriin ei enää sovi siirtotiloja.

Enon koulun hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 13.12.2021. Koulutyö alkaa uusissa tiloissa syksyllä 2024. Enon koulukeskuksen yläkoulurakennus (A-rakennus) purettiin kesän 2021 aikana. Näin valmistauduttiin uuteen koulurakennukseen.

Kaupunginvaltuusto päätti aikaistaa 13.12.2021 talousarvion käsittelyssä Hammaslahden koulun valmistumisen vuoteen 2024. Hankesuunnitelma tehdään vuoden 2022 aikana.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Yhteiset palvelut				
Toimintatulot	591 445	240 000	240 000	640 777
Toimintamenot	-5 687 008	-5 700 000	-6 122 000	-6 704 055
Toimintakate	-5 095 563	-5 460 000	-5 882 000	-6 063 279
Esiopetus *				
Oppilaat kaupungin kouluissa	77	100	100	82
€/oppilas	-4 109	-4 000	-4 000	-4 089
Toimintatulot	0	0	0	0
Toimintamenot	-316 413	-400 000	-400 000	-335 267
Toimintakate	-316 413	-400 000	-400 000	-335 267

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Perusopetus				
Oppilaat, omat koulut	5 458	5 370	5 370	5334
Oppilaat, muut joensuulaiset koulut	1 319	1 356	1 356	1319
€/oppilas	-7 880	-6 910	-7 152	-7 592
Toimintatulot	376 889	450 000	450 000	438 108
Toimintamenot	-53 777 336	-46 924 800	-48 554 800	-50 949 302
Toimintakate	-491 731	-46 474 800	-48 104 800	-50 511 194
Lukio				
Opiskelijat	1 448	1 440	1 450	1438
€/opiskelija	-6 100	-6 351	-6 935	-6 455
Toimintatulot	108 715	100 000	100 000	126 029
Toimintamenot	-8 941 117	-9 245 600	-10 155 600	-9 407 886
Toimintakate	-8 832 402	-9 145 600	-10 055 600	-9 281 857
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	579	482	482	578
Toimintatulot	1 130 954	790 000	790 000	1 204 914
Toimintamenot	-69 267 510	-62 270 400	-65 232 400	-67 396 510
Toimintakate	-68 136 556	-61 480 400	-64 442 400	-66 191 596

* Perusopetuksen esiopetuksen kustannukset on arvioitu tilastouudistuksen vuoksi

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	790 000	0	790 000	1 204 914	414 914
Toimintakulut	-62 270 400	-2 962 000	-65 232 400	-67 396 510	-2 164 110
Toimintakate	-61 480 400	-2 962 000	-64 442 400	-66 191 596	-1 749 196

Sitovuustason ylityksen selitys:

Ylitys on 1,75 milj. euroa.

- Asiakaspalvelujen ostot (joensuulainen muiden koulutuksen järjestäjien opetuksessa) 0,6 milj. euroa, syynä lapsimäärän kasvu ja indeksikorotus.
- Elintarvikkeiden kustannusten nousu 0,4 milj. euroa suhteessa talousarvioon.
- Hyvinvoinnin edistämisen palvelujen henkilöstökustannuksia on kirjautunut koulutuspalveluihin organisaatiouudistuksen seurauksena 0,3 milj. euroa.
- Kuljetuskustannukset 0,25 milj. euroa arvioitua suuremmat.
- Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus 0,2 milj. euroa, joka korvataan kaupungille takautuvasti.

440 Varhaiskasvatuspalvelut

Tilivelvöllinen:

palvelujohtaja Juhani Junnilainen 1.1. – 25.7.2021

vs. palvelujohtaja Irja Seppänen 2.8.2021– 31.12.2021

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatus tukee ja täydentää kotien kasvatustehtävää ja vastaa omalta osaltaan lasten hyvinvoinnista.

Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, perhepäivähoidossa, ryhmäperhe-päiväkodissa ja avoimen varhaiskasvatuksen ryhmissä. Varhaiskasvatusta antavat kunnallisten yksiköiden ohella myös yksityiset palveluntuottajat. Lisäksi perhe voi hakea Kelalta kotihoidontukea silloin, kun alle 3-vuotiasta lasta hoidetaan kotona.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Koronapandemia näkyi ja tuntui varhaiskasvatuspalveluissa koko vuoden. Se aiheutti muuttuvia ohjeistuksia ja rajoituksia sekä lasten, huoltajien että henkilöstön toimintaan. Erityisiä haasteita se toi esihenkilöille: kuinka pysyä säädetyissä henkilöstömitoituksissa ja mistä saada sijaisia sekä lyhyempiin että pidempiin sijaisuuksiin. Tämä oli esihenkilöiden joka-aamuinen huoli ja tehtävä vuoden 2021 aikana, kun korona-altistumiset ja -sairastumiset, asetetut karanteenit, tilapäiset hoitovapaat sekä muut sairauspoissaolot aiheuttivat työvoimapulan. Näistä haasteista esihenkilöt kuitenkin selvisivät hyvin, suunnittelemalla, organisoimalla, yhteistyöllä ja sinnikkyydellä, eikä varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksista poikettu.

Kaksivuotinen esiopetuksen kokeilu alkoi koko valtakunnassa 1.8.2021 ja se jatkuu toukokuuhun 2024 saakka. Joensuussa kokeiluun osallistuivat ja osallistuvat edelleen kahdeksan päiväkotia sekä yksi yksityinen päiväkotia: Kanervalan, Marjalan, Pajakadun, Petäikkölän, Reijolan, Sinkkolan, Soutajanpuiston ja Utran päiväkodit sekä yksityisistä päiväkodeista Pilke Marjalan päiväkotia. Joensuun kaupungin kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelma hyväksyttiin kasvatustalautakunnassa 17.6.2021. Lokakuussa toteutettiin kokeilussa olevien lasten kanssa lähtötasomittaukset. Nämä lähtötasomittaukset toteutetaan jokaisena kokeiluvuoden syksynä. Kaikki kokeilukunnat saivat valtionavustusta esiopetukseen osallistuvien lasten ensimmäisestä esiopetusvuodesta kertakorvauksena. Joensuun kaupunki sai kokeiluun liittyen valtionavustusta neljälle vuodelle joulukuussa 2021 yhteensä 130 000 euroa. Kokeiluun osallistui Joensuun kaupungissa 120 lasta eli noin viidesosa 2016 syntyneistä lapsista.

Kesäkuun lautakunnassa merkittiin tiedoksi Joensuun varhaiskasvatuksen arviointiraportti 2021 ja arviointisuunnitelma 2021–2022. Raportissa tuli esille, että huoltajat olivat tyytyväisiä lapsensa varhaiskasvatuspaikan toimintaan ja kokivat, että varhaiskasvatuspaikan henkilökunta oli ammattitaitoista ja lasta huomioivaa. Varhaiskasvatuspaikassa toiminta oli huoltajien mielestä tavoitteellista, monipuolista, kehittävää sekä lapsen kasvua ja kehitystä edistävää. Huoltajat kuitenkin toivoivat, että henkilökunta kertoisi lapsen päivästä sekä toiminnan tavoitteista vielä tarkemmin ja enemmän

sekä henkilökunnan pysyvyyttä. Tähän huoltajien toiveeseen pyrittiin vastaamaan jo syksyn aikana, sillä varhaiskasvatuksen painopisteinä toimintavuonna 2021–2022 on huoltajien ja työntekijöiden välisen vuorovaikutuksen kehittäminen sekä esiopetuksessa lasten matemaattisten taitojen vahvistaminen. Myös turvallisuus varhaiskasvatuksessa nostettiin erityisen huomion kohteeksi.

Varhaiskasvatuksessa otettiin vuoden 2021 aikana käyttöön henkilöstön uudet nimikkeet: varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, perhepäivähoidon esihenkilö ja päiväkodin apulaisjohtaja. Koska varhaiskasvatuksessa oli jatkuva tarve sijaisista sekä vakituisista työntekijöistä, henkilöstön rekrytointiin panostettiin erityisesti syksyn toimintakauden aikana, jolloin isoja hakuja tehtiin useita. Varhaiskasvatukseen avattiin myös jatkuva haku varhaiskasvatuksen opettajille (Laura-järjestelmä ja Tuudo). Joulukuussa varhaiskasvatuksessa vakinaistettiin noin 10 varhaiskasvatuksen opettajaa ja yli 50 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa yhdessä henkilöstöpalvelujen kanssa. Myös päiväkodin johtajien työmääriä tarkasteltiin syksyn aikana ja sisäisen kehittämisen kohteeksi nousi varhaiskasvatuksen johtajuuden hajauttaminen. Käytännössä tämä tarkoitti, että varhaiskasvatukseen tuli kaksi uutta päiväkodinjohtajan virkaa lisää.

Elokuussa avasi ovensa kaksi yksityistä päiväkotia eli kristillinen päiväkotiki Riemu Kanervalassa ja Pilke Pihlaja Hukanhaudalla. Gävlenlinnan päiväkodissa toiminta päättyi hetkellisesti 7.6.2021, sillä heinäkuussa Kettuvaaran siirtopäiväkodin tiloissa tapahtui vesivahinko ja Kettuvaaran molemmat ryhmät jouduttiin siirtämään Gävlenlinnan päiväkodin jo suljettuihin tiloihin. Gävlenlinnan päiväkotiki on käytössä nyt 16.10.2022 asti. Kettuvaarantien moduulitiloja ei oteta enää käyttöön. Syyskuussa linjattiin myös, että Karsikon uuteen kouluun 1.8.2022 alkaen siirtyy kolme esiopetusryhmää Kettuvaarantien ja Pajakadun päiväkodeista. Näistä Karsikon koulun esiopetusryhmistä, sekä esiopetuksesta että täydentävästä varhaiskasvatuksesta, vastaa varhaiskasvatuspalvelut. Marraskuussa palveluverkkotarkastelun tuloksena päätettiin, että Mutalan päiväkotiki jatkaa vielä toimintavuoden 2022–2023.

Varhaiskasvatustalakeia muutettiin 1.8.2021 alkaen henkilömitoitukseen liittyen. Lakeiin lisättiin myös henkilöstön ilmoitusvelvollisuus. Henkilöstömitoituksella tarkoitetaan sitä, kuinka monta kasvattajaa tarvitaan yhtä lapsiryhmää kohden. Lain mukaan varhaiskasvatuksen ryhmissä henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ollut enää mahdollista henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä, ei edes äkillisten tai yllättävien poissaolojen vuoksi. Ilmoitusvelvollisuus taas tarkoitti sitä, että varhaiskasvatuksessa työskentelevän työ- tai virkasuhteisen henkilön oli ilmoitettava viipymättä varhaiskasvatuksen toimipaikan toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomasi epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Ilmoitus tuli tehdä kirjallisesti esimiehelle. Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa tehtiin kolme ilmoitusta syksyn 2021 aikana. Myös varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakeia muutettiin 1.8.2021 alkaen ja kuntia ohjeistettiin huomioimaan maksutuottojen väheneminen talousarvioissaan (26 %).

Elokuussa aloitettiin Joensuun kaupungin oman varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen, sillä kesäkuussa 2021 tehtiin päätös Joensuun kaupungin irtaantumisesta Joensuun seudun varhaiskasvatussuunnitelmasta 31.7.2022 alkaen. Uusi Joensuun kaupungin oma varhaiskasvatussuunnitelma tulee ottaa käyttöön 1.8.2022. Oma varhaiskasvatussuunnitelma tulee sisältämään varhaiskasvatustalakeihin tehtävät muutokset 1.8.2022 alkaen, jotka koskevat varhaiskasvatuksessa lapselle annettavaa tukea.

Joensuun kaupungin varhaiskasvatus teki syksyllä linjauksen, että se ei lähde mukaan uusiin hankkeisiin toimintavuoden 2021 – 2022 aikana, vaan keskittyy jo sovittujen hankkeiden läpi viemiseen ja oman perustehtävänsä toteuttamiseen. Varhaiskasvatuksessa käynnistyi vuoden 2021 aikana kaksi hanketta eli Vuorovaikutus-hanke ja seudullinen yhteistyöhanke Oppimisen tuen ja inklusion kehittäminen varhaiskasvatuksessa (Liperin kunta hallinnoi). Näistä päätökset oli tehty jo aikaisemmin. Vuorovaikutus-hankkeessa oli ja on edelleen mukana yhdeksän päiväkotia ja sitä toteutettiin koulutuksellisen ja työnohjauksellisen otteen kautta. Hanke tuki laajasti varhaiskasvatuksen painopisteitä. Oppimisen tuen ja inklusion kehittäminen varhaiskasvatuksessa-hankkeessa on kolme pilottipäiväkotia, Kaislan, Tarpojan ja Sinkkolan päiväkodit. Hankkeessa vahvistetaan ja kehitetään uusia yleisen tuen muotoja, joita viedään pilottipäiväkodeista toisiin päiväkoteihin työntekijöiden lyhytaikaisten vaihtojen avulla.

Joulukuussa 2021 varhaiskasvatuksessa oli lapsia yhteensä 3 166. Näistä lapsista yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli 766 lasta eli 24 %. Kaikista päiväkotien paikoista, joita oli yhteensä 2 958 paikkaa, yksityisiä hoitopaikkoja oli 819 eli 28 %. Esioppilaita varhaiskasvatuksessa oli joulukuussa 2021 yhteensä 732, joista 599 oli kaupungin päiväkodeissa ja 133 yksityisissä päiväkodeissa. Kaikista yksityisissä päiväkodeissa hoidossa olevista lapsista tehostettua tai erityistä tukea saavia lapsia oli alle 2 %, kun taas Joensuun kaupungin päiväkodeissa vastaava luku oli noin 14 %. Pienryhmiä kaupungin päiväkodeissa toimi yhteensä kuusi (noin 80 lasta). Perhepäivähoidossa lapsia oli joulukuussa 263 ja avoimessa varhaiskasvatuksessa 57 (sisältää ryhmäperhepäiväkodin). Varhaiskasvatuksen erityisopettajia kaupungin päiväkodeissa työskenteli vuonna 2021 yhteensä 21. Varhaiskasvatuksen avustajia oli yhteensä 69 eli 36 avustajaa normaalin 33 avustajan lisäksi (OKM:n hanke). Perheohjaajia varhaiskasvatuksessa työskenteli neljä, joista kaksi oli palkattu hankerahoilla, lumikkeja ja lumiukkoja oli seitsemän, jotka kaikki oli palkattu hankerahoilla. Yhteensä varhaiskasvatuksessa työskenteli joulukuussa 2021 yli 700 työntekijää.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Yhteiset palvelut				
Toimintatulot	108 722	20 000	8 200	151 754
Toimintamenot	-2 431 489	-2 409 700	-2 416 400	-2 257 672
Toimintakate	-2 322 767	-2 389 700	-2 408 200	-2 105 918
Avoin varhaiskasvatus				
Lapsia hoidossa	68	115	88	72
€/lapsi	-4 184	-2 549	-3 124	-3 490
Toimintatulot	21 599	25 000	26 200	21 905
Toimintamenot	-306 126	-318 100	-301 100	-273 217
Toimintakate	-284 527	-293 100	-274 900	-251 312
Perhepäivähoito				
Lapsia hoidossa	296	300	300	284
€/lapsi	-8 344	-10 537	-9 150	-9 107
Toimintatulot	346 919	330 000	350 000	306 621
Toimintamenot	-2 816 832	-3 491 100	-3 095 000	-2 892 999
Toimintakate	-2 469 913	-3 161 100	-2 745 000	-2 586 378

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Päiväkodit				
Lapsia hoidossa	2207	2150	2 168	2 172
€/lapsi	-10 820	-11 386	-12 053	-12 153
Toimintatulot	2 015 892	2 365 000	2 285 000	2 003 410
Toimintamenot	-25 896 731	-26 845 200	-28 415 000	-28 400 703
Toimintakate	-23 880 839	-24 480 200	-26 130 000	-26 397 293
Kotihoidontuki				
Lapsia hoidossa	779	920	778	738
Toimintatulot	0	0	0	
Toimintamenot	-2 731 287	-2 850 000	-2 420 000	-2 281 952
Toimintakate	-2 731 287	-2 850 000	-2 420 000	-2 281 952
Yksityinen varhaiskasvatus				
Lapsia hoidossa	620	620	694	684
€/lapsi	-7 977	-7 198	-7 556	-8 488
Toimintatulot	1 593	0	1 300	1 685
Toimintamenot	-4 947 626	-4 725 000	-5 245 200	-5 807 693
Toimintakate	-4 946 033	-4 725 000	-5 243 900	-5 806 008
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	555	570	570	567
Toimintatulot	2 494 725	2 740 000	2 670 700	2 485 374
Toimintamenot	-39 130 090	-40 639 100	-41 892 700	-41 914 236
Toimintakate	-36 635 365	-37 899 100	-39 222 000	-39 428 862

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	2 740 000	-69 300	2 670 700	2 485 374	-185 326
Toimintakulut	-40 639 100	-1 253 600	-41 892 700	-41 914 236	-21 536
Toimintakate	-37 899 100	-1 322 900	-39 222 000	-39 428 862	-206 862

Sitovuustason ylityksen selitys:
Ylitys on 206 862 euroa.
- Ylitys johtui pääosin varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain uudistuksesta (1.8.2021)

Kasvatus- ja koulutuslautakunta yhteensä

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	5 347 600	2 713 700	8 061 300	8 439 349	378 049
Toimintakulut	-120 795 500	-5 891 300	-126 342 800	-129 020 037	-2 677 237
Toimintakate	-115 447 900	-3 177 600	-118 281 500	-120 580 688	-2 299 188

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta

660 Kulttuuripalvelut

Tilivelvollinen: vs. kulttuurijohtaja Leena Hoppania

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Kulttuuripalvelut mahdollistavat jokaiselle kulttuurin ja taiteen kokemisen sekä omaehtoisen itsensä kehittämisen. Maailman laajuisen koronapandemian aiheuttamat sulut ja rajoitukset leimasivat vahvasti toimintavuotta 2021. Toimintaa onnistuttiin kuitenkin sopeuttamaan siten, että tehtävä pääosin toteutui.

Tulosalueeseen kuuluvat yleinen kulttuurityö, lastenkulttuurikeskus, konservatorio, Joensuun seudun kansalaisopisto, Joensuun museot (Pohjois-Karjalan museo Hilma, Joensuun taidemuseo Onni, Joensuun bunkkerimuseo ja Tuupovaaran Galleria Annamaija), Joensuun kaupunginorkesteri ja Joensuun seutukirjasto. Lisäksi kulttuuripalvelut koordinoi maakunnallista lastenkulttuuriverkostoa, järjestää taiteen perusopetuksen sekä jakaa vuosittaiset kulttuuriavustukset. Kansalaisopiston ja kirjaston toimialueeseen kuuluvat Joensuun lisäksi Kontiolahti, Liperi, Outokumpu ja Polvijärvi. Konservatorio myy musiikkiopistopalveluita Kontiolahdelle ja antaa opetusta ammatillisen toisen asteen koulutuksessa.

Joensuun seutukirjasto toimii Pohjois-Karjalan alueellisena kehittämiskirjastona. Joensuun museot toimivat Pohjois-Karjalan alueellisena vastuumuseona. Orkesteri toimii alueellisesti ministeriön tuella. Kaikki yksiköt, lukuun ottamatta kirjastoa, saivat OKM:n koronapandemiatukea toiminnan ja saatavuuden turvaamiseen vuonna 2020. Museot saivat koronatukea myös vuodelle 2021.

Lastenkulttuurikeskuksen konservatorion kanssa päiväkodeilla tarjotusta Musiikkia päivään -koulutuksesta muokattiin perhepäivähoitajille sopiva koulutuskokonaisuus.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Yleinen kulttuurityö ja lastenkulttuurikeskus

Kulttuuriavustuksia myönnettiin etupainotteisesti jo alkuvuoden aikana ja suurin osa avustusmäärärahasta. Kohdeavustusten maksatusten pääpaino oli loppuvuoden aikana ja uusille hakijoille myönnettiin vapautunutta määrärahaa loppuvuoden varahaun kautta. Myönnettyjen avustusten (75) määrässä jäätin hieman tavoitteesta ja usea toimija myös perui jo myönnetyn avustuksen käytön. Tämän vuoksi kaikkea talousarviossa ollutta avustusmäärärahaa ei maksettu hakijoille. Tähän vaikutti pandemian jatkuminen toisella vuodella. Vaikka kulttuurialan toimijoilla on todella suuri tarve rahoitukselle, epävarmuus tulevasta ja sitoutuminen esim. kulttuurituotantoihin tai -tapahtumiin on ollut riskialtista muuttuvan tilanteen vuoksi.

Perustapahtumista päästiin järjestämään sekä Kulttuuritori että Joen Yö. Molemmissa rakennettiin kevennetty ohjelma ja otettiin korostetusti terveysturvallisuus huomioon. Järjestelyt olivat onnistuneet, tosin yleisömäärä jäi totuttua pienemmäksi. Lisäksi yleinen kulttuurityö oli mukana järjestämässä Joensuu-päivän palkintojenjakoa ja muita tapahtumia päivän aikana.

Merkittävä toimintamuoto vuoden 2021 aikana oli luovien alojen ja tapahtumien tukitoimet. Tästä kokonaisuudesta yleisen kulttuurityön vastuulla olivat kulttuuritupsahdukset, Kulttuuritorin ammattilaisesitykset sekä yhteisötaitelijoiden työsuhteet. Kulttuuritupsahdukset olivat kulttuurialan ammattilaisten toteuttamia pienimuotoisia pääsymaksuttomia tapahtumia sekä esityksiä, jotka toteutuivat vuoden 2021 aikana. Niissä yhtenä painopisteenä ja kriteerinä oli terveysturvallinen toteutustapa. Yleinen kulttuurityö haki avoimella haulla sopivia kokonaisuuksia ja niiden toteuttajia valittiin yhteensä 24 eri tahoa. Lisäksi kaksi yhteisötaitelijaa työskenteli määräaikaissa työsuhteessa ja työn painopisteenä olivat ikääntyneet ja maaseutualue.

Yleisen kulttuurityön vastuulla olevat luovien alojen ja tapahtumien tukitoimet rahoitettiin normaalista käyttötaloudesta sekä konsernipalveluista saadusta ylimääräisestä rahoituksesta. Edellä mainitut rahoitukset kohdennettiin uudella tavalla poikkeusolosuhteiden vuoksi. Erityisesti kulttuuritupsahdukset ovat herättäneet valtakunnallista kiinnostusta ja niiden konseptia on esitelty useille kaupungeille. Esimerkiksi Mikkelin kaupunki on jo toteuttanut oman vastaavan haun kulttuuritupsahduksiin.

Luovien alojen ja tapahtumien tukitoimien ansiosta yleisen kulttuurityön vuoden tapahtumien ja työpajojen yhteismäärä 155 muodostui huomattavan suureksi ja tavoitti yleisöä 17 785 henkilöä.

Lastenkulttuurikeskuksen Kulttuurin virta kulttuurikasvatusohjelmaa toteutettiin vuonna 2021 osittain verkossa ja etäyhteyksin. Vuoden aikana kaikki merkittävät taidelaitosvierailut ja eskarifestarit onnistuttiin kuitenkin erillisjärjestelyin toteuttamaan lähivierailuina.

Koululaisten Kulttuurin virta ohjelmassa kaupunginorkesterin etäkonsertit avasivat vuoden. Striimikonsertteja seurasi sekä ala- että yläkoulujen oppilaat. Mediapajat 7-luokille toteutettiin lähiopetukseen yhteistyössä Pohjois-Karjalan elokuvayhdistyksen kanssa. Kevään Taidemuseovierailuihin 6-luokkalaisten osallistuivat luokittain. Seutukirjaston 1-luokkalaisten Tervetuloa kirjastoon ohjaukset ja kirjavinkkaukset 4-luokkalaisten toteutettiin pääosin lähikäyntinä, mutta vinkkauksia toteutettiin myös etäyhteydellä kulloisenkin tilanteen mukaan. Syyskaudella kaupunginorkesterin muusikkovierailut 2-luokkiin voitiin toteuttaa lähivierailuina. Myös 3-luokkalaisten pääsivät Carelia-salille kokemaan Pekka ja susi -konsertin antia. Pohjois-Karjalan museon Menneisyyden tutkijat työpajoihin osallistuivat kaikki 5-luokkalaisten.

Ala- ja yläkoulujen oppilaille tarjottu Dokkino elokuvafestivaali toteutettiin verkossa ja palvelu saavutti hyvin osallistujia. Lisäksi kirjailija Esko-Pekka Tiitisen verkkomateriaali Hyvän tahdon tarina oli tarjolla koko vuoden ajan 1- ja 4-luokkien oppilaille. Lastenkulttuurikeskus osallistui Lukemisen ihmeellinen polku -hankkeen toteutukseen. Hankkeessa tuotettiin pedagogisia materiaaleja koulujen ja varhaiskasvatuksen henkilöstön käyttöön ja järjestettiin koulutusta. Lastenkulttuurikeskusten juhlapäivänä 15.5. toteutettiin Lasten lauantai verkkotapahtuma yhteistyössä Teatteri Traktorin kanssa.

Varhaiskasvatuksessa jatkettiin musiikkikasvattajien vierailuja päiväkodeilla. Musiikkia päivään -toimintaan osallistui henkilökuntaa ja lapsia yhdeksästä päiväkodista. Musiikkia päivään koulutus laajeni vuonna 2021 koskemaan myös perhepäivähoitajia ja ensimmäinen kaksipäiväinen kurssi järjestettiin marras-joulukuun vaihteessa. Eskarifestarit kokosivat koko ikäryhmän Lykynlammelle. Festarit toteutettiin teemalla Luovasti luonnossa yhteistyössä kansalaisopiston kanssa. Viiden päivän aikana eskarit osallistuivat yksiköittäin ohjelmalliseen tapahtumaan.

Kaupunginorkesteri

Kaupunginorkesterin toimintavuotta 2021 on väärittänyt huomattavasti maailmanlaajuinen koronapandemia. Kaupunginorkesteri konsertoi vuoden alusta lähtien, mutta keväällä 2021 asiakaskuntaa orkesteri tavoitti pääasiassa verkkokonserttien välityksellä. Koronapandemian takia joutui kevätkaudellaan tekemään jonkin verran muutoksia mm. ohjelmistoihin ja vieraileviin taiteilijoihin.

Joensuun oopperayhdistyksen kanssa toteutettu Lemmenjuoma-oopperasta toteutettiin tammi-kuussa ainoastaan harjoitusperiodi sekä striimattu konserttiversio. Ooppera toteutui loppujen lopuksi kesäkuussa 2021. Tuotanto siirrettiin koronaturvallisuutta silmällä pitäen kokonaan ulkotiloihin Utran Uittoareenalle. Oopperaa oli menestys ja sitä tultiin katsomaan ympäri Suomen - ainoastaan Itä-Suomessa sai kuulla elävää esitystä koko Suomessa tuona aikana.

Orkesteri osallistui ilmastoaiheisen hyväntekeväisyysmusiikkivideon toteuttamiseen. Orkesterimme äänitti Johanna Almarkin Yes, we all need hope –kappaleen orkesteriosuuden, ja muina videolla mukana olleina artisteina mainittakoon mm. Paula Vesala ja Paleface. Tallenne sai ensiesityksensä YK:n biodiversiteettipäivän aikoihin toukokuussa.

Alkuvuoden orkesteri oli lähestulkoon ainoastaan saavutettavissa verkon ja tallenteiden välityksellä. Saliin saatiin ottaa maksimissaan 20 kuulijaa, joka nousi toukokuussa 50 kuulijaan. Mm. maksullisuuden, lipun oston ja lipunmyyntitoimijan kautta saatujen konserttilinkkien saamisen hankaluuden vuoksi orkesteri tavoitti varsin niukalti kuulijoita verkossa. Kulttuurijohtajan päätöksellä muutimme konserttimme ilmaiseksi maaliskuun loppupuolelta alkaen.

Loppujen lopuksi verkkokonserttien kuulijoita on ollut ilahduttavasti ja erityisesti maakunnan kouluille Kulttuurin Virtaa varten tehdyt videotallenteet ovat tavoittaneet huomattavan suuren katselumäärän. Huomionarvoista on myös vain verkkokonserttina katsottavissa ollut Uuden vuoden konserttimme verkkolaitekatselumäärä: konserttia katsottiin 2560 laitteella ympäri maailmaa.

Lipunmyynti taas oli huomattavan rajoitettua koko kevätkauden ajan. Syksyn lipunmyynti oli konserttikohtaisesti vaihtelevaa ja konserttikävijämäärä laski. Näin ollen lipputulotavoite jää saavuttamatta. Toisaalta OKM on tukenut orkesteria huomattavilla koronatukipaketeilla, jotka vaikuttavat tulotavoitteen saavuttamiseen positiivisesti.

OKM:n korona-avustuksen turvin orkesteri valmisti pedagogisen materiaalin, orkesterin esittelyvideon, koulujen käyttöön osana musiikinopetusta. Video lähetettiin koulutusjohtaja Olli Kauppisen kautta kaikille Joensuun alakouluille joululahjaksi. Videota hyödynnetään myös vanhusten palveluissa ja orkesterin tekemässä muussa yleisötyössä. Videointi suoritettiin orkesterin OKM:n koronatuella hankituilla videotallentimilla ja editointi ostettiin Tornifilmi Oy:ltä.

Kaupunginorkesterilla on ollut 5 kantaesitystä kuluneena vuonna. Kantaesitysten suuri määrä on herättänyt positiivista huomiota ympäri Suomen. Lisäksi olemme toteuttaneet Taidetestaaja –konsertit ja yleisöksi saimme n. 1700 Pohjois-Karjalaista 8-luokkalaista. Toteutimme myös Kulttuurin Virran 3-luokkalaisten konsertit Carelia-salissa ja Kitee-salissa. Kiteen konserttia kuulemassa oli Nurmeksen koululaiset striimin välityksellä.

Seutukirjasto

Pandemia aiheutti kirjastoissa vuoden 2021 aikana kohtuullisen vähän varsinaisia rajoituksia. Oma-toimikirjastot olivat kevään ajan kiinni viikonloppuisin, asiakaspaikkoja oli jonkin verran vähemmän tarjolla riittävien turvaetäisyyksien mahdollistamiseksi ja pitkin vuotta osa tapahtuma- ja käyttäjäkoulutustoiminnasta tapahtui etäyhteyksin. Koko vuoden lainamäärät ovatkin melko lähellä ns. normaalia vuotta. Kirjastokäyntien määrä jäi kuitenkin normaalia pienemmäksi: tapahtumien vähäisyys ei vetänyt ihmisiä kirjastoihin ja yleinen varovaisuus näkyi tiloissa asiomisessa. Osa asioinneista siirtyi selvästi verkkoon. Käyntimäärien vähäisyyttä selittää myös pääkirjaston kesäinen remontti, joka sulki tilat odotettua pidemmäksi aikaa. Ylämyllyn kirjastokin oli kiinni kesällä uusiin tiloihin muuton vuoksi.

Pääkirjaston talotekniikkaremontissa kesällä asiakkaat ohjattiin muihin toimipisteisiin, mm. Nepenmäelle ja arkisin pääkirjaston pihalla iltapäivällä päivystäneeseen kirjastoautoon. Ylämyllyn kirjasto sai kokonaan uudet tilat koulun yhteyteen ja kirjastossa otettiin käyttöön omatoimimahdollisuus. Myös Polvijärvellä otettiin käyttöön omatoimimahdollisuus. Nepenmäen kirjaston omatoimiaukioloaika saatiin yhtenäistettyä muiden omatoimikirjastojen kanssa teknisen ratkaisun avulla. Kaikki seutukirjaston omatoimikirjastot ovat nyt auki kaikkina vuoden päivinä klo 7 – 21. Pyhäselän kirjasto luovutti osan tilastaan kaupungin asiointipisteelle ja Liperin kirjastoauto aloitti liikennöinnin ostopalveluna Heinäveden kunnan puolella. Karsikon kirjaston kalustamista suunniteltiin vuotta 2022 silmällä pitäen ja samalla osallistettiin asiakkaita suunnitteluun.

Uusina palveluina otettiin käyttöön verkkokirjaston chat ja kotimaisten e-aikakauslehtien palvelu eMagz. Molemmilla palveluilla pystyttiin tarjoamaan asiakkaille mahdollisuuksia kirjastoasiointiin ilman fyysistä tilaan tuleamista. AVI:n rahoittamassa Näkyy ja kuuluu -hankkeessa kehitettiin etätapahtumien ja -käyttäjäkoulutusten järjestämistä. Hankkeen myöstä saatiinkin hyvät valmiudet etätuotantoon ja paljon onnistuneita etätapahtumia ja etäkouluyhteistyön kokemuksia.

OPH:n rahoittamalla Lukutaito kuuluu kaikille -hankkeella toteutettiin lukutaitotapahtumia ja osallistuttiin kansallisen lukutaitostrategian valmisteluun. Hankkeessa kehitettiin myös nuorten lukuinnon kehittämiseen lukudiplomisovellusta, joka lanseerataan käyttöön alkuvuonna 2022.

Seutukirjastolla on työstetty vuoden 2021 aikana uutta organisoitumismallia. Seutukirjaston organisaatio uudistuu 1.1.2022 alkaen, mikä tarkoittaa pääsääntöisesti esimiesrakenteen muutoksia. Samalla kuitenkin seutukirjaston alueelle syntyy uusia tiimejä ja pääkirjaston tiimimalli päivittyy.

Alueellisen kehittämistehtävän koulutukset ja muu osaamisen kehittäminen toteutettiin koko vuoden pääasiassa etäjärjestelyin. Toive etäkoulutuksista on tullut vahvana Pohjois-Karjalan kirjastoista sekä pandemiatilanteen takia että joustavan osallistumisen mahdollistamiseksi. Uusia henkilöstön osaamisen kehittämisen ja hyvien käytänteiden jakamisen tapoja onkin syntynyt hyvin. Myös alueellisen kehittämistehtävän yhteisen tiedotuskanavan ja seutu- ja Vaarakirjastojen verkkokansioiden sisällön siirto Teams- ja Sharepoint-alustoille tuki osaamisen kehittämisen tavoitteita.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston kevätlukukausi 2021 tammi-huhtikuu välillä toimittiin etäopetuksessa aikuisten ja vanhempi-lapsiryhmien osalta, lasten ja nuorten ryhmien kokoontuessa normaalisti lähiopetuksessa kevätlukukauden ajan. Joensuun kaupungin valmiusjohtoryhmä linjasi 5.1.2021, että kaikki Joensuun seudun kansalaisopiston aikuisten ja vanhempi-lapsiryhmien lähiopetus keskeytetään

toistaiseksi Joensuun alueella kevään 2021 ajalta koronapandemiatilanteen vuoksi. Joensuun seudun kansalaisopiston neuvottelukunnassa 7.1.2021 linjattiin yhdessä sopimuskuntien kanssa, että lähiopetuksen keskeytystä sovelletaan koko kansalaisopiston toiminta-alueella (Joensuu, Kontio-lahti, Outokumpu, Polvijärvi, Liperi). Kevätlukukaudelle 2021 kursseja oli suunniteltu alkavaksi n. 1 422 kpl, joista etäopetukseen siirtyi 165 kurssia.

Keskeytystiedon jälkeen kansalaisopisto avasi etäkurssitoivekyselyn opiskelijoille, jossa opiskelijat saivat toivoa haluamiaan etäkursseja. Etäkursseja suunniteltiin jatkuvasti tarjontaan kevään 2021 aikana kysynnän ja toiveiden mukaan. Etäopetukseen suunnitelluista kursseista 90% perustettiin lähiopetuksen keskeytymisen jälkeen opiskelijoilta tulleen kysynnän ja toiveiden perusteella.

Kesälukukausi toukokuu-kesäkuun välillä päästiin toteuttamaan lähiopetuksena ulkona toimivien ryhmien osalta, osa aikuisten ryhmistä tarjottiin etäopetuksena asiakastoiveiden perusteella sekä lasten ryhmät ja leirit kokoontuvat normaalisti lähiopetuksena. Kesäkursseja käynnistyi 64 kpl, joista 10 kpl lasten leirejä eri puolilla kansalaisopiston toiminta-alueita.

Osallistujia kevät ja kesälukukaudella kansalaisopiston ryhmissä oli noin 42,5 % kevään 2020 osallistujamäärään verrattuna.

Kansalaisopiston syyslukukausi 2021 päästiin toteuttamaan lähiopetuksessa huomioiden OKM:n ja OPH:n, THL:n vapaalle sivistystyölle antamat turvallisuus- ja hygieniaohteistukset. Ohjeistuksissa todettiin muun muassa 2 metrin turvaväleistä lähiopetuksessa, jonka vuoksi käytössä olivat pienemmät ryhmäkoot sekä voimassa olevat muut hygieniä ja turvallisuus suositukset. Syksyn aikana osalle kursseista perustettiin mahdollisuuksien mukaan lisäryhmiä suuren kysynnän vuoksi, joka osittain selittyi pienemmällä ryhmäkoilla. Kansalaisopisto toteutti peruskurssitarjonnan ohella syksyn aikana 17 kpl kaikille avoimia ja ilmaisia yleisluentoja, jotka toteutettiin joko lähi-, hybridi- tai etäluentona.

Vuoden 2021 opiskelijamäärä on n. 14 500 opiskelija ja tunteja toteutui noin 29 900 tuntia. Lähiopetuksen keskeytys tammi-huhtikuun välillä kevätkaudella 2021, on suurin tekijä opetustuntien ja opiskelijamäärien pudotuksessa vuoden 2021 osalta.

Kansalaisopisto haki Opetushallitukselta III ylimääräistä avustusta vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttötalouteen poikkeusoloista aiheutuvien sekä maksullisen palvelutoiminnan tulomenetysten korvaamiseksi syksyllä 2021. Avustusta saatiin edellä mainittujen tulomenetyksien korvaamiseksi 28 000 euroa.

Kansalaisopistolla päättyi kesäkuun loppuun 2021 Kaveria ei jätetä -hanke, joka kohdentui tietoteknisten taitojen kohentamiseen hakevan toiminnan, tietoiskujen ja verkostoyhteistyön muodossa. Kansalaisopisto sai huhtikuussa 2020 opetushallitukselta 57 200 euron rahoituksen Osaava työnhakija hankkeelle, jonka tavoitteena oli kohentaa työttömien tietoteknisiä taitoja. Toimintaa ennätettiin pitää 3 kurssin verran syyslukukaudella 2020, mutta hanketyö oli pysähdyksissä kevätlukukauden 2021 ajan osallistujien puuttumisen vuoksi. Hankekurssseja pyrittiin jatkamaan elokuussa 2021 kevään toimintakatkon jälkeen yhteistyössä työllisyyspalveluiden kanssa, mutta opiskelijoiden hankinta ja motivointi osoittautui haasteeksi ja hanke päätettiin keskeyttää vuoden 2021 loppuun usean kurssin peruunnuttua opiskelijoiden puuttumisen vuoksi.

Kansalaisopisto kysyy kurssitoiveita ja asiakaspalautteita jokaisen lukukauden suunnittelun pohjaksi.

Koronapandemiasta huolimatta uutta opetustarjontaa kehitetään jatkuvasti opiskelijapalautteiden ja kurssitoiveiden perusteella peruskurssitarjonnan ylläpidon sekä muun kehittämistyön ohella. Kevätlukukaudelta kerättiin palautteita niin etäopetukseen siirtyneiltä kuin etäopetukseen suoraan suunnitelluilta ryhmiltä. Palautteiden mukaan kansalaisopiston etäopetusjärjestelyihin oltiin tyytyväisiä (ka. 4,6, erinomainen = 5) ja palautteissa toivottiin etäopetuksen jatkuvan osana kansalaisopiston kurssitarjontaa myös tulevaisuudessa. Syksyn asiakaspalautteisiin saatiin noin 1900 vastausta, joiden mukaan kansalaisopiston opetustoimintaan oltiin tyytyväisiä myös syyslukukauden osalta (ka. 4,6, erinomainen = 5). Kevätkauden 2022 suunnittelua varten kansalaisopisto pyysi kaikille avoimella kyselylomakkeella opiskelijoiden kurssitoiveita, johon vastauksia tuli 260 kpl ja joiden pohjalta kurssitarjontaa edelleen kehitetään vuoden 2022 aikana vastaten alueelliseen ja paikallisiin sivistys- ja harrastustarpeisiin.

Museot

Vuonna 2020 alkanut maailmanlaajuinen koronapandemiatilanne vaikutti edelleen Joensuun museoiden vuoden 2021 toimintaan. Kaikesta huolimatta Joensuun museot voitiin pitää avoinna, mutta koronatilanteesta johtuen museoiden kävijämäärät eivät yltäneet normaaleihin lukemiin. Kävijämäärä, 29 581, on kuitenkin suurempi kuin edellisenä vuonna. Joensuun Bunkkerimuseo pidettiin kesällä avoinna kuukauden ajan. Avoinna pito toteutettiin uudella konseptilla paikallisten maanpuolustusjärjestöjen vastatessa museon opastuksesta vuoroviikoin. Uudesta formaatista saatiin asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta myönteistä palautetta.

Joensuun taidemuseo Onnissa avattiin vuoden alussa ”Kultaiset kuukautiset ja jumalainen maa – Jasmin Anoschkin ja Soili Talja”. Kesän vaihtuvana näyttelynä oli edelliseltä kesältä siirretty ”Henkien tarkkailijat Camilla Vuorenmaan” näyttely ja syksyllä esiteltiin kuvataiteilija Jukka Hautamäen mediataideoksia ”Ihmiskäsityksiä” -näyttelyssä, johon oli koottu teoksia myös omista kokoelmista. Onnin kolmannessa kerroksessa avattiin uusittu käytävänäyttely sekä studiossa Kiinan taiteen -näyttely. Tilakeskus pintaremontoi taidemuseon toisen kerroksen käytävän, ja sinnekin koottiin uusi näyttely kokoelmateoksista.

Pohjois-Karjalan museo Hilmassa vuoden avasi ”Nuoruus” -näyttely, kesällä esiteltiin ”Suomen itä valokuvissa”, syyskuussa avattiin sanomalehti Karjalaisen graafikko Heikki Kotilaisen ”Sivusilmällä” -näyttely ja marraskuussa tontut olivat rakennuspuuhissa.

Alkuvuodesta ei kummassakaan museossa järjestetty näyttelyihin liittyvää oheisohjelmaa. Koronatilanteen rauhoittua alettiin kesällä järjestää avoimia yleisöopastuksia molemmissa museoissa.

Hilmassa otettiin käyttöön Profium sense Oy:n Kokko – kokoelmanhallintajärjestelmä maaliskuussa. Museon kuva-arkisto oli järjestelmänvaihdon takia alkuvuoden suljettuna. Hilman esinekokoelmaan kuuluu noin 28 800 esinettä, joista on luetteloitu kokoelmanhallintajärjestelmään noin 82 %. Kuva-arkistossa oli vuoden lopussa noin 207 600 kuvaa, joista on luetteloitu 20,9 % ja digitoitu 24,6 %. Onnin taidemuseon kokoelmaan kuului vuoden lopussa 5248 ja Joensuun kaupungin taidekokoelmaan 1242 teosta.

Kulttuuriympäristöön liittyviä viranomaislausuntoja on vuoden 2021 loppuun mennessä annettu 489, näistä 370 liittyi arkeologiaan, 33 rakennuslupa-asioihin ja yhteisiä lausuntoja oli 86. Lausuntojen lukumäärä lisääntyi merkittävästi edellisestä vuodesta, sillä vuonna 2020 annettiin lausuntoja yhteensä 316.

Karelia CBC rahoitusta saaneissa hankkeissa jouduttiin hankkeiden päätösseminaarit ja kaikki yhteydenpito hoitamaan virtuaalisesti. Museums in focus -hankkeen näkyvimmat tuotokset, äänioppaat, julkaistiin heinäkuussa. Äänioppaiden avulla esitellään bunkkerimuseo, Hilma ja Onni suomeksi, englanniksi, venäjäksi ja mandariinikiinaksi. Äänioppaista on saatu positiivista palautetta. InteractiveHistory -hankkeen toiminnot toteutettiin vuoden 2020 aikana, mutta hankkeen päätös siirtyi vuodelle 2021.

Kansallista rahoitusta saaneita hankkeita museoilla oli Korona-hankkeet (2,3) sekä Finna museot Joensuussa. Hankkeiden avulla tehtiin museo-objektien luettelointia ja digitointia sekä Kulttuurin virtaan opetuspaketti taidemuseoon. Joensuun museot saivat Museovirastolta avustuksen ”Osallisuutta ja etsivää kulttuuriperintötyötä -hankkeeseen, joka toteutetaan vuoden 2022 aikana. Kaupungintalosta museoksi – hanketta työstettiin eri työryhmien kanssa koko vuoden ajan. Tammikuussa valmisteltiin Erä- ja luontokulttuurimuseon hanketta, mutta valitettavasti Joensuun suunnitelma ei päässyt toiselle kierrokselle.

Museoilla on vuoden aikana kehitetty tiimityöskentelyä. Asiantuntijoiden tehtävien mukaan on luotu alva-, kokoelma- sekä näyttely- ja yleisötyön tiimit, joissa käsitellään alakohtaisia teemoja ja kehitetään yhteistyötä.

Konservatorio

Konservatorion vuosi pystyttiin viemään läpi lähiopetuksessa. Ainoa merkittävä koronapandemian vaikutus oli se, että kevätlukukaudella konsertit jouduttiin järjestämään ilman yleisöä. Tämän johdosta konservatoriolle rakennettiin toimiva striimausjärjestelmä ja kaikki konsertit pystyttiin lähettämään kuulijoille striimattuna. Striimeillä oli ilahduttavan paljon kuulijoita ja striimauksia on tarkoitus jatkaa myös tulevaisuudessa isompien konserttien osalta, vaikka yleisö pääsee paikalle. Kevätlukukauden aikana striimeillä oli yhteensä yli 20 000 katsomiskertaa, syyslukukaudella kuulijoita oli konserteissa paikan päällä n. 3000 henkilöä. Musiikkiopiston ja ammatillisen koulutuksen hakijamäärät pysyivät ennallaan koronapandemiatilanteesta huolimatta, mikä on erittäin tärkeä asia jatkuvuuden kannalta.

Normaalista konserttitoiminnasta nostettavia merkittäviä tapahtumia vuoden aikana oli useita. Kaupunginorkesterin järjestämällä Musiikkitalvi-festivaalilla konservatorio oli mukana neljän konsertin verran. Kevätlukukauden koko taloa koskeva projekti oli Biisinikkari-hanke, jossa sävellyskilpailun kautta toteutettiin 14 kappaleen cd-levy. Kappaleet sovitettiin ja esitettiin konservatorion ammattiotopiskelijoiden toimesta ja äänitykset tehtiin konservatorion ääniteknikon toimesta. Lopputulos onnistui erinomaisesti ja se tarjosi ainutlaatuisen pedagogisen kokemuksen laajalle joukolle opiskelijoita. Biisinikkari toteutettiin Otsakorven säätiön rahoituksella. Syksyn suuri tapahtuma oli yhteiskonsertti Joensuun kaupunginorkesterin kanssa. Konsertin kapellimestarina oli kaupunginorkesterin taiteellinen johtaja Eero Lehtimäki ja ohjelmassa L. Madetojan Shakkipeli-alkusoitto, J. Sibeliuksen viulukonsertto ja P. Tsaiikovskin 5. Sinfonia. Ohjelma oli erittäin kunnianhimoinen ja lopputulos onnistui loistavasti.

Marraskuussa 2021 valmistunut uusi konservatoriorakennus työllisti paljon erityisesti konservatorion hallintohenkilökuntaa. Kevätlukukaudella keskiössä oli rakennussuunnitelmien viimeistely sekä kaluste- ja muiden investointien valmistelu. Syyslukukauden aikana toteutettiin tilojen kalustaminen

sekä av-laitteiston ja muiden hankintojen asennukset. Uudet tilat vaativat myös muutoksia opetusjärjestelyihin ja nämä toimenpiteet valmisteltiin syyslukukauden aikana.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

Yhteiset palvelut	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Kulttuuritapahtumat				
Järjestettyjen tapahtumien lkm	9	55	15	155
Järjestettyjen tapahtumien kävijämäärä	7 500	30 000	10 000	17785
Kulttuuriavustukset				
Myönnetyt avustukset kpl	88	80	80	75
Avustukset yhteensä	-156 438	-191 000	-191 000	-186 421
Lastenkulttuurikeskus				
Järjestettyjen tapahtumien lukumäärä	178	220	220	212
Järjestettyihin tapahtumiin osallistujat	7 632	7 000	7 000	6 452
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	8	0	4	9
Toimintatulot	32 354	39 000	25 000	62 376
Toimintamenot	-567 888	-665 000	-682 500	-679 053
Toimintakate	-535 534	-626 000	-657 500	-616 677

Museot	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Pohjois-Karjalan museo				
Kävijöiden lkm	9 184	25 000	15 000	18 516
- joista koululaisia ja opiskelijoita lkm	1 551	3 000	1 500	3 071
Tapahtumat (työpajat, opastukset jne)	75	100	15	133
Tapahtumat, osallistujat	1 464	3 000	1 000	2 784
Taidemuseo				
Kävijöiden lkm	9 602	18 000	10 000	11 065
- joista koululaisia ja opiskelijoita lkm	1 707	3 000	1 000	1 608
Tapahtumien määrä	51	1 000	20	80
Tapahtumiin osallistujat	924	3 000	1 000	1 352
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	22	19	19	20
Toimintatulot	70 217	149 000	110 000	100 386
Toimintamenot	-1 573 103	-1 658 000	-1 716 700	-1 764 124
Toimintakate	-1 502 886	-1 509 000	-1 606 700	-1 663 738

Kaupunginorkesteri	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Orkesterin tapahtumat				
Konserttien lkm ("isot" konsertit)	24	36	29	48
Esiintymiset pienryhmäkokoontamisissa, lkm	33	20	160	153
Yleisötyö ja avoimet kenraalit	52	45	30	42
Myytyjen lippujen lkm	5 561	12 500	4 053	3 364
Kuulijoiden lkm	21 821	40 000	25 000	27 294
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	42	45	44	40
Toimintatulot	185 852	304 000	241 800	288 444
Toimintamenot	-1 975 985	-2 328 000	-2 389 400	-2 481 813
Toimintakate	-1 790 133	-2 024 000	-2 147 600	-2 193 370

Joensuun seutukirjasto	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Seutukirjasto				
Lainat lkm	1 769 257	2 150 000	2 100 000	2 104 073
Aukiolotunnit	35 078	42 000	49 000	55 572
Käynnit lkm	805 432	1 050 000	900 000	845 690
Verkkokäyntien lkm	686 610	500 000	700 000	761 590
Tapahtumat	453	1 700	700	295
Käyttäjäkoulutus	349	650	500	545
Aineistohankinnat €/asukas	6	6	6	6
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	87	83	83	87
Toimintatulot	1 595 966	1 716 000	1 779 500	1 731 927
Toimintamenot	-5 467 200	-5 780 000	-5 835 900	-5 742 082
Toimintakate	-3 871 234	-4 064 000	-4 056 400	-4 010 154

Konservatorio	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Musiikkiopisto				
Opiskelijat yhteensä	936	950	950	952
- musiikkiopistotasoa	535	540	540	547
- varhaisiän musiikkikasvatus	369	380	380	365
- avoin osasto	32	30	30	40
Musiikkiopiston opetustunnit	25921	26000	26 000	26796
Avoimen osaston opetustunnit	717	700	700	847
Musiikin ammatillinen koulutus				
Opiskelijat	70	60	60	65
Konserttien/tapahtumien lkm	77	220	220	135
Konserttien/tapahtumien kuulijamäärä	4217	18000	18 000	19374
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	46	57	57	45
Toimintatulot	481 771	495 000	479 300	474 617
Toimintamenot	-2 994 326	-3 280 000	-3 252 000	-3 275 743
Toimintakate	-2 512 555	-2 785 000	-2 772 700	-2 801 126

Joensuun seudun kansalaisopisto	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Vapaa sivistystyö				
Vapaa sivistystyö, opiskelija	21 480	23 500	15 500	14 535
opetustunnit	34 742	45 000	28 000	29 662
Joensuun opetustunnit, joista	24 313	30 500	21 500	20 791
Lapset ja nuoret	4 138	6 000	5 400	4 938
Kuvataide	2 035	2 300	1 300	1 417
Teatteri, sirkus ja ilmaisu	703	900	560	428
Kirjallisuus ja kirjoittaminen	493	400	400	581
Musiikki	2 709	3 450	3 050	2 928
Tieto- ja viestintätekniikka	1 060	950	620	551
Kielet	4 039	4 700	3 600	3 364
Kädentaidot ja muotoilu	2 671	3 200	1 600	1 470
Hyvinvointi, kauneus ja terveys	327	250	150	209
Puutarha, luonto ja koti	709	600	300	205
Ruoka		650	250	247
Liikunta ja tanssi	5 091	7 050	4 220	3 887
Muu koulutus	188	50	50	193
Maksullinen palvelutoiminta	150	0	0	373
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	19	58	19	16
Toimintatulot	1 627 756	1 847 000	1 247 500	1 170 244
Toimintamenot	-3 296 928	-3 918 000	-3 208 200	-2 999 220
Toimintakate	-1 669 172	-2 071 000	-1 960 700	-1 828 976

Kulttuuripalvelut yhteensä	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Toimintatulot	3 993 916	4 550 000	3 883 100	3 827 994
Toimintamenot	-15 875 430	-17 629 000	-17 084 700	-16 942 034
Toimintakate	-11 881 514	-13 079 000	-13 201 600	-13 114 041

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	4 550 000	-666 900	3 883 100	3 827 994	-55 106
Toimintakulut	-17 629 000	544 300	-17 084 700	-16 942 034	142 666
Toimintakate	-13 079 000	-122 600	-13 201 600	-13 114 041	87 560

690 Liikuntapalvelut

Tilivelvollinen: liikuntajohtaja Timo Heinonen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Liikuntapalvelujen kokonaisuus muodostuu liikuntapalvelujen hallinnosta, seuroille jaettavista avustuksista, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, kaupungin ylläpitämistä sisä- ja ulkoliikuntapaikoista, Joensuu Areenasta, Joensuun Urheiluakatemiasta sekä yhteistyössä Liperin kunnan kanssa ylläpidettävästä Pärnävaaran Urheilukeskuksesta. Vuoden 2021 lopulla Pärnävaaran Urheilukeskuksen ylläpito siirtyi Liperille. Ohjattuja ryhmiä järjestetään yhteistyössä Joensuun seudun Kansalaisopiston kanssa.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Liikuntapalvelujen vuotta 2021 varjosti koronapandemia, mikä näkyi toisaalta lisääntyneenä ulkoliikuntapaikkojen käyttönä ja toisaalta sisäliikuntaa ja tapahtumia koskevin rajoituksina. Talviliikunnan näkökulmasta vuosi oli hyvä. Talvikaudella 2020 - 2021 lunta oli paljon ja hiihto-olosuhteet jatkuivat pitkälle kevääseen. Vastaavasti seuraava kausi käynnistyi aikaisin, kun pysyvä lumi satoi jo marraskuussa ja kentät ja ladut saatiin auki poikkeuksellisen aikaisin.

Sisäliikuntapaikat sekä ohjatun toiminnan osalta myös ulkoliikuntapaikat olivat koronapandemian vuoksi noin kaksi kuukautta alkuvuodesta suljettuna. Sulku koski aikuisten ryhmäliikuntaa (pl. ammattiturheilu) sekä kuntosaleja. Koronapandemiarajoitukset helpottivat alkukesällä, mutta koronatilanteen pahentuessa rajoituksia jouduttiin tiukentamaan marraskuussa.

Koronapandemia ja sen mukanaan tuomat rajoitukset heijastuivat myös uimahallien ja Joensuu Areenan kävijämääriin. Uimahalleissa oli normaalia vuotta vähemmän kävijöitä ja Areenalla oli tapahtumia normaalivuoteen verraten vähän. Toukokuulle siirretyt vanhojen tanssit tanssittiin tyhjiille katsomoille. Ensimmäiset yleisötapahtumat järjestettiin lokakuussa, tuolloinkin normaalia suppeammilla kävijämäärillä. Myös loppuvuotta leimasi siirtyneet ja peruuntuneet tapahtumat.

Koronapandemiarajoitukset vaikuttivat myös Joensuun seudun kansalaisopiston kanssa toteutettaviin yhteistyöryhmiin. Kevään 2021 kurssit toteutettiin täysin etänä, syksyllä palattiin lähiopetukseen.

Enon jäähalli siirtyi alkukeväästä 2021 kokonaisuudessaan kaupungin omistukseen ja ylläpitoon. Jäähallin toimintaan omistajavaihdoksella ei ollut vaikutusta.

Liperin kunta ja Joensuun kaupunki sopivat syksyllä 2021 Pärnävaaran urheilukeskuksen kaupasta. Kaupassa kaupunki myi urheilukeskuksen kiinteistöt ja omistamiaan maa-alueita. Lisäksi sovittiin, että Liperin kunta ottaa kokonaisuutena vastattavakseen kaiken Pärnävaaran urheilukeskuksen toimintaan liittyvän ylläpidon.

Syksyllä kaupunki laittoi myyntiin myös Lykynlammen hiihtomajan. Maanvuokrasopimuksen ehtoihin kirjattiin, että maa-alue vuokrataan hyvinvointia edistävään ja vapaa-ajan virkistystoimintaa tukevaa palvelutoimintaa varten.

Liikuntapaikkarakentamisen osalta vuoden 2021 merkittäviä hankkeita olivat Motonet Areena, Hammaslahden urheilukentän peruskorjaus sekä Mehtimäen tekonurmen siirtäminen Koillispuistoon. Lisäksi Lykynlammen ulkoilukeskukseen rakennettiin esteetön kotalaavualue. Alueen rakentamiseen saatiin Uudenmaan ELY-keskuksen myöntämää ja lähivirkistysalueiden kunnostamiseen ja kehittämiseen tarkoitettua avustusta. Kyseistä avustusta haettiin ja saatiin yhdessä Kontiolahden kunnan kanssa.

Syksyllä 2020 käyttöön otettua Abloy OS:n uutta lukitusjärjestelmää laajennettiin muutama koulun yhteydessä olevaan liikuntasaliin sekä urheilutalolle. Järjestelmässä olleiden ongelmien vuoksi käyttöönottoa ei saatu laajennettua kaikkiin liikuntapalvelujen hallinnoimiin sisäliikuntatiloihin.

Maaseudun kuntosaleihin tehtiin laitteiden inventointi kesän ja syksyn 2021 aikana. Inventoinnin tuloksena päivitettiin kuntosalien varustustietoja, esteettömyystietoja sekä kunnostus- ja uudentamistarpeita. Päivitetyt varustus- ja esteettömyystiedot ovat nähtävissä myös liikuntapalvelujen nettisivuilla sekä sähköisessä Tilava-varausjärjestelmässä.

Elokuussa 2021 liikuntapalveluissa otettiin käyttöön EU:n vammaiskortti. Samalla lopetettiin uusien vammaisavustajakorttien myöntäminen. Lisätietoa liikuntapalveluissa voimassa olevista korteista on luettavissa osoitteesta www.joensuu.fi/vammaiskortti.

Erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille liikuntaharrastusta etsivää Valtti-ohjelmaa jatkettiin yhteistyössä Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa. Joensuussa ohjelmaan mukaan voivat hakea 6–29-vuotiaat.

Vuoden 2021 aikana Tilava-verkkokaupan tuotevalikoimaa laajennettiin useille tuotteilla. Uimahallissa pidettävien uimakoulujen, maaseudun kuntosalikorttien sekä Vekaruksen varaustuvan maksujen lisäksi verkkokaupasta voi nyt maksaa myös maaseutualueen liikuntasalikortin ja seniorikortin, rantauimakoulupaikan sekä Joensuu Areenan kertalipun.

Vuoden 2021 aikana toteutettiin kaksi liikuntapalvelujen toiminnan ja kehittämisen näkökulmasta merkittävää kyselyä. Alkuvuonna toteutetulla liikunta-aktiivisuuskyselyllä kerättiin tietoa kuntalaisten liikunta-aktiivisuudesta. Kyseinen kysely toteutettiin yhteistyössä Pohjois-Karjalan Liikunta ry:n sekä muiden Pohjois-Karjalan kuntien kanssa. Kyselyyn vastasi yhteensä 2090 kuntalaista.

Loppuvuonna toteutetulla liikuntapaikkakyselyllä tarkasteltiin liikuntapaikkojen käyttöä, liikuntapaikkoihin liittyviä kunnostus- ja uudisrakennustoiveita sekä liikuntapalveluista viestimistä. Liikuntapaikkakyselyyn saatiin yhteensä 1590 vastausta. Kyselyn tuloksia tullaan käsittelemään mm. kaupungin liikuntapaikka- ja lähiliikuntatyöryhmissä sekä kulttuuri- ja liikuntalautakunnassa vuoden 2022 aikana.

Yhden väli vuoden jälkeen kesällä 2021 uimakouluja toteutettiin rantojen lisäksi myös uimahalleissa. Rantauimakouluja järjestettiin Kiihtelysvaarassa, Tuupovaarassa, Enossa ja Pyhäselässä. Uimahallien ja –rantojen uimakouluihin osallistui yhteensä 286 lasta.

Ohjaaja-avustuksia seurat hakivat aiempia vuosia vähemmän. Koko vuoden aikana avustuksia myönnettiin yhteensä 46 eri seuralle tai jaostolle.

Joensuun Urheiluakatemiaalle vuosi 2021 oli uuden menestyssuunnitelman (2021–2024) ensimmäinen toimeenpanovuosi. Vuoden keskeisiä tuloksia olivat: 1) Lyseon peruskoululle urheiluyläkou-lustatuksen myöntäminen ja seuravalmennuksen aloittaminen 8. luokkalaisille, 2) asiantuntijatoimin-nan liittäminen kärkeilajien (uinti, pesäpallo, yleisurheilu, ampumahiihto) valmennusprosesseihin, 3) asiantuntijatoiminnan ja valmennuksen koordinaation kehittäminen ja vastuuhenkilöiden nimeämi-nen ja 4) Karelia AMK:n fysioterapiaopiskelijoiden työharjoittelujen nivominen osaksi urheiluakate-mia- ja seuratoimintaa.

Vuoden 2021 liikuttajaksi Kulttuuri- ja liikuntalautakunta valitsi Joensuun Tanssiopisto ry:n. Peruste-luissa todettiin muun muassa että Joensuun Tanssiopisto tarjoaa taiteen perusopetusta, joka on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää taiteen opetusta perustuen opetussuunnitelmaan. Opistolla voi myös harrastaa tanssia monipuolisesti 3-vuotiaasta aikuisiin kehittyen eri tanssilajeissa.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

Yhteiset palvelut	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Avustukset				
Tuettujen seurojen/järjestöjen määrä	46	55	55	46
Avustukset yhteensä (brutto)	-220 499	-220 500	-220 500	-220 390
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen				
Ohjattuun toimintaan osallistuneiden lukum.	1 171	1 200	1 200	790
Seniorikorttikäynnit uimahalleissa	27 693	40 000	25 000	26 588
Urheiluakatemia				
Opiskelijoiden lkm	343	450	450	470
Toimintatulot	282 052	276 600	276 600	275 330
Toimintamenot	-1 101 978	-1 055 900	-1 055 900	-1 070 361
Toimintakate	-819 926	-779 300	-779 300	-795 031

Sisäliikuntapaikat	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Uimahallit				
Käynnit lkm	178 977	250 000	140 000	144 246
Toimintatulot	615 138	1 173 900	473 900	544 152
Toimintamenot	-3 114 741	-3 259 500	-3 259 500	-3 171 049
Toimintakate	-2 499 603	-2 085 600	-2 785 600	-2 626 897

Mehtimäen urheilukeskus	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Joensuun Areena				
Tapahtumien lkm	47	82	69	73
Tapahtumakäyttö vrk	12	33	16	13
Liikuntakäyttö vrk	274	320	337	341
Suljettu vrk	80	12	12	12
Kokonaiskävijämäärä	164 976	300 000	276 168	192 579
Jäähallit				
Käyttöaste %	44 %	80 %	50 %	48 %
Toimintatulot	427 349	635 300	435 300	484 282
Toimintamenot	-4 808 565	-4 938 000	-5 038 000	-5 203 595
Toimintakate	-4 381 216	-4 302 700	-4 602 700	-4 719 313

Maaseutualueiden ulko- ja sisäliikuntapaikat	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Toimintatulot	66 653	92 200	92 200	52 130
Toimintamenot	-1 354 618	-1 646 600	-1 696 600	-1 567 278
Toimintakate	-1 287 965	-1 554 400	-1 604 400	-1 515 148

Liikuntapalvelut yhteensä	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	70	69	69	71
Toimintatulot	1 391 192	2 178 000	1 278 000	1 355 895
Toimintamenot	-10 379 902	-10 900 000	-11 050 000	-11 012 283
Toimintakate	-8 988 710	-8 722 000	-9 772 000	-9 656 388

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	2 178 000	-900 000	1 278 000	1 355 895	77 895
Toimintakulut	-10 900 000	-150 000	-11 050 000	-11 012 283	37 717
Toimintakate	-8 722 000	-1 050 000	-9 772 000	-9 656 388	115 612

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta yhteensä

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	6 728 000	-1 566 900	5 161 100	5 183 889	22 789
Toimintakulut	-28 529 000	394 300	-28 134 700	-27 954 317	180 383
Toimintakate	-21 801 000	-1 172 600	-22 973 600	-22 770 429	203 172

Kaupunkiympäristön toimiala

Tilivelvollinen: kaupunkiympäristöjohtaja Ari Varonen

Toimialan toiminnan kuvaus

Toimialan keskeisiä tehtäviä on huolehtia kaupungin toimitila-, maa- ja infraomaisuudesta, vastata tilojen ja kaupunkiympäristön käytettävyydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä sekä edistää toimillaan kaupungin kehittämistä. Toimiala tuottaa myös kaupungin sisäisiä kiinteistöpalveluita, katu- ja puistojen- ja metsienhoitopalveluita sekä logistiikka- ja rakentamispalveluita ja vastaa maankäyttö- ja rakennuslain ja ympäristönsuojelulain perusteella kunnalle kuuluvista lupa- ja valvontatehtävistä sekä jätelain mukaisista kunnalle kuuluvista jätehuollon viranomaistehtävistä.

Kaupunkiympäristön toimialalla kaupungin keskeisiä, päättyneen valtuustokauden strategisia teemoja on edistetty toteuttamalla mm. symmetrisen kaupungin toimeenpanosuunnitelmaa, ilmasto-ohjelmaa, turvallisuussuunnitelmaa ja kansalaisten osallistumismahdollisuuksien edistämistä sekä huolehtimalla omaisuuden kunnosta ja tonttutuotannon aktiivisesta kehittämisestä. Toiminnan kehittämisessä keskeistä on myös oman toiminnan kehittäminen vastaamaan paremmin kestävän talouden ja yhdessä tekemisen tavoitteita sekä uuden teknologian hyödyntämistä.

Kaupunkirakennepalvelujen ja tilakeskuksen investointiohjelmilla varmistetaan toiminnan edellytykset ja toteutetaan strategiassa nimettyjä kaupungin omia hankkeita.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Vuoden 2021 toimintaa ohjasivat Joensuun konsernistrategia ja kaupunkiympäristötoimialan strategian joulukuussa 2017 hyväksytty ja lokakuussa 2019 päivitetty toimeenpano-ohjelma. Uusi konsernistrategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa marraskuussa, joten se ei vielä ehtinyt vaikuttaa toimintaa ohjaavasti. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on aiempien vuosien tapaan raportoitu säännöllisesti toimielimille ja keskeiset toiminnalliset tavoitteet on toimialalla pääosin saavutettu.

Vuonna 2021 merkittävin toiminnallinen muutos oli tilakeskuksen siirtyminen kaupunkirakennelautakunnan alaisuuteen, millä pyritään parantamaan tilakeskuksen toimielintasoista ohjausta. Toimialalla tapahtuneissa henkilöstömuutoksissa on erityisesti asiantuntijatehtäviin ollut haastavaa saada päteviä ammattilaisia ja hakuajkoja on jouduttu jatkamaan.

Koronaviruspandemian vaikutukset näkyivät edelleen toimialalla, lähinnä joukkoliikenteessä, missä matkustajamäärät nousivat noin 12 % edellisen vuoden romahduksesta, mutta toipuminen on ollut hidasta, sillä määrät jäivät noin 13 % talousarviotavoitteesta. Pysäköinninvalvonnassa koronan välillisenä vaikutuksena tapahtunut liikkumisen vähentyminen näkyi vielä jonkin verran, sillä pysäköintivirhemaksujen määrä jäi noin 6 % vuoden 2019 toteutumaa pienemmäksi, mutta lisääntyi noin 11 % vuoden 2020 määrään verrattuna.

Symmetrisen kaupungin kehittäminen jatkui edelleen suunnitelmallisesti. Joensuun ratapihan kunnostustyöt etenivät, Asemanaukion viimeistelytyöt valmistuivat ja Asemanseudulla sijaitsevan asuntokorttelin asemakaavamuutos valmistui. Green Park alueen liikenneverkon kehittäminen jatkui ja hankkeeseen saatiin Euroopan aluekehitysrahaston tukea.

Green Park alueen lisäksi eri valtionviranomaistahojen rahoitusta saatiin Mehtimäkihalliin, Hammaslahden yleisurheilukenttään, Koillispuiston tekonurmen uusintaan, Kuhasalon lähivirkistysalueen kehittämiseen, Siltakadun pyörätiehen, Kauppakadun pyöräkatuun ja Karsikonrannan pyörätiehen.

Asuntorakentaminen Joensuussa väheni edelleen merkittävästi aiempiin huippuvuosiin verrattuna. Vuonna 2021 valmistui yhteensä 401 asuntoa, mikä on 173 asuntoa vähemmän kuin vuonna 2020 ja 544 vähemmän kuin vuonna 2019 ja on jo 2000-luvun pitkäaikaista keskiarvoa pienempi. Myönnettyjen rakennuslupien määrä oli noin 8 % edellisvuotta pienempi, mikä kuvastanee sitä, että rakentamisen määrä tulee säilymään tulevana vuonna suunnilleen vuoden 2021 tasolla. Väestökehitys jatkui tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan hyvinkin positiivisena (+ 327 asukasta) ja syntyvyys oli toisen vuoden ajan kasvussa, sillä vuonna 2021 syntyneiden määrä oli 613, mikä on 15 enemmän kuin vuonna 2020 ja 57 enemmän kuin vuonna 2019.

Sähköisten palveluiden kehittämisessä käynnistettiin toimialan sähköisen arkistoinnin kehittämisprojekti ja otettiin ensi askeleet robotiikan avulla tehtävässä laskujen käsittelyssä.

Ilmasto-ohjelman määrätietoinen toteuttaminen toimialalla jatkui. Ympäristönsuojelussa käynnissä olleet Ilmastokorttelit hanke ja Kokeileva kaupunkiseutu Joensuu (etätyö) hanke päättyivät. Ilmastokumppanuuden kehittämishanke käynnistyi ja se kestää lokakuun 2022 loppuun saakka.

Tilakeskuksen ja kaupunkirakennepalveluiden investoinnit ovat tukeneet kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamista. Toimitilainvestoinneista merkittävimmät hankkeet olivat Karsikon alakoulu ja Mehtimäkihalli. Toimitilainvestointeja toteutettiin yhteensä noin 14,1 milj. eurolla ja yhdyskuntatekniikan nettoinvestoinnit olivat noin 12,4 milj. euroa. Kaupunkirakennepalveluiden kehittämishankkeista merkittävimmät hankkeet olivat Haapajoen ja Multimäen asuinalueiden katuverkon rakentaminen, Rantakylän torin kehittäminen, Tiaisenkadun peruskorjaus, Koillispuiston pallokentän ja Hammaslahden urheilukentän peruskorjaukset ja Koulukadun ja Kauppakadun peruskorjaukset.

Joensuun Vesi -liikelaitos tekee oman erillistilinpäätöksen.

Koko toimialan talous toteutui talousarviota paremmin. Koska toimiala jakautuu usean toimielimen alle, on myös tarkemmat tiedot talouden toteutumisesta luettavissa toimielinakohtaisista raporteista

Kaupunkirakennelautakunta

Tilivelvollinen: kaupunkiympäristöjohtaja Ari Varonen

Toimielimen toiminnan kuvaus

Kaupunkirakennepalveluista ja tilakeskuksesta vastaava toimielin on kaupunkirakennelautakunta. Kaupunkirakennelautakunta järjestää tekniset palvelut ja siinä tarkoituksessa huolehtii mm. maankäyttö- ja rakennuslain, kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain, kiinteistönmuodostamislain, kiinteistörekisterilain, lunastuslain, maantielain, tieliikennelain sekä joukkoliikennettä koskevien säännösten mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä lukuun ottamatta muille toimielimille ja viranomaisille säädettyjä ja määrättyjä tehtäviä. Kaupunkirakennepalvelujen keskeisimpiä tehtäviä ovat kaavojen valmistelu ja tonttien luovutus sekä vastuu maa- ja vesialueiden, katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden hallinnasta, suunnittelusta, rakentamisesta ja

kunnossapidosta. Tilakeskuksen tehtävänä on hankkia kaupunkikonsernille tarkoituksenmukaiset toimitilat ja niiden käyttäjien tarvitsemat kiinteistö- ja muut tilapalvelut.

Lautakunnan alainen seudullinen joukkoliikennejaosto vastaa joukkoliikennelain tarkoittaman toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä Joensuun, Kontiolahden ja Liperin alueella.

Kaupunkirakennelautakunnan toimintaa ohjaavat strategia ja siitä johdetut tavoitteet, maapoliittinen ohjelma ja maankäytön toteutusohjelma (MATO- ohjelma 2030).

Katsaus toimintavuoteen 2021

Kaupunkirakennelautakunnan toimintakate toteutui kokonaisuutena noin 3,1 milj. euroa talousarviota parempana. Toimintatulot ja valmistus omaan käyttöön yhteensä ylittyivät noin 2,28 milj. euroa ja suurimmat ylitykset olivat tilakeskuksen vuokratuloissa ja avustuksissa (joukkoliikenteen koronatuiki 845 000 ja koulumatkatuiki 630 000). Toimintamenot alittuivat 864 000 euroa ja suurimmat alitukset olivat henkilöstömenoissa ja palvelujen ostoissa. Valtuuston sitovuustasolla kaupunkirakennepalvelujen toimintakate toteutui noin 1,5 milj. euroa talousarviota paremmin ja tilakeskuksen tulostavoite – 448 000 euroa toteutui.

Tilakeskus siirtyi kaupunkirakennelautakunnan alaisuuteen 1.8.2021 alkaen lukuun ottamatta toimittainvestointeja, joista vastaa edelleen omistajaohjausjaosto.

Kaupunkirakennelautakunta kokoontui toimintavuoden aikana 17 kertaa. Uuden valtuustokauden alkaessa myös kaupunkirakennelautakunnan kokoonpano uudistui. Syksyn 2021 lautakunnan kokousten yhteydessä tulosalueiden vastuuhenkilöt perehdyttivät lautakunnan jäseniä lautakunnan alaisiin toimintoihin. Päätösasioiden lisäksi kaupunkirakennelautakunnan kokouksissa esiteltiin keskeisiä valmistelussa olevia asioita. Näin pyrittiin varmistamaan, että keskeisten asioiden valmistelussa yhteistyö virkamiesten ja toimielinten kanssa oli tiivistä. Kaupunkirakennelautakunnan omia erillisiä iltakouluja ei toteutettu.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2021

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Vetovoimaisuus	Symmetrinen kaupunki kasvaa ja kehittyy	Asemanseudulla, Itä-rantakadun ja rautatiealueen väliset, kaupungin toteutusvastuulla olevat toimenpiteet ovat valmiina. Green Park alueen katuverkko on täysin valmis.	Asemanseudun rakennustyöt ovat valmistuneet. Alueen liikenteenohjaustoimenpiteitä parannetaan vielä vuoden 2022 aikana. Alueen viimeisen kadun, Ahtaajankujan rakentaminen on valmis viimeistelytöitä lukuun ottamatta.	

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Vetovoimaisuus	Tonttitarjonta on monipuolinen ja riittävä ja alueita kehitetään systemaattisesti	<p>Mahdollistettu 70 omakotitontin, kuuden kerros-/rivitalotontin ja 10 yritystontin luovutus.</p> <p>Rantakylä-Utra alueella on osayleiskaavan mukainen ensimmäinen asemakaavamuutos käynnistynyt.</p> <p>Papinkankaan teollisuusalueella valmiin kunnallistekniikan piirissä olevat tontit on luovutettu.</p>	<p>Mittarin mukainen määrä tontteja on ollut tarjolla. Kysyntää on ollut kuluvana vuonna 68 omakotitontille, 7 rivi-/kerrostalotontille ja 9 yritystontille.</p> <p>Puronsuun ja Pataluodonpuiston alueen sekä Rantakylänkadun ympäristön asemakaavamuutokset ovat käynnissä.</p> <p>Tontteja on vielä vapaana kunnallistekniikan piirissä.</p>	
Vetovoimaisuus	Olemme kokoluokamme yritysystävällisin kaupunki Suomessa	Joensuu on vertailuryhmässään kolmen parhaan joukossa arvioitaessa kaavoitusta yritystoiminnan kannalta.	Joensuu sijoittui kuudenneksi asukasmäärältään 50 000–150 000 kaupunkien joukossa.	
Kestävä kaupunki	Talouden kestävyyden varmistaminen	<p>Toimintakate heikkenee enintään kustannustason nousun verran.</p> <p>Tarjolla oleviin ulkopuolisista rahoituslähteistä on haettu tai saatu rahoitusta vähintään viiteen kohteeseen.</p> <p>Johdon raportointijärjestelmä on käytössä johtamisen työkaluna.</p>	<p>Tavoite toteutui, koska toimintakate ei heikentynyt</p> <p>Rahoitusta on saatu kolmeen infrakohteeseen ja kahteen liikuntapaikkakohteeseen, joten tavoite toteutui</p> <p>Raportointijärjestelmää ei saatu kattavasti käyttöön.</p>	
Kestävä kaupunki	Katujen korjausvelan kasvu on saatu pysähtymään	Korjausvelan määrä ei ole suurempi, kuin vuonna 2016.	Korjausvelan määrä kasvoi.	
Kestävä kaupunki	Kaupungin käytöstä vapautuneita tontteja kehitetään aktiivisesti ja priorisoiden	Sovitut kaavamuutokset on laadittu, mikä mahdollistaa tonttien luovuttamisen uudisrakentamiseen.	Asemakaavamuutoksia on käynnistetty Juhanalankoulun, Penttilänkatu 7-9, Rantakatu 31 ja Rantakylänkadun ympäristössä, mutta kaavamuutokset eivät valmistuneet v. 2021.	

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Kestävä kaupunki	Edistämme systemaattisesti Joensuun hiilineutraaliustavoitteen toteutumista	Kiertotalousmahdollisuudet on selvitetty 80 %:ssa ja ympäristöasiat ovat mukana kaikissa yhdyskuntatekniikan investointikohteissa.	Kiertotalousmahdollisuuksia selvitettiin vain kohteissa, missä kierrätysmateriaalia oli helposti saatavissa, mutta tavoite ei toteutunut. Ympäristöasiat olivat kattavasti mukana esim. konekaluston vaatimusten osalta.	
Kestävä kaupunki	Edistämme systemaattisesti Joensuun hiilineutraaliustavoitteen toteutumista	<p>90 % valmistuneista asunnoista sijoittuu keskustan kaupungin-osiin (1-6, 13, 16) tai enintään 300 m etäisyydelle JOJO-liikenteen pääreiteistä. Jalankulun ja pyöräilyn määrä on kasvanut Pielisjoen ylittävien siltojen automaattisilla mittauspisteillä enemmän kuin kantakaupungin väestönkasvu.</p> <p>Joukkoliikenteen vuonna 2021 alkavassa liikennöintisopimuksessa on tehty sopimus, joka sisältää vähintään EU-direktiivin mukaisen puhtaan kaluston käytön.</p> <p>Ulkovalaistuksen energiankulutus on vähentynyt 7 % vuoden 2020 kulutukseen verrattuna.</p>	<p>Toteutuma oli 91,8 %, joten tavoite toteutui.</p> <p>Siltojen ylittäjämäärä oli koronan vaikutuksesta 0,49 % vähäisempi vuoteen 2020 verrattuna ja samaan aikaan kantakaupungin väestö lisääntyi 0,75 %.</p> <p>Liikennöintisopimuksen sisältö on tavoitteen mukainen.</p> <p>Energiankulutus on vähentynyt noin 13 %</p>	
Kestävä kaupunki	Kaupungin turvallisuussuunnitelma on hyväksytty ja käytössä	Turvallisuussuunnitelman mukainen toimintamalli on valmistunut kaupunkikeskustan tapahtuma-alueelle.	Toimintamalli on valmistunut ja ladattavissa kaupungin internet sivuilta.	
Yhdessä tehden	Kansalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen	Tiedotus- ja yleisötulaisuuksista 50 %:ssa on toteutettu myös etäosallistumismahdollisuus.	Yhdyskuntasuunnittelun ja yhdyskuntatekniikan kaikkiin yleisötulaisuuksiin on voinut osallistua myös etänä.	

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Yhdessä tehden	Kaupunkilaiset osallistuvat aktiivisesti alueiden hoitoon	Alueiden hoidossa yhteisöjen kanssa tehtyjä puistokummissopimuksia 27 kpl, kaikissa koirapuistoissa hoitosopimus ja matonpesupaikkojen sopimuksia tehty yhdeksän kappaletta.	Voimassa olevia puistokummissopimuksia on 44 kpl. Matonpesupaikoissa yhdessä kaikkiaan kahdesta toista ei ole hoitosopimusta. Hammaslahden koirapuistoon ei ole saatu hoitosopimusta.	
Yhdessä tehden	Kaupungin hallinnon keskeisten toimintojen kokoamishanke etenee niin, että tiloihin muutto on mahdollista keväällä 2023	Carelicumin korttelin osan asemakaavamuutos on hyväksytty ja maankäyttöso- pimus allekirjoitettu.	Asemakaavamuutos on kuulutettu lainvoimaiseksi 8.6.2021. Maankäyttöso- pimus on allekirjoitettu ennen kaavan päätöksente- koa ja maankäyttöso- pimuksen mukaiset maankäyttökorvauk- set on maksettu kau- pungille kaavan lain- voimaistuttua.	
Yhdessä tehden	Kaupunkiympäristön organisaatiomuutos ja toimistotehtävien tiimi- muutos on kaikin puolin valmis ja toimiva	Toteutettujen työty- tyväisyysmittausten perusteella henkilös- tön työtyytyväisyys paranee.	Vuoden alussa rapor- toidun työtyytyväi- syystutkimuksen tu- lostien mukaan orga- nisaatiomuutos on pa- rannut tyytyväi- syyttä.	

210 Kaupunkiympäristön toimialan hallinto ja talous

Tilivelvollinen: kaupunkiympäristöjohtaja Ari Varonen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Kaupunkiympäristön toimialan hallinto ja talous vastaa kaupunkirakennelautakuntapalveluista ja lisäksi koko toimialan yleis- ja taloushallinnosta.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Toimialan talousasiat keskitettiin taloustiimiin Joensuun Veden talousasioita lukuun ottamatta. Taloustiimin toiminta kehittyi vuoden aikana suotuisasti ja taloustiimi tekee osittain myös erilaisia asiansi-
anhallintaan ja henkilöstöasioihin liittyviä tehtäviä. Tilakeskuksen siirtyminen kaupunkirakennelautakunnan alaisuuteen yhdenmukaisti myös raportointikäytäntöjä.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	11,0	11,3	11,3	9,3
Toimintatulot	348 685	125 000	125 000	129 136
Toimintamenot	-965 224	-1 382 000	-1 382 000	-914 740
Toimintakate	-616 539	-1 257 000	-1 257 000	-785 603

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	125 000		125 000	129 136	4 136
Toimintakulut	-1 382 000		-1 382 000	-914 740	467 260
Toimintakate	-1 257 000		-1 257 000	-785 603	471 397

240 Yhdyskuntasuunnittelu

Tilivelvollinen: vs. kaavoituspäällikkö Juha Pasma

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Yhdyskuntasuunnittelu vastaa kaupunkirakenteen, maankäytön ja liikenteen kehittämisestä ja suunnittelusta sekä seuraa ja ennakoii yhdyskuntarakenteen, rakennustoiminnan, väestön ja liikenteen kehitystä Joensuun alueella.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Vuoden 2021 aikana valmistui 15 asema- tai ranta-asemakaavaa. Merkittävimpiä vuonna 2021 valmistuneita asemakaavoja ovat olleet Hasanniemen ja Koivuniemen puiston asemakaavamuutos, Carelicumin korttelin osan asemakaavamuutos ja Asemanseudun asemakaavamuutos.

Kauppatorin ja sen ympäristön asemakaavasta haettiin valituslupaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen sen jälkeen, kun hallinto-oikeus kumosi tehdyn kaavavalituksen. KHO päätti hylätä valituslupahakemuksen 21.12.2021. Kauppatorin asemakaava on lainvoimainen.

Tulevan vuoden 2022 kaavatoista kaupunkilaisia tiedotetaan ”Joensuu suunnittelee ja rakentaa” -tiedotuslehdessä, joka sisältää kaavoituskatsauksen. Tiedotuslehti laaditaan vuosittain vuoden loppupuolella ja hyväksytään kaupunginhallituksessa vuoden vaihteen tienoilla. Tiedotuslehti on ladattavissa kaavoituksen internet-sivuilta ja siinä on mainittu 40 asemakaavatyötä ja kolme osayleiskaavaa. Myös menneen vuoden 2021 työmäärä on ollut runsas.

Joensuun kaupungin keskustavision valmistui keväällä 2021. Kaupunki laati keskustavision keskustan kehittämiseksi yhteistyössä kaupunkikeskustayhdistys Virran ja Business Joensuu Oy:n kanssa. Keskustavisiotyössä tunnistettiin toimenpiteitä ydinkeskustan vetovoiman lisäämiseksi ja keinoja rakennuskannan kehittämiseksi sekä hyödyntämiseksi. Keskustavisiotyön lopputuloksena kirjattiin useita keskustaa kehittäviä toimenpiteitä.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	13,8	14,0	14,0	14,0
Toimintatulot	165 020	76 000	76 000	120 532
Toimintamenot	-1 094 854	-1 165 000	-1 165 000	-1 106 031
Toimintakate	-929 834	-1 089 000	-1 089 000	-985 499

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	76 000		76 000	120 532	44 532
Toimintakulut	-1 165 000		-1 165 000	-1 106 031	58 969
Toimintakate	-1 089 000		-1 089 000	-985 499	103 501

245 Joukkoliikenne ja logistiikka

Tilivelvollinen: logistiikkapäällikkö Juha-Matti Alanen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Joukkoliikenne ja logistiikka vastaa kaupungin logistiikkapalveluista ja joukkoliikenteen viranomais-tehtävistä Joensuun, Kontiolahden ja Liperin alueilla sekä tuottaa Siun Sotelle Matkojenyhdistelykeskuksen (MYK) palvelut.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Seudullisen joukkoliikenteen toimintakate toteutui noin 300 000 euroa talousarviota parempana. Paremman toimintakatteen saavuttamiseen vaikuttivat valtion korona-avustukset sekä toisen asteen oppivelvollisuuslain muutos, joka lisäsi Kela-koulumatkatukimatkustusta ja siitä saatuja tuloja. Joukkoliikenteen matkamäärä kasvoi noin 11,8 % vuoteen 2020 verrattuna.

JOJO joukkoliikenteen paikallisliikennekohde aloitti kilpailutuksen mukaisen liikennöinnin 7.6.2021. Samanaikaisesti tapahtui myös JOJO Waltti lippujärjestelmän laajentuminen Ilomantsiin, Tohmajärvelle, Kiteelle, Outokumpuun, Polvijärvelle ja Lieksaan, kun ELY-keskus luopui omasta Waltti-järjestelmästä.

Logistiikan kokonaisuudessa kuljetustarpeissa ja kustannuksissa palattiin hyvin lähelle koronapandemiaa edeltävää aikaa, kun koulujen ja Siun soten yksiköiden toiminnat olivat lähes täysimittaisesti toiminnassa.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Seudullinen joukkoliikenne				
Tehtyjen matkojen lukumäärä, kpl	1 688 367	2 160 000	2 160 000	1 887 058
Toimintatulot	5 287 414	5 742 000	5 742 000	6 584 394
Toimintamenot	-8 123 579	-9 104 000	-9 104 000	-9 645 512
Toimintakate	-2 836 165	-3 362 000	-3 362 000	-3 061 118
Logistiikka				
Koulukuljetukset	-1 973 563	-2 264 000	-2 264 000	-2 261 446
Asiointiliikenne	-66 850	-74 000	-74 000	-54 267
Ajoneuvopalvelut	-418 359	-493 000	-493 000	-510 116
Muu palvelutuotanto	-2 446 967	-2 789 000	-2 789 000	-2 770 709
Toimintatulot	4 991 513	5 546 000	5 546 000	5 540 789
Toimintamenot	-4 905 738	-5 620 000	-5 620 000	-5 596 538
Toimintakate	85 774	-74 000	-74 000	-55 749
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	11,3	12,0	12,0	11,9
Toimintatulot	10 278 926	11 288 000	11 288 000	12 125 183
Toimintamenot	-13 029 317	-14 724 000	-14 724 000	-15 242 050
Toimintakate	-2 750 391	-3 436 000	-3 436 000	-3 116 867

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	11 288 000		11 288 000	12 125 183	837 183
Toimintakulut	-14 724 000		-14 724 000	-15 242 050	-518 050
Toimintakate	-3 436 000		-3 436 000	-3 116 867	319 133

270 Maaomaisuus

Tilivelvollinen: kaupungingeodeetti Kalle Sivén

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Maaomaisuus vastaa kaupungin maapolitiikan kehittamisestä ja toteuttamisesta, maa- ja vesialueiden hallinnasta, hankinnasta ja luovutuksesta sekä paikkatiedon kehittamisestä ja kartastotehtävistä, kiinteistönmuodostuksen tehtävistä ja kiinteistörekisterin pidosta.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Tonttien kysyntä kasvoi vuodesta 2020 seitsemällä omakotitontilla, yhdellä yritystontilla ja kolmella rivi-/kerrostalotontilla. Kaikkiaan vuoden loppuun mennessä luovutettiin 84 tonttia. Luovutetuista tonteista 68 oli omakotitontteja, seitsemän kerros- ja rivitalotontteja ja yhdeksän työpaikkatontteja. Tontteja on ollut tarjolla kysyntää enemmän ja tonttien luovutuksella on pystytty turvaamaan kaupungin kehittymisen edellytykset. Tontteja on luovutettu sekä myymällä että vuokraamalla. Omakotitonttien kysyntä painottui edelleen Karhunmäkeen. Omakotitontit on luovutettu lähes yksinomaan

vuokraamalla. Yritystontteja on luovutettu eri puolilta kaupunkia kysynnän ja yritysten tarpeiden mukaisesti. Erityisesti Papinkankaalla on yritystontteja tarjolla.

Vuonna 2021 tehtiin uusia tontinvuokrasopimuksia ja uusittiin päättyviä sopimuksia yhteensä noin 160 kpl. Maanvuokratulot kasvoivat 7,73 milj. eurosta 8,03 milj. euroon. Maakäyttösopimustulot olivat noin 959 000 euroa vuonna 2021 jäaden hieman talousarvion mukaista 1 milj. eurosta.

Maan myynnille asetettu taloudellinen tavoite saavutettiin Penttilänrannan kerrostalotontin, kolmen rivitalotontin ja muutaman tontinosan ja omakotitontin myynnillä. Maa-alueiden myyntivoitto oli kaikkiaan yhteensä noin 2,23 milj. euroa.

Vuonna 2021 maanhankintaan käytettiin kaikkiaan noin 742 000 euroa ja maata hankittiin yhteensä noin 67 ha. Riittävällä raakamaavarannolla luodaan toimintaedellytykset suunnitelmalliselle kaavoitukselle, turvataan riittävä tonttituotanto ja yhdyskuntarakentamisen taloudellisuus.

Paikkatieto, maastomittaus- ja pohjatutkimus puolella on ollut toiminnallisia ja resurssoinnin haasteita vastata yhdyskuntarakenteen suunnittelun edellyttämän paikkatietoaineiston tuottamisessa ja ylläpidossa.

Metsäpuolen operatiivinen toiminta sujui ennakoidusti. Lähimetsien pienpuustoa pyritään hoitamaan kaupunginosittain 10 vuoden kierrolla. Käytössä olevilla resursseilla ja suunnitelluilla toimenpiteillä jäämme tästä kiertoaikataulusta jälkeen. Puukaupoissa sovittujen pysty- ja hankintakauppojen hakuut eivät ajoittuneet vuodelle 2021 arvioidusti, joten talousarviossa ennakoidusta 958 000 euron toimintatuotoista jäätin 175 000 euroa.

Kiinteistönmuodostuksen vuosi 2021 saatiin lopulta maaliin taloudellisesti ja toiminnallisesti menestyksekkäästi resurssihaasteista huolimatta.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Luovutetut tontit lkm	73	86	86	84
- joista omakotitalotontteja	61	70	70	68
- joista kerros- ja rivitalotontteja	4	6	6	7
- joista yritystontteja	8	10	10	9
Puun myynti m ³	25 089	31 000	31 000	23 544
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	24,4	28,5	28,5	27,6
Toimintatulot	10 106 157	10 369 000	10 369 000	10 442 346
Toimintamenot	-2 393 634	-2 622 000	-2 622 000	-2 311 608
Toimintakate	7 712 523	7 747 000	7 747 000	8 130 738

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	10 369 000		10 369 000	10 442 346	73 346
Toimintakulut	-2 622 000		-2 622 000	-2 311 608	310 392
Toimintakate	7 747 000		7 747 000	8 130 738	383 738

280 Yhdyskuntatekniikka

Tilivelvollinen: kaupungininsinööri Tero Toivanen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Yhdyskuntatekniikka vastaa kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta, kunnossapidosta ja yleisten alueiden hallinnasta. Lisäksi yhdyskuntatekniikka vastaa muista toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen katualueen ja sen ylä- ja alapuolisten johtojen, laitteiden ja rakenteiden yhteensovittamiseksi. Yhdyskuntatekniikan keskeisenä tehtävänä on huolehtia katujen ja yleisten alueiden pitämisestä toimivina, turvallisina ja ympäristöltään viihtyisinä sekä varmistaa yhdyskuntarakenteen kehittyminen asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Yhdyskuntatekniikka vastaa myös yksityistieavustushakemusten käsittelystä.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Yhdyskuntatekniikassa talvihoidon kulut ylittyivät noin 260 000 euroa mutta muista toiminnoista vastaavasti pystyttiin säästämään ja kokonaiskate olikin noin 178 000 talousarviota parempi.

Katujenhoitoyksikön toiminta tehostui uuden tiehoitoauton ja pyöräkoneen hankinnan ansiosta. Myös pienempää kalustoa uusittiin jonkin verran. Kunnossapitoon saatiin lisäresursseja myös uuden kunnossapitopäällikön viran myötä. Yhdyskuntatekniikan katujenhoito on edelläkävijä kaupungin työturvallisuuden kehittämisessä. Menneen vuoden aikana tavoitteena oli työturvallisuuden edelleen parantaminen, ja työtapaturmat ovatkin vähentyneet huomattavasti uusien toimintatapojen ja ohjeiden ansiosta. Myös ympäristöasioiden huomioiminen näkyy toiminnassa entistä enemmän mm. kierätysmateriaalien käytön lisäämisellä ja käytettävän konekaluston puhtausvaatimuksissa.

Muutaman vuoden tauon jälkeen päivitettiin kaupungin katujen korjausvelkalaskelma. Investointi- ja kunnostustoimenpiteistä huolimatta korjausvelan määrä on edelleen valitettavasti kasvanut. Erityisesti tämä näkyy maaseutualueiden katujen heikentyneessä kunnossa. Vuoden aikana saatiin runsaasti palautetta asemanseudun uusista pysäköintijärjestelyistä, joita onkin tarkoitus selkeyttää tulevan vuoden aikana.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Yhdyskuntatekniikan yhteiset				
Toimintatulot	386 025	435 000	435 000	384 398
Toimintamenot	-1 931 358	-2 116 000	-2 116 000	-1 789 694
Toimintakate	-1 545 333	-1 681 000	-1 681 000	-1 405 297

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Liikennealueiden hoito				
Liikennealueet, km	809	811	811	814
- joista ajoratoja	430	432	432	434
- joista jalankulku- ja pyöräilyväyliä	347	347	347	348
- joista ruutukaavan jalkakäytäviä	32	32	32	32
Liikennealueiden talvihoito, € vuosi	-1 890 033	-2 239 500	-2 239 500	-2 499 196
€/m ²	-0,45	-0,54	-0,54	-0,59
Liikennealueiden kesähoito, € vuosi	-754 162	-828 200	-828 200	-887 797
€/m ²	-0,13	-0,14	-0,14	-0,15
Liikennealueiden puhtaanapito, € vuosi	-179 343	-234 300	-234 300	-212 357
Hoitokustannukset €/km	-3 635	-4 239	-4 239	-4 603
Liikennealueiden hoito yhteensä	-2 824 094	-3 302 000	-3 302 000	-3 599 349
Viheralueiden hoito				
Kunnossa pidetyt istutukset ja hoidetut viheralueet	183	184	184	185
€/ha	-5 425	-4 875	-4 875	-5 259
Viheralueiden hoito yhteensä	-992 755	-897 000	-897 000	-972 958
Valaistusjärjestelmä				
Ulkovalopisteiden lkm	20 900	21 000	21 000	21 038
€/valopiste	-36	-38	-38	-38
Energiankulutus MWh	4 605	5 200	5 200	4 025
Valaistusjärjestelmä yhteensä	-750 266	-800 000	-800 000	-801 967
Muu kunnossapito				
Uudelleen päällystys €/m ²	-7,6	-8,5	-8,5	-9,2
Uudelleen päällystys m ²	55 328	56 000	56 000	27 835
Muu kunnossapito yhteensä	-1 461 712	-1 324 000	-1 324 000	-1 213 205
Muu yhdyskuntatekniikan palvelutuotanto				
Toimintatulot	1 999 676			
Toimintamenot	-1 818 871			
Kunnossapito yhteensä				
Toimintatulot	2 030 268	3 000	3 000	26 695
Toimintamenot	-7 847 699	-6 323 000	-6 323 000	-6 587 480
Toimintakate	-5 817 430	-6 320 000	-6 320 000	-6 560 785
Rakentaminen				
Toimintatulot	2 992 266	3 734 000	3 734 000	3 589 016
Toimintamenot	-3 125 314	-3 734 000	-3 734 000	-3 643 681
Toimintakate	-133 048	0	0	-54 665
Yhdyskuntatekniikan palvelutuotanto				
Toimintatulot		1 092 000	1 092 000	1 554 052
Toimintamenot		-1 092 000	-1 092 000	-1 356 744
Toimintakate		0	0	197 308
Liikenne-, viher- ja muiden erityisaluiden investoinnit				
Valmistus omaan käyttöön	3 617 238	3 879 000	3 879 000	3 612 275
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	67,2	58,8	58,8	59,6
Toimintatulot				
<i>Valmistus omaan käyttöön</i>	3 617 238	3 879 000	3 879 000	3 612 275
Toimintamenot	-16 521 609	-17 144 000	-17 144 000	-16 991 693
Toimintakate	-7 495 811	-8 001 000	-8 001 000	-7 823 439

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	9 143 000		9 143 000	9 168 254	25 254
Toimintakulut	-17 144 000		-17 144 000	-16 991 693	152 307
Toimintakate	-8 001 000		-8 001 000	-7 823 439	177 561

Tulosalueet 210 – 280 yhteensä

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	31 001 000		31 001 000	31 985 452	984 452
Toimintakulut	-37 037 000		-37 037 000	-36 566 121	470 879
Toimintakate	-6 036 000		-6 036 000	-4 580 670	1 455 330

295 Tilakeskus

Tilivelvollinen: vs. tilakeskuksen johtaja Joni Sorjonen

Tilakeskuksen toimintakertomustiedot on esitetty omana liitteenään, koska taseyksikön erillistilinpäätös esitetään kaupungin tilinpäätöksessä kohdassa erillistilinpäätökset.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	46 172 000		46 172 000	47 465 830	1 293 830
Toimintakulut	-29 295 000		-29 295 000	-28 912 454	382 546
Toimintakate	16 877 000		16 877 000	18 553 376	1 676 376

Kaupunkirakennelautakunta yhteensä

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	77 173 000		77 173 000	79 451 282	2 278 282
Toimintakulut	-66 332 000		-66 332 000	-65 478 575	853 425
Toimintakate	10 841 000		10 841 000	13 972 706	3 131 706

Joensuun alueellinen jätelautakunta

810 Joensuun alueellinen jätelautakunta

Tilivelvollinen: jätehuoltosuunnittelija Anna Kettunen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Alueellinen jätelautakunta toimii kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena. Se hoitaa jätelaissa kunnille määritellyt jätehuollon viranomaistehtävät. Lautakunnan vastuukuntana toimii Joensuu ja muut yhteistoiminta-alueen kunnat ovat Ilomantsi, Kontiolahti, Liperi ja Polvijärvi. Jätelain, lautakunnan yhteistoimintasopimuksen ja Joensuun kaupungin hallintosäännön mukaisesti lautakunta päättää mm. kunnallisista jätehuoltomääräyksistä ja jätetaksasta, seuraa lainsäädännön ja kunnallisten jätehuoltomääräysten toteutumista toimialueella sekä ylläpitää jätteenkuljetusrekisteriä.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Alueellinen jätelautakunta kokoontui vuonna 2021 kuusi kertaa.

Jätelain muutokset tulivat voimaan 19.7.2021. Tarkentavat asetukset annettiin marraskuussa ja ne tulivat voimaan 1.12.2021. Jätelautakunnan suunnittelemaa jätehuoltomääräysten uudistamistyötä ei voitu aloittaa ennen puuttuvia asetuksia. Lakimuutokset tulevat vaikuttamaan kuntalaisten jätteenkäsittelyn toteuttamiseen, ohjaamiseen ja kustannuksiin.

Jätelautakunnan päivittäistä toimintaa on jätehuoltoa koskeva seuranta, viranomaisrekisterin ylläpito ja kehittäminen sekä ilmoitusten ja hakemusten käsittely. Neuvontaa ja ohjeistusta viranomaisasioiden osalta annettiin sähköpostitse ja puhelimitse. Jätehuoltoon liittymisen seurannassa kehoitettiin 623 kiinteistön haltijaa jätehuollon järjestämiseen. Helmikuun 2022 alkuun mennessä kehoitetuista kiinteistöistä 81 % oli liitetty jätehuoltoon. 12 %:n osalta jätemaksu on hakemuksen perusteella kohtuullistettu joko toistaiseksi tai määräaikaisella päätöksellä. 7 %:n osalta hakemuksen käsittely on vielä kesken jätehuoltoviranomaisessa tai seuranta tiedot on annettu tiedoksi valvontaviranomaiselle.

Viranhaltijapäätöksiä jätemaksun kohtuullistamista tai jätehuoltomääräyksistä poikkeamista koskevissa asioissa tehtiin 165 kappaletta. Jätehuoltoa koskevia ilmoituksia käsiteltiin 41 kappaletta. Hakemus- ja ilmoitusmäärä oli vuonna 2021 pienempi aiempiin vuosiin nähden. Jätteenkuljetuksen laakisäätöiset tiedot merkittiin jätteenkuljetusrekisteriin.

Vuoden 2021 loppupuolella jätelautakunnan henkilöstössä tapahtui muutoksia, jotka osaltaan vaikuttivat toimintaan. Lisäksi otettiin käyttöön uusia sähköisiä lomakkeita hakemusasioihin.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2021

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Kestävä Joensuu	Kunnallisten jätehuoltomääräysten uudistaminen	Luonnos jätehuoltomääräyksistä on valmis ja asetettu nähtäville.	Ennen jätehuoltomääräysten uudistamista odotetut jätelain muutokset ovat viimein tulleet voimaan heinäkuussa 2021. Lakia tarkentavat asetukset on annettu marraskuussa ja ne tulivat voimaan 1.12.2021. Jätehuoltomääräysten uudistaminen jatkuu keväällä 2022. Luonnosta jätehuoltomääräyksiä ei ole voitu asettaa nähtäville vuonna 2021.	

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Viranhaltijapäätökset, kpl	198	200	200	165
Henkilöstömäärä	2,9	3,0	3,0	2,6
Henkilötyövuodet yhteensä	2,9	3,0	3,0	2,6
Toimintatulot	191 554	196 000	196 000	203 493
Toimintamenot	-191 554	-196 000	-196 000	-203 493
Toimintakate	0	0	0	0,00

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	196 000		196 000	203 493	7 493
Toimintakulut	-196 000		-196 000	-203 493	-7 493
Toimintakate	0		0	0	0

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Tilivelvollinen: rakennustarkastaja Jukka Hyttinen

Toimielimen toiminnan kuvaus

Rakennus- ja ympäristölautakunnan tulosalueita ovat yhteiset palvelut, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu ja pysäköinninvalvonta. Yhteisiin palveluihin on budjetoitu lautakunnan ja koko toimielimen yhteiset kulut. Tulosalueiden tehtävät ovat viranomaistehtäviä, jotka määräytyvät pääasiassa lainsäädännön perusteella.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Vuonna 2021 lupa- ja viranomaistoimintojen kohdalla ei ole tehty rakenteellisia muutoksia.

Henkilöstön osaaminen on kokeneen henkilökunnan myötä edelleen hyvällä tasolla, mutta lähivuosina on tulossa henkilöstön osalta uudistumista ja osaamisen varmistaminen edellyttää rekrytointien onnistumista. Henkilöstön koulutuksen ja ammattitaidon ylläpitämiseen vaadittaviin tapahtumiin osallistuminen oli koronan aiheuttamista rajoituksista huolimatta aktiivista, mutta niihin jouduttiin osallistumaan pääsääntöisesti etänä.

Rakennus- ja ympäristölautakunta kokoontui vuoden 2021 aikana 8 kertaa.

Koronatilanteen paraneminen toimintavuoden aikana lisäsi liikennettä, mikä puolestaan heijastui pysäköintivirhemaksujen määrään. Virhemaksujen määrä vuonna 2021 oli 12 603 kappaletta, joka on noin 12 prosenttia enemmän kuin vuonna 2020. Talouden osalta pysäköinninvalvonnan toimintatuotot nousivat noin 14 prosenttia ja toimintakate parani noin 22 prosenttia edellisestä vuodesta. Pysäköintivirhemaksuista tehtiin yhteensä 965 oikaisuvaatimusta, joista 30 hyväksyttiin, 395 hylättiin, 535 kappaletta muutettiin huomautukseksi ja 5 jätettiin tutkimatta. Oikaisuvaatimusten määrä kasvoi edellisvuodesta 25 prosentilla. Hylättyjen oikaisuvaatimusten osuus oikaisuvaatimusten kokonaismäärästä kasvoi jonkin verran. Oikaisuvaatimuksista tehtiin vain yksi valitus hallinto-oikeuteen vuonna 2021. Ajoneuvojen siirtolain mukaisia siirtokehotuksia annettiin 100 kappaletta. Siirtokehotusta noudatettiin 49 tapauksessa. Varastoon siirretyistä ajoneuvoista omistajat lunastivat 4 kappaletta. Loput ajoneuvot toimitettiin romutettaviksi.

Rakentaminen oli vuonna 2021 lähes samaa tasoa kuin muutamana aikaisempina vuosina. Myönnettyjen rakennuslupien määrä oli noin 8 prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna, vaikka rakennusten kuutiomäärä pysyi lähes ennallaan. Tämä tarkoittaa sitä, että hankkeiden koot olivat aiempaa suurempia. Rakennusvalvonnan ohjaus- ja neuvonta suuntautuivat edelleen energiatehokkuuden sekä hankkeiden kosteudenhallinnan parantamiseen. Kiinteistöverotietojen tarkastamista ei toimintavuonna ollut mahdollista toteuttaa suunnitellusti vaan tämä työ siirrettiin seuraavalle vuodelle.

Rakennuslupan sähköisen hakemisen mahdollistava ohjelma ja siihen liittyvä sähköisen arkistoinnin osio on saatu toimintaan ja niiden toimintaa tehostava vaikutus alkaa hiljalleen näkyä. Sähköisen lupajärjestelmän seurauksen lupien käsittelyaika on lyhentynyt.

Ympäristökatselmuksia pidettiin suunnitelman mukaisesti ja siistimiskehotuksia jouduttiin antamaan normaaliin tapaan. Kokonaisuutena voi todeta, että asumisympäristö on Joensuussa asiallisessa kunnossa.

Maa-aineslupia käsiteltiin 8 kappaletta, joista 2 kappaletta oli yhdistelmä lupia eli sisälsivät myös murskauksen ympäristöluvan. Muita ympäristölupa-asioita käsiteltiin 1 kappale. Maa-ainesvalvonta suoritettiin syys-lokakuussa. Ympäristölupien valvonta tehtiin valvontaohjelman mukaisesti (yhteensä 31 kohdetta). Lisäksi valvottiin toimintoja, joissa syntyy vaarallisia jätteitä (autokorjaamot, maalaamot) kohteita oli yhteensä 57.

Vuoden aikana tehtiin vesihuoltolain, ympäristönsuojelulain ja jätelain mukaista valvontaa. Kehotuksia liittyä vesijohto- tai viemäriverkostoon lähetettiin noin 60 kappaletta ja jätehuoltoon liittymättömiä kehoitettiin liittymään järjestettyyn jätehuoltoon. Haja-asetuksen jätevesien käsittelyn määräyksiin liittyen käsiteltiin 38 hakemusta liittyen järjestelmien korjaamiseen.

Vieraslajikampanjassa keskityttiin jättipalsamin torjuntaan ja kesän aikana kesätyöntekijät tekivät torjuntaa 6 viikkoa ja lisäksi kunnossapito sekä alueurakka tekivät jättiputken torjuntaa.

Perhosseuranta tehtiin Pataluodossa ja Lykynlammella. Vesistöseurannassa oli mukana 5 järveä.

Ilmastokorttelit –hanke käynnistyi elokuussa 2018 ja loppui toukokuun lopussa 2021. Syyskuussa 2020 käynnistyi Kokeileva kaupunkiseutu Joensuu (etätyö) -hanke, joka loppui toukokuun lopussa 2021. Toukokuun alussa alkoi ilmastokumppanuuden kehittämishanke, joka kestää lokakuun loppuun 2022 saakka. FISU verkoston kautta Joensuu oli mukana hankkeessa, joka keskittyy investointien ja käyttötalouden osalta ilmastovaikutusten huomioimiseen taloudenpidossa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2021

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Kestävä kaupunki	Joensuun ilmasto-ohjelman päivittäminen	Ilmasto-ohjelma on hyväksytty.	Ilmasto-ohjelman on valmistunut. Kaupunginhallitus hyväksyi sen 10.1.2022	
Yhdessä tehden	Ympäristökatselmuksset säännölliseksi toimintatavaksi	Ympäristökatselmuksset on toteutettu kahdessa kantakaupungin kaupunginosassa ja yhdessä kantakaupungin ulkopuolisessa kaupunginosassa (Kiihtelysvaara).	Katselmuksset on toteutettu Noljakan, Kydön, Penttilän, Kiihtelysvaaran ja Heinävaaran alueilla suunnitelman mukaisesti. Katselmuksen perusteella annettujen huomautuksien tarkastuskierros on tehty.	

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Yhdessä tehden	Toiminnan tehostaminen sähköisten palvelujen avulla	Rakennusvalvonnan sähköinen arkisto on käytössä ja kaikki vuonna 2021 tehdyt ja loppukatselmoitiedut lupapäätökset on viety sähköiseen arkistoon.	Sähköinen arkisto on otettu käyttöön 1.3.2021. Lupapäätökset ja loppukatselmuksset viedään sähköisesti haetuista luvista suoraan sähköiseen arkistoon tavoitteen mukaisesti.	

850 Rakennus- ja ympäristölautakunnan yhteiset palvelut

Tilivelvollinen: rakennustarkastaja Jukka Hyttinen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Rakennus- ja ympäristölautakunta toimii Joensuun kaupungissa lainsäädännön tarkoittamana rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena sekä vastaa muista sille hallintosäännössä määritellyistä tehtävistä.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Henkilöstömäärä	0,6	0,6	0,6	0,6
Henkilötyövuodet yhteensä	0,6	0,6	0,6	0,6
Toimintatulot	4 461	4 000	4 000	389
Toimintamenot	-93 508	-125 000	-125 000	-99 807
Toimintakate	-89 047	-121 000	-121 000	-99 418

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	4 000		4 000	389	-3 611
Toimintakulut	-125 000		-125 000	-99 807	25 193
Toimintakate	-121 000		-121 000	-99 418	21 582

860 Pysäköinninvalvonta

Tilivelvollinen: yhdyskuntalakimies Juha Martikainen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Pysäköinninvalvonnan tehtävänä on poliisin ohella huolehtia Joensuun kaupungin alueella ajoneuvojen pysäyttämistä, seisottamista ja pysäköimistä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonnasta ja pysäköintivirhemaksujen määräämistä koskevista tehtävistä ja huolehtia tarvittavista ajoneuvojen siirroista.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Pysäköintivirhemaksut kpl	11 283	12 000	12 000	12 603
Henkilöstömäärä	6,1	6,1	6,1	6,0
Henkilötyövuodet yhteensä	6,1	6,1	6,1	6,0
Toimintatulot	589 934	627 000	627 000	672 340
Toimintamenot	-356 791	-381 000	-381 000	-371 497
Toimintakate	233 144	246 000	246 000	300 843

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	627 000		627 000	672 340	45 340
Toimintakulut	-381 000		-381 000	-371 497	9 503
Toimintakate	246 000		246 000	300 843	54 843

870 Rakennusvalvonta

Tilivelvollinen: rakennustarkastaja Jukka Hyttinen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on myös huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Saapuneet lupahakemukset	823	700	701	752
Myönnetyt rakennusluvut kpl	834	670	670	764
- joista asumisen luvat	161	130	130	120
- joista liike- ja	49	40	40	44
- joista muita lupia	624	500	500	600
Keskim. käsittelyaika vrk	24	24	24	22
Lupa-asioista käsitelty 80 %	12 vrk	14 vrk	15 vrk	10 vrk
Myönnetyt luvat m³	475 460	380 000	380 000	467 390
- joista asuinrakennuksia m ³	160 899	140 000	140 000	177 933
- joista liike- ja teollisuusrakennuksia m ³	133 034	120 000	120 000	205 359
- joista muita rakennuksia m ³	181 527	120 000	120 000	84 098
Valmistuneet rakennukset m³	396 401	360 000	360 000	329 290
- joista asuinrakennuksia m ³	159 602	160 000	160 000	105 542
- joista liike- ja	135 231	140 000	140 000	113 219
- joista muita rakennuksia m ³	101 568	60 000	60 000	110 529
€/lupa (brutto)	-928	-1 228	-1 228	-1 044

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	10,2	10,2	10,2	10,1
Toimintatulot	761 593	698 000	698 000	657 218
Toimintamenot	-773 875	-823 000	-823 000	-797 812
Toimintakate	-12 282	-125 000	-125 000	-140 594

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	698 000		698 000	657 218	-40 782
Toimintakulut	-823 000		-823 000	-800 560	22 440
Toimintakate	-125 000		-125 000	-143 342	-18 342

880 Ympäristönsuojelu

Tilivelvollinen: ympäristönsuojelupäällikkö Jari Leinonen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Ympäristönsuojelun tulosalueen tehtävänä on toimia kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena ja tuottaa ympäristönsuojelun lainsäädäntöön kuuluvat palvelut kuntalaisille. Ympäristönsuojelu neuvoo ja opastaa kuntalaisia ympäristöasioissa sekä tuottaa ympäristövalistukseen liittyviä palveluita.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Henkilöstömäärä	3,6	3,4	3,4	3,6
Henkilötyövuodet yhteensä	3,6	3,4	3,4	3,6
Toimintatulot	52 989	56 800	56 800	60 628
Toimintamenot	-276 830	-282 800	-282 800	-238 155
Toimintakate	-223 841	-226 000	-226 000	-177 527

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	56 800		56 800	60 628	3 828
Toimintakulut	-282 800		-282 800	-238 155	44 645
Toimintakate	-226 000		-226 000	-177 527	48 473

Rakennus- ja ympäristölautakunta yhteensä

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 385 800	0	1 385 800	1 390 576	4 776
Toimintakulut	-1 611 800	0	-1 611 800	-1 510 019	101 781
Toimintakate	-226 000	0	-226 000	-119 444	106 556

6.2. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

6.2.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen (ei sis. liikelaitosta eikä rahastoja)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2021	Poikkeama	Ed.vuoden toteutuma
Toimintatulot						
Myyntitulot	20 921 506,00	-170 900,00	20 750 606,00	19 937 351,10	-813 254,90	18 911 058,95
Maksutulot	7 884 000,00	-1 360 867,00	6 523 133,00	6 377 572,84	-145 560,16	6 594 816,85
Tuet ja avustukset	4 206 823,00	3 020 161,00	7 226 984,00	12 594 076,76	5 367 092,76	9 799 469,75
Muut toimintatulot	62 608 060,00	-341 594,00	62 266 466,00	64 983 960,81	2 717 494,81	64 075 826,61
Toimintatulot yhteensä	95 620 389,00	1 146 800,00	96 767 189,00	103 892 961,51	7 125 772,51	99 381 172,16
Valmistus omaan käyttöön	3 879 000,00	0,00	3 879 000,00	3 974 182,83	95 182,83	3 873 149,02
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-99 620 996,00	-3 354 853,00	-102 975 849,00	-106 054 513,36	-3 078 664,36	-97 366 837,13
Palvelujen ostot	-331 933 977,00	-6 137 664,00	-338 071 641,00	-346 968 405,61	-8 896 764,61	-323 965 809,84
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 685 315,00	-894 571,00	-15 579 886,00	-16 525 478,77	-945 592,77	-14 531 836,62
Avustukset	-23 173 875,00	4 905 000,00	-18 268 875,00	-18 851 791,31	-582 916,31	-24 043 244,01
Muut toimintamenot	-52 309 809,00	-5 912,00	-52 315 721,00	-51 278 896,77	1 036 824,23	-48 676 526,88
Toimintamenot yhteensä	-521 723 972,00	-5 488 000,00	-527 211 972,00	-539 679 085,82	-12 467 113,82	-508 584 254,48
Toimintakate	-422 224 583,00	-4 341 200,00	-426 565 783,00	-431 811 941,48	-5 246 158,48	-405 329 933,30
Verotulot						
Kunnan tulovero	231 000 000,00	7 000 000,00	238 000 000,00	241 728 529,85	3 728 529,85	231 974 891,23
Kiinteistövero	21 800 000,00	500 000,00	22 300 000,00	21 977 936,92	-322 063,08	19 936 842,57
Osuus yhteisöveron tuotosta	26 000 000,00	2 500 000,00	28 500 000,00	32 458 182,77	3 958 182,77	22 081 939,59
Verotulot yhteensä	278 800 000,00	10 000 000,00	288 800 000,00	296 164 649,54	7 364 649,54	273 993 673,39
Valtionosuudet	164 800 000,00	200 000,00	165 000 000,00	164 811 937,00	-188 063,00	171 380 204,00
Rahoitustulot ja -menot:						
Korkotulot muilta	85 000,00		85 000,00	111 940,29	26 940,29	150 275,11
Korkotulot liikelaitoksilta	315 000,00		315 000,00	315 000,00	0,00	315 000,00
Muut rahoitustulot muilta	726 000,00	-130 000,00	596 000,00	805 901,10	209 901,10	868 924,14
Korv. peruspääom. liikelait.	818 000,00		818 000,00	817 699,08	-300,92	817 699,08
Korv. peruspääom. muilta taseyks.	5 486 000,00		5 486 000,00	5 485 620,72	-379,28	5 485 620,72
Korkomenot	-2 000 000,00	500 000,00	-1 500 000,00	-1 086 680,65	413 319,35	-1 348 949,47
Muut rahoitusmenot	-5 540 000,00	39 950,00	-5 500 050,00	-5 494 551,42	5 498,58	-5 487 811,24
Rahoitustulot ja -menot	-110 000,00	409 950,00	299 950,00	954 929,12	654 979,12	800 758,34
Vuosikate	21 265 417,00	6 268 750,00	27 534 167,00	30 119 574,18	2 585 407,18	40 844 702,43
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-28 100 000,00	-300 000,00	-28 400 000,00	-27 731 978,62	668 021,38	-28 922 946,17
Arvonalentumiset	-177 000,00	-100 000,00	-277 000,00	-2 085 729,10	-1 808 729,10	-5 135 334,81
Tilikauden tulos	-7 011 583,00	5 868 750,00	-1 142 833,00	301 866,46	1 444 699,46	6 786 421,45
Poistoeron lisäys			0,00	-364 279,89	-364 279,89	-879 302,85
Poistoeron vähennys	2 000 000,00		2 000 000,00	2 063 344,90	63 344,90	3 428 511,96
Varausten lisäys		-7 500 000,00	-7 500 000,00	-6 399 000,00	1 101 000,00	-8 557 000,00
Varausten vähennys			0,00	364 279,89	364 279,89	879 302,85
Rahastojen lisäys			0,00			
Rahastojen vähennys			0,00	3 500,00	3 500,00	3 000,00
Tilikauden yli-/alijäämä	-5 011 583,00	-1 631 250,00	-6 642 833,00	-4 030 288,64	2 612 544,36	1 660 933,41

Koko kaupungin toiminta (sis. liikelaitoksen ja rahastot)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2021	Poikkeama	Ed.vuoden toteutuma
Toimintatulot						
Myyntitulot	30 851 056,00	-170 900,00	30 680 156,00	27 303 683,03	-3 376 472,97	25 811 114,96
Maksutulot	8 834 000,00	-1 360 867,00	7 473 133,00	7 305 032,28	-168 100,72	7 289 583,75
Tuet ja avustukset	4 206 823,00	3 020 161,00	7 226 984,00	11 723 870,52	4 496 886,52	8 985 896,01
Muut toimintatulot	27 309 780,00	-341 594,00	26 968 186,00	28 560 743,11	1 592 557,11	28 788 257,03
Toimintatulot yhteensä	71 201 659,00	1 146 800,00	72 348 459,00	74 893 328,94	2 544 869,94	70 874 851,75
Valmistus omaan käyttöön	3 879 000,00		3 879 000,00	5 522 982,94	1 643 982,94	4 649 139,83
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-102 146 796,00	-3 354 853,00	-105 501 649,00	-108 372 230,40	-2 870 581,40	-99 635 819,51
Palvelujen ostot	-328 187 427,00	-6 157 664,00	-334 345 091,00	-342 533 168,42	-8 188 077,42	-318 211 109,96
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 788 015,00	-894 571,00	-17 682 586,00	-18 600 323,09	-917 737,09	-16 448 297,46
Avustukset	-23 173 875,00	4 905 000,00	-18 268 875,00	-18 048 406,61	220 468,39	-23 267 875,03
Muut toimintamenot	-17 361 129,00	-5 912,00	-17 367 041,00	-15 157 947,07	2 209 093,93	-13 816 366,52
Toimintamenot yhteensä	-487 657 242,00	-5 508 000,00	-493 165 242,00	-502 712 075,59	-9 546 833,59	-471 379 468,48
Toimintakate	-412 576 583,00	-4 361 200,00	-416 937 783,00	-422 295 763,71	-5 357 980,71	-395 855 476,90
Verotulot						
Kunnan tulovero	231 000 000,00	7 000 000,00	238 000 000,00	241 728 529,85	3 728 529,85	231 974 891,23
Kiinteistövero	21 800 000,00	500 000,00	22 300 000,00	21 977 936,92	-322 063,08	19 936 842,57
Osuus yhteisöveron tuotosta	26 000 000,00	2 500 000,00	28 500 000,00	32 458 182,77	3 958 182,77	22 081 939,59
Verotulot yhteensä	278 800 000,00	10 000 000,00	288 800 000,00	296 164 649,54	7 364 649,54	273 993 673,39
Valtionosuudet	164 800 000,00	200 000,00	165 000 000,00	164 811 937,00	-188 063,00	171 380 204,00
Rahoitustuotot ja -kulut:						
Korkotuotot	285 000,00	-70 000,00	215 000,00	319 968,69	104 968,69	312 839,25
Muut rahoitustuotot	8 728 000,00	9 360 000,00	18 088 000,00	13 915 598,41	-4 172 401,59	4 031 141,47
Korkokulut	-2 000 000,00	500 000,00	-1 500 000,00	-1 086 727,94	413 272,06	-1 349 002,72
Muut rahoituskulut	-5 840 000,00	-260 050,00	-6 100 050,00	-798 322,01	5 301 727,99	-792 305,30
Rahoitustulot ja -menot	1 173 000,00	9 529 950,00	10 702 950,00	12 350 517,15	1 647 567,15	2 202 672,70
Vuosikate	32 196 417,00	15 368 750,00	47 565 167,00	51 031 339,98	3 466 172,98	51 721 073,19
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-33 981 000,00	-300 000,00	-34 281 000,00	-33 277 013,99	1 003 986,01	-34 290 931,07
Arvonalentumiset	-177 000,00	-100 000,00	-277 000,00	-2 085 729,10	-1 808 729,10	-5 135 334,81
Satunnaiset erät						
Tiilikauden tulos	-1 961 583,00	14 968 750,00	13 007 167,00	15 668 596,89	2 661 429,89	12 294 807,31
Poistoeron lisäys				-364 279,89	-364 279,89	-1 024 302,85
Poistoeron vähennys	2 000 000,00		2 000 000,00	2 361 402,86	361 402,86	3 748 650,76
Varausten lisäys		-7 500 000,00	-7 500 000,00	-8 070 000,00	-570 000,00	-11 557 000,00
Varausten vähennys				364 279,89	364 279,89	1 024 302,85
Rahastojen lisäys		-2 500 000,00	-2 500 000,00	-4 425 949,13	-1 925 949,13	0,00
Rahastojen vähennys				3 500,00	3 500,00	3 000,00
Tiilikauden yli-/alijäämä	38 417,00	4 968 750,00	5 007 167,00	5 537 550,62	530 383,62	4 489 458,07

Verotulojen erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Verotulot					
Kunnan tulovero	231 000 000,00	7 000 000,00	238 000 000,00	241 728 529,85	3 728 529,85
Osuus yhteisöveron tuotosta	21 800 000,00	500 000,00	22 300 000,00	21 977 936,92	-322 063,08
Kiinteistövero	26 000 000,00	2 500 000,00	28 500 000,00	32 458 182,77	3 958 182,77
	<u>278 800 000,00</u>	<u>10 000 000,00</u>	<u>288 800 000,00</u>	<u>296 164 649,54</u>	<u>7 364 649,54</u>

	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, milj. euroa		Muutos
2016	20,50	1 161,0		1,20 %
2017	20,50	1 160,0		-0,09 %
2018	20,50	1 194,0		2,98 %
2019	20,50	1 229,9		2,96 %
2020	20,50	1 263,0		2,69 %
2021	20,50			
	2021	2020	2019	
Kiinteistövero-%:				
Yleinen	1,10	1,10	1,10	
Vakituinen asunto	0,45	0,45	0,45	
Muut asuinkiinteistöt	1,00	1,00	1,00	
Voimalaitosrakennukset	2,85	2,85	2,85	

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Valtionosuudet ja verotulojenmenetysten korvaus					
Kunnan peruspalvelujen valt.os., ml. tasaukset	131 190 000,00	100 000,00	131 290 000,00	131 358 087,00	68 087,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 890 000,00	100 000,00	-1 790 000,00	-2 048 162,00	-258 162,00
Verotulomenetysten korvaus	35 500 000,00	0,00	35 500 000,00	35 502 012,00	2 012,00
	<u>164 800 000,00</u>	<u>200 000,00</u>	<u>165 000 000,00</u>	<u>164 811 937,00</u>	<u>-188 063,00</u>

6.2.2 Investointien toteutuminen

Toimielin/tulosalue	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Sivovat erät esitetty vahvennettuna					
Kaupunginhallitus					
120 Yleishallinto					
Hankinnat	-1 800 000,00	0,00	-1 800 000,00	-1 042 634,75	757 365,25
Myynnit	2 400 000,00	0,00	2 400 000,00	3 224 833,55	824 833,55
Rah.osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	600 000,00	0,00	600 000,00	2 182 198,80	1 582 198,80
Kaupunginhallitus yhteensä					
Hankinnat	-1 800 000,00	0,00	-1 800 000,00	-1 042 634,75	757 365,25
Myynnit	2 400 000,00	0,00	2 400 000,00	3 224 833,55	824 833,55
Rah.osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	600 000,00	0,00	600 000,00	2 182 198,80	1 582 198,80
Osallisuus- ja vetovoimalautakunta					
310 Osallisuus- ja vetovoimapalvelut					
Hankinnat	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-14 665,00	5 335,00
Myynnit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rah.osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-14 665,00	5 335,00
Osallisuus- ja vetovoimalautakunta yhteensä					
Hankinnat	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-14 665,00	5 335,00
Myynnit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rah.osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-14 665,00	5 335,00

Toimielin/tulosalue	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kasvatus- ja koulutuslautakunta					
410 Koulutuspalvelut					
Hankinnat	-34 500,00	-366 000,00	-400 500,00	-350 036,06	50 463,94
Myynnit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rah.osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	-34 500,00	-366 000,00	-400 500,00	-350 036,06	50 463,94
440 Varhaiskasvatuspalvelut					
Hankinnat	0,00	-21 000,00	-21 000,00	-13 962,54	7 037,46
Myynnit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rah.osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	0,00	-21 000,00	-21 000,00	-13 962,54	7 037,46
Kasvatus- ja koulutuslautakunta yhteensä					
Hankinnat	-34 500,00	-387 000,00	-421 500,00	-363 998,60	57 501,40
Myynnit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rah.osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	-34 500,00	-387 000,00	-421 500,00	-363 998,60	57 501,40
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta					
660 Kulttuuripalvelut					
Hankinnat	-1 174 000,00	0,00	-1 174 000,00	-860 383,10	313 616,90
Myynnit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rah.osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	-1 174 000,00	0,00	-1 174 000,00	-860 383,10	313 616,90
690 Liikuntapalvelut					
Hankinnat	-525 000,00	0,00	-525 000,00	-322 747,26	202 252,74
Myynnit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rah.osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	-525 000,00	0,00	-525 000,00	-322 747,26	202 252,74
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta yhteensä					
Hankinnat	-1 699 000,00	0,00	-1 699 000,00	-1 183 130,36	515 869,64
Myynnit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rah.osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	-1 699 000,00	0,00	-1 699 000,00	-1 183 130,36	515 869,64

Toimielin/tulosalue	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kaupunkirakennelautakunta					
210 Kaupunkirakennelautakunnan yhteiset					
Hankinnat	-415 000,00	0,00	-415 000,00	-419 764,00	-4 764,00
Myynnit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rah.osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	-415 000,00	0,00	-415 000,00	-419 764,00	-4 764,00
245 Joukkoliikenne ja logistiikka					
Hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Myynnit	0,00	0,00	0,00	16 048,38	16 048,38
Rah.osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	0,00	0,00	0,00	16 048,38	16 048,38
280 Yhdyskuntatekniikka					
Hankinnat	-14 094 000,00	0,00	-14 094 000,00	-13 726 416,97	367 583,03
Myynnit	0,00	0,00	0,00	84 193,55	84 193,55
Rah.osuudet	784 000,00	0,00	784 000,00	1 272 823,59	488 823,59
Netto	-13 310 000,00	0,00	-13 310 000,00	-12 369 399,83	940 600,17
295 Tilakeskus					
Hankinnat	-18 709 000,00	0,00	-18 709 000,00	-14 057 648,95	4 651 351,05
Myynnit	300 000,00	0,00	300 000,00	420 326,00	120 326,00
Rah.osuudet	750 000,00	0,00	750 000,00	806 069,00	56 069,00
Netto	-17 659 000,00	0,00	-17 659 000,00	-12 831 253,95	4 827 746,05
Kaupunkirakennelautakunta yhteensä					
Hankinnat	-33 218 000,00	0,00	-33 218 000,00	-28 203 829,92	5 014 170,08
Myynnit	300 000,00	0,00	300 000,00	520 567,93	220 567,93
Rah.osuudet	1 534 000,00	0,00	1 534 000,00	2 078 892,59	544 892,59
Netto	-31 384 000,00	0,00	-31 384 000,00	-25 604 369,40	5 779 630,60

Toimielin/tulosalue	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kaupungin oma toiminta yhteensä:					
Hankinnat	-36 771 500,00	-387 000,00	-37 158 500,00	-30 808 258,63	6 350 241,37
Myynnit	2 700 000,00	0,00	2 700 000,00	3 745 401,48	1 045 401,48
Rah.osuudet	1 534 000,00	0,00	1 534 000,00	2 078 892,59	544 892,59
Netto	-32 537 500,00	-387 000,00	-32 924 500,00	-24 983 964,56	7 940 535,44
Joensuun Vesi -liikelaitos:					
Hankinnat	-7 610 000,00	0,00	-7 610 000,00	-6 484 975,70	1 125 024,30
Myynnit	0,00	0,00	0,00	524,19	524,19
Rah.osuudet	210 000,00	0,00	210 000,00	191 766,11	-18 233,89
Netto	-7 400 000,00	0,00	-7 400 000,00	-6 292 685,40	1 107 314,60
Koko kaupunki yhteensä:					
Hankinnat	-44 381 500,00	-387 000,00	-44 768 500,00	-37 293 234,33	7 475 265,67
Myynnit	2 700 000,00	0,00	2 700 000,00	3 745 925,67	1 045 925,67
Rah.osuudet	1 744 000,00	0,00	1 744 000,00	2 270 658,70	526 658,70
Netto	-39 937 500,00	-387 000,00	-40 324 500,00	-31 276 649,96	9 047 850,04

Toimielin Tulosalue	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talous- arvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Kustannus- arviosta käytetty	Kust. tot. %	Valm. vuosi
Hankeryhmä/Projekt										
Kaupunkirakennelautakunta										
280 Yhdyskuntatekniikka										
1. Uudisrakentaminen										
Hankinnat			-5 642 000,00	0,00	-5 642 000,00	-4 974 611,48	667 388,52	-4 974 611,48		
Myynnit			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet			0,00	0,00	0,00	115 266,00	115 266,00	115 266,00		
Netto			-5 642 000,00	0,00	-5 642 000,00	-4 859 345,48	782 654,52	-4 859 345,48		
2. Peruskorjaus										
Hankinnat			-3 452 000,00	0,00	-3 452 000,00	-3 603 348,31	-151 348,31	-3 603 348,31		
Myynnit			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet			0,00	0,00	0,00	151 081,00	151 081,00	151 081,00		
Netto			-3 452 000,00	0,00	-3 452 000,00	-3 452 267,31	-267,31	-3 452 267,31		
3. Satama- ja ulkoliikuntapaikkahankkeet										
Hankinnat			-750 000,00	0,00	-750 000,00	-1 218 993,97	-468 993,97	-1 218 993,97		
Myynnit			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet			90 000,00	0,00	90 000,00	108 000,00	18 000,00	108 000,00		
Netto			-660 000,00	0,00	-660 000,00	-1 110 993,97	-450 993,97	-1 110 993,97		
4. Kehittämishankkeet										
Koulukadun kehittäminen yhteensä (Symmetrinen kaupunki-hanke) **										
Hankinnat *	3 195 000	1 020 006,60	-680 000,00	0,00	-680 000,00	-471 462,89	208 537,11	548 543,71	-17,2	2023
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		1 020 006,60	-680 000,00	0,00	-680 000,00	-471 462,89	208 537,11	548 543,71		
- 2622 Koulukatu välillä Koskikatu-Niskakatu										
Hankinnat	865 000	1 051 880,27	0,00	0,00	0,00	-6 774,85	-6 774,85	1 045 105,42	-120,8	2021
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		1 051 880,27	0,00	0,00	0,00	-6 774,85	-6 774,85	1 045 105,42		

Toimielin Tulosalue	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talous- arvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Kustannus- arviosta käytetty	Kust. tot. %	Valm. vuosi
Hankeryhmä/Projekti										
- 2672 Taideteos Koulukatu-Siltakatu kiertoliittymä										
Hankinnat	90 000	0,00	-90 000,00	0,00	-90 000,00	-80 695,25	9 304,75	-80 695,25	89,7	2021
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	-90 000,00	0,00	-90 000,00	-80 695,25	9 304,75	-80 695,25		
- 2646 Koulukatu välillä Niskakatu-Yläsatamakatu										
Hankinnat	580 000	-31 873,67	-540 000,00	0,00	-540 000,00	-364 279,89	175 720,11	-396 153,56	68,3	2021
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		-31 873,67	-540 000,00	0,00	-540 000,00	-364 279,89	175 720,11	-396 153,56		
- 2673 Koulukatu välillä Yläsatamakatu-Sairaalakatu										
Hankinnat	495 000	0,00	-25 000,00	0,00	-25 000,00	-10 061,65	14 938,35	-10 061,65	2,0	2022
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	-25 000,00	0,00	-25 000,00	-10 061,65	14 938,35	-10 061,65		
- 2674 Koulukatu välillä Sairaalakatu-Pohjoiskatu										
Hankinnat	495 000	0,00	-25 000,00	0,00	-25 000,00	-9 651,25	15 348,75	-9 651,25	1,9	2022
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	-25 000,00	0,00	-25 000,00	-9 651,25	15 348,75	-9 651,25		
2647 Siltakatu välillä Kalevankatu-Länsikatu, pyörätie (Symmetrinen kaupunki-hanke)										
Hankinnat	410 000	-39 586,18	-380 000,00	0,00	-380 000,00	-502 848,07	-122 848,07	-542 434,25	132,3	2021
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	190 000,00	190 000,00	190 000,00		
Netto		-39 586,18	-380 000,00	0,00	-380 000,00	-312 848,07	67 151,93	-352 434,25		
Kauppakatu välillä Papinkatu - Suvantokatu (Symmetrinen kaupunki-hanke) **										
-2636 Kauppakatu välillä Papinkatu-Malmikatu										
Hankinnat	2 100 000	-590 536,15	-620 000,00	0,00	-620 000,00	-542 282,46	77 717,54	-1 132 818,61	53,9	2021
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		205 645,00	300 000,00	0,00	300 000,00	205 645,32	-94 354,68	411 290,32		
Netto		-384 891,15	-320 000,00	0,00	-320 000,00	-336 637,14	-16 637,14	-721 528,29		

Toimielin Tulosalue	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talous- arvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Kustannus- arviosta käytetty	Kust. tot. %	Valm. vuosi
Hankeryhmä/Projekt										
Joensuun asemanseutu (Symmetrinen kaupunki-hanke) **										
- 2648 Asemanseutu jatko										
Hankinnat	7 840 000	-755 159,17	-250 000,00	0,00	-250 000,00	-642 023,27	-392 023,27	-1 397 182,44	17,82	2022
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		-755 159,17	-250 000,00	0,00	-250 000,00	-642 023,27	-392 023,27	-1 397 182,44		
2593 ja 9088, Green Park (Symmetrinen kaupunki-hanke)										
Hankinnat *	1 650 000	-1 051 903,00	-395 000,00	0,00	-395 000,00	-432 246,53	-37 246,53	-1 484 149,53	89,9	2022
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		613 069,07	194 000,00	0,00	194 000,00	264 831,27	70 831,27	877 900,34		
Netto		-438 833,93	-201 000,00	0,00	-201 000,00	-167 415,26	33 584,74	-606 249,19		
2676 Kukkosensaarentie, Kuhasalo										
Hankinnat	165 000	0,00	-15 000,00	0,00	-15 000,00	-17 294,50	-2 294,50	-17 294,50	10,48	2022
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	-15 000,00	0,00	-15 000,00	-17 294,50	-2 294,50	-17 294,50		
2625 Siltakatu-Länsikatu kiertoliittymä (Yliopiston kehittämistä tukeva hanke)										
Hankinnat*	390 000	-235 020,00	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-3 241,75	6 758,25	-238 261,75	61,1	2022
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		-235 020,00	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-3 241,75	6 758,25	-238 261,75		
2675 Yliopistokatu (Yliopiston kehittämistä tukeva hanke)										
Hankinnat	230 000	0,00	-30 000,00	0,00	-30 000,00	-50 924,59	-20 924,59	-50 924,59	22,1	2021
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	-30 000,00	0,00	-30 000,00	-50 924,59	-20 924,59	-50 924,59		
2650 Ratapihan melusuojaus										
Hankinnat	3 210 000	-5 797,16	-500 000,00	0,00	-500 000,00	-6 155,50	493 844,50	-11 952,66	0,4	2023
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		-5 797,16	-500 000,00	0,00	-500 000,00	-6 155,50	493 844,50	-11 952,66		

Toimielin Tulosalue	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talous- arvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Kustannus- arviosta käytetty	Kust. tot. %	Valm. vuosi
Hankeryhmä/Projekti										
						0,00				
2905 Perhepuisto*						0,00				
Hankinnat*	910 000	0,00	-50 000,00	0,00	-50 000,00	-42 107,84	7 892,16	-42 107,84	4,6	2023
Myyntit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	-50 000,00	0,00	-50 000,00	-42 107,84	7 892,16	-42 107,84		
						0,00				
2888 Penttilänrannan venesataman rantarakenteet*						0,00				
Hankinnat*	2 135 000	-636 708,35	-500 000,00	0,00	-500 000,00	-396 695,44	103 304,56	-1 033 403,79	48,4	2023
Myyntit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		-636 708,35	-500 000,00	0,00	-500 000,00	-396 695,44	103 304,56	-1 033 403,79		
						0,00				
2904 Hammaslahden urheilukentän peruskorjaus						0,00				
Hankinnat	855 000	-13 111,57	-820 000,00	0,00	-820 000,00	-822 180,37	-2 180,37	-835 291,94	97,69	2021
Myyntit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		238 000,00	200 000,00	0,00	200 000,00	238 000,00	38 000,00	476 000,00		
Netto		224 888,43	-620 000,00	0,00	-620 000,00	-584 180,37	35 819,63	-359 291,94		
4. Kehittämishankkeet yhteensä										
Hankinnat	23 090 000	-2 307 814,98	-4 250 000,00	0,00	-4 250 000,00	-3 929 463,21	320 536,79	-6 237 278,19	27,0	
Myyntit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		1 056 714,07	694 000,00	0,00	694 000,00	898 476,59	204 476,59	1 955 190,66		
Netto		-1 251 100,91	-3 556 000,00	0,00	-4 146 000,00	-3 421 754,26	724 245,74	-3 652 848,57		
5. Koneet ja kalusto										
Hankinnat			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Myyntit			0,00	0,00	0,00	84 193,55	84 193,55			
Rah.osuudet			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
Netto			0,00	0,00	0,00	84 193,55	84 193,55			
280 Yhdyskuntatekniikka yhteensä										
Hankinnat			-14 094 000,00	0,00	-14 094 000,00	-13 726 416,97	367 583,03			
Myyntit			0,00	0,00	0,00	84 193,55	84 193,55			
Rah.osuudet			784 000,00	0,00	784 000,00	1 272 823,59	488 823,59			
Netto			-13 310 000,00	0,00	-13 310 000,00	-12 369 399,83	940 600,17			

* Kustannusarviot on päivitetty KV 13.12.2021 mukaisiksi

** Kustannusarvio ja edellisten vuosien käyttö yhteensä sisältää ko. ryhmään kuuluneet jo aikaisempina vuosina päättyneet projektit.

Talousarvion investointiosan toteutumisvertailu 2021

Tilakeskus	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Kustannus- arviosta käytetty	Kustannus arviosta käytetty	Valm. vuosi
9103 Muut rakennukset										
Hankinnat		0,00	0,00	0,00	0,00	-34 853,37	34 853,37	-34 853,37		
Myynnit		0,00	300 000,00	0,00	300 000,00	380 326,00	-80 326,00	380 326,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	300 000,00	0,00	300 000,00	345 472,63	-45 472,63	345 472,63		
9105 Muut koneet ja kalusto										
Hankinnat		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
9107 Osakkeet ja osuudet										
Hankinnat		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	40 000,00	-40 000,00	40 000,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	0,00	0,00	0,00	40 000,00	-40 000,00	40 000,00		
9108 Rakennukset/asuinrakennukset										
Hankinnat		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Nimetyt hankkeet										
1586 Hallinnon tilojen kalustamisen suunnittelu KV 7.12.2020 § 120 (50 000 €)										
Hankinnat	50 000,00	0,00	-50 000,00	0,00	-50 000,00	-24 238,00	-25 762,00	-24 238,00	48,5	2021
Myynnit		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	-50 000,00	0,00	-50 000,00	-24 238,00	-25 762,00	-24 238,00		
1592 Karsikon uusi alakoulu KV 27.1.2020 § 5 (21 200 000 €)										
Hankinnat	21 200 000	-1 634 191,79	-10 000 000,00	0,00	-10 000 000,00	-6 917 949,40	-3 082 050,60	-8 552 141,19	40,3	2022
Myynnit		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		-1 634 191,79	-10 000 000,00	0,00	-10 000 000,00	-6 917 949,40	-3 082 050,60	-8 552 141,19		

Tilakeskus	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Kustannus- arviosta käytetty	Kustannus arviosta käytetty	Valm. vuosi
1593 Sirkkalan liikuntatilat KH 23.11.2020 § 430, KV 7.12.2020 § 119 (4 057 000€)										
Hankinnat	4 057 000	0,00	-335 000,00	0,00	-335 000,00	-149 579,62	-185 420,38	-149 579,62	3,7	2023
Myynnit		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	-335 000,00	0,00	-335 000,00	-149 579,62	-185 420,38	-149 579,62		
1594 Sirkkalan muutos yläkouluksi vaihe 1 ja 2 KV 17.12.2018 § 174 (4 230 000 €), KV 24.2.2020 § 21 (600 000 €), KV 7.12.2020 § 120 (3 752 000€)										
Hankinnat	3 752 000	-3 589 913,82	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-84 929,64	-15 070,36	-3 674 843,46	97,9	2023
Myynnit		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		-3 589 913,82	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-84 929,64	-15 070,36	-3 674 843,46		
1596 Mehtimäkihalli KH 9.12.2019 § 489 (10 724 000 €), KV 7.12.2020 § 120 (6 224 000 €)										
Hankinnat	10 724 000	-5 220 097,67	-6 224 000,00	0,00	-6 224 000,00	-5 579 516,17	-644 483,83	-10 799 613,84	100,7	2022
Myynnit		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	750 000,00	0,00	750 000,00	750 000,00	0,00	750 000,00		
Netto		-5 220 097,67	-5 474 000,00	0,00	-5 474 000,00	-4 829 516,17	-644 483,83	-10 049 613,84		
1884 Enon palvelupisteen muutostyöt TKJ 7.1.2021 § 1 (300 000 €), KH 19.4.2021 § 171 (617 000 €), KH 15.11.2021 (183 000 €). Nimetyt hankkeen toteutus pienten hankkeiden määrärahasi										
Hankinnat	800 000	0,00	0,00	0,00	0,00	-135 387,87	135 387,87	-135 387,87	16,9	2022
Myynnit		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
Rah.osuudet		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto		0,00	0,00	0,00	0,00	-135 387,87	135 387,87	-135 387,87		
Nimetyt hankkeet yhteensä										
Hankinnat	39 783 000,00	-10 444 203,28	-16 709 000,00	0,00	-16 709 000,00	-12 756 212,83	-3 952 787,17	-23 200 416,11		
Myynnit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Rahoitusosuudet	0,00	0,00	750 000,00	0,00	750 000,00	750 000,00	0,00	750 000,00		
Netto	39 783 000,00	-10 444 203,28	-15 959 000,00	0,00	-15 959 000,00	-12 141 600,70	-3 952 787,17	-22 585 803,98		
Pienet hankkeet										
Hankinnat			-2 000 000,00	0,00	-2 000 000,00	-1 266 582,75	-733 417,25			
Myynnit			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
Rahoitusosuudet			0,00	0,00	0,00	56 069,00	56 069,00			
Netto			-2 000 000,00	0,00	-2 000 000,00	-1 210 513,75	-677 348,25			
Yhteensä										
Hankinnat			-18 709 000,00	0,00	-18 709 000,00	-14 057 648,95	-4 651 351,05			
Myynnit			300 000,00	0,00	300 000,00	420 326,00	-120 326,00			
Rahoitusosuudet			750 000,00	0,00	750 000,00	806 069,00	-56 069,00			
Netto			-17 659 000,00	0,00	-17 659 000,00	-12 831 253,95	-4 827 746,05			

6.2.3 Rahoitusosan toteutuminen

Kaupungin toiminta (ilman liikelaitoksen ja rahastojen yhdistelyä)

Kaupungin toiminta (ilman liikelaitosten ja rahastojen yhdistelyä)

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	21 265	6 269	27 534	30 120	2 586
Tulorahoituksen korjauserät	-9 450		-9 450	-365	9 085
Investointien rahavirta					
Investointimenot (-)	-36 771	-387	-37 158	-30 808	6 350
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	1 534		1 534	2 079	545
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot (+)	2 700		2 700	3 745	1 045
Toiminta ja investoinnit, netto	-20 722	5 882	-14 840	4 771	19 611
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muille	-500	-100	-600	-597	3
Antolainasaamisten lisäykset liikelaitoksille					
Antolainasaamisten lisäykset sis.taseyksiköille					
Antolainasaamisten vähennykset muilta	1 000		1 000	1 470	470
Antolainasaamisten vähennykset liikelaitoksilta					
Antolainasaamisten vähennykset sis.taseyksiköiltä					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	54 000	-24 000	30 000	30 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-34 400		-34 400	-34 400	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos, lis(+),väh(-)		9 000	9 000	772	-8 228
Oman pääoman muutokset	0	0	0	537	537
Vaikutus maksuvalmiuteen	-622	-9 218	-9 840	2 553	12 393

6.2.4 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta on esitetty toimintakertomuksessa.

7 Tilinpäätöslaskelmat

7 Tilinpäätöslaskelmat

7.1 Tuloslaskelma

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhdistelmä, sisäiset ja keskinäiset erät eliminoitu

	2021	2020
Toimintatuotot		
Myyntituotot	27 303 683,03	25 811 114,96
Maksutuotot	7 305 032,28	7 289 583,75
Tuet ja avustukset	11 723 870,52	8 985 896,01
Muut toimintatuotot	28 560 743,11	28 788 257,03
Toimintatuotot yhteensä	74 893 328,94	70 874 851,75
Valmistus omaan käyttöön	5 522 982,94	4 649 139,83
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-85 773 128,02	-78 944 817,58
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-19 345 022,70	-18 240 973,48
Muut henkilösivukulut	-3 254 079,68	-2 450 028,45
Palvelujen ostot	-342 533 168,42	-318 211 109,96
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 600 323,09	-16 448 297,46
Avustukset	-18 048 406,61	-23 267 875,03
Muut toimintakulut	-15 157 947,07	-13 816 366,52
Toimintakulut yhteensä	-502 712 075,59	-471 379 468,48
Toimintakate	-422 295 763,71	-395 855 476,90
Verotulot		
Kunnan tulovero	241 728 529,85	231 974 891,23
Kiinteistövero	21 977 936,92	19 936 842,57
Osuus yhteisöveron tuotosta	32 458 182,77	22 081 939,59
Verotulot yhteensä	296 164 649,54	273 993 673,39
Valtionosuudet	164 811 937,00	171 380 204,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	319 968,69	312 839,25
Muut rahoitustuotot	13 915 598,41	4 031 141,47
Korkokulut	-1 086 727,94	-1 349 002,72
Muut rahoituskulut	-798 322,01	-792 305,30
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	12 350 517,15	2 202 672,70
Vuosikate	51 031 339,98	51 721 073,19
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-33 277 013,99	-34 290 931,07
Arvonalentumiset	-2 085 729,10	-5 135 334,81
Tilikauden tulos	15 668 596,89	12 294 807,31
Poistoeron lisäys	-364 279,89	-1 024 302,85
Poistoeron vähennys	2 361 402,86	3 748 650,76
Varausten lisäys	-8 070 000,00	-11 557 000,00
Varausten vähennys	364 279,89	1 024 302,85
Rahastojen lisäys	-4 425 949,13	0,00
Rahastojen vähennys	3 500,00	3 000,00
Tilikauden ali-/yli jäämä	5 537 550,62	4 489 458,07

7.2 Rahoituslaskelma

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhdistelmä, sisäiset ja keskinäiset erät eliminoitu

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	51 031 339,98	51 721 073,19
Tulorahoituksen korjauserät	-365 431,95	1 998 820,25
	<u>50 665 908,03</u>	<u>53 719 893,44</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot (-)	-37 293 234,33	-44 787 234,75
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	2 270 658,70	1 116 166,30
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot (+)	3 745 925,67	3 606 377,66
	<u>-31 276 649,96</u>	<u>-40 064 690,79</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	19 389 258,07	13 655 202,65
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-596 815,00	-186 187,40
Antolainasaamisten vähennys	1 469 669,09	2 061 043,85
	<u>872 854,09</u>	<u>1 874 856,45</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000 000,00	20 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-34 399 701,06	-33 301 159,06
Lyhytaikaisten lainojen muutos, lis(+),väh(-)	771 974,67	-93 228,29
	<u>-3 627 726,39</u>	<u>-13 394 387,35</u>
Oman pääoman muutokset	536 832,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-179 070,41	2 484 630,03
Saamisten muutos	-4 476 322,73	-244 297,52
Korottomien velkojen muutos	3 116 824,57	7 236 768,59
	<u>-1 538 568,57</u>	<u>9 477 101,10</u>
Rahoituksen rahavirta	-3 756 608,87	-2 042 429,80
Rahavarojen muutos	15 632 649,20	11 612 772,85
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	121 350 606,00	105 717 956,80
Rahavarat 1.1.	105 717 956,80	94 105 183,95
	<u>15 632 649,20</u>	<u>11 612 772,85</u>

7.3 Tase

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhdistelmä, sisäiset ja keskinäiset erät eliminoitu

Vastaavaa	2021	2020
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	452 063,10	260 753,72
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>1 811 758,58</u>	<u>2 307 563,71</u>
	2 263 821,68	2 568 317,43
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	70 341 752,89	70 212 344,19
Rakennukset	172 717 430,61	185 164 895,12
Kiinteät rakenteet ja laitteet	147 702 941,05	150 895 099,23
Koneet ja kalusto	6 130 094,21	6 179 280,05
Muut aineelliset hyödykkeet	6 030 724,20	5 806 252,15
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	<u>24 569 274,17</u>	<u>10 218 834,12</u>
	427 492 217,13	428 476 704,86
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	71 532 615,74	71 849 293,44
Muut lainasaamiset	19 637 136,53	20 509 990,62
Muut saamiset	<u>699 619,90</u>	<u>699 619,90</u>
	91 869 372,17	93 058 903,96
Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiannot	3 690 761,55	4 191 086,23
Lahjoitusrahastojen varat	1 542 249,43	1 456 617,03
Muut toimeksiantojen varat	<u>150 000,00</u>	<u>0,00</u>
	5 383 010,98	5 647 703,26
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	<u>2 000 000,00</u>	<u>2 700 000,00</u>
	2 000 000,00	2 700 000,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	7 849 586,61	7 840 036,70
Lainasaamiset	1 999 029,35	1 294 506,25
Muut saamiset	2 885 054,49	2 123 494,63
Siirtosaamiset	<u>8 064 059,96</u>	<u>4 363 370,10</u>
	20 797 730,41	15 621 407,68
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	244 454,67	244 454,67
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	13 240 756,87	9 574 384,45
Joukkovelkakirjalainasaamiset	56 749 229,30	37 116 230,27
Muut arvopaperit	<u>34 920 151,53</u>	<u>46 194 132,88</u>
	105 154 592,37	93 129 202,27
Rahat ja pankkisaamiset	16 196 013,63	12 588 754,53
Vastaavaa yhteensä	<u>671 156 758,37</u>	<u>653 790 993,99</u>

Vastattavaa	2021	2020
Oma pääoma		
Peruspääoma	223 036 735,88	223 036 735,88
Arvonkorotusrahasto	4 733 033,89	4 733 033,89
Muut omat rahastot	64 976 755,12	60 554 305,99
Edellisten tilikausien ylijäämä	31 182 106,77	26 155 816,70
Tilikauden yli-/alijäämä	5 537 550,62	4 489 458,07
	<u>329 466 182,28</u>	<u>318 969 350,53</u>
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	27 853 040,04	29 850 163,01
Vapaaehtoiset varaukset	19 262 720,11	11 557 000,00
	<u>47 115 760,15</u>	<u>41 407 163,01</u>
Pakolliset varaukset		
Muut pakolliset varaukset	9 585 000,00	7 470 000,00
	<u>9 585 000,00</u>	<u>7 470 000,00</u>
Toimeksiantojen pääomat		
Valtion toimeksiannot	3 689 804,47	4 187 532,71
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 296 331,94	2 255 366,39
Muut toimeksiantojen pääomat	2 513 000,00	2 500 000,00
	<u>8 499 136,41</u>	<u>8 942 899,10</u>
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilt:	174 589 913,92	179 596 444,35
Saadut ennakot	2 700 000,00	2 700 000,00
Liittymismaksut ja muut velat	3 482 612,49	3 482 612,49
	<u>180 772 526,41</u>	<u>185 779 056,84</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilt:	35 006 530,43	34 399 701,06
Lainat muilta luotonantajilta	25 333 337,32	24 561 362,65
Saadut ennakot	319 834,91	473 100,57
Ostovelat	13 356 852,26	10 076 381,74
Liittymismaksut ja muut velat	1 951 911,82	1 762 997,85
Siirtovelat	19 749 686,38	19 948 980,64
	<u>95 718 153,12</u>	<u>91 222 524,51</u>
Vastattavaa yhteensä	<u>671 156 758,37</u>	<u>653 790 993,99</u>

7.4 Konsernilaskelmat

7.4.1 Konsernituloslaskelma

	2021	2020
Toimintatuotot	377 919 374,55	352 194 415,37
Toimintakulut	-819 074 669,19	-761 457 772,88
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-27 474,77	-158 758,00
Toimintakate	-441 182 769,41	-409 422 115,51
Verotulot	296 164 649,54	273 993 673,40
Valtionosuudet	220 252 235,43	225 083 498,83
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	786 067,18	677 376,04
Muut rahoitustuotot	14 627 832,00	4 291 062,43
Korkokulut	-4 103 524,72	-4 756 863,89
Muut rahoituskulut	-662 285,77	-842 326,89
Vuosikate	85 882 204,24	89 024 304,41
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn.mukaiset poistot	-64 711 589,27	-66 634 538,38
Arvonalentumiset	-3 854 152,26	-5 130 792,55
Tilikauden tulos	17 316 462,71	17 258 973,48
Tilinpäätössiirrot	-4 372 358,99	185 338,53
Tilikauden verot	-931 385,89	-549 992,30
Laskennalliset verot	-264 611,55	-148 230,60
Vähemmistöosuudet	73 898,33	-102 793,79
Tilikauden yli-/alijäämä	11 822 004,62	16 643 295,32

7.4.2 Konsernirahoituslaskelma

Toiminnan rahavirta	2021	2020
Vuosikate	85 882 204,24	89 024 304,41
Tilikauden verot	-931 385,89	-549 992,30
Tulorahoituksen korjaukset	-1 207 148,22	-4 761 762,89
	<u>83 743 670,13</u>	<u>83 712 549,22</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot (-)	-74 641 103,75	-82 470 628,98
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	5 678 090,34	1 575 450,05
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot (+)	4 320 094,94	5 247 203,36
	<u>-64 642 918,47</u>	<u>-75 647 975,57</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	19 100 751,66	8 064 573,65
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-23 382,78	-95 581,31
Antolainasaamisten vähennys	121 962,64	293 655,00
	<u>98 579,86</u>	<u>198 073,69</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	63 580 205,76	57 948 640,90
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-56 107 378,07	-60 740 077,96
Lyhytaikaisten lainojen muutos, lis(+),väh(-)	-4 397 311,97	-808 773,66
	<u>3 075 515,72</u>	<u>-3 600 210,72</u>
Oman pääoman muutokset	905 368,65	3 704 467,60
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-1 116 708,26	2 040 664,06
Vaihto-omaisuuden muutos	-283 408,10	-1 093 917,90
Saamisten muutokset	-7 161 712,71	-9 992 123,35
Korottomien velkojen muutokset	5 583 951,69	8 671 639,12
	<u>-2 977 877,38</u>	<u>-373 738,07</u>
Rahoituksen rahavirta	1 101 586,85	-71 407,50
Rahavarojen muutos	20 202 338,51	7 993 166,15
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	174 648 944,92	154 446 606,41
Rahavarat 1.1.	154 446 606,41	146 453 440,26
	<u>20 202 338,51</u>	<u>7 993 166,15</u>

7.4.3 Konsernitase

Vastaavaa	2021	2020
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3 426 348,80	3 076 006,19
Muut pitkävaikutteiset menot	6 409 948,09	7 064 380,36
	<u>9 836 296,90</u>	<u>10 140 386,55</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	89 830 258,29	89 607 332,23
Rakennukset	519 664 816,09	536 598 882,94
Kiinteät rakenteet ja laitteet	153 825 138,52	157 314 733,24
Koneet ja kalusto	25 243 410,38	25 686 365,93
Muut aineelliset hyödykkeet	6 420 401,34	6 257 027,85
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	36 691 189,06	17 574 164,00
	<u>831 675 213,68</u>	<u>833 038 506,19</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	9 024 012,81	8 848 953,57
Muut osakkeet ja osuudet	5 468 271,17	5 763 744,74
Muut lainasaamiset	2 974 757,76	3 054 803,40
Muut saamiset	794 330,71	812 864,92
	<u>18 261 372,44</u>	<u>18 480 366,63</u>
Toimeksiantojen varat	3 695 281,41	2 700 271,04
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus	2 910 428,76	2 627 020,66
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	2 302 265,74	3 977 797,78
Lyhytaikaiset saamiset	57 509 070,44	48 671 825,69
Rahoitusarvopaperit	127 134 946,70	111 217 332,90
Rahat ja pankkisaamiset	47 513 998,22	43 229 273,51
Vastaavaa yhteensä	<u>1 100 838 874,29</u>	<u>1 074 082 780,95</u>

Vastattavaa	2021	2020
Oma pääoma		
Peruspääoma	223 036 735,88	223 036 735,88
Säätiöiden ja yhd.peruspääoma	21 783,77	21 783,77
Arvonkorotusrahasto	6 591 580,00	6 833 604,04
Muut omat rahastot	79 533 077,91	76 312 901,58
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	69 009 425,33	51 489 576,82
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 822 004,62	16 643 295,32
	<u>390 014 607,52</u>	<u>374 337 897,41</u>
Vähemmistöosuudet	11 186 773,16	10 169 667,30
Pakolliset varaukset		
Eläkevaraukset	50 777,42	56 766,49
Muut pakolliset varaukset	13 697 851,32	12 431 965,98
	<u>13 748 628,74</u>	<u>12 488 732,47</u>
Toimeksiantojen pääomat	9 890 220,42	10 011 918,31
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	491 504 981,24	484 097 551,70
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	6 243 947,19	6 201 255,48
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	59 723 114,19	64 055 027,96
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	118 526 601,84	112 720 730,32
	<u>675 998 644,46</u>	<u>667 074 565,46</u>
Vastattavaa yhteensä	<u>1 100 838 874,29</u>	<u>1 074 082 780,95</u>

8 Konsernin ja kaupungin tilinpäätöksen liitetiedot

8 Konsernin ja kaupungin tilinpäätöksen liitetiedot

8.1 Kunnan ja konsernin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

8.1.1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu verohallinnon tilitysjankohdan mukaan kalenterikuukausittain tilikauden verotuloksi.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Pysyvät vastaavat on pääsääntöisesti aktivoitu välittömään hankintamenoon. Hankkeissa, joissa kiinteiden kulujen osuus kokonaishankintamenoista on olennainen, myös kiinteät kulut on aktivoitu Kirjanpitolautakunnan antaman yleisohjeen mahdollistamissa puitteissa.

Kuluvien pysyvien vastaavien poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu pysyvien vastaavien hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Mikäli poistonalainen hyödyke on tuhoutunut tai hyödykkeen tulonodotukset ovat muuttuneet olennaisesti tai poistuneet kokonaan käyttötarkoituksen muutoksesta johtuen, on kulukirjaus esitetty tuloslaskelmassa erikseen arvonalentumisena.

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa ja jotka on tarkoitettu käytettäväksi kaupungin toiminnassa alle kolme vuotta, on kirjattu vuosikuluiksi.

Ne tytäryhteisöt, jotka kirjanpitolain mukaan voivat poistaa pysyvät vastaavat ilman ennalta laadittua suunnitelmaa, ovat omien tilinpäätöstensä liitetiedoissa ilmoittaneet suunnitelman mukaisten poistojen kertyneet määrät sekä pysyvät vastaavat suunnitelman mukaan poistamatta olevat määrät tilivuoden lopussa. Mikäli suunnitelmapoistojen mukaan laskettu kuluvien pysyvien vastaavien poistamaton määrä yhteensä on alittanut yhteisön taseeseen aktivoitujen määrän, suunnitelman mukaisen jäännösarvon ylittävä osa on vähennetty konsernitasetta laadittaessa. Sama määrä on vähennetty tytäryhteisön vapaasta omasta pääomasta.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuus on arvostettu hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset ovat koronvaihtosopimuksia sekä sähkönhintaan liittyviä suojauksia. Kaupungilla ei ollut 31.12.2021 voimassa olevia koronvaihtosopimuksia.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

Takausvastuu Maitoa Markkinoille -säätiö

Kaupunginvaltuusto päätti 27.8.2012 § 108 Maitoa Markkinoille säätiön perustamisesta yhdessä alueen kuntien kanssa ja antoi Maitoa Markkinoille säätiölle takaustappioiden vastaamisesta euromääräisen sitoumuksen 2 769 500 euron määrään saakka. Säätiö on perustettu 6.11.2014 ja varsinainen toiminta alkoi vuoden 2015 alusta. Kaupunki on maksanut säätiölle peruspääoman 12 000 euroa ja lisäpääoman 20 880 euroa 15.1.2015. Säätiöllä oli 31.12.2021 kaksi voimassa olevaa takausta. Vuonna 2016 allekirjoitettu takaussitoumus oli 250 000 euroa ja siitä oli 31.12.2021 jäljellä 125 000 euroa. Vuonna 2018 allekirjoitettu takaussitoumus oli 500 000 euroa ja siitä oli 31.12.2021 jäljellä 350 000 euroa. Uusia takauspäätöksiä ei tehty vuoden 2021 aikana.

Oikeusprosessit

Pelastustoimen varallaoloa koskevia korvausvaateita on käsitellyssä tuomioistuimissa. Asiaan liittyy taloudellista riskiä, mutta käsittely on edelleen kesken. Asiasta on tehty pakollinen varaus kaupungin tilinpäätökseen vuonna 2019. Niin ikään korttelia 40 koskeva vahingonkorvausriita on vireillä käräjäoikeudessa. Näiden lisäksi kaupunki on osapuolena muutamissa muissa kesken olevissa oikeudenkäynneissä.

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Tuloslaskelma ja tase ovat vertailukelpoiset laadintaperiaatteiden näkökulmasta. Koronapandemia, siihen liittyvät rajoitustoimet sekä valtion tukitoimet ovat vaikuttaneet vuosien 2020 ja 2021 tuloslaskelman eri tiliryhmien toteutumisiin, eivätkä yksittäisten tiliryhmien toteutumiset ole kaikilta osin vertailukelpoisia keskenään.

Vuoden 2021 tilinpäätökseen on kirjattu pakollista varausta Siun soten, Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän alijäämän kattamiseen (KH 21.2.2022 § 75). Kuntayhtymän katettava alijäämä on vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaan 17,1 milj. euroa, josta kaupungin osuus on n. 7,435 milj. euroa. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä Siun Soten alijäämän kattamiseksi kirjattiin 5,32 milj. euron pakollinen varaus. Koska Siun Soten kuntayhtymä alijäämä kasvoi vuoden 2021

tilinpäätöksessä, vuoden 2020 pakollista varausta ei voitu purkaa vaan muodostettiin lisää varausta 2,115 milj. euroa. Uusi pakollinen varaus 2,115 milj. euroa on kirjattu tulosvaikutteisesti vuodelle 2021. Pakollinen varaus kirjattiin edellisvuoden varauksen tavoin palvelujen ostojen tiliryhmään.

Koska Itä-Suomen hallinto-oikeus antoi ratkaisunsa Siun Soten vuoden 2018 maksuosuuden palautusta koskevaan hallintoriitaan vuoden 2021 aikana, on Joensuun kaupungille kohdistus maksuosuuden palautus 0,5 milj. euroa kirjattu lopulliseksi kirjaamalla maksu pois siirtoveloista oman pääoman korotukseksi.

Konsernitilin käsittely

Konsernitilisopimukseen liitettyjen tytäryritysten konsernitilille talletetut rahavarat 25 333 337,32 euroa (ed. v. 24 561 362,65 euroa) esitetään kaupungin taseessa lainana muilta luotonantajilta. Vastaavasti tytäryhteisöjen negatiiviset tilien saldot esitetään kaupungin lyhytaikaisena lainasaamisena tytäryhteisöiltä.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Kaupungin konserniin kuuluu 15 tytäryhtiötä, viisi tytäryhtiön tytärtä, yksi kommandiittiyhtiö, jossa tytäryhtiön tytär on vastuunalainen yhtiömies, sekä kolme kuntayhtymää. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty 13 tytäryhtiötä, 5 tytäryhtiön tytärtä ja kuntayhtymät. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Senioripiha Oy kuului kaupungin konserniin 31.12.2021. Yhtiökokous hyväksyi lopputilityksen 12.1.2022. Senioripiha Oy:tä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen yhtiön purkautumisen johdosta huomioiden tilinpäätöksen laatimista ohjaava olennaisuusperiaate.

Vuoden 2021 aikana tehtiin KOY Enon Jäähallin toimintaan järjestelyitä siten, että kaupunki lunasti Enon jäähallirakennuksen 34 853,37 eurolla ja päätettiin, että KOY Enon Jäähalli puretaan. Purkautuminen toteutuu vuoden 2022 aikana. Koska yhtiöllä ei ole enää toimintaa, yhtiötä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen huomioiden tilinpäätöksen laatimista ohjaava olennaisuusperiaate.

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton jäseneksi liittyi 1.1.2021 alkaen Heinäveden kunta. Tämän johdosta kaikkien muiden jäsenten omistusosuudet muuttuivat ja Joensuun kaupungin omistusosuus on 1.1.2021 alkaen 42,56 %, kun se aiemmin oli 43,45 %.

Muutokset konsernirakenteessa

Kaupunki myi osan Business Joensuu Oy:n osakkeistaan tytäryhtiölleen Karelia Ammattikorkeakoulu Oy:lle. Lisäksi Business Joensuu Oy:n tytäryhtiö Photonics Center Oy aloitti toimintansa keuhalla 2021.

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tytäryhteisön osakkeiden hankintameno on eliminoitu tilikauden päättyessä olevaa konsernin omistuksen mukaista osakepääomaa vastaan. Eliminoinnissa syntynyt eliminointiero on vähennetty konsernin muusta omasta pääomasta.

Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän ja Karelia ammattikorkeakoulu Oy:n yksikköhintarahoituksen mukainen valtionosuus on yhdistelty konsernituloslaskelmassa riville Valtionosuudet vastaamaan emon tuloslaskelman laatimisperiaatteita. Kuntayhtymien tase- ja liitetiedot on yhdistelty konsernitilinpäätökseen rivi riviltä peruspääomaosuuden mukaisessa suhteessa.

Kaikkien konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Photonics Center Oy:n toiminta alkoi 4.6.2021, mutta senkin tilikausi on kalenterivuosi. Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuksien erottamisessa.

Kaikkien osakkuusyhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Osakkuusyhtyritysten yhdistelyssä ei ole huomioitu poistojen oikaisua eikä poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutoksia.

Konsernitilinpäätöksessä vuonna 2020 tehtiin korjauksia avaavaan taseeseen. Toinen korjaus kohdistui maa- ja vesialueiden kirjauksiin ja toinen laskennalliseen verovelkaan. Nämä oikaisut toivat epäjatkuvuutta.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu tytäryhteisöjen taseiden mukaisista oikaistuista omista pääomista. Tytäryhtiöiden tyttären konserni- ja vähemmistöosuuksien laskenta on tarkistettu ja niihin tuli pieniä muutoksia ja sen vuoksi vuoden 2020 tilinpäätöksessä konserni- ja vähemmistöosuudet ovat erilaiset kuin vuoden 2021 tilinpäätöksessä.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernin sisäiset saamiset ja velat on eliminoitu. Olennaiset pysyvien vastaavien kaupoista syntyneet konsernin sisäiset katteet on eliminoitu. Liittymismaksuja ei ole eliminoitu, koska liittymismaksuista ei ole kattavia luetteloita. Aiempina vuosina rakennettujen kiinteistöjen liittymismaksut sisältyvät kiinteistöjen hankintahintaan, niitä ei ole kirjattu eikä luetteloitu erikseen.

Konsernitilinpäätökseen yhdistettyjen yhteisöjen kaupungille maksamia kiinteistöveroja ei ole eliminoitu.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ja -menetelmät ovat 1.1.2013 alkaen:

Poistosuunnitelma on päivitetty kv. 26.11.2012 § 163 ja 16.12.2013 § 201. Taseeseen aiemmin akti-voidut erät poistetaan aiemman poistosuunnitelman mukaisesti loppuun saakka.

Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Muut aineettomat oikeudet	3 vuotta	tasapoisto
Tietokoneohjelmat	3 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
Muut pitkävaikutteiset menot*	3 vuotta	tasapoisto
Vuokrahuoneiston perusparannus	5 vuotta	tasapoisto
Osakehuoneiston perusparannus	5 vuotta	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	
Rakennukset		
Asuinrakennukset		
Asuinrakennukset	30 vuotta	tasapoisto
Ei oleelliset perusparannukset	20 vuotta	tasapoisto
Ei oleelliset perusparannukset	10 vuotta	tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset		
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta	tasapoisto
Ei oleelliset perusparannukset	20 vuotta	tasapoisto
Ei oleelliset perusparannukset	10 vuotta	tasapoisto
Ei oleelliset perusparannukset	5 vuotta	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset		
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	tasapoisto
Ei oleelliset perusparannukset	10 vuotta	tasapoisto
Muut rakennukset		
Muut rakennukset	20 vuotta	tasapoisto
Ei oleelliset perusparannukset	10 vuotta	tasapoisto
Ei oleelliset perusparannukset	5 vuotta	tasapoisto
Tilapäiset rakennelmat	Käyttöaika	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, muut väylät, liikennelaitteet, sillat	15%	menojäännösp.
Puistot, urheilu- ja virkistysalueet	15%	menojäännösp.
Vedenjakeluverkko	8%	menojäännösp.
Viemäriverkko	8%	menojäännösp.
Hulevesiviemäriverkko	8%	menojäännösp.
Sähköjohdot ja ulkovalaistus	15%	menojäännösp.
Puhelinverkko, keskusasema, alakeskukset	20%	menojäännösp.
Kiinteistöjen välinen tietoliikenneverkko	20%	menojäännösp.
Vesihuoltolaitoksen kiinteät rakenteet ja laitteet	10%	menojäännösp.
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20%	menojäännösp.
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet		
Autot	30%	menojäännösp.
Kuorma-autot, traktorit ja muut raskaat työkoneet	25%	menojäännösp.
Muut koneet ja laitteet		
Laituskoneet ja laitteet	30 %	menojäännösp.
Muut koneet, laitteet ja kalusteet	30%	menojäännösp.
Muut liikennevälineet ja liikkuvat työkoneet	30%	menojäännösp.
Tietokone-laitteet		
Atk-laitteet	40%	menojäännösp.
Viestintälaitteet		
Televiestintä-, audio-, video- ja muut ICT-laitteet	30%	menojäännösp.
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	20%	menojäännösp.
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen	
Taide- ja arvoesineet	Ei poistoa	
Muut hyödykkeet	Ei poistoa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Ennakkomaksu	Ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat (pysyvät vastaavat)	Ei poistoa	
Pysyvät vastaavat arvopaperit ja muut		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	

* KV 18.6.2012 § 92 vt 6 parantaminen Joensuun kohdalla välillä Reijola-Repokallio –hankkeen kaupungin taseeseen kirjattavien muiden pitkävaikutteisten menojen poistoaikana käytetään 20 vuotta

8.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Kaupunginvaltuusto	89 591,60	0,00	89 591,60	0,00
Kaupunginhallitus	300 483 406,71	288 012 773,84	11 851 057,44	24 425 364,63
Osallisuus- ja vetovoimalautakunta	90 210,26	0,00	90 547,91	0,00
Kasvatus- ja koulutuslautakunta	17 977 389,44	16 234 570,09	8 156 825,63	6 510 405,91
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta	6 618 164,11	6 798 788,91	5 009 853,92	5 230 030,97
Kaupunkirakennelautakunta	36 644 169,15	25 823 838,70	31 638 122,36	17 386 113,53
Jns alueellinen jätelautakunta	203 492,64	191 554,26	203 492,64	191 554,26
Rakennus- ja ympäristölautakunta	1 350 837,58	1 283 073,32	1 377 538,36	1 318 726,49
Joensuun Vesi -liikelaitos	14 462 113,05	13 849 816,25	16 476 299,08	15 812 655,96
Toimintatuotot yhteensä	<u>377 919 374,55</u>	<u>352 194 415,37</u>	<u>74 893 328,94</u>	<u>70 874 851,75</u>

Liitetieto 7) Verotulojen erittely

Verotulojen erittely kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta ja kiinteistöveroon on esitetty tuloslaskelmassa luvussa 7.

Liitetieto 8) Valtionosuuksien erittely

	Kunta	
	2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	131 358 087,00	138 102 857,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	45 418 872,00	41 043 787,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 048 162,00	-1 886 913,00
Verotulomenetysten korvaus	<u>35 502 012,00</u>	<u>35 164 260,00</u>
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	<u>164 811 937,00</u>	<u>171 380 204,00</u>

Liitetieto 9) Palvelujen ostojen erittely

	Kunta	
	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	281 471 399,80	262 613 396,11
Muiden palvelujen ostot	<u>61 061 768,62</u>	<u>55 597 713,85</u>
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	<u>342 533 168,42</u>	<u>318 211 109,96</u>

Liitetieto 10) Valtuustoryhmille annetut tuet

	Kunta	
	2021	2020
Joensuun Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä	4 153,31	3 662,52
Keskustan Joensuun valtuustoryhmä	5 903,12	4 670,07
Kokoomuksen Joensuun valtuustoryhmä	4 276,00	4 524,56
Joensuun Perussuomalaiset valtuustoryhmä	0,00	1 695,74
Joensuun Vihreiden valtuustoryhmä	2 005,90	4 572,00
Joensuun Vasemmiston valtuustoryhmä	1 306,67	2 793,75
Joensuun KD-valtuustoryhmä	223,20	0,00
Liike Nyt Joensuun valtuustoryhmä	<u>508,00</u>	<u>169,00</u>
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	<u>18 376,20</u>	<u>22 087,64</u>

Liitetieto 11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Esitetty luvussa 8.1

Liitetieto 12) Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Eläkevastuuvaraus 1.1	56 766,49	62 811,74		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	5 989,07	6 045,25		
Eläkevastuuvaraus 31.12.	50 777,42	56 766,49		
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	3 473 148,66	3 797 353,84		
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00		
Vähennykset tilikaudella	737 920,72	324 205,18		
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12	2 735 227,94	3 473 148,66		
Muut vastuuvaukset 1.1.	8 958 817,32	8 702 961,00	7 470 000,00	2 150 000,00
Lisäykset tilikaudella	2 003 806,05	627 750,00	2 115 000,00	5 320 000,00
Vähennykset tilikaudella		371 893,68	0,00	0,00
Muut vastuuvaukset 31.12.	10 962 623,37	8 958 817,32	9 585 000,00	7 470 000,00

Liitetieto 13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	2 231 276,53	4 324 217,33	2 231 276,53	2 241 248,45
Rakennusten luovutusvoitot	287 425,10	450 190,76	287 425,10	0,00
Osakkeiden/kuntayhtymäosuusien luovutusvoitot	0,00			
Muut luovutusvoitot	435 052,52	0,00	0,00	941 670,00
Muut luovutusvoitot	0,00	302 075,07	94 296,98	150 886,22
Luovutusvoitot yhteensä	<u>2 953 754,15</u>	<u>5 076 483,16</u>	<u>2 612 998,61</u>	<u>3 333 804,67</u>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	1 450,06	14 206,06	0,00	12 624,92
Rakennusten luovutustappiot	241 393,82	0,00	0,00	0,00
Osakkeiden luovutustappiot	248 620,17	0,00	132 566,66	0,00
Muut luovutustappiot	2 268,54	1 579,80	0,00	0,00
Luovutustappiot yhteensä	<u>493 732,59</u>	<u>15 785,86</u>	<u>132 566,66</u>	<u>12 624,92</u>

Liitetieto 14) Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Ei ole

Liitetieto 15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	
	2021	2020
Osinkotuotot muista yhteisöistä	864 522,64	950 946,90
	<u>864 522,64</u>	<u>950 946,90</u>

Liitetieto 16) Erittely poistoeron muutoksista

	Kunta	
	2021	2020
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	1 997 122,97	2 724 347,91
Poistoeron muutokset yhteensä	<u>1 997 122,97</u>	<u>2 724 347,91</u>

8.3 Tasetta koskevat liitetiedot

8.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 17) Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ole

Liitetieto 18) Arvonkorotukset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	711 965,45	712 890,31		
Arvonkorotukset	0,00	0,00		
Arvonkorotuksen purku	0,00	924,86		
Arvo 31.12.	711 965,45	711 965,45		
Muut aineelliset hyödykkeet				
Arvo 1.1.	4 263 563,94	4 263 563,94	4 263 563,94	4 263 563,94
Arvo 31.12.	4 263 563,94	4 263 563,94	4 263 563,94	4 263 563,94
Rakennukset				
Arvo 1.1.	1 388 604,70	1 393 828,18		
Arvonkorotuksen muutos	-242 024,03	-5 223,48		
Arvo 31.12.	1 146 580,67	1 388 604,70		
Sijoitukset/Osakkeet ja osuudet				
Arvo 1.1.	469 469,95	469 469,95	469 469,95	469 469,95
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvo 31.12.	469 469,95	469 469,95	469 469,95	469 469,95
Arvonkorotukset yhteensä 31.12.	<u>6 591 580,01</u>	<u>6 833 604,04</u>	<u>4 733 033,89</u>	<u>4 733 033,89</u>

Taidemuseon lahjoituksena saamat kokoelmat on otettu taseeseen tilinavauksessa 1.1.1997 museon asiantuntijan laatiman laskelman perusteella. Erä sisältyy taseen vastaavissa kohtaan "Muut aineelliset hyödykkeet"

Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä on kirjannut lisää peruspääomaa tilinpäätöksessään 31.12.1998. Kaupungin osuus peruspääoman lisäyksestä esitetään arvonkorotuksena. Erä sisältyy taseen vastaavissa kohtaan "Sijoitukset / osakkeet ja osuudet".

Taseen vastattavissa sisältyvät kohtaan 'Arvonkorotusrahasto'.

Toimintaperiaatteena on pääsääntöisesti pidättäytyä arvonkorotusten kirjaamisesta.

Pysyvät vastaavat/Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Liitetieto 19)	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet			Muut aineell. hyödykkeet	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä- vaik. menot	Maa- ja vesialueet	Raken- nukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto		kesk.er.hankinnat Ennakkomaksut	
Poistamaton hankintameno 1.1.	260 753,72	2 307 563,71	70 212 344,19	185 164 895,12	150 895 099,23	6 179 280,05	5 806 252,15	10 218 834,12	431 045 022,29
Lisäykset tilikauden aikana	335 437,50	176 545,00	788 480,67	930 720,17	16 796 768,50	1 121 327,24	224 472,05	16 688 114,90	37 061 866,03
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	-56 069,00	-1 464 589,70	0,00	0,00	-750 000,00	-2 270 658,70
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	-702 961,97	-92 900,90	0,00	-6 469,14	0,00	0,00	-802 332,01
Siirrot erien välillä	20 000,09	0,00	43 890,00	0,00	407 385,27	1 116 399,49	0,00	-1 587 674,85	0,00
Tilikauden poisto	-164 128,21	-672 350,13	0,00	-11 228 369,97	-18 931 722,25	-2 280 443,43	0,00	0,00	-33 277 013,99
Arvonlenn. ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	-2 000 844,81	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 000 844,81
Poistamaton hankintameno 31.12	452 063,10	1 811 758,58	70 341 752,89	172 717 430,61	147 702 941,05	6 130 094,21	6 030 724,20	24 569 274,17	429 756 038,81
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	452 063,10	1 811 758,58	70 341 752,89	172 717 430,61	147 702 941,05	6 130 094,21	6 030 724,20	24 569 274,17	429 756 038,81

Muut pitkäaikaiset sijoitukset

Liitetieto 19)

	Osakkeet ja osuudet		Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset			Saamiset muut yhteisöt sis.kuntayhtymät	Sijoitukset yhteensä
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt			Vaihtovelka- kirjalaina- saamiset	Pääoma- laina- saamiset	Saamiset konserni- yhteisöt		
Hankintameno 1.1.	40 406 608,99	8 203 954,01	19 713 516,89	3 525 213,55	0,00	3 711 625,46	16 107 806,76	1 390 178,30	93 058 903,96
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	171 368,30	0,00	0,00	596 815,00	0,00	768 183,30
Rahoitusosuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	-335 213,00	0,00	0,00	-127 948,71	0,00	-545 454,56	-919 168,89	-5 045,64	-1 932 830,80
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	40 071 395,99	8 203 954,01	19 713 516,89	3 568 633,14	0,00	3 166 170,90	15 785 452,87	1 385 132,66	91 894 256,46
Arvonlennukset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	-24 884,29	0,00	0,00	0,00	0,00	-24 884,29
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	40 071 395,99	8 203 954,01	19 713 516,89	3 543 748,85	0,00	3 166 170,90	15 785 452,87	1 385 132,66	91 869 372,17

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Liitetieto 20-22) Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

	Y-tunnus	Kunnan omistus- osuus-%	Konsernin omistus- osuus-%	Kuntakonsernin osuus, €		tilikauden voitosta / tappiosta
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	
Tytäryhteisöt						
Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy	0167924-6	100,00	100,00	511 256,55	332 807,96	-89 840,77
Jns Kodit Oy	0168143-4	100,00	100,00	13 885 191,65	161 809 698,21	625 299,22
* Ki Oy Jokikadun Pysäköinti	2264168-5	0,00	63,83	342 048,06	1 080,26	-28 681,04
Jns Pysäköinti Oy	0347890-7	67,00	81,88	7 739 180,45	1 470 428,58	-28 677,05
Saimaan Satamat Oy	2473936-0	100,00	100,00	613 052,33	145 428,43	47 735,82
** Jns Satamarakennus Oy	0656596-9	0,00	54,86	239 413,65	2 871,19	16,02
Puhas Oy	1067047-0	68,50	68,50	7 067 863,48	1 010 164,53	131 293,95
Business Joensuu Oy	2921270-1	89,89	90,74	17 081 820,82	18 254 385,29	1 074 924,21
*** Joensuun Startup Kehitys Oy	2924512-4	0,00	90,74	46 697,18	9 943,88	25 288,87
*** Photonics Center Oy	3219594-9	0,00	90,74	89 257,65	6 771,57	-28 704,35
**** Startup -Rahasto Joensuu Ky	3093233-5	0,00	67,91	419 743,74	512,37	-41 870,39
Jns Yrityskiinteistöt Oy	0168064-2	100,00	100,00	8 983 219,18	12 431 107,06	-595 548,20
Ki Oy Heinävaaran Liikekulma	0659780-5	55,85	55,85	259 779,09	1 140,29	-211,34
Opisk. asunnot Oy Jns Elli	0167853-4	100,00	100,00	478 925,63	100 302 720,75	3,73
Senioripiha Oy	2213633-9	100,00	100,00	0,00	0,00	-3 511,44
Ki Oy Uimaharjunhaka	01675333-3	100,00	100,00	60 657,34	525 965,92	-2 613,90
As Oy Enon Tuuliharju	2056674-9	42,43	79,29	1 032 795,26	2 337,26	-2 362,11
Kesk. Ki Oy Uimaharjun lähipalvelukeskus	1728549-5S	55,79	55,79	308 367,43	10 807,78	13 963,00
Ki Oy Enon Jäähalli	1027359-8	50,61	50,61	623,86	119,55	-4 661,10
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy	2454377-1	100,00	100,00	12 038 164,47	7 378 734,40	2 285 788,74
* Jns Kodit Oy:n tytäryhteisö						
** Saimaan Satamat Oy:n tytäryhteisö						
*** Business Joensuu Oy:n tytäryhteisö						
**** Business Joensuun Oy:n hallinnoima ky						
Kuntayhtymät						
P-K:n koulutus ky	0212371-7	55,50	55,50	46 314 584,93	5 736 304,66	113 613,50
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	0927140-5	42,56	42,56	745 251,44	422 736,65	111 453,36
P-K:n sosiaali- ja terv.palv.ky	2732095-2	43,57	43,57	7 794 179,07	132 218 918,61	-1 468 890,95
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Juhannusmorsian	0832811-5	39,04	39,04	241 640,63	455,71	0,00
As Oy Suvituuli	0590346-0	37,22	37,22	614 109,85	16 354,06	5 564,63
As Oy Pikku-Ukko	0656600-5	23,14	23,14	177 863,48	940,25	0,00
Jns Kuivakenkä Oy	1613789-6	38,55	38,55	349 261,55	42 654,13	-38 435,21
Jns Rantaparkki Oy	2139023-9	30,07	30,07	862 021,25	2 697,66	1 086,72
Jns Ravirata Oy	0365190-9	24,82	24,82	323 301,44	43 133,77	648,00
Kiint Oy P-K:n Maakuntatalo	0568790-5	38,53	38,53	4 368 587,84	314 823,04	5 477,99
Kiint Oy Torisuvanto	0238434-3	28,37	28,37	564 789,87	48 537,14	-22 783,92
Kiint Oy Enon Kauppakeskus	0664620-8	29,38	29,38	135 242,28	885,61	63,43
Polkka - P-K:n tukipalvelut Oy	2775939-1	40,00	40,00	1 035 920,50	1 636 708,32	28 031,35
Visit Karelia Oy	0932125-7	45,40	45,40	130 625,93	21 521,27	-7 127,75

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	43 758 600,94	7 535 309,60	38 303 178,14	1 991 742,53
Muut maa- ja vesialueet	46 071 657,35	82 072 022,62	32 038 574,75	68 220 601,66
Yhteensä	89 830 258,29	89 607 332,22	70 341 752,89	70 212 344,19

Liitetieto 23) Saamisten erittely

	2021	2021	2020	2020
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	298 549,52	0,00	302 600,40
Lainasaamiset	0,00	1 999 029,35	0,00	1 294 506,25
Muut saamiset	0,00	449,23	0,00	17 506,73
Siirtosaamiset	0,00	21 809,09	0,00	15 251,64
Yhteensä	0,00	2 319 837,19	0,00	1 629 865,02
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	467 132,22	0,00	746 552,55
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	231 265,17	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	698 397,39	0,00	746 552,55
Saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	74 730,23	0,00	224 337,33
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	262 483,15
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	74 730,23	0,00	486 820,48
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	7 009 174,64	0,00	6 566 546,42
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	2 000 000,00	2 884 605,26	2 700 000,00	1 843 504,75
Siirtosaamiset	0,00	7 810 985,70	0,00	4 348 118,46
Yhteensä	2 000 000,00	17 704 765,60	2 700 000,00	12 758 169,63
Saamiset yhteensä	2 000 000,00	20 797 730,41	2 700 000,00	15 621 407,68

Liitetieto 24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Siirtyvät korot	9 645,40	269,10	9 645,40	15 520,74
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	1 930 499,86	824 738,58	381 196,23	336 687,62
EU-tuet ja -avustukset	6 118 527,59	4 315 831,28	2 507 414,81	1 944 746,14
Vaana-yksityisen päivähoidon palvelusetelit	13 766 240,86	11 632 469,37	971 385,33	769 283,04
Muut siirtosaamiset	11 567 066,42	4 654 554,95	4 194 418,19	1 297 132,56
Siirtosaamiset yhteensä	33 391 980,13	21 427 863,28	8 064 059,96	4 363 370,10

8.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 25) Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	223 036 735,88	223 036 735,88	223 036 735,88	223 036 735,88
Peruspääoma 31.12.	<u>223 036 735,88</u>	<u>223 036 735,88</u>	<u>223 036 735,88</u>	<u>223 036 735,88</u>
Säätiöiden ja yhd.peruspääoma 1.1.				
Lisäys	21 783,77	21 783,77		
Vähennys				
Säätiöiden ja yhd.peruspääoma 31.12.	<u>21 783,77</u>	<u>21 783,77</u>		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	6 833 604,04	6 839 752,38	4 733 033,89	4 733 033,89
Lisäys	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennys	-242 024,03	-6 148,34	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	<u>6 591 580,01</u>	<u>6 833 604,04</u>	<u>4 733 033,89</u>	<u>4 733 033,89</u>
Muut omat rahastot 1.1.	76 312 901,58	76 573 158,42	60 554 305,99	60 557 305,99
Lisäys	3 815 205,21	114 427,22	4 425 949,13	0,00
Vähennys	-595 028,88	-374 684,06	-3 500,00	-3 000,00
Muut omat rahastot 31.12.	<u>79 533 077,91</u>	<u>76 312 901,58</u>	<u>64 976 755,12</u>	<u>60 554 305,99</u>
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	68 132 872,14	50 031 030,43	30 645 274,77	26 155 816,70
Edellisten tilikausien oikaisu	876 553,19	1 458 546,39	536 832,00	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	<u>69 009 425,33</u>	<u>51 489 576,82</u>	<u>31 182 106,77</u>	<u>26 155 816,70</u>
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	<u>11 822 004,62</u>	<u>16 643 295,32</u>	<u>5 537 550,62</u>	<u>4 489 458,07</u>
Oma pääoma yhteensä	<u>390 014 607,52</u>	<u>374 337 897,41</u>	<u>329 466 182,28</u>	<u>318 969 350,53</u>

Kunnan kertynyt yli-/alijäämä 31.12., jossa huomioitu tuloksenkäsittelyerät

	Kunta	
	2021	2020
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	31 182 106,77	26 155 816,70
Tilikauden yli-/alijäämä	5 537 550,62	4 489 458,07
Muut omat rahastot 31.12.	64 976 755,12	60 554 305,99
Investointivaraukset	19 262 720,11	11 557 000,00
Kertynyt poistoero	27 853 040,04	29 850 163,01
Yhteensä	<u>148 812 172,66</u>	<u>132 606 743,77</u>

Investointivaraukset

	Kunta	
	2021	2020
Investointivaraukset 1.1.2021		11 557 000,00
Lisäys 2021		
Joensuun asemanseutu	2 700 000,00	
Yhteys Salpakatu-Voimatie	1 200 000,00	
Rantakylän kirjaston ja nuorisotilojen peruskorjaus	1 200 000,00	
Pekkalän Pelastusasema	1 299 000,00	
Niinivaaran ylävesisäiliö	<u>1 671 000,00</u>	8 070 000,00
Vähennys 2021		
Koulukadun kehittäminen	-364 279,89	
Kerolan alkointilaitoksen laajennus ja saneeraus, Jns Vesi	0,00	-364 279,89
Investointivaraukset 31.12.2021		<u>19 262 720,11</u>

Liitetieto 26) Erittely poistoerosta

	Kunta	
	2021	2020
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	27 853 040,04	29 850 163,01
Poistoero yhteensä	<u>27 853 040,04</u>	<u>29 850 163,01</u>

Liitetieto 27) Pitkäaikaiset velat

Tarkoitetaan velkoja, jotka erääntyvät 1.1.2026 tai sen jälkeen.

	Kunta	
	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	66 845 772,72	71 695 132,11
	<u>66 845 772,72</u>	<u>71 695 132,11</u>

Liitetieto 28) Joukkovelkakirjalainat

	Kunta	
	2021	2020
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>

Liitetieto 29) Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevastuuvaraus	50 777,42	56 766,49	0,00	0,00
Potilasvakuutusvaraus	2 762 977,94	3 500 898,66	0,00	0,00
Ympäristövastuut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	<u>10 934 873,38</u>	<u>8 931 067,32</u>	<u>9 585 000,00</u>	<u>7 470 000,00</u>
Pakolliset varaukset yhteensä	<u>13 748 628,74</u>	<u>12 488 732,47</u>	<u>9 585 000,00</u>	<u>7 470 000,00</u>

Liitetieto 30) Vieras pääoma

	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	80 021,61	0,00	76 126,87
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	4 220,78	0,00	4 775,09
Yhteensä	0,00	84 242,39	0,00	80 901,96
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	696 815,94	0,00	136 441,43
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	536 832,00
Yhteensä	0,00	696 815,94	0,00	673 273,43
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisyyksille				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	13 948,69	0,00	15 277,25
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	13 948,69	0,00	15 277,25
Velat muille				
Saadut ennakot	2 700 000,00	319 834,91	2 700 000,00	473 100,57
Ostovelat	0,00	12 566 066,02	0,00	9 848 536,19
Muut velat	3 482 612,49	1 951 911,82	3 482 612,49	1 762 997,85
Siirtovelat	0,00	19 745 465,60	0,00	19 407 373,55
Yhteensä	6 182 612,49	34 583 278,35	6 182 612,49	31 492 008,16
Vieras pääoma yhteensä	6 182 612,49	35 378 285,37	6 182 612,49	32 261 460,80

Liitetieto 31) Sekkitalilimiitti

	Kunta	
	2021	2020
Luotollisen sekkitalin limiitti 31.12.	3 000 000,00	3 000 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	3 000 000,00	3 000 000,00

Liitetieto 32) Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut velat				
Liittymismaksut	3 445 249,21	3 486 509,13	3 482 612,49	3 482 612,49
Muut velat	12 670 132,33	11 913 835,83	1 951 911,82	1 762 997,85
Muut velat yhteensä	16 115 381,54	15 400 344,96	5 434 524,31	5 245 610,34

Liitetieto 33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Pitkäaikaiset siirtovelat				
Muut menojäämät	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	4 815 806,14	4 350 348,91	0,00	0,00
Menojäämät				
Lomapalkkavelan/muiden palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	43 661 069,35	38 076 717,48	10 557 568,10	10 145 873,89
Korkojaksotukset	642 160,49	832 100,69	183 865,54	228 315,58
Muut menojäämät	11 605 679,83	16 394 998,84	9 008 252,74	9 574 791,17
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	60 724 715,81	59 654 165,92	19 749 686,38	19 948 980,64
Siirtovelat yhteensä	60 724 715,81	59 654 165,92	19 749 686,38	19 948 980,64

8.3.3 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Liitetieto 34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	92 429 380,68	78 294 633,54		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	138 313 777,76	109 033 006,85		
Lainat julkisyhteisöiltä	18 771 703,66	24 187 590,42		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	104 692 583,26	124 515 218,90		
Lainat muilta luotonantajilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	<u>243 006 361,02</u>	<u>233 548 225,75</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>

Liitetiedot 35-37) Vakuudet

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 250 000,00	1 250 000,00		
Pantatut arvopaperit				
Yhteensä	<u>1 250 000,00</u>	<u>1 250 000,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
Yhteensä	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Vakuudet yhteensä	<u>1 250 000,00</u>	<u>1 250 000,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>

Liitetieto 38) Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Toimitilojen vuokravastuut*	146 996 811,75	130 241 769,46	130 482 653,03	113 970 081,11
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	4 228 901,83	4 771 861,74	1 342 035,91	1 664 075,35
Maa-alueiden vuokravastuut	648 601,69	746 635,41	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	3 549 159,40	3 827 127,89	3 540 510,43	3 819 707,60
Vuokravastuut yhteensä	155 423 474,67	139 587 394,50	135 365 199,37	119 453 864,06
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	21 276 438,38	25 527 192,09	13 268 849,10	11 811 592,45
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	15 648 168,72	15 648 168,72	15 648 168,72	15 648 168,72

* Sisältää kiinteistöleasingisopimuksiin sisältyvän jäännösarvovastuun. Sopimusten mukaan kaupungilla on oikeus ostaa kohde vuokrasopimuksen päättyessä tai mikäli kaupunki ei käytä osto-oikeutta, kaupungilla on velvollisuus osoittaa kohteelle ostaja. Vastuu jäännösarvosta esitetty lunastusveloitteiden kohdassa.

Liitetieto 39-40) Vastuositoumukset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Takaukset saman konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta*)				
Alkuperäinen pääoma	226 083 338,79	254 509 410,59	226 083 338,79	239 595 817,44
Jäljellä oleva pääoma	156 267 853,41	176 538 393,50	156 267 853,41	165 381 009,76
Takaukset muiden puolesta*)				
Alkuperäinen pääoma	2 644 600,00	2 456 790,82	2 644 600,00	2 644 600,00
Jäljellä oleva pääoma	2 151 099,44	2 232 057,89	2 151 099,44	2 219 867,07
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
			Kunta	
			2021	2020
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.			543 947 328,00	512 637 045,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.			0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12			356 315,00	319 420,00

Liitetieto 41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Sopimusvastuut				
Maankäyttö- ja rakennuslain velvoitteet	778 000,00	978 000,00	778 000,00	978 000,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0,00	250 000,00	0,00	250 000,00
Sitoumukset avustukseen	243 932,71	418 202,47	243 932,71	418 202,47
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	110 000,00	181 800,00	110 000,00	181 800,00
Sopimuksiin sisältyvät palautusvastuut				
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus				
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset*	36 026 736,65	45 653 472,77	35 564 706,17	44 833 404,23
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	16 163 001,67	11 908 333,96	15 901 397,66	11 433 825,03
Sopimusvastuut yhteensä	37 048 669,36	47 049 675,24	36 586 638,88	46 229 606,70
Arvonlisäveron palautusvastuu	10 431 277,97	12 175 605,35	0,00	339 527,78
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut vastuut	0,00	0,00	0,00	0,00

* sisältää tilinpäätösvuoden jälkeen voimaantulevien tilavuokrasopimusten mukaisen vuokravastuun

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Tytäryritysten koronvaihtosopimukset				
Koronvaihtosopimus, jolla vaihtuvakorkoisen lainan korko on muutettu kiinteäksi. Sopimuksen jatko-osa astui voimaan 21.11.2017 ja se on voimassa 5 vuotta.				
Nimellisarvo	6 090 000,00	6 264 000,00		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-169 106,00	-363 674,00		
Koronvaihtosopimus, jolla vaihtuvakorkoisten lainojen korko on muutettu kiinteäksi. Sopimusta jatkettu vuonna 2016 vuoteen 2021 asti. Sopimus päättyi 15.6.2021.				
Nimellisarvo	0,00	180 000,00		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-3 172,00		
Kuntayhtymien koronvaihtosopimukset*				
Koronvaihtosopimuksia, joilla on on suojattu lainasalkkuun liittyvää korkoriskiä.				
Nimellisarvo	20 718 868,45	29 191 900,00		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-252 249,71	-7 704 862,91		

Kuntayhtymien koronvaihtosopimusten osalta nimellisarvosta ja käyvästä arvosta ilmoitettu kaupungin omistusosuutta vastaava osuus, johdannaisopimusten nimellisarvosta eliminoitu ns. peilikavasopimukset

8.3.4 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Liitetieto 42) Henkilöstön lukumäärä toimielimittäin 31.12.2021

	Kunta	
	2021	2020
Kaupunginhallitus*	287	177
Kasvatus- ja koulutuslautakunta**	1686	1697
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta	366	489
Kaupunkirakennelautakunta	194	188
Jns alueellinen jätelautakunta	4	3
Rakennus- ja ympäristölautakunta	17	22
Joensuun Vesi -liikelaitos	49	48
Yhteensä	2 603	2 624

*Kaikki työllisyystoimin palkatut työntekijät ovat kaupunginhallituksen alla.

** Kasvatus- ja koulutuslautakunnan yhteislukuihin sisältyy hyvinvoinnin hallintohenkilöstö.

Liitetieto 43) Henkilöstökulut

	Kunta	
	2021	2020
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot		
Palkat ja palkkiot	86 811 972,60	79 815 923,48
Henkilöstökorvaukset ja muut henk.menojen korj.erät	-1 088 540,87	-871 105,90
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	19 360 335,75	18 240 973,48
Muut henkilösivukulut	3 239 728,26	2 450 028,45
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	108 323 495,74	99 635 819,51
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	195 984,25	195 984,25
Henkilöstökulut yhteensä	108 519 479,99	99 831 803,76

Liitetieto 44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2021	2020
Joensuun Keskustan kunnallisjärjestö	18 062,50	14 426,00
Kokoomuksen Joensuun kunnallisjärjestö	15 702,50	12 098,50
SDP:n Joensuun kunnallisjärjestö	20 539,50	18 204,09
Joensuun vasemmistoliiton kaupunkijärjestö	6 947,50	5 946,50
Joensuun Vihreät ry	11 834,50	10 821,50
Suomen Kristillisdemokraattinen puolue	1 112,50	1 102,50
Keskustan P-K:n piiri	173,00	0,00
Joensuun perussuomalaisten paikallisjärjestö	4 482,50	2 586,50
Pohjois-Karjalan Kokoomus		0,00
Savo-Karjalan Vihreät	60,00	0,00
Liike Nyt	853,00	138,50
	50,00	
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	79 817,50	65 324,09

Liitetieto 45) Tilintarkastajan palkkiot

	Kunta	
	2021	2020
Tilintarkastuspalkkiot		
BDO Audiator Oy	20 438,40	
KPMG Julkishallinnon Palvelut	17 255,94	28 091,35
Tilintarkastajan lausunnot		
BDO Audiator Oy	8 469,59	
KPMG Julkishallinnon Palvelut	34 064,84	11 580,64
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot		
KPMG Julkishallinnon Palvelut	29 755,00	880,00
Palkkiot yhteensä	<u>109 983,77</u>	<u>40 551,99</u>

Liitetieto 46) Selvitys kunnan ja sen intressitahojen välisistä liiketoimista

Kaupunki on antanut 100 %:sti omistamalleen Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy:lle 150 000 euron avustuksen.

Kaupunginjohtajan kanssa on 30.10.2010 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu mm. korvauksesta virkasuhteen päättyessä.

Kaupunki on antanut 100 %:sti omistamilleen Joensuun Kodit Oy:lle ja Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Ellille sekä 89,89 % omistamalleen Business Joensuu Oy:lle pääoma-, kolmassija- sekä osakaslainoja, joissa lainojen takaisinmaksua on sidottu rahalaitoslainojen/valtion lainojen takaisin maksuun tai yhtiön tilikauden tulokseen.

Kaupunki on vuokrannut toimitiloja sekä autopaikkoja tytäryhtiölleen ja tytäryhtiöltään. Vuokrasopimukset on tehty tavanomaisin kaupallisina ehdoin. Kaupunki on tehnyt tytäryhtiöiden kanssa maanvuokrasopimuksia, jotka on tehty tavanomaisin kaupallisina ehdoin.

Kaupungin ja intressitahojen välisten liiketoimien tarkastusten perusteella ei ole havaittu olennaisia liiketoimia, joita ei olisi toteutettu tavanomaisin kaupallisina ehdoin.

9 Erillistilin päätökset

9.1 Liikelaitosten erillistilin päätökset

Joensuun Vesi -liikelaitos

Tilinpäätös 2021

Joensuun Vesi -liikelaitos

Joensuun Veden tehtävänä on huolehtia vesihuoltolain mukaisesti kaupungin vesihuollosta, joka sisältää vedentuotannon ja johtamisen talousvetenä käytettäväksi sekä jäteveden johtamisen ja puhdistuksen. Huleveden viemärointi ei kuulu lain mukaan vesihuollon käsitteeseen, vaan se on määritelty erikseen. Huleveden viemäroinnillä tarkoitetaan huleveden ja perustusten kuivatusveden poisjohtamista vesihuoltolaitoksen hulevesiviemärissä ja käsittelyä. Hulevesien hallinnan järjestäminen kokonaisuudessaan kuuluu maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kunnalle, mutta kunta voi kuitenkin vesihuoltolain mukaan päättää vesihuoltolaitoksen kanssa neuvoteltuaan, että laitos huolehtii huleveden viemäroinnistä.

Joensuun Vesi huolehtii hulevesien ja perustusten kuivatusvesien poisjohtamisen viemäreissään kaupunkirakenneyksikön kanssa sovitun mukaisesti ja on perinyt tältä osin korvausta kaupunkirakenneyksiköltä vuoden 2016 alusta lukien. Kirjanpidossa hulevedet on eriytetty 1.1.2015 alkaen.

Laitos toimittaa sopimusperusteisesti muille vesihuoltolaitoksille vettä ja vastaanottaa vastaavasti jätevesiä. Laitos tuottaa jossain määrin myös toimialaansa liittyviä muita palveluja.

Laitos toimii kuntalain 9 luvun mukaisena liikelaitoksena niin, että sen toiminta on itsekannattavaa ja kaupunginvaltuuston asettama tulostavoite saavutetaan. Joensuun Vesi -liikelaitoksen johtokuntana toimii Joensuun Vesi -liikelaitoksen johtokunta.

Laitoksen arvot ovat laadukkaat vedet, luotettavuus ja hyvä palvelu.

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen

Vuosi 2021 oli Joensuun Veden 94. toimintavuosi. Liikelaitoksena Joensuun Vesi on toiminut vuodesta 1997 alkaen ja vuodesta 2009 alkaen kuntalain mukaisena kunnallisena liikelaitoksena.

Veden laadun pysyttäminen hyvänä

Veden laadun pysyttäminen hyvänä oli edelleen tärkein toiminnan tavoite. Talousvesi täytti sille asetetut laatuvaatimukset joitakin poikkeamia lukuun ottamatta, joilla ei ollut vaikutusta vedenkäyttöön, ja jotka saatiin hallintaan verkostoon liittyvillä toimenpiteillä.

Veden tuotannon toimintavarmuutta turvaavista hankkeista saatiin valmiiksi sekä otettiin käyttöön Hammaslahden alavesisäiliö ja vanha vesitorni purettiin. Niinivaaran uuden vesitornin suunnitelma- vaihtoehdot valmistuivat ja niitä tarkennettiin. Vuoden 2022 alussa päätettiin, että vesitorni rakennetaan ainoastaan vesihuoltolaitoskäyttöön. Rakentaminen ajoittuu vuosille 2023–24.

Lisäksi valvontatutkimusohjelma uusittiin vuosille 2021–2025 yhdessä terveydensuojeluviranomaisen kanssa.

Kulhon pohjavesialue on Joensuun Veden vedentuotannolle erittäin tärkeä. Muutaman vuoden ajan pohjavesialueen tilaa on seurattu huolestuneena ja tehty erittäin paljon tutkimuksia pohjaveden kohonneiden nikkeli- ja rauta- pitoisuuksien johdosta. Pohjavesivarojen kestävä hyödyntämisen ja veden laadun

turvaamisen takia päädyttiin vaatimaan ELY-keskukselta toimia pohjavesialueella tapahtuvan vedenoton ja maa-ainesten otton yhteensovittamiseksi. Joensuun Veden näkemyksen mukaan Kulhon pohjavesialueen veden laatu ja antoisuus vaarantuvat mittavien maa-ainesten ottamistoimien johdosta.

Kuhasalon jätevedenpuhdistamon puhdistustulos oli kokonaisuudessaan hyvä. Toisella vuosineljänneksellä lähtevän jäteveden keskimääräinen BHK₇-pitoisuus ylitti lievästi ympäristöluvan pitoisuusvaatimuksen. Muilta osin puhdistustulos täytti kaikki ympäristölupaviranomaisen asettamat vaatimukset. Lisäksi kaikki valtioneuvoston yhdyskuntajätevesiasetuksen (888/2006) mukaiset vaatimukset täyttyivät. Vuonna 2021 Kuhasalon jätevedenpuhdistamolla ei ollut jätevesien ohijuoksutuksia eikä Joensuun viemäriverkostossa ylivuotoja. Myöskään yhteisviemäröintisopimuksen piiriin kuuluvien Liperin ja Polvijärven kuntien alueella ei ollut ylivuotoja. Kontiolahdella Puntarikosken pumppaamolla maastoon valui 50 m³ jätevettä lokakuussa.

Enon ja Tuupovaaran jätevedenpuhdistamoiden puhdistustulokset täyttivät kertomusvuonna kaikki ympäristöluvan mukaiset vaatimukset molemmilla tarkastelujaksoilla. Puhdistamot saavuttivat myös valtioneuvoston yhdyskuntajätevesiasetuksen (888/2006) mukaiset vaatimukset. Enon jätevedenpuhdistamolla tehtiin puhdistamo-ohituksia 20.4. ja 29.4. välisenä aikana yhteensä 3 669 m³. Niillä pyrittiin suojelemaan prosessin toimintaa. Tuupovaaran jätevedenpuhdistamolla ei ollut puhdistamo-ohituksia eikä jätevedenpumppaamoilla ollut ylivuotoja.

Toimintavarmuuden säilyttäminen ja parantaminen

Talousveden toimintavarmuuden osalta onnistuttiin tarkasteltaessa koko laitoksen toiminta-alueella. Vesijohtovuotoja sattui toistakymmentä eri puolilla kaupunkia. Korjaustöiden aikaiset vedenjakelukatkokset pystyttiin pääsääntöisesti tiedottamaan asiakkaille etukäteen. Ennakkoon tiedossa olleet verkoston liitostyöt pyrittiin tekemään mahdollisimman vähän haittaa aiheuttavina. Vuoden aikana sattui muutamia jätevesiviemäreiden putkirikkoja.

Erolanniemen vedenottamolla saatiin valmiiksi kaivojen saneeraus sekä automaation viimeistelytyöt. Rukaveden (välillä Huosiolampi-Uimaharju) sekä Pielisjoen vesijohdon vesistöalituksen (välillä Karrikko-Mutala) rakentaminen aloitettiin ja töitä jatketaan vuonna 2022. Lisäksi Pielisjoen (Sirkkalan kohdalla) vesijohtojen vesistöalitusten rakentaminen aloitettiin viimeistelyjen jäädessä vuodelle 2022. Paavonlammen määräaikaisen vedenottoluvan muuttamiseen toistaiseksi voimassa olevaksi saatiin päätös. Lupa on voimassa jatkossa toistaiseksi ja vedenottoalueilta otettavan veden määrä saa olla enintään 3 500 m³ vuorokaudessa. Enon vesitornin julkisivun saneerauksen kilpailutus keskeytettiin, koska siitä saatiin vain yksi tarjous, jolloin riittävää vertailua hintojen kesken ei voitu tehdä ja se ylitti reilusti kustannusarvion. Hankkeeseen liittyen tarkastellaan vaihtoehtoisia ratkaisuja ja teetetään yleissuunnitelma alueen vedentuotannon ja -jakelun jatkototeutukseen liittyen. Hammaslahden junaradan vesijohtotalituksen rakentaminen aloitettiin. Kiihtelysvaaran paineenkorottamon varavoimayksikön rakentamishanke saatiin valmiiksi. Ahvenisen alkalointilaitoksen saneeraus aloitettiin töiden valmistuessa vuoden 2022 aikana. Valvomoympäristön uudistaminen saatiin valmiiksi ja jatkossa sitä kehitetään edelleen.

Joensuun kaupungin kaupunkirakennepalvelujen kanssa yhdessä rakennettavista hankkeista laajim-pina toteutuivat uudiskohteista Karhunmäen sekä Multimäen alueiden jatkorakentaminen. Lisäksi GreenParkin -yrittäjäpuiston alueelle rakennettiin Ahtaajankujan vesihuolto. Yhteisiä peruskorjauskoh-teita toteutettiin mm. Tiaisen-, Koulu-, ja Kauppakadulla sekä Rantakylän torin alueella. Verkostosa-

neerausohjelman kohteista toteutettiin Uimaharjun Ukkolanraitin jätevesilinjan ja Kiihtelysvaaran jäteveden siirtolinjan jatkosaneeraus. Ratapihalla sekä Karsikon rannassa (kaivot) tehtiin jätevesilinjan saneerausta ja Uimaharjussa Harjunraitin putkisillan siirtoon liittyviä vesihuoltotöitä.

Kuhasalon jätevedenpuhdistamolla jatkui rakenteiden peruskorjaus sekä prosessien tehostaminen uusiutuvan energian käytön osalta mm. lämpöpumppujen toimintaa sekä lietteen tiivistystä tehostamalla. Lisäksi hankittiin mm. sähköpääkeskuksen aerosolisammutuslaitteisto ja saatiin autokatos valmiiksi.

Kalustoon hankittiin kevytkuorma-auto vedentuotannon tarpeisiin.

Kuntien välinen yhteistyö

Jätevesien keskitetty käsittely Kuhasalon jätevedenpuhdistamolla jatkui sopimusten mukaisesti Kontiolahden, Liperin ja Polvijärven kuntien kanssa.

Loppuvuodesta aloitettiin lähikuntien kanssa laskutus- ja asiakashallintajärjestelmän uusimiseen ja yhdenmukaistamiseen liittyvän kilpailutuksen valmistelu.

Kehittäminen

Laitoksen johdosta, tulosityksiköiden vastaavista ja henkilöstön edustajista koostuva johtoryhmä käsiteli kokouksissaan kuukausittain henkilökunnan yhteisiä asioita, laitoksen taloutta ja kehittämistä.

Vuonna 2021 Joensuun Vesi teetti yhteistyössä Innolinkin kanssa asiakastyytyväisyystutkimuksen, jolla selvitettiin Joensuun Veden kuluttaja-, avain- ja isännöitsijäasiakkaiden sekä Joensuussa opiskelevien kansainvälisten opiskelijoiden näkemyksiä Joensuun vedenlaadusta, vesilaitoksen toiminnasta ja palveluista. Vastauksia saatiin 881. Viimeksi Innolink toteutti vastaavan tyyllisen kyselyn vuonna 2019, jolloin vastauksia saatiin 621. Selkeä tulosmuutos parempaan suuntaan edellisen kyselyn tuloksiin verrattuna saatiin aikaan mittareissa kehittyvä ja uudistumiskykyinen sekä positiivinen julkisuuskuva. Vastauksista parhaimmin onnistuneiksi tekijöiksi nousivat veden hajuttomuus, hyvänmakuisuus sekä kirkkaus. 84 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä, että vedenlaatu kokonaisuutena on Joensuussa maailman parasta. Lisäksi esim. Kuhasalon lietekentän siirto Kontiosuolle näkyy tuloksissa, puhdistamon hajuttomuus -mittari on kehittynyt positiiviseen suuntaan. Kiitosta annettiin erityisesti asiakaspalveluhenkilökunnalle. Kehitettäviksi kohteiksi nousivat muun muassa viestinnän osalta vedenjakelukatkosten tiedottaminen ja lisätietojen jakaminen veden laadusta sekä veden säästövinkeistä.

Valvomoympäristön uudistamishanke saatiin päätökseen ja siihen liittyvää tiedonsiirtoa toteutettiin eri järjestelmien rajapintojen kautta. Henkilökunnalle järjestettiin uuden järjestelmän käyttökoulutusta. Valvomoympäristöä kehitetään edelleen mm. Tilannekuva- ja varastohallintamoduulin käyttöönotolla sekä valvontaympäristöön liitettävän aluemittausjärjestelmän rakentamisella. Aluemittausjärjestelmän rakentamisessa tullaan hyödyntämään koneälypohjaista laskentaa. Tällä järjestelmällä pyritään havaitsemaan talousvesiverkossa tapahtuvat poikkeamat, kuten esimerkiksi alkavat vesijohtovuodot.

Korona vaikutti edelleen toimintaan etäluettavien vesimittareiden vaihtotöiden osalta. Mittareita oli vuoden lopussa asennettu noin 3 500 kappaletta, joka on noin 25 % 14 000 mittarin kokonaismäärästä. Etäluentajärjestelmän kattavuus on nyt noin 35 %. Järjestelmän rakentaminen on hidastunut lupaprosesseista johtuen. Etäluentajärjestelmää on täydennetty ajoneuvoihin asennetuilla luentalaitteilla. Etäluettavien vesimittareiden osalta otettiin käyttöön asiakkaille suunnattu Vesiportaali-sovellus, jonka

avulla voi seurata omaa vedenkulutustaan päivä-, viikko-, kuukausi- ja vuositasolla. Lisäksi sovelluksen kautta voi ottaa käyttöön vuotohälytyksen.

Joensuun kaupungin kanssa tehtyyn ilmastositoumukseen liittyen toteutettiin aurinkoenergiaselvitys, jonka perusteella toteutetaan jatkossa energiatehokkaimmat ratkaisut. Kerolan alkalointilaitokselle vuonna 2020 rakennetusta aurinkosähkövoimalasta on saatu jo hyviä kokemuksia. Sen sähköntuotanto oli vuonna 2021 80 000 kWh, joka vastaa vuositasolla lähes neljän sähkölämmitteisen omakotitalon kuluttamaa sähköenergian määrää. Lisäksi etäasiointi sekä -työskentely kuuluvat päivittäisenä osana toimintaan. Sähköisten lomakkeiden osalta käynnistettiin lomakepohjien uusiminen ja kirjautumista muutetaan siten, että asiakkaat tekevät hakemukset jatkossa vahvan tunnistautumisen kautta. Lisäksi asiakaspalvelussa otettiin käyttöön ajanvarauspalvelu. Sähköistä arkistointia kehitetään osana peruskaupunkia.

Kuhasalon jätevedenpuhdistamo on ollut edelleen mukana Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tutkimuksessa, jolla kartoitetaan koronaviruksen esiintymistä Suomen yhdyskuntajätevesissä. THL tutki jätevesinäytteistä, kuinka paljon koronavirusta alueella esiintyi. Kuhasalosta näytteitä otettiin alkuvuodesta kahden viikon välein ja loppuvuodesta viikon välein. Koronavirusta todettiin jätevedessä toukokuuta lukuun ottamatta koko vuoden ajan.

Kuhasalon jätevedenpuhdistamon lämpöpumppulaitoksessa otettiin käyttöön uusi lämmönsiirrin eli ns. välipiiri, joka sietää paremmin jätevettä ja sen vuoksi lämpöpumppuja voidaan käyttää huomattavasti pidempiä aikoja ilman pesua. Tällöin säästetään alueen ympäristöä ja pienennetään lämmityskustannuksia sekä parannetaan olemassa olevan lämmöntalteenottolaitoksen toimivuutta merkittävästi. Lisäksi työturvallisuus paranee pesuaineiden käytön vähenemisen myötä. Ympäristöministeriö myönsi hankkeelle valtionavustusta jätevesien käsittelyn energiatehokkuuden edistämiseen liittyen. Avustus oli enintään 80 % hankkeen toteutuneista hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista ja sitä saatiin noin 74 000 euroa (alv 0 %).

1.2 Liikelaitoksen talous ja talousarvion toteutuminen

Joensuun Veden liikevaihto oli 17,18 milj. euroa ja liikeylijäämä 4,00 milj. euroa. Tilikauden ylijäämäksi ennen satunnaisia eriä ja varauksia muodostui 2,88 milj. euroa, joten kaupungin laitokselle asettama 2,65 milj. euron tulostavoite ylitettiin 0,23 milj. eurolla. Siihen vaikuttivat ennakoitua pienemmät poistot pääosin siirtyvien investointihankkeiden ja kustannusarvioiden tarkentumisen vuoksi.

Kaupungille tuloutettiin sijoitetun pääoman korkoina 1,13 milj. euroa, joka koostuu peruspääoman korvauksesta ja 7 milj. euron 31.12.2025 erääntyvästä bullet-lainan korosta. Bullet-lainasta maksetaan kiinteää 4,5 % korkoa.

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2021	Poikkeama	Ed.vuoden toteutuma
Toimintatulot	17 285 000,00		17 285 000,00	18 868 761,79	1 583 761,79	17 453 097,72
Liikevaihto	17 255 000,00		17 255 000,00	17 278 312,38	23 312,38	16 640 912,32
Valmistus omaan käyttöön			0,00	1 548 800,11	1 548 800,11	775 990,81
Muut liiketoiminnan tulot	30 000,00		30 000,00	31 562,28	1 562,28	29 498,84
Muut tuet ja avustukset			0,00	10 087,02	10 087,02	6 695,75
Toimintamenot	-7 627 000,00		-7 627 000,00	-9 319 587,13	-1 692 587,13	-7 954 866,43
Materiaalit ja palvelut	-4 692 200,00		-4 692 200,00	-6 581 795,54	-1 889 595,54	-5 267 666,13
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 371 200,00		-2 371 200,00	-2 482 606,55	-111 406,55	-2 340 844,66
Palvelujen ostot	-2 321 000,00		-2 321 000,00	-4 099 188,99	-1 778 188,99	-2 926 821,47
Henkilöstökulut	-2 525 800,00		-2 525 800,00	-2 318 677,31	207 122,69	-2 268 982,38
Palkat ja palkkiot	-1 989 900,00		-1 989 900,00	-1 838 106,34	151 793,66	-1 787 606,94
Henkilösivukulut	-535 900,00		-535 900,00	-480 570,97	55 329,03	-481 375,44
Muut liiketoiminnan menot	-409 000,00		-409 000,00	-419 114,28	-10 114,28	-418 217,92
Toimintakate	9 658 000,00	0,00	9 658 000,00	9 549 174,66	-108 825,34	9 498 231,29
Rahoitustulot ja -menot	-1 127 000,00		-1 127 000,00	-1 128 016,83	-1 016,52	-1 127 710,72
Muut rahoitustulot	6 000,00		6 000,00	4 682,56	-1 317,44	4 988,36
Korkomenot (sisäiset)	-315 000,00		-315 000,00	-315 000,00	0,00	-315 000,00
Korvaus peruspääomasta	-818 000,00		-818 000,00	-817 699,08	300,92	-817 699,08
Muut rahoituskulut				-0,31		
Vuosikate	8 531 000,00	0,00	8 531 000,00	8 421 157,83	-109 841,86	8 370 520,57
Poistot ja arvonalentumiset	-5 881 000,00		-5 881 000,00	-5 545 035,37	335 964,63	-5 367 984,90
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 881 000,00		-5 881 000,00	-5 545 035,37	335 964,63	-5 367 984,90
Tilikauden tulos	2 650 000,00	0,00	2 650 000,00	2 876 122,46	226 122,77	3 002 535,67
Tilinpäätössiirrot	0,00	0,00	0,00	-1 372 942,04	-1 372 942,04	-2 679 861,20
Poistoeron lisäys (-), vähennys (+)	0,00	0,00	0,00	298 057,96	298 057,96	175 138,80
Varausten lisäys (-), vähennys (+)	0,00	0,00	0,00	-1 671 000,00	-1 671 000,00	-2 855 000,00
Tilikauden ylijäämä	2 650 000,00	0,00	2 650 000,00	1 503 180,42	-1 146 819,27	322 674,47

TALOUSARVION RAHOITUSOSAN TOTEUTUMAVERTAILU, 1 000 euroa

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Toiminnan rahavirta	8 531	0	8 531	8 421	-110
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 610	0	-7 610	-6 485	1 125
Rahoitusosuudet investointimenoihin	210	0	210	192	-18
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 131	0	1 131	2 128	997
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Lainakannan muutokset					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 131	0	1 131	2 128	997

Investoinnit

Investointeihin käytettiin 6,48 milj. euroa, josta verkostojen uudisrakentamiseen 2,33 milj. euroa ja saneeraukseen 2,46 milj. euroa. Verkostojen uudisrakentamisen puolella merkittävin projekti oli Multimäen alue 1,30 milj. euroa ja saneerauksen osalta Tiaisenkatu Niinivaaralla 0,39 milj. euroa. Lisäksi vesistöalituksien toteuttamisen kustannukset olivat v. 2021 osalta yhteensä 0,78 milj. euroa. Hulevesiviemäriverkoston osuus verkostoinvestoinneista oli 1,06 milj. euroa. Vedenhankintaan ja -käsittelyyn investoitiin 1,25 milj. euroa ja jätevedenpuhdistamoihin sekä lietteen käsittelyyn 0,34 milj. euroa. Investointituloja kertyi kaikkiaan 0,19 milj. euroa. Tulot muodostuivat lähinnä yhteisviemärintisopimus-kumppaneiden rahoitusosuuksista sekä Kuhasalon jätevedenpuhdistamon lämpöpumppulaitoksen lämmönsiirtimen hankintaan myönnetystä tuesta. Nettoinvestoinneiksi jäi 6,29 milj. euroa. Nettoinvestoinnit alittuivat alkuperäiseen budjettiin verrattuna noin 1,11 milj. euroa hankkeiden siirtymisen ja kustannusarvioiden tarkentumisen myötä.

TALOUSARVION INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Kustannus- arviosta käytetty	Kust. tot %	Valm.vuosi
Verkostot										
Verkostosaneeraukset v. 2021										
Hankinnat	-320 000	-	-320 000,00	0,00	-320 000,00	-308 362,28	11 637,72	-308 362,28	96,4	2021
Netto			-320 000,00	0,00	-320 000,00	-308 362,28	11 637,72	-308 362,28		
Pielisj.vesistöalitus Sirkkala										
Hankinnat	-300 000	-19 593,00	-270 000,00	0,00	-270 000,00	-247 904,93	22 095,07	-267 497,93	89,2	2022
Netto			-270 000,00	0,00	-270 000,00	-247 904,93	22 095,07	-267 497,93		
Rukavesi/Uimaharju vesistöalit										
Hankinnat	-200 000	-	-200 000,00	0,00	-200 000,00	-157 352,31	42 647,69	-157 352,31	78,7	2022
Netto			-200 000,00	0,00	-200 000,00	-157 352,31	42 647,69	-157 352,31		
Etäluentajärjestelmän rakentaminen										
Hankinnat	-80 000	-85 618,92	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-23 062,34	-3 062,34	-108 681,26	135,9	2022
Netto			-20 000,00	0,00	-20 000,00	-23 062,34	-3 062,34	-108 681,26		
Haukilammentien viemäröinti										
Hankinnat	-60 000	-10 600,83	-60 000,00	0,00	-60 000,00	- 530,00	59 470,00	-11 130,83	18,6	2022
Netto			-60 000,00	0,00	-60 000,00	-530,00	59 470,00	-11 130,83		
Yhteishankkeet Kaupunkirakennepalvelut/Joensuun Vesi v. 2021										
Hankinnat	-2 056 000	-	-2 056 000,00	0,00	-2 056 000,00	-2 066 523,54	-10 523,54	-2 066 523,54	100,5	2021
Netto			-2 056 000,00	0,00	-2 056 000,00	-2 066 523,54	-10 523,54	-2 066 523,54		
Lähdekorven paineenkorottamo										
Hankinnat	-40 000	-	-40 000,00	0,00	-40 000,00	-84 044,29	-44 044,29	-84 044,29	210,1	2021
Netto			-40 000,00	0,00	-40 000,00	-84 044,29	-44 044,29	-84 044,29		
Erolanniemiemen vedenottamon saneeraus										
Hankinnat	-430 000	-587 189,47	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-105 925,58	-5 925,58	-693 115,05	161,2	2021
Netto			-100 000,00	0,00	-100 000,00	-105 925,58	-5 925,58	-693 115,05		
Tuupovaaran vesitornin saneeraus										
Hankinnat	-260 000	-	-40 000,00	0,00	-40 000,00	-26 624,15	13 375,85	-26 624,15	10,2	2023
Netto			-40 000,00	0,00	-40 000,00	-26 624,15	13 375,85	-26 624,15		
Vallinniemen alkalointilaitoksen saneeraus										
Hankinnat	-340 000	-	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	0,0	2022
Netto			-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00	40 000,00	0,00		
Valvomoympäristön uudistaminen										
Hankinnat	-650 000	-300 001,50	-300 000,00	0,00	-300 000,00	-335 437,50	-35 437,50	-635 439,00	97,8	2021
Netto			-300 000,00	0,00	-300 000,00	-335 437,50	-35 437,50	-635 439,00		

	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Kustannus- arviosta käytetty	Kust. tot %	Valm.vuosi
Enon vesitornin saneeraus										
Hankinnat	-400 000	-	-400 000,00	0,00	-400 000,00	-21 624,76	378 375,24	-21 624,76	5,4	2023
Netto			-400 000,00	0,00	-400 000,00	-21 624,76	378 375,24	-21 624,76		
Ahvenisen alkalointilaitoksen saneeraus										
Hankinnat	-250 000	-2 423,50	-50 000,00	0,00	-50 000,00	-292 563,45	-242 563,45	-294 986,95	118,0	2022
Netto			-50 000,00	0,00	-50 000,00	-292 563,45	-242 563,45	-292 563,45		
Onttolan alkalointilaitoksen osastointi										
Hankinnat	-50 000	-	0,00	0,00	0,00	-54 869,83	-54 869,83	-54 869,83	109,7	2021
Netto			0,00	0,00	0,00	-54 869,83	-54 869,83	-54 869,83		
Hammaslahden vesitorni/alavesisäiliö										
Hankinnat	-1 200 000	-954 082,03	-200 000,00	0,00	-200 000,00	-297 715,74	-97 715,74	-1 251 797,77	104,3	2021
Netto			-200 000,00	0,00	-200 000,00	-297 715,74	-97 715,74	-1 251 797,77		
Niinivaaran ylävesisäiliö										
Hankinnat	-4 700 000	-83 522,50	-400 000,00	0,00	-400 000,00	-36 154,73	363 845,27	-119 677,23	2,5	2024
Netto			-400 000,00	0,00	-400 000,00	-36 154,73	363 845,27	-119 677,23		
Kiihtelysvaaran jv-siirtolinjan saneeraus v. 2021										
Hankinnat	-550 000	-	-550 000,00	0,00	-550 000,00	-107 874,36	442 125,64	-107 874,36	19,6	2021
Netto			-550 000,00	0,00	-550 000,00	-107 874,36	442 125,64	-107 874,36		
Uimah.Ukkolanraitti jv-linjan saneeraus v. 2021										
Hankinnat	-200 000	-	-200 000,00	0,00	-200 000,00	-186 718,79	13 281,21	-186 718,79	93,4	2021
Netto			-200 000,00	0,00	-200 000,00	-186 718,79	13 281,21	-186 718,79		
Pielisjoen vesijohto-vesistöalitus Karsikko-Mutala										
Hankinnat	-315 000	-	-250 000,00	0,00	-250 000,00	-378 824,06	-128 824,06	-378 824,06	120,3	2022
Netto			-250 000,00	0,00	-250 000,00	-378 824,06	-128 824,06	-378 824,06		
Hammaslahden vesijohto-junaradan alitus										
Hankinnat	-110 000	-	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-27 052,13	72 947,87	-27 052,13	24,6	2022
Netto			-100 000,00	0,00	-100 000,00	-27 052,13	72 947,87	-27 052,13		
Höytiäisen kanavan alitus										
Hankinnat	-240 000	-	-20 000,00	0,00	-20 000,00	0,00	20 000,00	0,00	0,0	2023
Netto			-20 000,00	0,00	-20 000,00	0,00	20 000,00	0,00		
Suhmuran paineenkorottamon saneeraus										
Hankinnat	-65 000	-	-45 000,00	0,00	-45 000,00	-9 250,00	35 750,00	-9 250,00	14,2	2022
Netto			-45 000,00	0,00	-45 000,00	-9 250,00	35 750,00	-9 250,00		
Kiihtelysvaaran paineen korottamon varavoimala										
Hankinnat	-55 000	-	-35 000,00	0,00	-35 000,00	-57 099,97	-22 099,97	-57 099,97	103,8	2021
Netto			-35 000,00	0,00	-35 000,00	-57 099,97	-22 099,97	-57 099,97		
Heinävaaran mitta-asema										
Hankinnat	-15 000	-	-15 000,00	0,00	-15 000,00	-9 921,84	5 078,16	-9 921,84	66,1	2021
Netto			-15 000,00	0,00	-15 000,00	-9 921,84	5 078,16	-9 921,84		

	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Kustannus- arviosta käytetty	Kust. tot %	Valm.vuosi
Jokikadun jv-pumppaam.mitta-asema										
Hankinnat	-100 000	-	0,00	0,00	0,00	-100 622,79	-100 622,79	-100 622,79	100,6	2021
Netto			0,00	0,00	0,00	-100 622,79	-100 622,79	-100 622,79		
Tiaisenkadun jätevesipumppaamo										
Hankinnat	-50 000	-	0,00	0,00	0,00	-42 238,02	-42 238,02	-42 238,02	84,5	2021
Netto			0,00	0,00	0,00	-42 238,02	-42 238,02	-42 238,02		
Pienet pumppaamot/koneisto v. 2021 (osan siirto Jokikadun ja Tiaisenkadun jv-pumppaamoihin)										
Hankinnat	-20 000	-	-200 000,00	0,00	-200 000,00	-9 900,00	190 100,00	-9 900,00	49,5	2021
Netto			-200 000,00	0,00	-200 000,00	-9 900,00	190 100,00	-9 900,00		
Kuhasalon jätevedenpuhdistamo, rakenteet v. 2021										
Hankinnat	-50 000	-		0,00	0,00	-46 119,96	-46 119,96	-46 119,96	92,2	2021
Rahoitusosuudet				0,00	0,00	26 137,72	26 137,72	26 137,72		
Netto				0,00	0,00	-19 982,24	-19 982,24	-19 982,24		
Kuhasalon jätevedenpuhdistamo, koneisto v. 2021										
Hankinnat	-300 000	-	-550 000,00	0,00	-550 000,00	-292 227,16	257 772,84	-292 227,16	97,4	2021
Rahoitusosuudet			210 000,00	0,00	210 000,00	165 628,39	-44 371,61	165 628,39		
Netto			-340 000,00	0,00	-340 000,00	-126 598,77	213 401,23	-126 598,77		
Hulevesiviemäriverkosto v.2021										
Hankinnat	-1 029 000	-	-1 029 000,00	0,00	-1 029 000,00	-1 056 831,27	-27 831,27	-1 056 831,27	102,7	2021
Netto			-1 029 000,00	0,00	-1 029 000,00	-1 056 831,27	-27 831,27	-1 056 831,27		
Kalusto v. 2021										
Hankinnat	-120 000	-	-120 000,00	0,00	-120 000,00	-101 599,92	18 400,08	-101 599,92	84,7	2021
Myynnit				0,00	0,00	87,16	87,16	87,16		
Netto			-120 000,00	0,00	-120 000,00	-101 512,76	18 487,24	-101 512,76		
Investoinnit yhteensä										
Hankinnat			-7 610 000,00	0,00	-7 610 000,00	-6 484 975,70	1 125 024,30			
Myynnit			0,00	0,00	0,00	87,16	87,16			
Rahoitusosuudet			210 000,00	0,00	210 000,00	191 766,11	-18 233,89			
Netto			-7 400 000,00	0,00	-7 400 000,00	-6 293 122,43	1 106 877,57			

1.3 Henkilöstö

Joensuun Veden palveluksessa oli kertomusvuoden lopussa 46 henkilöä vakituudessa ja yksi henkilö määräaikaisessa työsuhteessa. Kehitysinsinööriin siirtyessä töihin muualle paikka täytettiin sisäisenä siirtona ja toimistoinsinööriin paikan vapauduttua toteutettiin rekrytointi. Lisäksi palkattiin automaatioasentaja sekä kunnossapitovastaava ja toimistosihteeri eläköitymisiin liittyen. Henkilöstön määrän odotetaan pysyvän aikaisemmalla tasolla. Uudet rekrytoinnit toteutetaan edelleen erikseen laaditun henkilöstösuunnitelman mukaisesti.

1.4 Tavoitteiden toteutumana

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen teema, jota tuetaan	Tavoite	Indikaattorit ja tavoitetila vuoden 2021 lopussa	Toteutumana	
Vetovoima/Kestävä kaupunki	Asiakkaidemme mukaan veden laatu kokonaisuutena arviotaessa on maailman parasta	Asiakastyytyväisyyskyselyn (laaja tiedonkeruu) analyysi.	Asiakastyytyväisyyskysely on toteutettu sekä tulokset analysoitu ja niistä on tiedotettu.	
Yhdessä tehden	Etäluentateknologiaa otetaan käyttöön vaiheittain suunnitelman mukaisesti.	Vesimittareista n. 25 % on vaihdettu etäluettaviksi. Etäluentajärjestelmä kattaa n. 90 % vesihuollon toiminta-alueesta.	Korona vaikutti edelleen toimintaan etäluettavien vesimittareiden vaihtotöiden osalta. Mittareita oli vuoden lopussa asennettu n. 3 500 kpl, joka on n. 25 % 14 000 mittarin kokonaismäärästä. Etäluentajärjestelmän kattavuus on nyt n. 35 %. Järjestelmän rakentaminen on hidastunut lupaprosesseista johtuen. Etäluentajärjestelmää on täydennetty ajoneuvoihin asennetuilla luentalaitteilla.	
Kestävä kaupunki	Toteutetaan ympäristöohjelman mukaisia toimenpiteitä.	Aurinkosähkövoimaloiden toteutusselvitys on laadittu koko vesihuoltolaitokselle.	Toteutusselvitys on laadittu koko vesihuoltolaitokselle.	
Yhdessä tehden	Käynnistetään oman vesihuollon verkoston saneerausohjelman mukaiset toimenpiteet.	Mutalan itäosan vesihuollon aluesaneeraus on aloitettu. Runkovesijohdon saneeraus Pielisjoen alla välillä Karsikko-Mutala on toteutettu.	Mutalan alueen saneeraushankkeen suunnittelu on käynnissä. Pielisjoen vesistöalituksen (välillä Karsikko-Mutala) rakentaminen on käynnissä. Olosuhteista johtuen osa saneerauksesta siirtyi vuodelle 2022.	
Yhdessä tehden	Vakiinnutetaan toimintatavat vesiosuuskuntien liittymisen jälkeksi.	Kaikki johtotieto on liitosalueilta kartoitettu sähköiseen järjestelmään.	Johtotietoja on pääosa kartoitettu sähköiseen järjestelmään. Tarkkartoituksia toteutetaan vielä sopi-mushallinnan yhteydessä.	

Strateginen teema, jota tuetaan	Tavoite	Indikaattorit ja tavoitetila vuoden 2021 lopussa	Toteutuma	
Talous				
	Valtuuston asettama tulostavoite saavutetaan	Tulostavoite on saavutettu sekä sijoitetun pääoman ja lainan korot kaupungille on tulotettu.	Tulostavoite saavutettiin toimintaa ja taloutta aktiivisesti seuraamalla. Sijoitetun pääoman ja lainan korot tulotettiin kaupungille.	
	Hinnat pidetään kilpailukykyisinä muihin vastaaviin laitoksiin nähden	Valtakunnallisen vertailuhintalaskelman perusteella hinnat ovat valtakunnan keskitasoa ja verrokkikaupunkeja alhaisemmat.	Vertailu valtakunnalliseen vertailuhintalaskelmaan on tehty ja sen perusteella hinnat ovat valtakunnan keskitasoa ja verrokkikaupunkeja alhaisemmat.	

Taloudelliset ja määrälliset tavoitteet	TA	Toteutunut
Taloudellinen tulostavoite, milj. euroa	2,65	2,88
Liikevaihto, milj. €	17,26	17,18
Investoinnit, milj. € (netto)	7,40	6,29
Vesijohtoverkosto (km)	977	954
Viemäriverkosto (km)	1013	1000
- jätevesiviemäriverkosto	677	662
- hulevesiviemäriverkosto	336	338
Veden myynti (1 000 m ³ /a)	4 195	4 130
Veden hinta €/m ³ (sis. alv)	2,06	2,06
Laskutettu jätevesi (1 000 m ³ /a)	3 420	3 410
Jäteveden hinta €/m ³ (sis. alv)	2,69	2,69

1.5 Arvio tulevasta kehityksestä

Vuoden 2022 tulostavoite on 2,65 milj. euroa eli on sama kuin vuonna 2021. Tulostavoite sisältää kaupunkirakenneyksikön Joensuun Vedelle maksaman 260 000 euron korvauksen hulevesien viemäroinnin hoitamisesta yleisillä alueilla. Joensuun Veden johtokunta päätti kokouksessaan 21.10.2021, että maksuja ei koroteta vuodelle 2022. Joensuun Veden toiminta pystytään kattamaan vuoden 2021 mukaisilla vesihuoltomaksuilla. Tähän on vaikuttanut osaltaan käyttömenojen pysyminen nykyisellä tasollaan sekä poistojen arvioitu hienoinen lasku suurten investointihankkeiden aikataulujen muuttuessa.

Investointeja tehdään verkoston laajetessa yhdyskuntatekniikan kanssa laaditun yhteisohjelman mukaisesti. Yhteisohjelma sisältää myös suunnitelmallisen etenemisen verkoston saneerausinvestointien osalta. Nämä saneeraukset tehdään katutöiden ja vesihuollon osalta lähtökohtaisesti samanaikaisesti. Lisäksi toteutetaan Joensuun Veden oman verkostosaneerausohjelman mukaisia toimenpiteitä. Jätevesipumppaamojen saneerauksissa huomioidaan energiaa säästävät ratkaisut ja varastosäiliörakentamisessa toteutuvat verkostomallinnuksen mukaiset toimenpiteet. Vesimittareiden etäluentaan liittyvät toimenpiteet jatkuvat. Lisäksi aletaan toteuttaa aurinkoenergiaselvityksen mukaisia kohteita.

1.6 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Joensuun Vesi – liikelaitoksen on toimintakertomuksessaan tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on laitoksella järjestetty.

Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että Joensuun Veden toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus turvataan.

Valvontaympäristö

Joensuun Vesi -liikelaitoksen johtokunta ohjaa ja valvoo Joensuun Veden toimintaa. Johtokunta vastaa Joensuun Veden hallinnon ja talouden toiminnan sekä sisäisen valvonnan asianmukaisesta kehittämisestä. Tehtävät määräytyvät kuntalain 9-luvun ja hallintosäännön mukaan. Johtokunta kokoontuu noin kerran kuukaudessa käsittelemään toimialaansa kuuluvia asioita. Johtokunnan puheenjohtaja käsittelee kuitenkin viikoittain Joensuun Veden johtajan päätökset, ettei päätöksenteosta johtuvia viiveitä pääse syntymään. Tehdyt viranhaltijapäätökset tuodaan johtokunnalle tiedoksi heti julkaisuvaiheessa. Joensuun Veden näkemyksen mukaan johtokunnan työskentely on tehokasta, joustavaa ja hyvän hallintotavan mukaista.

Joensuun Veden johtaja johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena Joensuun Veden toimintaa, huolehtii liikelaitoksen hallinnosta sekä talouden ja sisäisen valvonnan järjestämisestä. Niin johtajan kuin koko organisaation toimintaa ohjaavat hallintosäännöt, toimialaan ja kunnalliseen toimintaan liittyvät lait ja asetukset sekä ohjeet. Tehokkaan ja taloudellisen toiminnan takaamiseksi laitoksen organisaatio on matala, jokaiselle yksikölle on määritetty selkeät vastualueet ja tehtäviä hoitavat itseohjautuvat työryhmät.

Tilien käyttäjä on koko laitoksen osalta johtaja johtokunnan päätöksellä. Laskujen tiliöinnin ja asiatarkastuksen hoitavat osa-alueiden vastuuhenkilöt. Johtokunta on delegoinut toimivaltaansa johtajalle ja johtaja edelleen muulle henkilöstölle asianmukaisen ja joustavan toiminnan takaamiseksi. Esimiesten tehtävät ja vastuut käydään läpi vuosittain pidettävissä kehityskeskusteluissa.

Henkilökunnan riittävyyden, osaamisen ja ammattitaidon varmistamiseksi on Joensuun Vedelle tehty osana kaupungin henkilöstösuunnitelmaa oma rekrytointiohjelma, joka päivitetään vuosittain ja jossa huomioidaan uuden henkilöstön osalta vallitsevat tarpeet koulutuksen suhteen. Henkilöstön koulutuksesta huolehditaan niin, että ammattitaito kaikilla osa-alueilla on ajantasaista ja uusien henkilöiden perehdyttämisessä hyödynnetään kaupungin perehdyttämisohjeita varsinaisen ammatillisen perehdyttämisen lisäksi.

Talousarvioon kirjatut tavoitteet perustuvat pääsääntöisesti pitkäaikaiseen seurantaan, tulosvastuuta on noudatettu eikä toimivaltaa ole ylitetty. Johtokunnan päätöksellä on tarvittaessa korjattu talousarvioon kohdistuneet muutokset

Riskienhallinta

Riskienhallinta on laitoksen ja sen henkilöstön toiminnan, omaisuuden ja maineen puolustamista. Joensuun Vedellä riskienhallinnan keinoina on käytetty sisäistä raportointia, johtoryhmätyöskentelyä, kehityskeskusteluja ja erillisiä riskikartoituksia.

Joensuun Vedellä riskienhallinnan johtaminen kuuluu johtajan vastuulle. Johtoryhmän jäsenet vastaavat omilla vastuualueillaan operatiiviseen toimintaan liittyvästä riskienhallinnasta. Koko laitoksen henkilökunta sitoutuu vastuunjakoon omalta osaltaan. Päämääränä on tukea liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista ja ennen kaikkea varmistaa toiminnan jatkuvuutta kaikissa olosuhteissa.

Riskikartoitukset suoritetaan yksiköittäin ja määräajoin. Arviointivälineinä käytetään Joensuun kaupungin riskienarviointityökaluja.

Vesihuollon erityistilanteisiin pyritään varautumaan vesihuollon valmiussuunnitelmassa esitetyillä erityistilanteiden toimintaohjeilla. Joensuun Veden valmiussuunnitelma toimii normaaliolojen ja kriisinajan johtamisen apuna ja on osa koko kaupungin valmiussuunnitelmaa. Laitoksen valmiussuunnitelman päivitys on selkeästi vastuutettu tehtäväksi kerran vuodessa tai aina tarvittaessa. Vesihuollon toimintavarmuuden parantamiseen tähtäävän riskienhallintatyön (WSP/SSP) mukaiset toimenpiteet ovat ohjelman mukaisesti käynnissä. Vuoden 2021 aikana oltiin mukana Pohjois-Karjalan Ympäristöterveyden järjestämässä seudullisessa häiriötilanneharjoituksessa, jossa teemana olivat verkoston klooraus, varavoiman käyttö ja ulkopuolisen vedenjakelusäiliön toiminta.

Kontrollitoimenpiteet ja lainmukaisuus

Joensuun Veden omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa ja hoidon valvonnassa ei ole havaittu menetyksiä, arvon alennuksia eikä laitoksen taholta ole jouduttu korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Hankintamenettelyn oikeellisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota, ettei mahdollinen virheelinen menettely aiheuta viivästyksiä hankkeiden aikatauluihin tai tuo korvausvastuita oikeuskäsittelyistä. Huomattavaa on, että vesihuoltolaitos noudattaa hankinnoissa erityisalan hankintalakia, jonka mukaisesti hankintalain mukaisia kynnysarvoja ylittäviä hankintoja on harvoin. Lähes kaikki hankinnat ovat kynnysarvot alittavia ns. pienhankintoja, joiden menettelytavat on kaupunkikonsernilla erikseen ohjeistettu.

Joensuun Veden sopimushallinta on vastuutettu. Laitoksella noudatetaan alan yleisiä hyväksi havaittuja sopimuskäytäntöjä ja yleisiä sopimusehtoja, eikä laitoksen johdolla ole tiedossa sopimuksista aiheutuvia mahdollisia negatiivisia seuraamuksia laitoksen toiminnalle.

Joensuun Vedellä muuttuneesta lainsäädännöstä, ohjeista ja määräyksistä tiedotetaan sähköpostitse, työyksikkökokouksissa, johtoryhmässä ja vuosi-infoissa. Toimivaltuuksien noudattamista seurataan ja otto-oikeutta hyödynnetään tarvittaessa. Tehdyistä päätöksistä tiedotetaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Oman sisäisen tarkastussuunnitelman mukaan jatkuvassa seurannassa ovat viranhaltijapäätökset ja hankinnat. Työajanseurannat, ylitöiden kertymät, työtaturmat ja läheltä piti – tilanteet sekä poissaolot raportoidaan johtoryhmässä säännöllisesti. Palkkausasioiden, kaluston huolehtimiset ja rakentamishankkeiden seurannat tapahtuvat pistokokein.

Joensuun Vedelle tulevien valitusten ja korvausvaatimusten määrää ja aiheellisuutta seurataan ja niistä aiheutuvat toimenpiteet hoidetaan osana laitoksen normaalia toimintaa.

Joensuun Veden toimintaprosessit ovat selkeät ja vastuutetut. Talouden seuranta tapahtuu prosesseittain. Toimintaprosesseja seurataan käyttötarkkailuin, analyysituloksin ja viranomaisraportein. Taloudesta, hallinnosta ja toiminnasta yleensä raportoidaan kuukausittain johtokunnalle ja neljännesvuosittain lisäksi konsernipalveluille.

1.7 Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Liikelaitoksen johtokunta esittää tilikauden 2 876 122,46 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- poistoeron vähennystä tehdään suunnitelman mukaan 298 057,96 euroa
- tehdään investointivarausta 1 671 000 euroa Niinivaaran vesitornin toteuttamiseen
- tilikauden ylijäämä 1 503 180,42 euroa siirretään taseen ylijäämätilille.

2 Tilinpäätöslaskelmat

2.1 Tuloslaskelma

	2021	2020
Liikevaihto	17 177 512,38	16 540 112,32
Valmistus omaan käyttöön	1 548 800,11	775 990,81
Liiketoiminnan muut tuotot	31 562,28	29 498,84
Muut tuet ja avustukset	10 087,02	6 695,75
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 482 606,55	-2 340 844,66
Palvelujen ostot	-3 998 388,99	-2 826 021,47
	<hr/>	<hr/>
	-6 480 995,54	-5 166 866,13
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 838 106,34	-1 787 606,94
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-411 211,24	-426 397,24
Muut henkilösivukulut	-69 359,73	-54 978,20
	<hr/>	<hr/>
	-2 318 677,31	-2 268 982,38
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 545 035,37	-5 367 984,90
Liiketoiminnan muut kulut	-419 114,28	-418 217,92
Liikelylijäämä	4 004 139,29	4 130 246,39
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	4 682,56	4 988,36
Kunnalle maksetut korkokulut	-315 000,00	-315 000,00
Korvaus peruspääomasta	-817 699,08	-817 699,08
Muut rahoituskulut	-0,31	
	<hr/>	<hr/>
	-1 128 016,83	-1 127 710,72
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	2 876 122,46	3 002 535,67
Ylijäämä ennen varauksia	2 876 122,46	3 002 535,67
Poistoeron vähennys (+)	298 057,96	175 138,80
Investointivarausten vähennys (+)	-1 671 000,00	-2 855 000,00
Tilikauden ylijäämä	1 503 180,42	322 674,47
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	6,2	6,6
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	6,2	6,6
Voitto, %	16,6	18,2

Sijoitetun pääoman tuotto, %

=100* (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Tunnusluku kertoo liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa liikelaitoksen suhteellista kannattavuutta. Tunnusluvun vertailtavuutta liikelaitosten kesken voi heikentää se, että pysyvien vastaavien hyödykkeiden kirjanpitoarvo saattaa poiketa olennaisesti käyvästä arvosta.

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

=100* (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset). Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona

Tunnusluku kertoo kunnan liikelaitokseen sijoittaman pääoman tuoton. Kunnan sijoittaman pääoman tuotto prosentti ei ole sama asia kuin korvaus peruspääomasta tai sisäinen lainakorko, koska sijoitetun pääoman tuotto prosenttin laskennassa otetaan mainittujen erien lisäksi huomioon myös yli-/alijäämät sekä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset.

Voitto, %

= 100* (Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli-/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostaa liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista.

2.2 Rahoituslaskelma

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Liikelyjäämä	4 004 139,29	4 130 246,39
Poistot ja arvonalentumiset	5 545 035,37	5 367 984,90
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 128 453,86	-1 127 710,72
	<u>8 420 720,80</u>	<u>8 370 520,57</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot (-)	-6 484 975,70	-9 407 163,16
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	192 290,30	153 883,25
	<u>-6 292 685,40</u>	<u>-9 253 279,91</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 128 035,40	-882 759,34
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle		
Antolainasaamisten lisäykset muilta		-27 100,00
		<u>-27 100,00</u>
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-3 235,22	-5 247,10
Saamisten muutos muilta	-10 030,96	-95 318,01
Korottomien velkojen muutos kunnalta	143 309,73	244 826,25
Korottomien velkojen muutos muilta	181 706,42	3 114 368,28
	<u>311 749,97</u>	<u>3 258 629,42</u>
Rahoituksen rahavirta	311 749,97	3 231 529,42
Rahavarojen muutos	2 439 785,37	2 348 770,08
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	5 386 509,64	2 946 724,27
Rahavarat 1.1.	2 946 724,27	597 954,19
	<u>2 439 785,37</u>	<u>2 348 770,08</u>
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta , 1000 €	3 255,18	1 553,31
Investointien tulorahoitus, %	133,8	90,5
Laskennallinen lainanhoitokate	7,3	7,3
Lainanhoitokate	27,7	27,6
Kassan riittävyys, pv	128,6	61
Kassan riittävyys, pv,huomioituna konsernitili	229,6	148
Quick ratio	4,7	4,3
Current ratio	4,7	4,3

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Investoinnit

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

$=100 * (\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} - \text{Tuloverot}) / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella (ilman satunnaisia tuloja). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainanhoito

Laskennallinen lainanhoitokate

$=(\text{Vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Laskennallinen lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja laskennallisten lainanlyhennysten maksuun sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tunnusluvun laskennassa käytettävät laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat.

Lainanhoitokate

$=(\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut} - \text{Tuloverot}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo liikelaitoksen tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus on riittävä lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Maksuvalmius

Kassan riittävyys (pv)

$= 365 \text{ pv} * \text{Rahavarat } 31.12 / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Liikelaitoksen maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa liikelaitoksen rahavaroilla.

Kassan riittävyys (pv) , huomioituna konsernitili

= 365 pv * (Rahavarat 31.12 + Konsernitili 31.12) / Kassasta maksut tilikaudella

Quick ratio

= (Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

Quick ratio eli maksuvalmiussuhde kertoo, miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan liikelaitosten kesken. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 1, tyydyttävä: 0,5-1, heikko: alle 0,5

Current ratio

= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieraspääoma – Saadut ennakot)

Current ratio eli käyttöpääomasuhde kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen. Tunnuslukua voidaan parhaiten vertailla saman toimialan liikelaitosten kesken, mutta se sopii quick ratio –tunnuslukua paremmin myös eri toimialojen yritysten vertailuihin. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 2, tyydyttävä: 1-2, heikko: alle 1.

2.3 Tase

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	428 820,20	249 733,15
Muut pitkävaikuttiset menot	21 714,79	76 231,26
	<u>450 534,99</u>	<u>325 964,41</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	296 539,97	296 539,97
Rakennukset	88 368,78	98 768,45
Kiinteät rakenteet ja laitteet	55 828 259,54	56 515 729,62
Koneet ja kalusto	373 827,08	368 221,76
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 488 951,71	173 170,80
	<u>58 075 947,08</u>	<u>57 452 430,60</u>
Sijoitukset		
Muut saamiset	519 215,00	519 215,00
	<u>519 215,00</u>	<u>519 215,00</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 334 950,63	4 337 310,78
Saamiset kunnalta	4 243 573,12	4 240 337,90
Muut saamiset	66 315,96	26 045,15
Siirtosaamiset	12 228,71	40 108,41
	<u>8 657 068,42</u>	<u>8 643 802,24</u>
Rahat ja pankkisaamiset	5 386 509,64	2 946 724,27
	<u>73 089 275,13</u>	<u>69 888 136,52</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ		
	<u>73 089 275,13</u>	<u>69 888 136,52</u>
VASTATTAVAA		2020
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 628 317,64	13 628 317,64
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	36 737 873,44	36 415 198,97
Tilikauden yli-/alijäämä	1 503 180,42	322 674,47
	<u>51 869 371,50</u>	<u>50 366 191,08</u>
POISTOERO JA VARAUKSET		
Poistoero	3 064 955,12	3 363 013,08
Vapaaehtoiset varaukset	4 671 000,00	3 000 000,00
	<u>7 735 955,12</u>	<u>6 363 013,08</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	7 000 000,00	7 000 000,00
Liittymismaksut ja Muut velat	3 482 612,49	3 482 612,49
	<u>10 482 612,49</u>	<u>10 482 612,49</u>
Lyhytaikainen		
Ostovelat	1 612 119,80	1 309 516,11
Korottomat velat kunnalta	425 843,85	282 534,12
Muut velat/Liittymismaksut ja Muut velat	518 662,72	630 036,50
Siirtovelat	444 709,65	454 233,14
	<u>3 001 336,02</u>	<u>2 676 319,87</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		
	<u>73 089 275,13</u>	<u>69 888 136,52</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	81,6	81,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	77,9	79,4
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	38 241	36 738
Lainakanta 31.12., 1000 €	7 000	7 000
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000€	7 009	7 000
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	90,71	90,93
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa liikelaitoksen vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon liikelaitoksen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden liikevaihdosta, liiketoiminnan muista tuotoista sekä tuesta ja avustuksesta kunnalta/kuntayhtymältä. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrää. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= $\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$

Luku osoittaa, paljonko liikelaitoksella on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Liikelaitoksen lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainasaamiset

= sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

2.4 Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot

2.4.1 Hulevesiviemäritoiminta

Hulevedellä tarkoitetaan maan pinnalta, rakennuksen katolta tai muilta vastaavilta pinnoilta pois johdettavaa sade- ja sulamisvettä. Huleveden viemäroinnillä tarkoitetaan huleveden ja perustusten kuivausveden poisjohtamista vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin ja käsittelyä.

Viemäriverkoston hankinta-arvo on sisältänyt 31.12.2014 saakka sekä jätevesi- että hulevesiviemäriverkoston. Hulevesiviemäriverkoston hankinta-arvo on vuoden 2015 tilinpäätöstä varten määritetty avaavan taseen 1.1.2009 ja 31.12.2014 väliseltä ajalta laskennallisena prosenttiosuutena koko viemäriverkoston. Prosenttiosuudet perustuvat vuosittain tilastoituihin jätevesi- ja hulevesiviemäriverkostopituuksiin. Näin saatujen hankinta-arvojen perusteella on laskettu hulevesiviemäriverkoston kohdistuvat poistot. Vuoden 2015 alusta alkaen hulevesiviemäriverkoston investointimenot on kirjattu omalle kustannuspaikalleen.

Huleveden toimintamenot on kirjattu 1.1.2015 alkaen omalle kustannuspaikalleen. Pitkäaikaisesta kaupungin sisäisestä bullet-lainasta maksetuista korkokuluista on hulevedelle määritetty laskennallinen prosenttiosuus poistojen suhteessa.

Hulevesimaksutulot sisältyvät vuoden 2021 osalta jätevesimaksutuloihin ennen vesihuoltolain muutosta olleen käytännön mukaisesti. Vuoden 2016 alusta alkaen otettiin käyttöön huleveden liittymismaksu ja kaupungilta perittiin sovittu mukainen korvaus yleisten alueiden hulevesien viemäroinnistä.

Hulevedestä on laadittu tulos-, tase- ja rahoituslaskelma.

2.4.2 Eriytetyt laskelmat

Tuloslaskelma

	2021	2020
Liikevaihto	317 672,84	325 146,52
Valmistus omaan käyttöön	723 529,86	322 151,05
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 503,83	-3 456,17
Palvelujen ostot	-771 944,16	-350 317,67
	<u>-777 447,99</u>	<u>-353 773,84</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-809 093,99	-805 940,31
Liiketoiminnan muut kulut		-783,00
Liikelylijäämä	-545 339,28	-513 199,58
Rahoitustuotot ja -kulut		
Kunnalle maksetut korkokulut	-54 495,00	-54 180,00
Korvaus peruspääomasta	-141 461,94	-140 644,24
	<u>-195 956,94</u>	<u>-194 824,24</u>
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	-741 296,22	-708 023,82
Ylijäämä ennen varauksia	-741 296,22	-708 023,82
Poistoeron vähennys (+)	7 408,37	8 052,58
Tilikauden alijäämä	-733 887,85	-699 971,24

Tase

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 866 680,91	9 618 943,63
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00
	<u>9 866 680,91</u>	<u>9 618 943,63</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>9 866 680,91</u>	<u>9 618 943,63</u>
VASTATTAVAA		
	2021	2020
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	12 767 442,07	12 551 559,32
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-4 831 678,49	-4 131 707,25
Tilikauden yli-/alijäämä	-733 887,85	-699 971,24
	<u>7 201 875,73</u>	<u>7 719 880,83</u>
POISTOERO JA VARAUKSET		
Poistoero	7 408,37	8 052,58
	<u>7 408,37</u>	<u>8 052,58</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	1 330 000,00	1 330 000,00
	<u>1 330 000,00</u>	<u>1 330 000,00</u>
Lyhytaikainen		
Ostovelat	13 072,80	17 901,02
Korottomat velat kunnalta	1 311 793,79	538 812,96
Muut velat	2 530,22	4 296,24
	<u>1 327 396,81</u>	<u>561 010,22</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>9 866 680,91</u>	<u>9 618 943,63</u>

Rahoituslaskelma

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Liikeyli-/alijäämä	-545 339,28	-513 199,58
Poistot ja arvonalentumiset	809 093,99	805 940,31
Rahoitustuotot ja -kulut	-195 956,94	-194 824,24
	<u>67 797,77</u>	<u>97 916,49</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot (-)	-1 056 831,27	-628 641,33
	<u>-1 056 831,27</u>	<u>-628 641,33</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-989 033,50	-530 724,84
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-163 378,03	6 015,57
Korottomien velkojen muutos muilta	6 594,24	-5 489,65
	<u>-156 783,79</u>	<u>525,92</u>
Rahoituksen rahavirta	-156 783,79	525,92
Rahavarojen muutos	-1 145 817,29	-530 198,92

3 Tilinpäätöksen liitetiedot

3.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatettavat arvostusperiaatteet ja menetelmät

Liitetieto 1) Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoön vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Mikäli poistonalainen hyödyke on tuhoutunut tai hyödykkeen tulonodotukset ovat muuttuneet olennaisesti tai poistuneet kokonaan käyttötarkoituksen muutoksesta johtuen, on kulukirjaus esitetty tuloslaskelmassa erikseen arvonalentumisena

Soveltaessa menojäännöspoistoa hyödykkeen poistamaton arvo (menojäännös) on kirjattu kertapoistona menojäännöksen alittaessa 1.000 euroa kaupunginvaltuuston 26.11.2012 § 163 ja 16.12.2013 § 201 hyväksymän Joensuun kaupungin pysyvien vastaavien kirjanpito-ohjeen mukaisesti.

Käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa ja jotka on tarkoitettu käytettäväksi liikelaitoksen toiminnassa alle kolme vuotta, on kirjattu vuosikuluiksi.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ja -menetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet			
Tietokoneohjelmat	3	wotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot			
Muut pitkävaikutteiset menot	3	wotta	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset			
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20	wotta	tasapoisto
Muut rakennukset	20	wotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Vedenjakeluverkko	8	%	menojäännöspoisto
Jätevesiviemäriverkko	8	%	menojäännöspoisto
Hulevesiviemäriverkko	8	%	menojäännöspoisto
Vesihuoltolaitoksen kiinteät rakenteet ja laitteet	10	%	menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20	%	menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto			
Kuljetusvälineet			
Autot	30	%	menojäännöspoisto
Kuorma-autot, traktorit ja muut raskaat työkoneet	25	%	menojäännöspoisto
Muut liikennevälineet ja liikkuvat työkoneet	30	%	menojäännöspoisto
Muut koneet, laitteet ja kalusteet	30	%	menojäännöspoisto
Tietokonelaitteet	40	%	menojäännöspoisto
Viestintälaitteet	30	%	menojäännöspoisto

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

Liitetieto 4) Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Hulevesiviemäritoiminnan rahoitusaliijäämä on esitetty taseen kohdassa Korottomat velat kunnalta.

3.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6) Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksittain

	2021	2020
Liikevaihto		
Vesimaksut	6 771 926,37	6 494 491,82
Jätevesimaksut	7 403 626,29	7 095 313,45
Perusmaksut	918 012,81	882 775,68
Liittymismaksut	329 015,64	424 824,56
Yhteisviemäröintisopimukset	1 042 917,09	893 127,39
Muut liikevaihtoon sisältyvät tuotot	712 014,18	749 579,42
Liikevaihto yhteensä	<u>17 177 512,38</u>	<u>16 540 112,32</u>
Liiketoiminnan muut tuotot		
Pysyvien vastaavien myyntituotot		0,00
Saadut vakuutuskorvaukset		0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	31 562,28	29 498,84
	<u>31 562,28</u>	<u>29 498,84</u>
Muut tuet ja avustukset		
Muut tuet ja avustukset	10 087,02	6 695,75
	<u>10 087,02</u>	<u>6 695,75</u>
Tuotot yhteensä	<u>17 219 161,68</u>	<u>16 576 306,91</u>

	2021	2020
Liitetieto 9) Palvelujen ostojen erittely		
Muiden palvelujen ostot	<u>3 998 388,99</u>	<u>2 826 021,47</u>

Liitetieto 13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	2021	2020
Liiketoiminnan muut tuotot		
Koneet ja kaluston luovutusvoitot	437,03	0,00
	<u>437,03</u>	<u>0,00</u>

Liitetieto 16) Erittely poistoeron muutoksista

	2021	2020
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	298 057,96	175 138,80
Poistoeron muutokset yhteensä	<u>298 057,96</u>	<u>175 138,80</u>

3.3 Tasetta koskevat liitetiedot

3.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 19) Pysyvät vastaavat/Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkäaik. menot	Maa- ja vesial/ kiint.liittymis- maksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesk.er.hank.	
Poistamaton hankintameno 1.1.	249 733,15	76 231,26	296 539,97	98 768,45	56 515 729,62	368 221,76	173 170,80	57 778 395,01
Lisäykset tilikauden aikana	335 437,50	0,00		0,00	4 709 095,03	124 662,26	1 315 780,91	6 484 975,70
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	-191 766,11	0,00	0,00	-191 766,11
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	-156 350,45	-54 516,47	0,00	-10 399,67	-5 204 799,00	-118 969,78	0,00	-5 545 035,37
Arvonlenn. ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-87,16	0,00	-87,16
Poistamaton hankintameno 31.12.	428 820,20	21 714,79	296 539,97	88 368,78	55 828 259,54	373 827,08	1 488 951,71	58 526 482,07
Kirjanpitoano 31.12.	428 820,20	21 714,79	296 539,97	88 368,78	55 828 259,54	373 827,08	1 488 951,71	58 526 482,07

Maa- ja vesialueet erittely

	2021	2020
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	103 274,65	103 274,65
Muut maa- ja vesialueet	193 265,32	193 265,32
	<u>296 539,97</u>	<u>296 539,97</u>

Muut pitkäaikaiset sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet		Muut saamiset		Yhteensä
	Osakkeet Konserni- yhtiöt	Osakkeet Omistus- yhteisöt	Muut osakkeet	Saamiset muut yhteisöt	
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	0,00	0,00	519 215,00	519 215,00
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	0,00	0,00	519 215,00	519 215,00
Kirjanpitoano 31.12.	0,00	0,00	0,00	519 215,00	519 215,00

Liitetieto 23) Saamisten erittely

	2021	2021	2020	2020
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset kunnalta ja liikelaitoksilta				
Lainasaamiset		4 229 809,98	0,00	4 230 086,73
Muut saamiset		25,04	0,00	0,00
Siirtosaamiset		13 738,10	0,00	10 251,17
		<u>4 243 573,12</u>	<u>0,00</u>	<u>4 240 337,90</u>
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		233 399,61	0,00	267 124,85
		<u>233 399,61</u>	<u>0,00</u>	<u>267 124,85</u>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		76 204,61	0,00	67 110,45
		<u>76 204,61</u>	<u>0,00</u>	<u>67 110,45</u>
Saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		9 964,46	0,00	12 832,58
		<u>9 964,46</u>	<u>0,00</u>	<u>12 832,58</u>
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		4 015 381,95	0,00	3 990 242,90
Muut saamiset		66 315,96	0,00	26 045,15
Siirtosaamiset		12 228,71	0,00	40 108,41
		<u>4 093 926,62</u>	<u>0,00</u>	<u>4 056 396,46</u>
Saamiset yhteensä		8 657 068,42	0,00	8 643 802,24

Liitetieto 24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Kela/korvaus työterveyshuollon kustannuksista v. 2021	10 548,26	10 639,41
Pohjola Vakuutus Oy/v. 2022 vakuutusmaksu	518,82	
Muut siirtosaamiset	1 161,63	
Valt.avustus Kerolan alkai.lait.aurinkosähkövoimala	0,00	29 469,00
	<u>12 228,71</u>	<u>40 108,41</u>

3.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 25) Oman pääoman erittely

	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	13 628 317,64	13 628 317,64
Peruspääoma 31.12.	<u>13 628 317,64</u>	<u>13 628 317,64</u>
Kertyneet yli- / alijäämät 1.1.	36 737 873,44	36 415 198,97
Tilikauden tulos	1 503 180,42	322 674,47
Kertyneet yli- / alijäämät 31.12.	<u>38 241 053,86</u>	<u>36 737 873,44</u>
Oma pääoma yhteensä	<u>51 869 371,50</u>	<u>50 366 191,08</u>

Liikelaitoksen kertynyt yli-/alijäämä 31.12., jossa huomioitu tuloksenkäsitteyerät

	2021	2020
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	36 737 873,44	36 415 198,97
Tilikauden tulos	1 503 180,42	322 674,47
Investointivaraukset	4 671 000,00	3 000 000,00
Kertynyt poistoero	3 064 955,12	3 363 013,08
Yhteensä	<u>45 977 008,98</u>	<u>43 100 886,52</u>

Investointivaraukset

	2021	2020
Investointivaraukset 1.1.	3 000 000,00	145 000,00
Vähennys 2020		
Kerolan alikalintilaitoksen laajennus ja saneeraus		-145 000,00
Lisäys 2020		
Niinivaaran ylävesisäiliö	1 671 000,00	3 000 000,00
Investointivaraukset 31.12.	<u>4 671 000,00</u>	<u>3 000 000,00</u>

Liitetieto 26) Erittely poistoeosta

	2021	2020
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	3 064 955,12	3 363 013,08
Poistoero yhteensä	<u>3 064 955,12</u>	<u>3 363 013,08</u>

Liitetieto 27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Tarkoitetaan velkoja, jotka erääntyvät 1.1.2026 jälkeen	2021	2020
Lainat kunnalta (Bullet-laina)	0,00	0,00

Liitetieto 30) Vieras pääoma	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Lainat kunnalta				
Lainat kunnalta	7 000 000,00		7 000 000,00	0,00
	<u>7 000 000,00</u>		<u>7 000 000,00</u>	<u>0,00</u>
Korottomat velat kunnalta				
Ostovelat		420 577,90	0,00	270 467,83
Muut velat		449,54	0,00	566,74
Siirtovelat		4 816,41	0,00	11 499,55
		<u>425 843,85</u>	<u>0,00</u>	<u>282 534,12</u>
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		2 133,44	0,00	881,55
		<u>2 133,44</u>	<u>0,00</u>	<u>881,55</u>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		228,00	0,00	228,00
		<u>228,00</u>	<u>0,00</u>	<u>228,00</u>
Velat muille				
Ostovelat		1 609 758,36	0,00	1 308 406,56
Muut velat	3 482 612,49	518 662,72	3 482 612,49	630 036,50
Siirtovelat		444 709,65	0,00	454 233,14
	<u>3 482 612,49</u>	<u>2 573 130,73</u>	<u>3 482 612,49</u>	<u>2 392 676,20</u>
Vieras pääoma yht.	10 482 612,49	3 001 336,02	10 482 612,49	2 676 319,87

Liitetieto 32) Muiden velkojen erittely	2021	2020
Muut velat		
Liittymismaksut	3 482 612,49	3 482 612,49
Muut velat	518 662,72	630 036,50
	<u>4 001 275,21</u>	<u>4 112 648,99</u>

Liitetieto 33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkajaksotus/palkkojen ja henk.sivukulujen jaksotus	397 828,13	401 771,95
Muut erät	46 881,52	52 461,19
	<u>444 709,65</u>	<u>454 233,14</u>

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Liitetieto 38) Leasingvastuiden yhteismäärä (arvonlisäveroineen)	2021	2020
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	5 274,75	
Myöhemmin maksettavat	3 363,70	
	<u>8 638,45</u>	

Liitetieto 41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	2021	2020
Arvonlisäveron palautusvastuu	100 315,27	145 144,58
	<u>100 315,27</u>	<u>145 144,58</u>

3.4 Henkilöstöä ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Liitetieto 42) Henkilöstön lukumäärä	2021	2020
Vakinaiset	46	47
Määräaikaiset	1	1
Yhteensä	47	48

Liitetieto 43) Henkilöstökulut	2021	2020
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		
Palkat ja palkkiot		
Palkat ja palkkiot	1 845 455,47	1 797 090,21
Henkilöstökorvaukset ja muut henkilöstömenojen korjaukset	-7 349,13	-9 483,27
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	411 211,24	426 397,24
Muut henkilösivukulut	69 359,73	54 978,20
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	2 318 677,31	2 268 982,38
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	127 738,28	195 984,25
Henkilöstökulut yhteensä	2 446 415,59	2 464 966,63

Liitetieto 45) Tilintarkastajan palkkiot	2021	2020
Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy		
Tilintarkastajan lausunnot	834,46	0,00
Palkkiot yhteensä	834,46	0,00

Liitetieto 46) Selvitys liikelaitoksen ja sen intressitahojen välisistä liiketoimista

Kaupungin konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

4 Allekirjoitukset ja merkinnät

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Joensuussa ____ . ____ .2022

BDO Oy

Ulla-Maija Tuomela, Partner, KHT, JHT

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Eero Bogdanoff	Suomi.fi	24.03.2022 19:05:41 UTC+02:00
Miika Väänänen	Suomi.fi	24.03.2022 19:08:03 UTC+02:00
Riitta Ruotsalainen	Suomi.fi	24.03.2022 19:04:04 UTC+02:00
Juho Kettunen	Suomi.fi	24.03.2022 19:04:52 UTC+02:00
Jaana Puranen	Suomi.fi	24.03.2022 19:05:01 UTC+02:00
Aino Lampi	Suomi.fi	24.03.2022 19:04:07 UTC+02:00
Teppo Tarnanen	Suomi.fi	24.03.2022 19:05:14 UTC+02:00
Juha Lemmetyinen	Suomi.fi	24.03.2022 19:04:38 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (35 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

5 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilinpäätös		Sidottuna
Päiväkirja		Sähköinen arkistointi
Pääkirja		Sähköinen arkistointi
Osakirjanpidot		Sähköinen arkistointi
Tase-erittelyt		Sähköinen arkistointi
Tositeaineisto		
Kirjanpito		
Avaava tase	ALKUSA-	Sähköinen arkistointi
Muistiotositteet	MUIST1-	Sähköinen arkistointi
Ulkoiset muistiot rondosta	MUIRO2	Sähköinen arkistointi
Tiliotteet	PANKKI-	Sähköinen arkistointi
Sisäiset siirrot ja oikaisut	MUISIS-	Sähköinen arkistointi
Vesilaskutus	VESIKP-	Sähköinen arkistointi
Käyttösuunnitelma	BUD-	Sähköinen arkistointi
Talousarvion muutosten tallennus	BUDL-	Sähköinen arkistointi
Palkat		
Manuaaliset palkat	MUIPAL-	Sähköinen arkistointi
Atk-palkkatositteet	PALKAT-	Sähköinen arkistointi
Matkalaskut	MATKAT-	Sähköinen arkistointi
Ostoreskontra		
Ostoreskontra, Rondo	OSTOT-	Sähköinen arkistointi
Ostoreskontramaksut	OMAKSU-	Sähköinen arkistointi
Ostoreskontra, käsinmaksu	OMAKSU-	Sähköinen arkistointi
Sisäiset laskut Rondosta	SISROP-	Sähköinen arkistointi
Käyttöomaisuus		
Hankinnat, myynnit/romutukset	KOMTOS	Sähköinen arkistointi
Suunnitelman mukaiset poistot	KOMTOS	Sähköinen arkistointi
Käyttöomaisuusmuistiot	KOMMUI	Sähköinen arkistointi
Irtaimisto	IRTAIN-	Sähköinen arkistointi
Tilinpäätöksen liitetietositteet	LTOS-	Sähköinen arkistointi

9.2 Rahastojen erillistilinpäätökset

Rahastojen tulos- ja rahoituslaskelmaosan toteutuminen

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2021	Poikkeama	Ed.vuoden toteuma
Materiaalit ja palvelut						
Palvelujen ostot	-10 000,00	-20 000,00	-30 000,00	-32 998,38	-2 998,38	-23 774,89
Liikelylijäämä	-10 000,00	-20 000,00	-30 000,00	-32 998,38	-2 998,38	-23 774,89
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	200 000,00	-70 000,00	130 000,00	208 028,40	78 028,40	162 564,14
Muut rahoitustuotot	2 510 000,00	9 490 000,00	12 000 000,00	13 105 016,24	1 105 016,24	3 157 228,97
Muille maksetut korkokulut	0,00	0,00	0,00	-47,29	-47,29	-53,25
Muut rahoituskulut	-300 000,00	-300 000,00	-600 000,00	-789 391,00	-189 391,00	-790 114,78
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	2 410 000,00	9 120 000,00	11 530 000,00	12 523 606,35	993 606,35	2 529 625,08
Ylijäämä (alij.) ennen satun.eriä	2 400 000,00	9 100 000,00	11 500 000,00	12 490 607,97	990 607,97	2 505 850,19
Ylijäämä (alij.) ennen varauksia	2 400 000,00	9 100 000,00	11 500 000,00	12 490 607,97	990 607,97	2 505 850,19
Rahastopääoman lisäys (-)	0,00	-2 500 000,00	-2 500 000,00	-4 425 949,13	-1 925 949,13	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 400 000,00	6 600 000,00	9 000 000,00	8 064 658,84	-935 341,16	2 505 850,19

Talousarvion rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 20201	Poikkeama
1 000 euroa					
Toiminnan rahavirta					
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-10	-20	-33	-3
Rahoitustuotot- ja kulut		2 410	9 120	11 530	994
Investointien rahavirta					
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 400	9 100	11 500	991
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten vähennykset muilta					
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen		2 400	9 100	11 500	991

Elinkeinorahasto

Elinkeinorahasto on perustettu kaupunginvaltuuston päätöksellä vuonna 2000. Rahaston pääomaksi siirrettiin 11,77 milj. euroa Joensuun Energia Oy:n osakkeista saatua kauppahintaa. Rahasto on eriytetty kaupungin muusta toiminnasta ja sillä on erilliskirjanpito. Elinkeinorahaston tarkoituksena on edistää kaupungin elinkeinopolitiikan tavoitteita ja työllisyyttä. Elinkeinorahaston varojen sijoittaminen tapahtuu kaupunginhallituksen omistajaohjausjaoston hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisesti.

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen

Varainhoitajana toimi koko vuoden Nordea Investment Management.

Kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto hyväksyi 1.3.2021 päivitetyn sijoituspolitiikan. 1.5.2021 voimaantulleen päivitetyn sijoituspolitiikan mukaan osakesijoitusten vaihteluväli on 0-35 % neutraaliallokaation ollessa 30 % ja korkosijoitusten 45 -100 % neutraaliallokaation ollessa 60 %. Lisäksi muiden sijoituskohteiden vaihteluväli on 0-20 % neutraaliallokaation ollessa 10 %.

Koronapandemian jatkumisesta huolimatta maailmantalouden kehitys oli vuonna 2021 myönteinen ja talous ponnisti vuoden 2020 syvästä koronataantumasta hyvään kasvuun. Vuoteen 2021 mahtui kuitenkin merkittävä määrä haasteita, kuten uusien virusmuunnosten leviäminen ja niiden torjumiseksi tehdyt rajoitukset, kasvava pula komponenteista ja maailmanlaajuiset logistiikkaongelmat. Myös inflaatio kiihtyi. Keskuspankit valmistautuivat kiristämään asteittain rahapolitiikkaansa.

Vuosi 2021 oli hyvä sijoitusmarkkinoilla. Yritysten tuloskehitys oli vahvaa ja osakemarkkinoiden kehitys oli vuoden aikana myönteistä erityisesti kehittyneillä osakemarkkinoilla. Osakekurssien kehitystä tuki maailmantalouden elpyminen ja keskuspankkien tukitoimet. Korkomarkkinoilla tilanne oli haasteellisempi. Vuositasolla pitkät korot nousivat sekä Yhdysvalloissa että euroalueella. Korkojen nousu näkyi nimellishintaisten valtionlainojen negatiivisena tuottona.

Loppuvuodesta omikron variantin nopea leviäminen ja tartuntamäärien kasvu heikensi ennusteita ja vuoteen 2022 siirryttiin edelleen epävarmoissa talousnäkymissä. Ennusteet vuodelle 2022 olivat kuitenkin pääosin myönteisiä, vaikka koronapandemian kehitykseen liittyy edelleen epävarmuutta. Vuoden 2022 keskeisiksi kysymyksiksi arvioitiin keskuspankkien onnistuminen pandemiaelvytyksen vähentämisessä ja inflaatiopaineiden hallinnassa. Helmikuun lopulla epävarmuus markkinoiden kehityksestä kasvoi kuitenkin merkittävästi Venäjän käynnistettyä sodan Ukrainaa vastaan. Länsimaat ovat vastanneet Venäjän toimiin taloudellisilla pakotteilla. Epävakaan maailmanpoliittisen tilanteen voi odottaa vaikuttavan pääomamarkkinoiden kehitykseen, mikä tarkoittaa epävakautta ja volatiilia kehitystä osake-, korko-, valuutta ja raaka-ainemarkkinoilla. Pakotteet ja vastapakotteet muuttavat toimintaedellytyksiä monilla toimialoilla. Energian ja raaka-aineiden hintojen nousulla on myös inflaatiota nostattava vaikutus. Maailmanpoliittisen epävarmuuden jatkuessa myös kuluttajien ja yritysten varovaisuus lisääntyy ja kasvunäkymät heikkenevät. Konfliktin talousvaikutukset riippuvat tilanteen jatkokehityksestä. Negatiivisessa skenaariossa kriisi eskaloituu Ukrainan rajojen ulkopuolelle aiheuttaen pitkäkestoisen epävakauden jakson.

Vuoden 2022 talousarviossa kaupungin rahastojen markkina-arvon arvioitiin kasvavan 2,5 %. Ukrainan sotatilanteen sekä koronapandemian varjostaessa talouden kehitystä myös kaupungin vuoden 2022 rahastojen tulostavoitteen toteutumiseen liittyy huomattavaa epävarmuutta.

1.2 Elinkeinorahaston talous ja sen toteutuminen

Rahaston markkina-arvo oli vuoden 2021 lopussa 26,95 milj. euroa (ed. vuonna 24,95 milj. euroa.). Omaisuudenhoitajalla hoidettavana olevien varojen markkina-arvo kasvoi vuoden 2021 aikana 2,0 milj. euroa, 8,0 %.

Tilikauden kirjanpidollinen tulos oli 2,06 milj. euroa ylijäämäinen. Vuonna 2020 ylijäämä oli 0,69 milj. euroa.

Korkotuottoja kertyi 6 536,09 euroa (ed. vuonna 10 311,84 euroa) ja muita rahoitustuottoja 2 066 635,89 euroa (ed. vuonna 732 475,81 euroa). Rahoituskulujen toteutuma oli -3 206,80 euroa (ed. vuonna -51 312,46 euroa)

Rahastossa oli kertynyttä ylijäämää vuoden 2021 lopussa 8,0 milj. euroa.

Varojen jakauma osake- ja korkosijoituksiin milj. euroa, 31.12.2021:

	NORDEA	%-osuus
Osakesijoitukset	9,33	34,61
Korkosijoitukset	15,06	55,88
Muut sijoitukset	2,56	9,51
Yhteensä	26,95	100,00

1.3 Tavoitteiden toteutuminen

Talousarvio	Toteutuma
Rahastojen pitkän aikavälin tuottotavoite on 5 %:n tasolla. Korkosijoitusten tuotto-odotus markkinatilanteesta johtuen on tällä hetkellä heikko, mistä johtuen realistinen, lyhyen aikavälin tuotto-odotuksiin perustuva tavoite rahastojen markkina-arvojen kehityksestä vuodelle 2021 on 2,5 %. Tilikauden tulostavoitteeksi asetettiin talousarviossa 2,4 milj. euroa. Muutetun talousarvion mukainen tilikauden tulostavoite oli 11,5 milj. euroa.	Rahastojen markkina-arvojen tuottotavoite toteutui. Elinkeinorahaston osalta omaisuudenhoitajalla hoidettavana olevien varojen markkina-arvo kasvoi vuoden 2021 aikana 8,0 %. Rahastojen yhteen laskettu tilikauden tulos oli 12,5 milj. euroa, josta elinkeinorahaston osuus oli 2,06 milj. euroa.

1.4 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden 2021 tulos 2 064 226,68 euroa on kirjattu rahaston tilikauden ylijäämätilille.

2 Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

	2021	2020
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	-5 738,50	-4 804,38
Liikelylijäämä	-5 738,50	-4 804,38
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	6 536,09	10 311,84
Muut rahoitustuotot	2 066 635,89	732 475,81
Muut rahoituskulut	-3 206,80	-51 312,46
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	2 069 965,18	691 475,19
Ylijäämä (alij.) ennen satun.eriä	2 064 226,68	686 670,81
Ylijäämä (alij.) ennen varauksia	2 064 226,68	686 670,81
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 064 226,68	686 670,81

Rahoituslaskelma

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	-5 738,50	-4 804,38
Rahoitustuotot- ja kulut	2 069 965,18	691 475,19
Investointien rahavirta		
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 064 226,68	686 670,81
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	323 438,32
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	-311,64	32,29
Korottomien velkojen muutos	-106 848,22	37 079,61
Rahoituksen rahavirta	-107 159,86	360 550,22
Rahavarojen muutos	1 957 066,82	1 047 221,03
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	22 590 061,42	20 632 994,60
Rahavarat 1.1.	20 632 994,60	19 585 773,57
	<u>1 957 066,82</u>	<u>1 047 221,03</u>

Tase

Vastaavaa	2021	2020
Pysyvät vastaavat		
Sijoitukset		
Muut lainasaamiset	0,00	0,00
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Muut saamiset	322,98	293,60
Siirtosaamiset	1 681,80	1 399,54
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 937 936,12	2 630 628,74
Joukkovelkalinainasaamiset	14 210 024,85	10 379 381,03
Muut arvopaperit	6 433 536,10	7 508 058,21
	<u>22 581 497,07</u>	<u>20 518 067,98</u>
Rahat ja pankkisaamiset	8 564,35	114 926,62
Vastaavaa yhteensä	<u>22 592 066,20</u>	<u>20 634 687,74</u>

Vastattavaa	2021	2020
Oma pääoma		
Rahastopääoma	14 588 626,94	14 588 626,94
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 937 543,87	5 250 873,06
Tilikauden yli-/alijäämä	2 064 226,68	686 670,81
	<u>22 590 397,49</u>	<u>20 526 170,81</u>
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Siirtovelat	1 668,71	108 516,93
Vastattavaa yhteensä	<u>22 592 066,20</u>	<u>20 634 687,74</u>

Tulevaisuusrahasto

Tulevaisuusrahasto on perustettu kaupunginvaltuuston päätöksellä vuonna 2000. Rahaston pääomaksi siirrettiin 37,00 milj. euroa Joensuun Energia Oy:n osakkeista saatua kauppahintaa. Rahasto on eriytetty kaupungin muusta toiminnasta ja sillä on erilliskirjanpito. Tulevaisuusrahaston tarkoituksena on lisätä kaupungin ja sen asukkaiden hyvinvointia edistämällä pääasiassa korkeaan osaamiseen perustuvien työpaikkojen lisäämistä ja niiden säilyttämistä. Tulevaisuusrahaston varojen sijoittaminen tapahtuu kaupunginhallituksen omistajaohjausjaoston hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisesti.

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen

Tulevaisuusrahaston varoja on hoitanut Evli Varainhoito Oy ja kesäkuusta 2021 alkaen OP Varainhoito Oy. Tulevaisuusrahaston toisena varainhoitajana kevästä 2014 kesäkuuhun 2021 asti oli Seligson & Co Oyj. Varainhoitaja kilpailutettiin keväällä 2021 ja kaupunginhallitus päätti varainhoitajan valinnasta toukokuussa. Kilpailutuksessa oli kyse toistaiseksi voimassa olevasta täyden valtakirjan varainhoitosopimuksesta, johon sisältyy myös hoitoon annetun salkun arvopapereiden säilytys. Kilpailutettavan sijoitusvarallisuuden pääoma oli noin 36 milj. euroa.

Kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto hyväksyi 1.3.2021 päivitetyn sijoituspolitiikan. 1.5.2021 voimaantulleeseen päivitetyn sijoituspolitiikan mukaan osakesijoitusten vaihteluväli on 0-35 % neutraaliallokaation ollessa 30 % ja korkosijoitusten 45 -100 % neutraaliallokaation ollessa 60 %. Lisäksi muiden sijoituskohteiden vaihteluväli on 0-20 % neutraaliallokaation ollessa 10 %.

Koronapandemian jatkumisesta huolimatta maailmantalouden kehitys oli vuonna 2021 myönteinen ja talous ponnisti vuoden 2020 syvästä koronataantumasta hyvään kasvuun. Vuoteen 2021 mahtui kuitenkin merkittävä määrä haasteita, kuten uusien virusmuunnosten leviäminen ja niiden torjumiseksi tehdyt rajoitukset, kasvava pula komponenteista ja maailmanlaajuiset logistiikka ongelmat. Myös inflaatio kiihtyi. Keskuspankit valmistautuivat kiristämään asteittain rahapolitiikkaansa.

Vuosi 2021 oli hyvä sijoitusmarkkinoilla. Yritysten tuloskehitys oli vahvaa ja osakemarkkinoiden kehitys oli vuoden aikana myönteistä erityisesti kehittyneillä osakemarkkinoilla. Osakekurssien kehitystä tuki maailmantalouden elpyminen ja keskuspankkien tukitoimet. Korkomarkkinoilla tilanne oli haasteellisempi. Vuositasolla pitkät korot nousivat sekä Yhdysvalloissa että euroalueella. Korkojen nousu näkyi nimellishintaisten valtionlainojen negatiivisena tuottona.

Loppuvuodesta omikron variantin nopea leviäminen ja tartuntamäärien kasvu heikensi ennusteita ja vuoteen 2022 siirryttiin edelleen epävarmoissa talousnäkymissä. Ennusteet vuodelle 2022 olivat kuitenkin pääosin myönteisiä, vaikka koronapandemian kehitykseen liittyy edelleen epävarmuutta. Vuoden 2022 keskeisiksi kysymyksiksi arvioitiin keskuspankkien onnistuminen pandemiaelvytyksen vähentämisessä ja inflaatiopaineiden hallinnassa. Helmikuun lopulla epävarmuus markkinoiden kehityksestä kasvoi kuitenkin merkittävästi Venäjän käynnistettyä sodan Ukrainaa vastaan. Länsimaat ovat vastanneet Venäjän toimiin taloudellisilla pakotteilla. Epävakaa maailmanpoliittisen tilanteen voi odottaa vaikuttavan pääomamarkkinoiden kehitykseen, mikä tarkoittaa epävakaa ja volatiilia kehitystä osake-, korko-, valuutta ja raaka-ainemarkkinoilla. Pakotteet ja vastapakotteet muuttavat

toimintaedellytyksiä monilla toimialoilla. Energian ja raaka-aineiden hintojen nousulla on myös inflaatiota nostattava vaikutus. Maailmanpoliittisen epävarmuuden jatkuessa myös kuluttajien ja yritysten varovaisuus lisääntyy ja kasvunäkymät heikkenevät. Konfliktin talousvaikutukset riippuvat tilanteen jatkokehityksestä. Negatiivisessa skenaariossa kriisi eskaloituu Ukrainan rajojen ulkopuolelle aiheuttaen pitkäkestoisen epävakauden jakson.

Vuoden 2022 talousarviossa kaupungin rahastojen markkina-arvon arvioitiin kasvavan 2,5 %. Ukrainan sotatilanteen sekä koronapandemian varjostaessa talouden kehitystä myös kaupungin vuoden 2022 rahastojen tulostavoitteen toteutumiseen liittyy huomattavaa epävarmuutta.

1.2 Tulevaisuusrahaston talous ja sen toteutuminen

Rahaston markkina-arvo oli vuoden 2021 lopussa 88,22 milj. euroa (ed. v. 82,52 milj. euroa), muutos edellisvuoteen nähden 5,70 milj. euroa, 6,9 %.

Tilikauden kirjanpidollinen tulos oli 10,43 milj. euroa ylijäämäinen. Vuonna 2020 tulos oli 1,82 milj. euroa ylijäämäinen. Rahastojen tilikauden tulosta paransi tulevaisuusrahaston varainhoitajan vaihdon seurauksena kirjautunut kertaluontoinen noin 8 milj. euron arvopapereiden luovutusvoittotulo. Luovutusvoittotulon taustalla oli Seligson & Co Oyj:lla hoidettavana olevien varojen markkina-arvon kehitys. Markkina-arvon nousu realisoitui tilikauden tulokseen, kun rahastot myytiin varainhoitajan vaihdoksen yhteydessä ja OP Varainhoito Oy sijoitti varat uudelleen.

Tulevaisuusrahaston sääntöjen mukaisesti rahaston pääomaa kartutetaan lisäämällä aloittavan taaseen rahastopääomaan rakennuskustannusindeksin muutosprosentin verran tilikauden tuloksesta tai koko tuotto, jos tuotto on laskennallista summaa pienempi, mikäli rahaston ja kunnan kokonaistulos sen mahdollistaa ja sen ylimenevä osuus tuloksesta jää rahaston tulokseksi. Rakennuskustannusindeksin suhteellinen muutos lasketaan vertaamalla indeksin marraskuun lukuja peräkkäisinä vuosina. Rakennuskustannusindeksin muutos oli 9,64 %, mistä johtuen rahastojen sääntö huomioiden tilikauden tuloksesta siirretään rahastopääomaan 4 425 949,13 euroa.

Korkotuottoja kertyi 201 492,31 (ed. vuonna 152 252,30 euroa) ja muita rahoitustuottoja 11 038 380,35 euroa (ed. vuonna 2 424 753,16 euroa). Rahoituskulujen toteutuma oli 786 184,20 euroa (ed. vuonna oli 738 802,32 euroa). Korkokuluja maksettiin 47,29 euroa.

Rahastossa on kertynyttä ylijäämää vuoden 2021 lopussa 32,64 milj. euroa.

Vuoden 2021 lopussa Evlin hoidossa olevan osan markkina-arvo oli 49,89 milj. euroa (ed. vuonna 46,41 milj. euroa) ja kesäkuussa OP Varainhoito Oy:n hoidettavaksi siirtyneen osan markkina-arvo oli 38,33 milj. euroa (ed. vuonna 36,11 milj. euroa). Kokonaisuudessaan tulevaisuusrahaston markkina-arvo on kasvanut toiminnan aloittamisesta lukien runsas 51 milj. euroa, noin 139 %.

Varojen jakauma osake-, korko- ja muihin sijoituksiin milj. euroa, 31.12.2021:

	EVLI	%- osuus	OP	%- osuus	Yhteensä euroa	Yhteensä %
Osakesijoitukset	16,12	32,30	11,87	30,96	27,98	31,72
Korkosijoitukset	31,95	63,03	23,42	61,09	55,37	62,76
Muut sijoitukset	1,83	3,67	3,05	7,94	4,88	5,53
Yhteensä	49,89	100,00	38,33	100,00	88,22	100,00

1.3 Tavoitteiden toteutuminen

Rahastojen pitkän aikavälin tuottotavoite on 5 %:n tasolla. Korkosijoitusten tuotto-odotus markkinatilanteesta johtuen on tällä hetkellä heikko, mistä johtuen realistinen, lyhyen aikavälin tuotto-odotuksiin perustuva tavoite rahastojen markkina-arvojen kehityksestä vuodelle 2021 on 2,5 %. Tilikauden tulostavoitteeksi asetettiin talousarviossa 2,4 milj. euroa. Muutetun talousarvion mukainen tilikauden tulostavoite oli 11,5 milj. euroa.	Rahastojen markkina-arvojen tuottotavoite toteutui. Tulevaisuusrahaston osalta omaisuudenhoitajilla hoidettavana olevien varojen markkina-arvo kasvoi vuoden 2021 aikana 6,9 %. Rahastojen yhteen laskettu tilikauden tulos oli 12,5 milj. euroa, josta tulevaisuusrahaston osuus oli 10,43 milj. euroa.
--	--

1.4 Tilikauden tuloksen käsittely

Tulevaisuusrahaston sääntöjen mukaisesti rahaston pääomaa kartutetaan lisäämällä aloittavan taseen rahastopääomaan rakennuskustannusindeksin muutosprosentin verran tilikauden tuloksesta tai koko tuotto, jos tuotto on laskennallista summaa pienempi, mikäli rahaston ja kunnan kokonaistulos sen mahdollistaa ja sen ylimenevä osuus tuloksesta jää rahaston tulokseksi. Rakennuskustannusindeksin suhteellinen muutos lasketaan vertaamalla indeksin marraskuun lukuja peräkkäisinä vuosina.

Rakennuskustannusindeksin muutos oli 9,64 %, mistä johtuen rahaston sääntöjen mukaisen rahastopääomasiirron suuruudeksi muodostuu 4 425 949,13 euroa.

Rahaston tilikauden ylijäämätillille on kirjattu 6 000 432,16 euroa.

2 Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

	2021	2020
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	-27 259,88	-18 970,51
Liikelylijäämä	-27 259,88	-18 970,51
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	201 492,31	152 252,30
Muut rahoitustuotot	11 038 380,35	2 424 753,16
Muille maksetut korkokulut	-47,29	-53,25
Muut rahoituskulut	-786 184,20	-738 802,32
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	10 453 641,17	1 838 149,89
Ylijäämä (alij.) ennen satun.eriä	10 426 381,29	1 819 179,38
Ylijäämä (alij.) ennen varauksia	10 426 381,29	1 819 179,38
Rahastopääoman lisäys (-)	-4 425 949,13	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	6 000 432,16	1 819 179,38

Rahoituslaskelma

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-27 259,88	-18 970,51
Rahoitustuotot- ja kulut	10 453 641,17	1 838 149,89
Investointien rahavirta		
Toiminnan ja investointien rahavirta	10 426 381,29	1 819 179,38
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	-54 152,24	-7 458,19
Korottomien velkojen muutos	-962,71	921,02
Rahoituksen rahavirta	-55 114,95	-6 537,17
Rahavarojen muutos	10 371 266,34	1 812 642,21
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	82 870 549,15	72 499 282,81
Rahavarat 1.1.	72 499 282,81	70 686 640,60
	<u>10 371 266,34</u>	<u>1 812 642,21</u>

Tase

Vastaavaa	2021	2020
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Muut saamiset	3 350,88	4 697,87
Siirtosaamiset	110 021,32	54 522,09
	<u>113 372,20</u>	<u>59 219,96</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	11 302 820,75	6 943 755,71
Joukkovelkalainasaamiset	42 539 204,45	26 736 849,24
Muut arvopaperit	28 486 615,43	38 686 074,67
	<u>82 328 640,63</u>	<u>72 366 679,62</u>
Rahat ja pankkisaamiset	541 908,52	132 603,19
Vastaavaa yhteensä	<u>82 983 921,35</u>	<u>72 558 502,77</u>

Vastattavaa	2021	2020
Oma pääoma		
Rahastopääoma	50 343 703,88	45 917 754,75
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	26 635 013,62	24 815 834,24
Tilikauden yli-/alijäämä	6 000 432,16	1 819 179,38
	<u>82 979 149,66</u>	<u>72 552 768,37</u>
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Siirtovelat	4 771,69	5 734,40
Vastattavaa yhteensä	<u>82 983 921,35</u>	<u>72 558 502,77</u>

9.3 Taseyksiköiden erillistilinpäätökset

295 Tilakeskus

Tilivelvollinen: vs. tilakeskuksen johtaja Joni Sorjonen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Tilakeskus toimii erillisenä taseyksikkönä. Tilakeskus kuuluu kaupunkirakennelautakunnan alaisuuteen, mutta toimitilainvestointien osalta vastaava luottamustoimielin on kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto.

Tilakeskuksen tehtävänä on hankkia kaupunkikonsernille tarkoituksenmukaiset toimitilat ja niiden käyttäjien tarvitsemat kiinteistö- ja muut tilapalvelut. Tilakeskus vastaa kaupungin omistaman tilaomaisuuden ylläpidosta, arvon säilymisestä, niiden hoidosta ja kunnossapidosta, tuottavuudesta, monikäyttöisyydestä ja tehokkaasta käytöstä.

Tilakeskuksen investoinnit ovat pitkävaikutteisia, joissa pyritään varmoihin ratkaisuihin, jotta kaupunkilaisille taataan turvalliset ja elinkaarikustannuksiltaan edulliset tilat. Tilakeskus vastaa toimialansa palvelujen tehokkaasta ja taloudellisesta järjestämisestä lähtökohtana asiakkaiden tarpeet ja omistajaetu.

Katsaus toimintavuoteen 2021

Tilakeskus on vastannut talousarvion toimenpideohjelman toteuttamisesta toimitilojen osalta osana kaupunkiympäristötoimialaa.

Toimenpideohjelman mukaisesti Joensuun kaupungille kannattamattomien ja tarpeettomien kiinteistöjen myyntiä ja purkua jatkettiin.

Toimintavuonna myytiin seuraavat kohteet:

• KOy Reijolan risteys, osakehuoneistot	136,0 m ²
• Suvantokatu 1 ja 3	892,0 m ²
• Pärnävaaran rakennukset	804,5 m ²
• <u>Suvikuja 5, kirjasto ja Tikkamäen päiväkot</u>	<u>1 107,0 m²</u>
Yhteensä	4 642,0 m ²

Myyntitoimeksitoimenpiteet ovat käynnissä seuraavissa kohteissa:

• Nuutilantie 11, osakehuoneisto	108,0 m ²
• Hukanhaudan koulu	536,0 m ²
• Oksatie 3	480,0 m ²
• Kotilahden rakennukset	8 734,0 m ²
• KOy Uimaharjun Liikekulman osakkeet	182,0 m ²
• KOy Enon Kauppakeskus osakkeet	203,0 m ²
• KOy Torisuvanto osakkeet (Torikatu 17)	1 065,0 m ²
• <u>Lykynlammen rakennukset</u>	<u>730,0 m²</u>
Yhteensä	11 271,0 m ²

Toimintavuonna purettiin seuraavat rakennukset:

• Enon koulun A-rakennus	1 529,0 m ²
• Hammaslahden päiväkoti, Sähkötie	520,0 m ²
• Vesikkopuiston päiväkoti ja asunto	826,0 m ²
• Uimaharjun terveystasema	920,0 m ²
• Tuupovaaran koulu 1-6	1 203,0 m ²
• <u>Palvelutalo Puna-Apila</u>	<u>369,0 m²</u>
Yhteensä	5 367,0 m ²

Toimintavuonna hankittiin tiloja vuokraamalla ja ostamalla seuraavasti:

- Toimintavuonna hallintokunnille vuokratut kohteet:
  - Business Joensuu Oy:ltä vuokrattiin osoitteesta Länsikatu 15, Joensuu 409,0 m²:n opiskelijaruokalatilat 8.2.2021-31.12.2021 hyvinvointipalveluille. Vuokrasopimusta jatkettiin vielä 1.1.2022 alkaen.
  - Business Joensuu Oy:ltä vuokrattiin 77,0 m² toimistotilat osoitteesta Länsikatu 15, Joensuu 1.9.2021 alkaen Pohjois-Karjalan hankintatoimelle.
  - Adapteo Finland Oy:ltä on vuokrattu 294 m² siirtotilat osoitteessa Tiedonpolku 3, 80330 Reijola. Vuokrasopimusta jatkettiin 1.6.2021 alkaen hyvinvointipalveluille.
  - Master Yhtiöiltä vuokrattiin tauko-, sosiaali- ja toimistotilaksi Noljaan ostoskeskuksesta n. 80 m² suuruiset tilat 1.5.2021 alkaen kaupunkirakenneyksikön puistojenhoidolle.
  - Meritalli Oy:ltä vuokrattiin lisätilaa 165,5 m² osoitteesta Kauppakatu 27 b, Joensuu 1.10.2021 alkaen työllisyyspalveluille.
  - Hyvinvointipalveluille vuokrattiin Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riverialta yhteensä 407 m² keittiö- ja ruokalatilaa osoitteesta Kaislakatu 3, Joensuu 21.10.2021 alkaen.

Toimintavuoden aikana toteutetut merkittävimmät ulkoiset tilajärjestelyt:

- Ostettiin Enon jäähalli 2435,0 m². Hallintaoikeus ja omistus tilaan siirtyi 31.3.2021
- Ostettiin Aatelitalo Oy:ltä 91 m²:n siirtokoulu-tila Louhiojan koulun käyttöön osoitteeseen Opinpolku 8, Eno. Hallintaoikeus ja omistus tilaan siirtyi 1.11.2021.
- Otettiin käyttöön Utran koulun siirtotilojen laajennus 2.8.2021.
- Otettiin käyttöön Hemsön rakennuttamat vuokratilat 15.11.2021 konservatoriolle osoitteessa Yliopistonkatu 4, Joensuu.

Siun sote irtisanoi vuoden 2021 aikana seuraavat kohteet:

• Penttilänkatu 7- 9 päättyi 31.12.2021	70 m ²
• Keskikaupungin lääkäriasema, Malmikatu 9, päättyi 31.12.2021	388 m ²
• Jokikatu 8 2. krs, päättyi 1.4.2022	587 m ²
• <u>Uimaharjun paloasema, päättyi 1.6.2022</u>	<u>707 m²</u>
Yhteensä	1 752,0 m ²

Toimintavuoden aikana tapahtuneet muut toimintaan vaikuttaneet tapahtumat:

- Kettuvaarantien moduulipäiväkodissa havaittiin laaja vesivahinko heinäkuun lopussa. Toiminta siirrettiin Gävlenlinnan päiväkotitiloihin, jossa toiminta jatkuu vuonna 2022.

- Kilpajäähallissa tapahtui tulipalo 29.7.2021, josta seurasi palo- ja savuvahinkoja. Vahinkokorjaukset kestivät syksyn 2021 ja hallia otettiin vaiheittain käyttöön korjausten valmistuessa. Työ vastaanotettiin lopullisesti 7.1.2022.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2021

Strateginen teema	Tavoite vuodelle 2021	Mittarit	Toteutuma	
Kestävä kaupunki	Tilojen korjausvelka pienenee	Korjausvelan määrä on pienentynyt vuoden 2020 tasoon verrattuna.	Korjausvelka pieneni vuonna 2021 0,26 milj. euroa.	●
Kestävä kaupunki	Toteutamme kohtuuhintaisia ja kohtuulautuisia uudistiloja	Toimintavuoden aikana saadaan aikaan selvitys koulujen, päiväkotien ja liikuntatilojen tavoitteellisesta €/m ² -hinnasta.	Selvitystyö tehty ja saatujen hintatietojen vertailujen yhteenveto tehty.	●
Kestävä kaupunki	Edistämme systemaattisesti Joensuun hiilineutraaliustavoitteen toteutumista	Pilotoidaan rakennushankkeen hiilijalanjäljen laskenta vähintään yhdessä pilotti-kohteessa.	Laskenta on tehty Karsikon kouluhankkeesta. Hiilijalanjäljenlaskenta tehdään tulevaisuudessa investointihankkeissa, jotta saadaan omaa vertailutietoa lisää.	●
Kestävä kaupunki	Kaupungin hallinnon keskeisten toimintojen kokoamishanke etenee niin, että tiloihin muutto on mahdollista keväällä 2023	Workplace -suunnitelma on valmis.	Toimitilojen workplace-suunnitelma on toimitettu tilaajalle. Tilasuunnittelu jatkuu tarkentavalla suunnittelulla vuokranantajan kanssa.	●
Kestävä kaupunki	Kaupunkiympäristön organisaatiomuutos ja toimistotehtävien tiimimuutos on kaikin puolin valmis ja toimiva	Toteutettujen työtyytyväisyysmittausten perusteella henkilöstön työtyytyväisyys paranee.	Vuoden 2021 alussa raportoidussa työtyytyväisyysmittauksessa työtyytyväisyys oli parantunut lähes kaikilla osa-alueilla.	●

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	Toteutuma
Tulostavoite, euroa	-3 967 724	-448 000	-448 000	-449 907
Korvaus peruspääomasta, milj. euroa	5,49	5,49	5,49	5,49
Investoinnit, milj. euroa (brutto)	17,27	18,71	18,71	14,06
Kaupungin omistamien rakennusten ja osakehuoneistojen huoneistoala (htm ²)	327 951	326 914	326 914	324 218
Kaupungille vuokrattujen tilojen huoneistoala (htm ²)	75 176	83 476	83 476	87 719
Kaupungin hallinnassa ja käytössä olevien tilojen huoneistoala (htm ²)	292 271	284 862	284 862	274 085
Kaupungin omien rakennusten keskimääräinen sisäinen vuokra (€/hm ² /kk)	10,32	10,81	10,81	10,86
Keskimääräinen ulkoisten wokrasopimusten vuokra (€/hm ² /kk)	11,93	10,82	10,82	12,03
Tilojen vuokrausaste (%)	90,7 %	91,0 %	91,0 %	91,0 %
Hoidettavien kiinteistöjen pinta-ala h-m ² /kk	255 712	249 346	249 346	249 346
Lämmön ominaiskulutus kwh/rm ³ /a	37,12	41,8	41,8	37,2
Kiinteistöhoito €/m ²	10,61	10,7	10,7	10,9
Rakennustekninen kunnossapito €/m ²	5,71	5,5	5,5	6,6
Talotekninen kunnossapito €/m ²	5,13	5,3	5,3	7,2
Henkilöstömäärä	66,4	65,5	65,5	61,4
Henkilötyövuodet yhteensä	66,4	65,5	65,5	61,4
Toimintatulot	46 180 482	46 172 000	46 172 000	47 103 923
<i>Valmistus omaan käyttöön</i>	245 661			361 907
Toimintamenot	-27 326 570	-29 295 000	-29 295 000	-28 912 454
Toimintakate	19 099 573	16 877 000	16 877 000	18 553 376

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	46 172 000		46 172 000	47 465 830	1 293 830
Toimintakulut	-29 295 000		-29 295 000	-28 912 454	382 546
Toimintakate	16 877 000		16 877 000	18 553 376	1 676 376

Sitovuustason ylityksen selitys:

Valtuuston asettama tulostavoite (tilikauden tulos) alittui 1 906,54 euroa. Alitus aiheutui arvioidun tuloksen perusteella tehtyjen, käytöstä poistettujen ja tyhjillään olevien, rakennusten arvonalentumisten jälkeen kirjattavaksi tulleesta tilikaudelle kuuluvasta menosta.

Tilakeskuksen investointihankkeet

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-18 709 000		-18 709 000	-14 057 649	4 651 351
Investointitulot	1 050 000		1 050 000	1 226 395	176 395
Nettoinvestoinnit	-17 659 000		-17 659 000	-12 831 254	4 827 746

Vuoden 2021 toimitilarakentamisen investointimenokehykseen ei tehty talousarviomuutoksia tilikaudella, talousarvion mukainen määrärahavaraus oli 18,709 milj. euroa.

Toimitilarakennuksen investointimenoihin käytettiin vuonna 2021 yhteensä 14,058 milj. euroa, joista pienten hankkeiden osuus oli 1,267 milj. euroa. Merkittävimmät poikkeamat käsitelty hankkeiden kuvauksissa. Koronapandemia ja pandemiaa seurannut noususuhdanne vaikuttivat investointeihin aikataulua pidentävästi ja esim. osa pienistä hankkeista siirtyi vuodelle 2022 urakoitsijoiden komponentti- tai resurssipulan takia.

Investointien työohjelmaan 2021 sisältyneet merkittävimmät hankkeet (nimetyt hankkeet)

Sirkkalan muutos yläkouluksi hankkeessa käynnistettiin 2-vaiheen suunnittelu vuonna 2021. Suunnittelu valmistui pääosin vuoden loppuun mennessä, ja korjaustöiden urakkalaskenta käynnistyy vuoden 2022 alussa. Suunnittelun yhteydessä tarkennettiin kustannusarvio 2-vaiheen toteutuksesta niin, että koko hankkeen muuttunut kustannusarvio on 5,598 milj. euroa, alkuperäinen kustannusarvio oli 4,23 milj. euroa. Kustannusarvion muutos käsiteltiin talousarvion käsittelyn yhteydessä (KV 13.12.2021 § 137). Hanke etenee aikataulun mukaisesti niin, että yläkoulu voi aloittaa täydessä laajuudessa syksyllä 2023.

Sirkkalan liikkumiskeskuksen toteutussuunnittelu käynnistyi talvella 2021. Suunnitelmat urakkalaskentaa varten valmistuivat pääosin vuoden vaihteeseen mennessä. Toteutussuunnittelun yhteydessä hankkeen kustannusarvio on tarkentunut ja kustannukset ovat kasvaneet merkittävästi hyväksytystä kustannusarviosta. Kustannuksia ovat kasvattaneet mm. yleinen rakentamiskustannusten voimakas nousu vuoden 2021 aikana ja rakenneratkaisujen sekä laajuuden tarkentuminen toteutussuunnittelussa. Hankkeelle tullaan hakemaan lisämäärärahaa ja talousarvion muutosta, kun urakkatarjoukset on saatu ja hintataso on saatu varmistettua.

Mehtimäkihallin rakennustyöt käynnistyivät toukokuussa 2020 maarakennusurakalla. Kohteen varsinaiset jaetut urakat käynnistyivät elokuussa 2020. Kohteen pääurakoitsijana toimi rakennustointimisto K. Tervo Oy. Kohteen vastaanottotarkastus pidettiin 16.12.2021 ja pääurakka sekä sivu-urakat valmistuivat sovitussa aikataulussa. Rakennuttajan erillishankintana olleen siirtokatsomon rakennustyöt ovat myöhässä ja näillä näkymin se valmistuu helmikuun alussa 2022. Ongelmia hallin tulevalle käytölle on aiheuttanut myös parketilattian halkeilu, johon ratkaisua pyritään saamaan rakentamalla kohteen iv-laitteistoon höyrykostutusjärjestelmä. Lattian edellyttämä ilmankosteusvaatimus ei tällä hetkellä täyty. Käyttäjänä toimiva Joensuun kaupungin liikuntatoimi ottaa kohteen käyttöön siirtokatsomoiden valmistuttua. Alkuperäisen suunnitelman mukaan kohteen käytön tuli alkaa vuoden vaihtuessa.

Kohteen hyväksytyt kustannusarvio oli 10,724 milj. euroa ja tämänhetkisen ennusteen mukaan kohteen lopulliset kustannukset tulevat olemaan n. 11,3 milj. euroa, eli kustannusten ylitys on n. 5 %. Vuonna 2021 kustannukset toteutuivat 0,644 milj. euroa arvioitua pienempänä, koska osa loppu töistä ja siirtokatsomoiden valmistuminen siirtyi vuodelle 2022.

Kohteelle myönnettiin valtion liikuntapaikka-avustusta 750 000 euroa, avustus kirjattiin vuoden 2021 investointituloksi.

Karsikon uuden alakoulun rakennustyöt käynnistyivät maarakennustöillä kesällä 2020. Kohteen varsinainen jaettu urakka kilpailutettiin loppuvuodesta 2020 ja työt alkoivat vuoden 2021 alusta. Kohteen pääurakoitsijana toimii Rakennustoimisto Eero Reijonen Oy. Urakkatarjousten perusteella tehty kustannusennuste on alittamassa selvästi hyväksytyyn kustannusarvion 21,2 milj. euroa. Kustannusarvion muutos käsiteltiin talousarvion käsittelyn yhteydessä (KV 13.12.2021 § 137), siten että hankkeen kustannusarvio on 17,85 milj. euroa. Hanke etenee muutetun kustannusarvion puitteissa.

Investointikustannus ko. hankkeessa toteutui vuonna 2021 3,082 milj. euroa arvioitua pienempänä johtuen virheellisesti arvioidusta kustannusten jakautumisesta vuosille 2021 ja 2022 vuoden 2021 talousarviossa sekä pienestä aikatauluviiveestä työn toteutuksessa, joka vaikutti urakkaerien maksaikatauluun.

Rakennustyöt ovat valmistumassa rakentamisaikataulun mukaan heinäkuun 2022 loppuun mennessä. Kalustaminen ja varustaminen, sekä tilojen tuuletus toteutetaan niin, että Karsikon alakoulu sekä kirjasto voi aloittaa toimintansa viikon 42 (syyslomaviikko) jälkeen.

Hallinnon tilojen kalustaminen käynnistettiin suunnittelutehtävillä, johon käytettiin 24 238 euroa. Kalustehankinta toteutuu vuoden 2023 tai 2024 aikana.

Tilojen hankinta ostoilla:

Ostettiin Enon jäähalli 2435,0 m² kauppahinta 34 856,37 euroa. Hallintaoikeus ja omistus tilaan siirtyi 31.3.2021.

Siirtotilat

Utran koululle laajennettiin olemassa olevaa siirtotilaa kolmella luokkatilalla kesällä 2021. Samassa yhteydessä parannettiin piha-alueen toiminnallisuutta vastaamaan lisääntynyttä käyttäjämäärää, mm. lisättiin auto- ja pyöräpaikkoja sekä leikkivarusteita. Pihamuutokset toteutettiin pienenä hankkeena. Siirtotilat kilpailutettiin vuonna 2019 ja rakentaminen vaiheistettiin kesille 2019 ja 2021. Rakentamisesta ja tilojen vuokraamisesta on vastannut Parmaco Oy.

Pienet hankkeet 2021

Pienten hankkeiden vuoden 2021 määrärahavaraus oli 2,0 milj. euroa. Hankkeisiin käytettiin n.1,267 milj. euroa. Ohjelmoidut pienet hankkeet toteutuivat osittain; mm. Reijolan kirjaston valaistuksen uusiminen, urheilutalon paloilmotimen uusinta ja Onttolan varikon lämmitysjärjestelmän muutos siirtyivät vuodelle 2022 urakoitsijoiden komponentti- ja resurssipulan takia. Lisäksi vuonna 2022 jatkuvat harjoitusjäähalli 1:n kylmätekniikan muutokset, Niittylahden koulun hulevesikorjaukset ja Nolja-kan koulun tiivistys- ja ulkoseinäkoraukset.

Pienenä hankkeena käynnistettiin kaupunginhallituksen hyväksynnällä (19.4.2021 § 171) Enon palvelupisteen muutostyöt Siun soten perusterveydenhuollon käyttöön. Hankkeen kustannusarvio tarkentui toteutussuunnittelun aikana ja hankkeelle myönnettiin lisämäärärahaa, joka kohdentuu vuodelle 2022 (KH 15.11.2021 § 453). Rakennustyöt ovat käynnissä ja valmistuvat kevään 2022 aikana.

Pieniin hankkeisiin myönnettiin ARA:lta energia-avustusta liksenvaaran koulun lämmitysjärjestelmän muutokseen 56 069 euroa, joka kirjattiin vuoden 2021 investointituloksi.

Louhiojan koululla sijaitsevat vuokralla olleet siirtotilat lunastettiin jäännösarvolla omaksi ja lunastukseen käytettiin pienten hankkeiden määrärahaa 18 081 euroa.

Vuonna 2021 pieniin hankkeisiin käytetyt määrärahat:

– Enon palvelupisteen muutostyöt perusterveydenhuollolle *	135 388 €
– Utran koulun piha-alueen korjaus- ja muutostyöt	176 545 €
– Joensuun kirjaston talotekniset muutos- ja korjaustyöt	258 834 €
– Joensuu Areenan aulaovien uusiminen ja kulunvalvonta	25 892 €
– Sinkkolan nuorisotalon pihamuutos	26 202 €
– Heinävaaran koulun tila-akustiikan parantaminen	45 087 €
– Reijolan yhteisötalon rau-järjestelmän uusiminen	10 075 €
– liksenvaaran koulun lämmitysjärjestelmän muutos	224 566 €
– Noljaan koulun metalliulko-ovien ja lasiseinien uusiminen	76 401 €
– Niittylahden koulun tiivistyskorjaustyöt	14 302 €
– Marjalan koulun vanhanosan ja pihan korjaustyöt	41 676 €
– Siilaisen ravintokeskuksen pikajäähdytysuoneen kylmäas.	22 043 €
– Tarpojan päiväkodin pihan korjaus- ja muutostyöt	68 770 €
– Harjoitusjäähalli 1:n kylmätekniikan muutokset *	19 890 €
– Niittylahden koulun hulevesimuutokset *	9 814 €
– Noljaan koulun tiivistys- ja ulkoseinäkorjaukset *	32 361 €
– Louhiojan koulun siirtotilojen lunastus	18 080 €
– Siilaisen terveyskeskuksen D-osa viemärisukitus	20 629 €
– Liittymismaksut	40 029 €
– Koneet ja kalusto	0 €

Yhteensä 1 266 583 €

*) Hanke jatkuu vuonna 2022.

Selvityskohteita 2021

Vuoden aikana valmistui Kilpajäähallin peruskorjauksen, Enon koulun, Pekkalan pelastusaseman, Wärtsilätalon C-osan peruskorjauksen ja Rantakylän kirjaston peruskorjauksen hankesuunnitelmat.

Lisäksi suunnittelijoita työllisti mm. seuraavat selvitystyöt ja tehtävät

- Kaupungintalon muutoksen tarveselvitys ja hankesuunnittelu (hankesuunnitelma täydennetään ja käsitellään vuoden 2022 alkupuolella)
- Hallinnon uudet tilat.

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2021	Poikkeama	Ed.vuoden toteutuma
Toimintatulot	46 172 000,00	0,00	46 172 000,00	47 465 830,15	1 293 830,15	46 426 143,02
Liikevaihto	45 922 000,00	0,00	45 922 000,00	46 699 708,38	777 708,38	46 134 577,03
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00	0,00	361 907,46	361 907,46	245 660,74
Muut liiketoiminnan tulot	250 000,00	0,00	250 000,00	392 925,11	142 925,11	33 860,49
Muut tuet ja avustukset	0,00	0,00	0,00	11 289,20	11 289,20	12 044,76
Toimintamenot	-29 295 000,00	0,00	-29 295 000,00	-28 912 453,87	382 546,13	-27 326 569,70
Materiaalit ja palvelut	-12 572 555,00	0,00	-12 572 555,00	-12 500 463,37	72 091,63	-12 032 280,55
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 712 100,00	0,00	-7 712 100,00	-7 774 123,71	-62 023,71	-6 923 378,04
Palvelujen ostot	-4 860 455,00	0,00	-4 860 455,00	-4 726 339,66	134 115,34	-5 108 902,51
Henkilöstökulut	-3 327 800,00	0,00	-3 327 800,00	-3 120 500,14	207 299,86	-3 191 277,72
Palkat ja palkkiot	-2 595 600,00	0,00	-2 595 600,00	-2 408 018,47	187 581,53	-2 500 375,75
Henkilösivukulut	-732 200,00	0,00	-732 200,00	-712 481,67	19 718,33	-690 901,97
Muut liiketoiminnan menot	-13 394 645,00	0,00	-13 394 645,00	-13 291 490,36	103 154,64	-12 103 011,43
Toimintakate	16 877 000,00	0,00	16 877 000,00	18 553 376,28	1 676 376,28	19 099 573,32
Rahoitustulot ja -menot	-5 486 000,00	0,00	-5 486 000,00	-5 485 620,72	379,28	-5 485 531,16
Muut rahoitustulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	89,56
Korvaus peruspääomasta	-5 486 000,00	0,00	-5 486 000,00	-5 485 620,72	379,28	-5 485 620,72
Vuosikate	11 391 000,00	0,00	11 391 000,00	13 067 755,56	1 676 755,56	13 614 042,16
Poistot ja arvonalentumiset	-11 839 000,00	0,00	-11 839 000,00	-13 517 662,10	-1 678 662,10	-17 581 766,14
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 662 000,00	0,00	-11 662 000,00	-11 516 817,29	145 182,71	-12 518 056,25
Arvonalentumiset	-177 000,00	0,00	-177 000,00	-2 000 844,81	-1 823 844,81	-5 063 709,89
Tilikauden tulos	-448 000,00	0,00	-448 000,00	-449 906,54	-1 906,54	-3 967 723,98
Tilinpäätössirrot	0,00	0,00	0,00	-1 240 558,51	-1 240 558,51	-745 233,37
Poistoeron lisäys (-), vähennys (+)	0,00	0,00	0,00	1 258 441,49	1 258 441,49	2 561 766,63
Varausten lisäys (-), vähennys (+)	0,00	0,00	0,00	-2 499 000,00	-2 499 000,00	-3 307 000,00
Tilikauden ylijäämä	-448 000,00	0,00	-448 000,00	-1 690 465,05	-1 242 465,05	-4 712 957,35

Tuloslaskelma

	2021	2020
Liikevaihto	46 699 708,38	46 134 577,03
Valmistus omaan käyttöön	361 907,46	245 660,74
Liiketoiminnan muut tuotot	392 925,11	33 860,49
Muut tuet ja avustukset	11 289,20	12 044,76
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 774 123,71	-6 923 378,04
Palvelujen ostot	-4 726 339,66	-5 108 902,51
	<u>-12 500 463,37</u>	<u>-12 032 280,55</u>
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 408 018,47	-2 500 375,75
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-620 660,82	-614 094,69
Muut henkilösivukulut	-91 820,85	-76 807,28
	<u>-3 120 500,14</u>	<u>-3 191 277,72</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 516 817,29	-12 518 056,25
Arvonalentumiset	-2 000 844,81	-5 063 709,89
Poistot ja arvonalentumiset	-13 517 662,10	-17 581 766,14
Liiketoiminnan muut kulut	-13 291 490,36	-12 103 011,43
Liikelylijäämä	5 035 714,18	1 517 807,18
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	0,00	89,56
Korvaus peruspääomasta	-5 485 620,72	-5 485 620,72
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
	<u>-5 485 620,72</u>	<u>-5 485 531,16</u>
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	-449 906,54	-3 967 723,98
Ylijäämä ennen varauksia	-449 906,54	-3 967 723,98
Poistoeron vähennys (+)	1 258 441,49	2 561 766,63
Investointivarauksen lisäys (-)	-2 499 000,00	-3 307 000,00
Investointivarauksen vähennys	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä	-1 690 465,05	-4 712 957,35

Rahoituslaskelma

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Liikelyljäämä	5 035 714,18	1 517 807,18
Poistot ja arvonalentumiset	13 517 662,10	17 581 766,14
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 485 620,72	-5 485 531,16
Tulorahoituksen korjauserät	-245 013,66	0,00
	<u>12 822 741,90</u>	<u>13 614 042,16</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot (-)	-14 057 648,95	-17 269 938,82
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	806 069,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot (+)	420 326,00	0,00
	<u>-12 831 253,95</u>	<u>-17 269 938,82</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 512,05	-3 655 896,66
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle		
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0,00	-30 459,40
Antolainasaamisten vähennykset muilta	0,00	3 060,00
	<u>0,00</u>	<u>-27 399,40</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	26 492,19	-26 571,00
Saamisten muutos muilta	-766 960,92	-738 198,60
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-943 549,34	4 361 410,46
Korottomien velkojen muutos muilta	1 692 530,12	86 655,20
	<u>8 512,05</u>	<u>3 683 296,06</u>
Rahoituksen rahavirta	8 512,05	3 655 896,66
Rahavarojen muutos	0,00	0,00

Tase

Vastaavaa	2021	2020
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	1 333 683,67	1 578 972,33
	<u>1 333 683,67</u>	<u>1 578 972,33</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 656 341,64	1 616 313,09
Rakennukset	171 264 711,32	183 612 061,44
Koneet ja kalusto	25 931,85	35 969,90
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	19 057 954,69	6 854 289,46
	<u>192 004 939,50</u>	<u>192 118 633,89</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	7 133 151,37	7 215 562,81
Muut saamiset	129 365,90	129 365,90
	<u>7 262 517,27</u>	<u>7 344 928,71</u>
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	46 601,16	797 935,50
Muut saamiset	866 165,01	486 814,51
Saamiset kunnalta	78,81	26 571,00
Siirtosaamiset	1 152 129,94	13 185,18
	<u>2 064 974,92</u>	<u>1 324 506,19</u>
Vastaavaa yhteensä	<u>202 666 115,36</u>	<u>202 367 041,12</u>
Vastattavaa		
Oma pääoma		
Peruspääoma	91 427 011,19	91 427 011,19
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	15 498 970,03	20 211 927,38
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 690 465,05	-4 712 957,35
	<u>105 235 516,17</u>	<u>106 925 981,22</u>
Poistoero ja varaukset		
Poistoero	19 707 715,40	20 966 156,89
Vapaaehtoiset varaukset	5 806 000,00	3 307 000,00
	<u>25 513 715,40</u>	<u>24 273 156,89</u>
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	3 929 238,34	2 319 341,52
Korottomat velat kunnalta	67 361 052,99	68 203 151,67
Liittymismaksut ja muut velat	64 593,41	64 938,56
Siirtovelat	561 999,05	580 471,26
	<u>71 916 883,79</u>	<u>71 167 903,01</u>
Vastattavaa yhteensä	<u>202 666 115,36</u>	<u>202 367 041,12</u>

9.4 Eriytetyt tuloslaskelmat

9.4.1 Kirjanpidollisesti eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmien laadintaperiaatteet

Kilpailulainsäädäntö muuttui kesäkuussa 2019 kuntien markkinoilla toimimisen osalta. 1.1.2020 voimaan astuneen säännöksen mukaan kunnan yksikön, joka harjoittaa kilpailla markkinoilla toimimista eli myy palveluita kunnan oman organisaation ulkopuolelle, tulee eriyttää tähän toimintaan kohdistuva kirjanpito. Kilpailulainsäädännön mukaan kunta ei saa alihinnoitella palveluita tai tuotteita eikä subventoida toisista palveluista saamallaan tuotoilla markkinoilla tarjottavien palveluiden hintaa ja siten vääristää kilpailua. Tätä kutsutaan markkinaperusteisuudeksi. Markkinaperusteisuudesta varmistuminen edellyttää käytännössä sitä, että kilpailullisesta toiminnasta syntyvät tuotot ja sen aiheuttamat kustannukset voidaan luotettavasti erottaa yhteisön muuhun toimintaan liittyvistä vastaavista eristä. Eriyttäminen on tehtävä, mikäli yksikön eriytettävän toiminnan liikevaihto on yli 40 000 euroa vuodessa.

Kirjanpidon eriyttäminen on Joensuun kaupungissa toteutettu siten, että kilpailla markkinoilla harjoitettavat palvelut on kirjattu omille kustannuspaikoilleen tai toiminnoilleen ja niihin on kohdistettu kaikki toiminnasta aiheutuvat tulot ja kulut. Tilakeskuksen eriytettävä toiminta poikkeaa kirjaustapansa osalta muista kaupungin eriytettävistä toiminnoista. Tilakeskuksen eriyttäminen on toteutettu siten, että eriyttämisen kohteena olevien tilakohteiden tulot on eroteltu toiminnolla kirjanpidossa ja kirjanpitoon kirjatut menot jyvitetään Koki-ohjelmassa rakennuksen huoneistoryhmille (R0810) vuokrasopimusten neliöiden perusteella ja sitä kautta saadaan eriytettävän toiminnan menot. Kokista saadut menot on kohdistettu laskennallisesti tuloslaskelman tiliryhmille eriytetyn toiminnan tulojen suhteessa. Tilakeskuksen vuoden 2020 vertailulukuja on korjattu siten, että laskelmaan on lisätty rahoitustuotot- ja kulut. Niitä ei vuoden 2020 tilinpäätöksessä esitettyssä tuloslaskelmassa ollut mukana.

Eriytettyjen toimintojen kirjanpitoon on kohdistettu välittömät kustannukset joko aiheuttamisperiaatteella tai esimerkiksi työaika-arvion perusteella. Palveluihin on pääsääntöisesti kohdistettu myös välilliset kustannukset, kuten keskitetyt tukipalvelut.

Toimialoille on laadittu keskitetysti eriytettyä kirjanpitoa ja näiden palveluiden hinnoittelua koskevat ohjeet. Eriytetyt toiminnot esitetään tilinpäätöksessä liikelaitoksen tuloslaskelmakaavaa käyttäen. Tilinpäätöksessä on esitetty myös vertailuvuoden luvut.

Hinnoittelussa on huomioitu useamman vuoden toimintakulujen ja -tuottojen taso, ei vain yksittäisen vuoden tilanne. Lisäksi vuosien välinen vaihtelu vaikuttaa eriytettyjen toimintojen toteutumiseen. Vuosina 2020 ja 2021 toteutumiin on vaikuttanut myös koronapandemia, mikä on vähentänyt esimerkiksi Vesikon kahvion myyntiä.

Vuoden 2020 tilinpäätöksessä esitettiin useampia eriytettyjä toimintoja kuin vuoden 2021 tilinpäätöksessä esitetään. Muutos johtuu siitä, että osa aiemmin esitetyistä toiminnoista on sellaisia, joita ei tarvitse eriyttää ja toisaalta esimerkiksi kaapeliä näyttötoiminta lakkasi vuoden 2021 aikana, joten sitä ei enää esitetä.

Eriyttämisvelvoite koskee myös kaupungin omistamia konserniyhtiöitä. Konserniyhtiöille on annettu ohjeistus eriyttää omassa toiminnassaan kilpailulainsäädännön tarkoittama toiminta, mikäli yhtiöllä sellaista on. Jokainen tytäryhtiö raportoi asiasta omassa tilinpäätöksessään.

9.4.2 Hyvinvoinnin toimialan eriytetyt toiminnot

6924 Vesikon kahvio	2021	2020
Liikevaihto	26 470	34 241
Liiketoiminnan muut kulut	919	791
Materiaalit ja palvelut	-22 635	-23 523
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 631	-21 861
Ostot tilikauden aikana	-20 631	-21 861
Palvelujen ostot	-2 004	-1 662
Henkilöstökulut	-40 275	-18 025
Palkat ja palkkiot	-33 424	-15 086
Henkilöstösivukulut	-6 851	-2 939
Eläkekulut	-5 586	-2 400
Muut	-1 265	-539
Liiketoiminnan muut kulut	-7 190	-6 166
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-42 711	-12 683
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-42 711	-12 683

9.4.3 Kaupunkiympäristön toimialan eriytetyt toiminnot

Ruokakuljetukset Polkka	2021	2020
Liikevaihto	909 638	979 950
Materiaalit ja palvelut	-881 602	-946 037
Palvelujen ostot	-881 602	-946 037
Henkilöstökulut	-23 036	-31 321
Palkat ja palkkiot	-19 121	-25 999
Henkilöstösivukulut	-3 915	-5 321
Eläkekulut	-3 193	-4 393
Muut	-723	-928
Liiketoiminnan muut kulut	-5 000	-2 592
Liikelylijäämä (-alijäämä)	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0

Yhdyskuntatekniikan palvelutuontanto, muun palvelun myynti

	2021	2020
Liikevaihto	131 518	130 629
Muut tuet ja avustukset	219	292
Materiaalit ja palvelut	-16 065	-20 857
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 819	-8 122
Ostot tilikauden aikana	-1 819	-8 122
Palvelujen ostot	-14 246	-12 736
Henkilöstökulut	-43 165	-32 002
Palkat ja palkkiot	-35 054	-23 291
Henkilöstösivukulut	-8 111	-8 711
Eläkekulut	-6 640	-7 538
Muut	-1 471	-1 174
Liiketoiminnan muut kulut	-48 620	-66 816
Liikelylijäämä (-alijäämä)	23 886	11 245
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	23 886	11 245

Tilakeskus	2021	2020
Liikevaihto	838 723	862 572
Materiaalit ja palvelut	-203 398	-212 124
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-126 495	-122 056
Ostot tilikauden aikana	-126 495	-122 056
Palvelujen ostot	-76 903	-90 068
Henkilöstökulut	-50 774	-56 261
Palkat ja palkkiot	-39 181	-44 081
Henkilöstösivukulut	-11 593	-12 180
Eläkekulut	-10 099	-10 826
Muut henkilösivukulut	-1 494	-1 354
Poistot ja arvonalentumiset	-219 949	0
Liiketoiminnan muut kulut	-216 269	-213 371
Liikelylijäämä (-alijäämä)	148 332	380 816
Rahoitustuotot ja -kulut	-89 258	-96 711
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	59 074	284 105

10 Allekirjoitukset ja tilinpäätös- merkinnät

10 Allekirjoitukset ja merkinnät

Joensuussa 28.3.2022

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Joensuussa ____ . ____ . 2022

BDO Oy

_____
Ulla-Maija Tuomela, KHT, JHT

11 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

11 Luettelo käytetyistä tilikirjoista ja tositelajeista

Tilinpäätös		Sidottuna
Päiväkirja		Sähköinen arkistointi
Pääkirja		Sähköinen arkistointi
Osakirjanpidot		Sähköinen arkistointi
Tase-erittelyt		Sähköinen arkistointi
Tositeaineisto		
Kirjanpito		
Avaava tase	ALKUSA-	Sähköinen arkistointi
Muistiotositteet	MUIST1-	Sähköinen arkistointi
Muistiotositteet, rahastot	MUIRAH-	Sähköinen arkistointi
Ulkoiset muistiot rondosta	MUIRO2	Sähköinen arkistointi
Kassatositteet	KASSA2-	Sähköinen arkistointi
Sisäinen tilimyynänti, CPU	KASSAS-	Sähköinen arkistointi
Tiliotteet	PANKKI-	Sähköinen arkistointi
Verkkokauppa	VERKKO	Sähköinen arkistointi
Sisäiset siirrot ja oikaisut	MUISIS-	Sähköinen arkistointi
Sisäiset muistiot Rondosta	MUIRS2	Sähköinen arkistointi
Vesilaskutus	VESIKP-	Sähköinen arkistointi
Käyttösuunnitelma	BUD-	Sähköinen arkistointi
Talousarvion muutosten tallennus	BUDL-	Sähköinen arkistointi
Palkat		
Manuaaliset palkat	MUIPAL-	Sähköinen arkistointi
Atk-palkkatositteet	PALKAT-	Sähköinen arkistointi
Matkalaskut	MATKAT-	Sähköinen arkistointi
Ostoreskontra		
Ostoreskontra, Rondo	OSTOT-	Sähköinen arkistointi
Ostoreskontramaksut	OMAKSU-	Sähköinen arkistointi
Ostoreskontra, käsinmaksu	OMAKSU-	Sähköinen arkistointi
Sisäiset laskut Rondosta	SISROP-	Sähköinen arkistointi
Myyntireskontra		
Laskulajit	MRP01-MRP99	Sähköinen arkistointi
MR Laskulajit	YMR10-YMR99	Sähköinen arkistointi
Hyvityslask. kuittaukset	MRPHYV	Sähköinen arkistointi
Kuittaukset	YMRHYV	Sähköinen arkistointi
MRP Manuaalisuoritukset	MRPMAN	Sähköinen arkistointi
Manuaaliset suoritukset	YMRMAN	Sähköinen arkistointi
MRP Viitesuoritukset	MRPVII	Sähköinen arkistointi
Viitesuoritukset	YMRVII	Sähköinen arkistointi
Käyttöomaisuus		
Hankinnat, myynnit/romutukset	KOMTOS	Sähköinen arkistointi
Suunnitelman mukaiset poistot	KOMTOS	Sähköinen arkistointi
Käyttöomaisuusmuistiot	KOMMUI	Sähköinen arkistointi
Irtaimisto	IRTAIN-	Sähköinen arkistointi
Konserni		
Alkusaldot	KLALKU-	Sähköinen arkistointi
Tytär/kuntayhtymät	KLYHT-	Sähköinen arkistointi
Konsernikirjaukset	KLKIRJ-	Sähköinen arkistointi
Tilinpäätöksen liitetietositteet	LTTOS-	Sähköinen arkistointi